

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับประถมศึกษา

ฉบับปรับปรุง

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับประถมศึกษา

กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

๒๕๕๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

၂၈၃၃၃

២៩,០០០ លើម

กระทรวงศึกษาธิการ

นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนำ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน ทางด้านการคิดและกำหนดไว้เป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน ด้วยถือว่าเป็นทักษะที่จะนำไปสู่การสร้างความรู้และการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีนโยบายส่งเสริมให้มีการนำทักษะการคิดลงสู่การปฏิบัติในห้องเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการจัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดบูรณาการใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องตามตัวชี้วัดและธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการจัดทำเอกสารได้แยกเป็นรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำเป็น ๒ เล่ม คือ ระดับประถมศึกษา ๑ เล่ม และระดับมัธยมศึกษา ๑ เล่ม รวมเอกสารแนวทางการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดทั้งหมดมี ๑๖ เล่ม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้ที่สนใจนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิด อีกทั้งขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารนี้ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ซึ่งเป็นสมรรถนะหลักสมรรถนะหนึ่งตามหลักสูตรแกนกลางฯ ที่สอดคล้อง ตามตัวชี้วัดและธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับครูผู้สอนเลือกนำไปใช้ ในการจัดการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเกิดทักษะ ทางด้านการคิด สำหรับเอกสารนี้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา

สาระสำคัญในแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดฯ ประกอบด้วย ๓ ส่วน ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด มีองค์ประกอบดังนี้

๑.๑ สาระ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนด ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๒ ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้ เป็นการวิเคราะห์จากตัวชี้วัดให้เห็นว่า ในแต่ละ ตัวชี้วัด ผู้เรียนควรจะมีรู้อะไรบ้าง และสามารถปฏิบัติสิ่งใดได้บ้าง

๑.๓ ทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ทักษะการคิดที่สัมพันธ์กับตัวชี้วัด ในแต่ละตัว ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการคิดไปสู่การสร้างชิ้นงาน/ภาระงาน ได้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

๑.๔ ชิ้นงาน/ภาระงาน เป็นการวิเคราะห์ชิ้นงาน/ภาระงาน ที่สะท้อนความสามารถ ของผู้เรียนจากการใช้ความรู้ และทักษะการคิดที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องตามตัวชี้วัด

๑.๕ แนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการระบุกระบวนการ ของการคิดที่จะนำไปจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดตามที่วิเคราะห์ได้จากตัวชี้วัด

๒. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด มีองค์ประกอบดังนี้

๒.๑ ตัวชี้วัด เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของแต่ละชี้วัด ที่สามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ในแต่ละชั้นปี/ภาคเรียน ซึ่งอาจมาจากกลุ่มสาระ การเรียนรู้เดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดบางตัวอาจต้องฝึกซ้ำ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาด้านทักษะการคิดให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

๒.๒ ความคิดรวบยอด เป็นการวิเคราะห์แก่นความรู้แต่ละตัวชี้วัดที่ผู้เรียนจะได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามตัวชี้วัดในข้อ ๒.๑

๒.๓ สารการเรียนรู้ เป็นสารการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

๒.๔ ทักษะการคิด เป็นทักษะการคิดที่นำมาพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่วิเคราะห์ไว้ตามข้อ ๒.๑

๒.๕ ชิ้นงาน/ภาระงาน เป็นชิ้นงาน/ภาระงานที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียน และทักษะการคิดตามตัวชี้วัดที่นำมาจัดกิจกรรมรวมกัน

๒.๖ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นเทคนิค/วิธีการสอนที่จะใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และนำไปสู่การสร้างชิ้นงาน/ภาระงาน และสอดคล้องด้วยการใช้กระบวนการพัฒนาทักษะการคิดที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วนตามข้อ ๒.๔

อนึ่ง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดเพื่อจัดกลุ่มสำหรับนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันตามข้อ ๒ เป็นการเสนอเพื่อเป็นตัวอย่าง ในทางปฏิบัติครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนในการพัฒนาทักษะการคิด

๓. ตัวอย่างการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เป็นการนำผลการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดจากข้อ ๒.๑-๒.๖ สู่การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยวิธีการคิดแบบย้อนกลับ (Backward Design) ใน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

- การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
- การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สารบัญ

หน้า

คำนำ

คำชี้แจง

สารบัญ

สรุปทักษะการคิดจากการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๑

 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๓

 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๒๓

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

๔๕

 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๔๗

 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๖๗

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

๙๑

 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๙๓

 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑๑๗

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๑๔๙

 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๑๕๑

 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑๗๗

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๒๐๑

 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๒๐๓

 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๒๒๙

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๒๕๗

 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๒๕๙

 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๒๘๕

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้

๓๑๑

ภาคผนวก

๓๒๙

คณะทำงาน

๓๓๖

สรุปทักษะการคิดจากการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ป.๖

ทักษะการวิเคราะห์ *ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการรวบรวมข้อมูล
ทักษะการระบุ ทักษะการแปลความ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสำรวจค้นหา
ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการให้สรุปย่อ
ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการจัดโครงสร้าง ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้
ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการสังเกต *ทักษะการสรุปอ้างอิง
ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการคิดแยก

ป.๕

ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการสรุป
ลงความเห็น ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการจัดโครงสร้าง
ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการสำรวจ *ทักษะการตีความ
ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการสังเกต ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการสรุปย่อ
ทักษะการสรุปอ้างอิง ทักษะการระบุ ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการประเมิน
ทักษะการเรียงลำดับ *ทักษะการแปลความ ทักษะการตั้งคำถาม

ป.๔

ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการสร้างความรู้
ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการสังเกต ทักษะการตีความ
ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการสรุปย่อ ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการระบุ
ทักษะการจำแนกประเภท *ทักษะการให้เหตุผล *ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการแปลความ
ทักษะการสรุปอ้างอิง ทักษะการสำรวจ

ป.๓

ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการสำรวจค้นหา
ทักษะการจัดโครงสร้าง ทักษะการวิเคราะห์ *ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการสำรวจ
*ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการตีความ ทักษะการแปลความ ทักษะการให้เหตุผล
ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการจัดกลุ่ม ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการสรุปอ้างอิง
ทักษะการสรุปย่อ

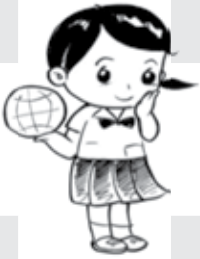
ป.๒

ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการหาแบบแผน ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการให้เหตุผล
ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการสังเกต ทักษะการสังเคราะห์
ทักษะการตีความ ทักษะการแปลความ ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการเชื่อมโยง *ทักษะการเปรียบเทียบ
ทักษะการพยากรณ์ ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการระบุ
*ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการสรุปย่อ ทักษะการสำรวจ ทักษะการเรียงลำดับ

ป.๑

ทักษะการจัดโครงสร้าง ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการนำความรู้ไปใช้
ทักษะการสำรวจค้นหา *ทักษะการสังเกต ทักษะการให้คำจำกัดความ ทักษะการตีความ ทักษะการแปลความ
ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้
ทักษะการระบุ ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการสังเคราะห์ *ทักษะการจัดกลุ่ม ทักษะการสำรวจ
ทักษะการเรียงลำดับ

*ทักษะการคิดที่เป็นจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

- ♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนากิจกรรมการคิด
- ♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากิจกรรมการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๓๒ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัดใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัด แต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และ แนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. บอก พุทธประวัติ หรือประวัติ ของศาสดา ที่ตนนับถือ โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร พุทธประวัติหรือประวัติ ของศาสดาก่อให้เกิดศรัทธา และการประพฤติปฏิบัติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. เรียบเรียงประวัติศาสตร์ ๒. เล่าประวัติศาสตร์ของ ศาสนาพุทธและศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การแปลความ	การเล่าเรื่อง ประกอบภาพ ประวัติศาสตร์ ของศาสนาพุทธ หรือศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. สังเกตและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ๒. ศึกษาและทำความเข้าใจ ข้อมูล ๓. เรียบเรียงข้อมูลใหม่และ นำเสนอข้อมูลด้วยการเล่าเรื่อง ประวัติศาสตร์ที่นับถือ ประกอบภาพประวัติศาสตร์ ที่นับถือ
๒. ชื่นชมและ บอกแบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร แบบอย่าง ข้อคิด การดำเนินชีวิตที่ดีก่อให้เกิด ศรัทธาและการปฏิบัติตาม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกข้อคิดที่ดี จากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง ๒. บอกการปฏิบัติตน ที่สอดคล้องกับแนวคิด ที่ได้จากเรื่อง	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การตีความ ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	บันทึก และนำเสนอ การปฏิบัติตน ของผู้เรียน ที่สอดคล้องกับ แบบอย่าง การดำเนินชีวิต	๑. สังเกตและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง ๒. ศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตามที่กำหนด ๓. สรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่าน พร้อมบอกเหตุผลประกอบ ๔. เขียนบันทึกการปฏิบัติตน ตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต จากประวัติสาวกของผู้เรียน ๕. นำเสนอการปฏิบัติตน ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับ แบบอย่างการดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. บอก ความหมาย ความสำคัญ และเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม หลักธรรม โอวาท ๓ ใน พระพุทธศาสนา หรือหลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การยึดมั่นในหลักธรรม ของศาสนาก่อให้เกิดแนวทาง ในการปฏิบัติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความหมายของ พระรัตนตรัย ๒. อธิบายความสำคัญของ พระรัตนตรัย ๓. แสดงความเคารพ พระรัตนตรัยและปฏิบัติ ตามหลักธรรมโอวาท ๓	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การให้คำ จำกัดความ ๔. ทักษะการนำ ความรู้ไปใช้	บันทึกการ ปฏิบัติตน ตามหลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. สังเกตและรวบรวมข้อมูล ภาพ/ของจริงเกี่ยวกับ พระรัตนตรัย ๒. ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับ ความหมายและความสำคัญ ของพระรัตนตรัยและ หลักธรรมโอวาท ๓ ๓. ยกตัวอย่างการทำดี ละเว้น ความชั่ว ทำให้บริสุทธิ์ เชื่อมโยงกับการปฏิบัติตน ตามหลักธรรมโอวาท ๓ ๔. ฝึกปฏิบัติตนเกี่ยวกับการ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย ๕. เขียนบันทึกการปฏิบัติตน ตามหลักธรรมโอวาท ๓ หรือ หลักธรรมคำสอนของศาสนา ที่ตนนับถือ
๔. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็น พื้นฐานของ สมาธิใน พระพุทธศาสนา หรือการ พัฒนาจิตตาม แนวทางของ ศาสนาที่ตน นับถือตามที่ กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร สติเป็นพื้นฐานของสมาธิ ส่งผลต่อการพัฒนาจิต และการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สวดมนต์และ แผ่เมตตาตามหลักศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. บอกประโยชน์/คุณค่า ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตา	๑. ทักษะ การให้เหตุผล ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การฝึกปฏิบัติตน เพื่อพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทบทวนความรู้และ ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับ การพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. อภิปรายเพื่อหาเหตุผล เป้าหมาย และผลของ การปฏิบัติตน ๓. สรุปและค้นหาข้อมูล สนับสนุน ๔. ปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาจิต ตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. บำเพ็ญ ประโยชน์ ต่อวัดหรือ ศาสนสถาน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ศาสนสถานเป็นการส่งเสริม จิตสาธารณะของตนเองและ เป็นการธำรงไว้ซึ่งศาสนา ที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด หรือศาสนสถานของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. เล่าถึงประโยชน์ที่ได้จาก บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด หรือศาสนสถาน	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การให้เหตุผล ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การปฏิบัติ กิจกรรมการทำ ประโยชน์ต่อวัด หรือศาสนสถาน และเล่าถึง ประโยชน์ที่ได้	๑. สังเกตและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อวัดหรือศาสนสถาน ๒. ค้นหาสาเหตุและผล ของการปฏิบัติ ๓. อธิบายให้เห็นความ สอดคล้องด้วยเหตุ เป็นเหตุและผล ๔. ปฏิบัติกิจกรรมการบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อวัดหรือศาสนสถาน และบอกความรู้สึกและประโยชน์ ที่ได้จากการบำเพ็ญประโยชน์
๒. แสดงตนเป็น พุทธมามกะ หรือแสดงตน เป็นศาสนิกชน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การยอมรับหลักการ ของศาสนาที่ตนนับถือ เกิดจากความรู้ความเข้าใจ และความศรัทธาในหลักธรรม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่ตนเองนับถือ ๒. บอกเหตุผลของ การประกาศตนเป็น พุทธมามกะหรือแสดงตน เป็นศาสนิกชนที่นับถือ	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การแสดงตน เป็นศาสนิกชน ของศาสนา ที่นับถือ	๑. สังเกตและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการแสดงตนเป็น ศาสนิกชนของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. ศึกษาความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กันระหว่าง องค์ประกอบของข้อมูล ๓. จัดองค์ประกอบของ โครงสร้างข้อมูล ๔. ทำความเข้าใจโครงสร้าง ของข้อมูล ๕. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการแสดงตนเป็น ศาสนิกชนของศาสนาที่นับถือ ตามโครงสร้างของข้อมูล

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม และ วันสำคัญ ทางศาสนา ตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ตามหลักศาสนาในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญ ทางศาสนา เพื่อการดำรง รักษาศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกประวัติโดยสังเขป ของวันสำคัญทางศาสนา และบอกความสำคัญ ของศาสนพิธีและพิธีกรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญ ทางศาสนาที่ตนนับถือ ได้อย่างถูกต้อง	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การจัดกลุ่ม ๓. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๔. ทักษะการนำ ความรู้ไปใช้	สมุดภาพ เกี่ยวกับ การปฏิบัติตน ของศาสนิกชน ในศาสนพิธี พิธีกรรมและ วันสำคัญ ทางศาสนาของ ศาสนาที่นับถือ	๑. สังเกตและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา ๒. ตรวจสอบและพิจารณา ความถูกต้องของข้อมูล ๓. กำหนดวัตถุประสงค์ของ การจัดกลุ่มข้อมูล ๔. จัดกลุ่มข้อมูลและจัดทำ ข้อมูลใหม่ตามความสนใจ ของผู้เรียน ๖. รวบรวมภาพที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลใหม่และจัดทำเป็น สมุดภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติตน ของศาสนิกชนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญ ทางศาสนาที่นับถือ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. บอก ประโยชน์ และปฏิบัติตน เป็นสมาชิก ที่ดีของ ครอบครัว และโรงเรียน	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนเป็นสมาชิก ที่ดีของครอบครัวและ โรงเรียนทำให้อยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัวและโรงเรียน และบอกหรือเล่าถึงประโยชน์ ที่ได้จากการปฏิบัติตนเป็น สมาชิกที่ดีของครอบครัว และโรงเรียน	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การให้เหตุผล	การนำเสนอ การปฏิบัติตน เป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัว และโรงเรียน และบอกถึง ประโยชน์ที่ ตนเองได้รับ จากการปฏิบัติตน เป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัว และโรงเรียน	๑. สังเกตและบอกสิ่งที่ตน และบุคคลในครอบครัวปฏิบัติ ๒. บอกเหตุผลและประโยชน์ ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิก ที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ๓. ตั้งประเด็นคำถาม “ถ้านักเรียนทำ/ไม่ทำเช่นนั้น จะเกิดผลอย่างไรต่อตนเอง ครอบครัว/โรงเรียน” ๔. นำเสนอวิธีการปฏิบัติตน เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และโรงเรียน และประโยชน์ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว และโรงเรียน
๒. ยกตัวอย่าง ความสามารถ และความดี ของตนเอง ผู้อื่น และ บอกผลจาก การกระทำนั้น	ผู้เรียนรู้อะไร การทำความดีทำได้ รับการชื่นชมยกย่อง เกิดความภาคภูมิใจ และมีความสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ยกตัวอย่างการทำความดี ของตนเองหรือผู้อื่น และบอกผลที่เกิดจาก การทำความดี	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การทำความดี ของตนเอง หรือ ผู้อื่นและผลจาก การกระทำนั้น	๑. สังเกตและบอกความดีของ ตนเองและผู้อื่นที่นักเรียนรู้จัก ๒. จับคู่เล่าความดีให้เพื่อนฟัง ๓. เชื่อมโยงเรื่องเล่าที่ดี เป็นเรื่องราวเพื่อการนำเสนอ ๔. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับ การทำความดีของตนเอง หรือผู้อื่นและผลจาก การกระทำนั้น

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. บอก โครงสร้าง บทบาท และหน้าที่ ของสมาชิก ในครอบครัว และโรงเรียน	ผู้เรียนรู้อะไร โครงสร้าง บทบาท และหน้าที่ของสมาชิก ในครอบครัวและโรงเรียน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกโครงสร้างของ ครอบครัวและโรงเรียน ๒. บอกบทบาทและหน้าที่ ของสมาชิกในครอบครัว และโรงเรียน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การจัดกลุ่ม	การนำเสนอ แผนผังแสดง โครงสร้าง บทบาทและ หน้าที่ของสมาชิก ในครอบครัว และโรงเรียน	๑. สนทนา ซักถามข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ ของสมาชิกในครอบครัว และโรงเรียน ๒. รวบรวมข้อมูลที่ได้ จากการสนทนา ซักถาม ๓. จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อแสดง โครงสร้างบทบาทและหน้าที่ ของสมาชิกในครอบครัว และโรงเรียน ๔. เขียนแผนผังแสดง โครงสร้าง บทบาทและหน้าที่ ของสมาชิกในครอบครัว และโรงเรียนและนำเสนอ
๒. ระบุบทบาท สิทธิ หน้าที่ ของตนเอง ในครอบครัว และโรงเรียน	ผู้เรียนรู้อะไร บทบาท สิทธิและหน้าที่ ของตนเองในครอบครัว และโรงเรียน ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุบทบาทหน้าที่ของ ตนเองในครอบครัวและ โรงเรียน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การระบุ	แผนผัง ความคิดเกี่ยวกับ บทบาท หน้าที่ และสิทธิ ของตนเอง ในครอบครัว และโรงเรียน	๑. ศึกษาบทบาท สิทธิและ หน้าที่ของตนเองตามโครงสร้าง ของครอบครัวและโรงเรียน ๒. รวบรวมบทบาท สิทธิและ หน้าที่ของตนเองในครอบครัว และโรงเรียน ๓. ระบุบทบาท สิทธิและหน้าที่ ของตนเองและสมาชิกใน ครอบครัวและโรงเรียน ๔. เขียนแผนผังความคิด เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่และ สิทธิของตนเองในครอบครัว และโรงเรียน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. มีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ และทำ กิจกรรมใน ครอบครัวและ โรงเรียนตาม กระบวนการ ประชาธิปไตย	ผู้เรียนรู้อะไร การมีส่วนร่วมเพื่อการ ตัดสินใจและทำกิจกรรม ในครอบครัวและโรงเรียน ตามกระบวนการประชาธิปไตย ผู้เรียนทำอะไรได้ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และทำกิจกรรมในครอบครัว และโรงเรียนตามกระบวนการ ประชาธิปไตย	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล	การบอกกิจกรรม ที่ตนมีส่วนร่วม ตัดสินใจใน ครอบครัว และโรงเรียน ตามกระบวนการ ประชาธิปไตย	๑. สังเกตและรวบรวมกิจกรรม ตามกระบวนการประชาธิปไตย ในครอบครัวและโรงเรียน ๒. บอกกิจกรรมที่ครอบครัว และโรงเรียนจัดขึ้นตาม กระบวนการประชาธิปไตย ๓. บอกกิจกรรมที่ตนปฏิบัติ ในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ และทำกิจกรรมในครอบครัว และโรงเรียนตามกระบวนการ ประชาธิปไตย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ระบุสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	ผู้เรียนรู้อะไร การใช้สินค้าและบริการในชีวิตประจำวันให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกชนิดของสินค้าและบริการที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน ๒. เลือกใช้สินค้าและบริการอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการจัดกลุ่ม	การนำเสนอตัวอย่างสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	๑. รวบรวมข้อมูลรายการสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ๒. จำแนกและจัดข้อมูลเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้มาโดยการใช้จ่ายเงินซื้อและไม่ใช้เงินซื้อ ๓. ศึกษาประโยชน์ของสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ๔. นำเสนอตัวอย่างสินค้าและบริการ พร้อมทั้งประโยชน์และวิธีการเลือกใช้อย่างคุ้มค่า
๒. ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัวและเห็นประโยชน์ของการออม	ผู้เรียนรู้อะไร การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่มีความเหมาะสม ๒. บอกวิธีการออมและประโยชน์ของการออม	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการให้เหตุผล ๓. ทักษะการเรียงลำดับ ๔. ทักษะการนำความรู้	การยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัวและบอกประโยชน์ของการออม	๑. สังเกตและจดบันทึกการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน ๒. บอกรายการใช้จ่ายเงินที่ได้จากการสังเกต ๓. ให้เหตุผลความจำเป็นของการใช้จ่ายเงินแต่ละรายการ ๔. จัดเรียงลำดับรายการใช้จ่ายเงินตามความสำคัญ ๕. ศึกษากรณีตัวอย่างการใช้จ่ายเงินแบบเกินตัวและไม่เกินตัว ๖. อธิบายและสรุปประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินที่ไม่เกินตัวและประโยชน์ของการมีเงินออม ๗. ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวันที่ไม่เกินตัวและบอกประโยชน์ของการออม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ยกตัวอย่าง การใช้ ทรัพยากร ในชีวิต ประจำวัน อย่างประหยัด	ผู้เรียนรู้อะไร ทรัพยากรมีผลต่อการ ดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้เรียนทำอะไรได้ ยกตัวอย่างการใช้ ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน อย่างประหยัด	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การนำเสนอ ตัวอย่างการ ใช้ทรัพยากร ในชีวิตประจำวัน อย่างประหยัด	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ทรัพยากรที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ๒. บอกความสำคัญ ของทรัพยากรต่อการ ดำเนินชีวิตประจำวัน ๓. ให้ข้อเสนอแนะด้านการใช้ ทรัพยากรอย่างประหยัด ๔. อภิปรายถึงผลที่เกิดขึ้น จากการขาดแคลนทรัพยากร ๕. ระบุแนวทางการใช้ ทรัพยากรอย่างประหยัด ๖. ศึกษากรณีตัวอย่าง การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน อย่างประหยัด ๗. นำเสนอตัวอย่างการใช้ ทรัพยากรในชีวิตประจำวัน อย่างประหยัด

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย เหตุผล ความจำเป็น ที่คนต้อง ทำงาน อย่างสุจริต	ผู้เรียนรู้อะไร การทำงานอย่างสุจริต ส่งผลให้ครอบครัวและสังคม สงบสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายเหตุผล ความจำเป็นที่คนต้องทำงาน อย่างสุจริต	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การให้เหตุผล	การนำเสนอ ข้อมูลและ เหตุผล ความจำเป็น ที่คนต้องทำงาน อย่างสุจริต	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การประกอบอาชีพของบุคคล ในชุมชน ๒. ค้นหาเหตุผลที่คนต้อง ประกอบอาชีพอย่างสุจริต ๓. อธิบายให้เห็นความ สอดคล้องของเหตุและผล ที่คนต้องประกอบอาชีพ อย่างสุจริต ๔. นำเสนอข้อมูลและเหตุผล ความจำเป็นที่คนต้องประกอบ อาชีพอย่างสุจริต

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. บอกวัน เดือน ปี และการนับ ช่วงเวลา ตามปฏิทิน ที่ใช้ในชีวิต ประจำวัน	ผู้เรียนรู้อะไร เวลามีความสำคัญต่อ การบันทึกทางประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ใช้ปฏิทินแสดงวัน เดือน ปี กับเหตุการณ์สำคัญในชีวิต	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การจัดกลุ่ม ๓. ทักษะ การสังเคราะห์	ปฏิทินชีวิต เหตุการณ์สำคัญ ตามช่วงเวลา ในอดีต	๑. สังเกต รวบรวมและ จัดบันทึกเหตุการณ์สำคัญ ในอดีตต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ๒. จำแนก จัดกลุ่ม ประเมิน คุณค่าของข้อมูลที่ได้จาก การบันทึก ๓. สังเคราะห์ข้อมูลและ ทำปฏิทินชีวิตเหตุการณ์สำคัญ ตามช่วงเวลาในอดีต
๒. เรียงลำดับ เหตุการณ์ใน ชีวิตประจำวัน ตามวันเวลา ที่เกิดขึ้น	ผู้เรียนรู้อะไร เหตุการณ์ที่มีความสำคัญ ควรจดจำตามวัน เวลา ที่เกิดขึ้น ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ใช้คำที่แสดงช่วงเวลา วันนี้ เดิมนี่ ปีนี้ ตอนเช้า ตอนกลางวัน ตอนเย็น บอกเล่าเหตุการณ์ในชีวิต ๒. ใช้วันเดือน ปี เรียงลำดับ เหตุการณ์ในชีวิต	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเรียงลำดับ	การเล่าเรื่อง ประกอบภาพ เกี่ยวกับ เหตุการณ์ ในชีวิตประจำวัน ตามวันเวลา ที่เกิดขึ้น	๑. รวบรวมและจัดบันทึก เหตุการณ์สำคัญในชีวิต ประจำวัน ๒. เรียงลำดับเหตุการณ์ ตามวันเวลาที่เกิดขึ้น ๓. เล่าเรื่องประกอบภาพเกี่ยวกับ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ตามวันเวลาที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. บอกประวัติ ความเป็นมา ของตนเอง และครอบครัว โดยสอบถาม ผู้เกี่ยวข้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การสืบค้นข้อมูลมีความ สำคัญต่อการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ตั้งประเด็นคำถาม เกี่ยวกับตัวบุคคล หลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง ออกแบบเก็บ ข้อมูล ๒. สืบค้นข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ของตนเองและครอบครัว	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์	การนำเสนอ โครงงาน “ฉันคือใคร”	๑. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของตนเอง ด้วยกระบวนการทาง ประวัติศาสตร์ ดังนี้ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมิน คุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๒. จัดทำและนำเสนอโครงงาน “ฉันคือใคร”

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. บอกความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สิ่งของ เครื่องใช้ หรือการดำเนินชีวิตของตนเอง กับสมัยของพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย	ผู้เรียนรู้อะไร การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกสิ่งที่เปลี่ยนแปลงจากสมัยของพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย กับสมัยปัจจุบัน ๒. บอกสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ๓. บอกผลของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อการดำเนินชีวิต	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการเปรียบเทียบ	การนำเสนอสิ่งของ เครื่องใช้ ในสมัยปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ และเปรียบเทียบการดำเนินชีวิต สมัยปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ และสมัยตนเอง	๑. สำรวจค้นหาและรวบรวมสิ่งของ เครื่องใช้เพื่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน สิ่งของ เครื่องใช้ ในสมัยปู่ย่า ตายาย ๒. เปรียบเทียบและเชื่อมโยง สิ่งของ เครื่องใช้ ในสมัยปู่ย่า ตายาย กับสมัยตนเองและสรุปการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ๓. อภิปรายและสรุปผลการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลง ๔. นำเสนอผลการเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สิ่งของ เครื่องใช้ หรือการดำเนินชีวิตของตนเอง ในสมัยของพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย
๒. บอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตที่มีผลกระทบ ต่อตนเอง ในปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในอดีตส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกเหตุการณ์สำคัญในอดีตที่มีผลกระทบ ต่อตนเองในปัจจุบัน และบอกผลกระทบที่เกิดขึ้น	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการให้เหตุผล ๓. ทักษะการวิเคราะห์	การนำเสนอ “บทเรียนในอดีตสู่ชีวิตปัจจุบัน”	๑. กำหนดประเด็นการสำรวจ ค้นหา ๒. สำรวจและรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่กำหนด ๓. นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ๔. วิเคราะห์ผลกระทบของข้อมูลที่มีต่อตนเอง ๕. อธิบายให้เห็นความสอดคล้องของเหตุและผลของข้อมูล ๖. ออกแบบและนำเสนอ “บทเรียนในอดีตสู่ชีวิตปัจจุบัน”

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย ความหมาย และความ สำคัญของ สัญลักษณ์ สำคัญของ ชาติไทยและ ปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร สัญลักษณ์ที่สำคัญ ของชาติและการปฏิบัติตน อย่างถูกต้อง ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความหมายและ ความสำคัญของสัญลักษณ์ สำคัญของชาติไทย ๒. ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ต่อสัญลักษณ์สำคัญของ ชาติไทย	๑. ทักษะ การจัดกลุ่ม ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การระบุ ๔. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	การนำเสนอ กิจกรรม ที่เกี่ยวข้อง กับสถาบันหลัก ของชาติไทย	๑. ระดมสมอง บอกสัญลักษณ์ สำคัญของชาติไทยและ จัดกลุ่มข้อมูลตามสถาบันหลัก ของชาติไทย ๒. ระบุความหมายและ ความสำคัญของสัญลักษณ์ สำคัญของชาติไทยและ การปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ๓. รวบรวมและวิเคราะห์ สถานการณ์เกี่ยวกับกิจกรรม สำคัญที่แสดงออกถึง สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย ๔. นำเสนอกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับสถาบันหลักของชาติและ การปฏิบัติตนที่ถูกต้อง
๒. บอกสถานที่ สำคัญ ซึ่งเป็นแหล่ง วัฒนธรรม ในชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร แหล่งวัฒนธรรมชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกลักษณะแหล่ง วัฒนธรรมที่สำคัญในชุมชน ๒. เชื่อมโยงสิ่งของจากแหล่ง วัฒนธรรมสู่การดำเนินชีวิต ของคนในชุมชน	๑. ทักษะการ สำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การระบุ	แผนผัง ความคิด แสดงแหล่ง วัฒนธรรมชุมชน	๑. สำรวจค้นหาแหล่ง วัฒนธรรมในชุมชน ๒. ศึกษาข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวกับ แหล่งวัฒนธรรมชุมชน ๓. ระบุข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง กับแหล่งวัฒนธรรมชุมชน ๔. เขียนแผนผังความคิด นำเสนอข้อมูลแหล่งวัฒนธรรม ชุมชน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ระบุสิ่งที่ ตนรักและ ภาคภูมิใจ ในท้องถิ่น	ผู้เรียนรู้อะไร สิ่งที่รักและภาคภูมิใจ ในท้องถิ่น ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุสิ่งที่ตนรัก และ ภาคภูมิใจในท้องถิ่น	๑. ทักษะ การสรุปลง ความเห็น ๒. ทักษะ การให้เหตุผล ๓. ทักษะ การระบุ	สมุดภาพ แสดงสิ่งที่ผู้เรียน รักและภาคภูมิใจ ในท้องถิ่น	๑. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตน และสรุปสาระสำคัญของข้อมูล ๒. ระบุลักษณะข้อมูลสำคัญ ของท้องถิ่น ๓. บอก/เล่า/อธิบายความรู้สึก ของตนเองที่มีต่อข้อมูล พร้อมให้เหตุผลประกอบ ๔. จัดทำสมุดภาพแสดงสิ่งที่ ตนรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. แยกแยะ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ และที่มนุษย์ สร้างขึ้น	ผู้เรียนรู้อะไร สิ่งแวดล้อมรอบตัว ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกลักษณะสิ่งที่เกิดขึ้น เองตามธรรมชาติและ ที่มนุษย์สร้างขึ้น	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	ภาพวาดแสดง สิ่งแวดล้อม ที่อยู่รอบตัว ที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ และที่มนุษย์ สร้างขึ้น	๑. สังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และให้ข้อมูลที่ได้จาก การสังเกตให้ได้มากที่สุด ๒. วิเคราะห์ความเหมือน และความต่างของข้อมูล ที่ได้จากการสังเกต ๓. แยกแยะข้อมูล ๔. ศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะ ของข้อมูล ๕. อธิบายลักษณะของข้อมูล ๖. วาดภาพแสดงสิ่งแวดล้อม ที่อยู่รอบตัวที่เกิดขึ้นเองตาม ธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น
๒. ระบุความ สัมพันธ์ ของตำแหน่ง ระยะ ทิศของ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว	ผู้เรียนรู้อะไร สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา มีความสัมพันธ์โดยมี ตำแหน่ง ระยะ ทิศเป็น องค์ประกอบในการบอก ความสัมพันธ์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุความสัมพันธ์ ของตำแหน่ง ระยะ และทิศ ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	ภาพวาดแสดง สิ่งแวดล้อมที่อยู่ รอบตัวที่เกิดขึ้น เองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์ สร้างขึ้นโดยให้ ความรู้เกี่ยวกับ ตำแหน่ง ระยะ ทิศแสดงความ สัมพันธ์ของ ข้อมูล	๑. สังเกตข้อมูลเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมรอบตัว ๒. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่ง ระยะ และทิศ ๓. ระบุและอธิบายความ สัมพันธ์ของตนเองกับข้อมูล โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับตำแหน่ง ระยะ ทิศ ๔. วาดภาพแสดงสิ่งแวดล้อม ที่อยู่รอบตัวที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติและที่มนุษย์ สร้างขึ้น โดยให้ความรู้เกี่ยวกับ ตำแหน่ง ระยะ ทิศ แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ระบุทิศหลัก และที่ตั้งของ สิ่งต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร ทิศหลักทั้ง ๔ ทิศ ช่วยให้ รู้จักที่ตั้งของสิ่งต่าง ๆ ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุทิศหลักและที่ตั้ง ของสิ่งต่าง ๆ	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะ นำความรู้ไปใช้	แผนผัง แสดงที่ตั้ง ของสิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน โดยใช้ทิศหลัก	๑. สังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ๒. บอกชื่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ตัวผู้เรียนพร้อมทั้งระบุว่า สิ่งของนั้นอยู่ด้านใด ๓. เขียนแผนผังแสดงที่ตั้ง ของสิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน โดยใช้ทิศหลัก
๔. ใช้แผนผัง ง่าย ๆ ในการ แสดงตำแหน่ง ของสิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน	ผู้เรียนรู้อะไร แผนผังเป็นเครื่องมือที่ย่อ สิ่งต่าง ๆ ลงมาอย่างได้ สัดส่วนและระบุตำแหน่ง ของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ ความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะและทิศ ผู้เรียนทำอะไรได้ ใช้แผนผังง่าย ๆ ในการ แสดงตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน	ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	แผนผัง แสดงตำแหน่ง ของสิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน	๑. ศึกษา/สำรวจสิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน ๒. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ การบอกตำแหน่ง ๓. เชื่อมโยงความรู้เดิมกับ ข้อมูลที่สำรวจ ๔. เขียนแผนผังแสดงตำแหน่ง ของสิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน
๕. สังเกตและ บอกการ เปลี่ยนแปลง ของสภาพ อากาศ ในรอบวัน	ผู้เรียนรู้อะไร ในรอบวันหนึ่งสภาพของ อากาศเปลี่ยนแปลงตาม เวลา เช้า สาย บ่าย เย็น หรือกลางคืน ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุความรู้สึกของตนเอง ที่รับรู้ได้จากการเปลี่ยนแปลง ของอากาศในรอบวัน	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การระบุ	การอธิบายการ เปลี่ยนแปลง ของสภาพอากาศ ตามช่วงเวลา เช้า สาย เทียง บ่าย เย็น และ เที่ยงคืน	๑. สังเกตและบอกการ เปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ในรอบวัน ๒. อธิบายลักษณะของอากาศ แต่ละช่วงเวลาในรอบวัน ๓. ระบุความรู้สึกของตนเอง ที่มีต่อสภาพการเปลี่ยนแปลง ของอากาศในรอบวัน ๔. อธิบายการเปลี่ยนแปลง ของสภาพอากาศในรอบวัน ตามช่วงเวลา เช้า สาย เทียง เย็นและกลางคืน

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. บอกสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดตาม ธรรมชาติ ที่ส่งผลต่อ ความเป็นอยู่ ของมนุษย์	ผู้เรียนรู้อะไร สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ของตนเอง ครอบครัว และสังคม ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดตาม ธรรมชาติที่ส่งผลต่อ ความเป็นอยู่ของมนุษย์	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	ภาพวาดเกี่ยวกับ การดำเนินชีวิต ของมนุษย์ ที่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับ สิ่งแวดล้อม ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติและ ที่มนุษย์สร้างขึ้น	๑. สำรวจปรากฏการณ์ ธรรมชาติที่ส่งผลต่อ ความเป็นอยู่ของมนุษย์ ๒. ให้ข้อมูลเชิงประจักษ์/ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ๓. เชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ให้มีความหมาย โดยอาศัย ความรู้ ประสบการณ์เดิม และแสวงหาความรู้ ๔. วาดภาพการดำเนินชีวิต ของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น
๒. สังเกตและ เปรียบเทียบ การเปลี่ยนแปลงของ สภาพแวดล้อม ที่อยู่รอบตัว	ผู้เรียนรู้อะไร มนุษย์ต้องรู้เท่าทัน และปรับตัวให้เข้ากับ สภาพแวดล้อมมีการ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้เรียนทำอะไรได้ สังเกตและเปรียบเทียบ การเปลี่ยนแปลงของ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ	การอธิบาย การเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม ที่อยู่รอบตัว	๑. สำรวจและรวบรวมลักษณะ การเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมรอบตัว ๒. ให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ได้โดยไม่ใช้ความคิดเห็น หรือตีความข้อมูล ๓. เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลง ของสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ๔. อธิบายการเปลี่ยนแปลง ของสภาพแวดล้อม ที่อยู่รอบตัว

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. มีส่วนร่วม ในการ จัดระเบียบ สิ่งแวดล้อม ที่บ้านและ ชั้นเรียน	ผู้เรียนรู้อะไร การจัดสิ่งแวดล้อม ให้เป็นระเบียบเพื่อ ความสะดวกและง่าย ในการหยิบใช้ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. มีส่วนร่วมในการจัด ระเบียบสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และชั้นเรียน ๒. บอกบทบาทของผู้เรียน ในการร่วมจัดระเบียบ สิ่งแวดล้อมที่บ้านและ ชั้นเรียน	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	การจัดระเบียบ สิ่งแวดล้อม ของชั้นเรียน และบ้าน	๑. สำรวจสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ๒. อธิบายความสำคัญของ สิ่งแวดล้อมกับความเป็นอยู่ ของมนุษย์ ๓. อภิปรายลักษณะของ สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ๔. จัดกิจกรรมเพื่อจัดระเบียบ สิ่งแวดล้อมของชั้นเรียน และบ้าน

♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอดสาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. บอกพุทธ- ประวัติ หรือประวัติ ของศาสนาที่ ตนนับถือ โดยสังเขป ๒. ชื่นชมและ บอกแบบอย่าง การดำเนิน ชีวิตและ ข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและ ศาสนิกชน ตัวอย่างตาม ที่กำหนด	พุทธประวัติ หรือประวัติ ศาสดาของ ศาสนาที่นับถือ ทำให้เกิด ความศรัทธา และการประพฤติ ปฏิบัติตาม ของสาวกและ ศาสนิกชน ที่เคารพศรัทธา	๑. พุทธประวัติ (ประวัติ ตรัสรู้ ปรินิพพาน) ๒. พุทธสาวก พุทธสาวิกา (สามเณร บัณฑิต) ๓. ชาดก (วิญญูชาดก, สุวรรณสามชาดก ๔. ศาสนิกชน ตัวอย่าง (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช, เจ้าพระยา สุธรรมมนตรี	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การแปลความ ๔. ทักษะ การตีความ ๕. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การเล่าเรื่อง ประกอบภาพ ประวัติศาสดา ของศาสนา ที่นับถือและ การปฏิบัติตน ที่สอดคล้องกับ ข้อคิด/แบบอย่าง การดำเนินชีวิต ของสาวก ชาดก เรื่องเล่าที่ศึกษา	๑. กำหนดประเด็น และจุดประสงค์ของ การรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับประวัติ ศาสดา สาวก หรือ ศาสนิกชนตัวอย่าง ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. สังเกตและ เก็บรวบรวมข้อมูล ตามประเด็นและ วิธีการที่กำหนด ๓. เลือกประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า หรือ ศาสนิกชนตัวอย่าง ที่สนใจ ๔. ศึกษาแปลความ ตีความ และ ทำความเข้าใจประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า ที่ศึกษา ๕. ระบุข้อคิดและ ความหมายของ ข้อคิดที่ได้จาก การศึกษา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๗. วิเคราะห์ พฤติกรรมของตนเอง ที่มีความสอดคล้อง กับข้อคิดที่ได้ศึกษา ๘. นำเสนอ พฤติกรรมตนเอง ที่สอดคล้องกับ เรื่องที่ศึกษา ๙. รวบรวมภาพ เกี่ยวกับประวัติ ศาสดา สาวก ชาดก เรื่องเล่า และนำเสนอ ด้วยการเล่าเรื่อง ประกอบภาพ
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๓. บอก ความหมาย ความสำคัญ และเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม หลักธรรม โอวาท ๓ ในพระพุทธ- ศาสนา หรือ หลักธรรม ของศาสนาที่ ตนนับถือตาม ที่กำหนด	หลักธรรม ของศาสนา ก่อให้เกิดความ ศรัทธาจนยึดถือ เป็นแนวทางใน การดำเนินชีวิต ส่งผลด้านการ พัฒนาจิตใจของ ผู้ปฏิบัติก่อให้เกิด ความสงบสุข ของสังคม	๑. พระรัตนตรัย ๒. โอวาท ๓ ๓. พุทธศาสนา สุภาษิต ๔. การสวดมนต์ และแผ่เมตตา	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การให้เหตุผล ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๕. ทักษะ การให้คำ กำจัดความ	บันทึก การปฏิบัติตน ตามหลักธรรม โอวาท ๓ และ การพัฒนาจิต ตามแนวทางของ ศาสนาที่นับถือ	๑. สังเกตและ รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และ การแสดงความ เคารพพระรัตนตรัย ของพุทธศาสนิกชน ๒. อภิปราย สรุป และให้คำจำกัดความ ๓. อภิปรายและ สรุปความสำคัญ ของพระรัตนตรัย ที่มีต่อการดำเนิน ชีวิตประจำวัน ๔. รวบรวมพฤติกรรม ของตนเอง ครอบครัว และชุมชนในการ แสดงความเคารพ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๔. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตาที่มีสติ ที่เป็นพื้นฐาน ของสมาธิใน พระพุทธ- ศาสนา หรือการ พัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด					พระรัตนตรัย หรือ การปฏิบัติตน ตามแนวทางของ ศาสนาที่นับถือ ๕. อธิบายให้เหตุผล ของการแสดง พฤติกรรม/การ ปฏิบัติตนตาม แนวทางของศาสนา ที่นับถือ ๖. อภิปรายและ สรุปประโยชน์ ของการปฏิบัติตน ตามแนวทาง ของศาสนาที่นับถือ ๗. ฝึกปฏิบัติตน ตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๘. บันทึก “การปฏิบัติตน ของข้าพเจ้า และครอบครัว ตามแนวทางของ ศาสนาที่นับถือ” และนำเสนอ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัดหรือศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ ๓. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง	การประพฤติปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามหลักการของศาสนาและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานถือเป็นการส่งเสริมจิตสำนึกของศาสนิกชนและการธำรงไว้ของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อวัดหรือศาสนสถาน - การพัฒนาทำความสะอาด - การบริจาค - การร่วมกิจกรรมทางศาสนา ๒. ประวัติโดยสังเขปของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา - วันมาฆบูชา - วันวิสาขบูชา - วันอาสาฬหบูชา ๓. การบูชาพระรัตนตรัย	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการให้เหตุผล ๔. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๕. ทักษะการจัดกลุ่ม	สมุดภาพ แสดงการปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และการบำเพ็ญประโยชน์ของศาสนิกชนในวันสำคัญทางศาสนา	๑. สังเกตและรวบรวมข้อมูลวันสำคัญทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับชื่อวัน ความสำคัญและการประพฤติปฏิบัติตนของศาสนิกชน ๒. ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล ๔. รวบรวมพฤติกรรมของตนเองและคนรอบข้างเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางศาสนา ๕. จัดกลุ่มพฤติกรรมของตนเอง และคนรอบข้างในวันสำคัญทางศาสนาและบอกเหตุผลว่าเพราะเหตุใดบุคคลจึงแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นด้วยการอธิบายให้เห็นความสอดคล้องของเหตุและผลในการปฏิบัติตนโดยใช้ทั้งข้อมูลใหม่

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					และข้อมูลเดิม ๑. จัดทำสมุดภาพ แสดงการปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม และการ บำเพ็ญประโยชน์ ของศาสนิกชนใน วันสำคัญทางศาสนา
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๒. แสดงตนเป็น พุทธมามกะ หรือแสดงตน เป็นศาสนิกชน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	การยอมรับหลัก การของศาสนา ที่ตนนับถือ เกิดจากความรู้ ความเข้าใจ และ ความศรัทธา ในหลักการของ ศาสนา	การแสดงตน เป็นพุทธมามกะ - ชั้นเตรียมการ - ชั้นพิธีการ	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การแสดงตนเป็น ศาสนิกชนของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. สังเกตและ รวบรวมข้อมูลเกี่ยว กับการแสดงตนเป็น ศาสนิกชนของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ศึกษาความ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ระหว่างองค์ประกอบ ของข้อมูล ๓. จัดองค์ประกอบ ของโครงสร้างข้อมูล ๔. ทำความเข้าใจ โครงสร้างของข้อมูล ๕. แสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การแสดงตน เป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. บอกประโยชน์ และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ๒. ยกตัวอย่าง ความสามารถ และความดี ของตนเอง ผู้อื่นและบอกผลจากการกระทำนั้น	การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ทำให้ได้รับ การชื่นชม ยกย่อง เกิดความภาคภูมิใจ และมีความสุข	๑. การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ๒. ประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ๓. ลักษณะ ความสามารถ และลักษณะ ความดีของ ตนเองและผู้อื่น ๔. ผลของการกระทำความดี	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การให้เหตุผล ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง	การแสดงบทบาทสมมติการทำ ความดีของตนเอง และผู้อื่นที่เป็น ประโยชน์ทั้งต่อ ตนเองและส่วน รวม	๑. สังเกต และบอก พฤติกรรมที่ดีของ ตนเองและบุคคล ที่เกี่ยวข้องในการ ปฏิบัติตนเป็นสมาชิก ที่ดีของครอบครัว และโรงเรียน ๒. บอกความรู้สึกรัก ของตนเมื่อได้ปฏิบัติ ตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัวและโรงเรียน และบอกผลที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง ครอบครัว เมื่อได้ทำความดี ๓. อภิปรายให้เหตุผล และสรุปประโยชน์ ที่ได้ปฏิบัติตน เป็นคนดีของสังคม ๔. เชื่อมโยงความดี ที่เพื่อนเล่าเป็น เรื่องราว ฝึกปฏิบัติ และวางแผน การนำเสนอ ๕. แสดงบทบาท สมมติการทำ ความดี ของตนเองและผู้อื่น ที่เป็นประโยชน์ ทั้งต่อตนเองและ ส่วนรวม

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. บอกโครงสร้าง บทบาทและ หน้าที่ของ สมาชิกใน ครอบครัว และโรงเรียน ๒. ระบุบทบาท สิทธิ หน้าที่ ของตนเอง ในครอบครัว และโรงเรียน ๓. มีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ และทำ กิจกรรมใน ครอบครัวและ โรงเรียนตาม กระบวนการ ประชาธิปไตย	สมาชิกของ ครอบครัวและ โรงเรียน มีบทบาท อำนาจ และหน้าที่ตาม โครงสร้างของ ครอบครัวและ โรงเรียนตาม กระบวนการ ประชาธิปไตย	๑. โครงสร้างของ ครอบครัวและ ความสัมพันธ์ ของบทบาท หน้าที่ของสมาชิก ในครอบครัว และโรงเรียน ๒. ความหมาย และความแตกต่าง ของอำนาจตาม บทบาท สิทธิ หน้าที่ใน ครอบครัว และโรงเรียน ๔. การใช้อำนาจ ในครอบครัว ตามบทบาท สิทธิ หน้าที่ ๕. กิจกรรมตาม กระบวนการ ประชาธิปไตย ในครอบครัว และโรงเรียน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การจัดกลุ่ม ๓. ทักษะ การระบุ	แผนผังความคิด (Mind Mapping) แสดงความ สัมพันธ์ของ โครงสร้างบทบาท และหน้าที่ของ ตนเองใน ครอบครัวและ โรงเรียนตาม กระบวนการ ประชาธิปไตย และอธิบาย ความสัมพันธ์ ตามแผนผัง ความคิด	๑. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทและ หน้าที่ของสมาชิก ในครอบครัว และโรงเรียนตาม กระบวนการของ ประชาธิปไตย ๒. ศึกษาข้อมูล เพิ่มเติมเพื่อให้เห็น ความชัดเจนเกี่ยวกับ บทบาทและหน้าที่ ของตนเองในครอบครัว และโรงเรียนตาม กระบวนการของ ประชาธิปไตย ๓. จัดกลุ่มบทบาท และหน้าที่ของตนเอง ในฐานะสมาชิก ในครอบครัว และโรงเรียน ๔. ศึกษาบทบาท และหน้าที่ของ ตนเองเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจในการ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ทำกิจกรรมของ ครอบครัวและ โรงเรียนตาม กระบวนการ ประชาธิปไตย ๕. บอกเหตุผลของ การตัดสินใจเข้าร่วม กระบวนการทาง ประชาธิปไตย ของตนเอง ๖. สรุปบทบาทหน้าที่ ของตนเองในฐานะ สมาชิกของครอบครัว และโรงเรียนตาม ระบอบประชาธิปไตย ๗. เขียนแผนผัง ความคิดแสดงความ สัมพันธ์ของ โครงสร้าง บทบาท และหน้าที่ของ ตนเองและสมาชิก ในครอบครัวและ โรงเรียนตามระบอบ ประชาธิปไตยและ อธิบายและนำเสนอ

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้
ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ
ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. ระบุสินค้า และบริการที่ ใช้ประโยชน์ ในชีวิต ประจำวัน ๒. ยกตัวอย่าง การใช้จ่ายเงิน ในชีวิต ประจำวัน ที่ไม่เกินตัว และเห็น ประโยชน์ ของการออม ๓. ยกตัวอย่าง การใช้ ทรัพยากรใน ชีวิตประจำวัน อย่างประหยัด	การดำเนินชีวิต ในปัจจุบัน ต้องมีการ วางแผนเพื่อ การดำรงชีวิต อย่างมีดุลยภาพ ในด้านการเลือก ใช้สินค้าและ บริการ การใช้จ่าย และการออม รวมถึงการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่ ในชีวิตประจำวัน อย่างประหยัด	๑. สินค้าและ บริการที่ใช้อยู่ใน ชีวิตประจำวัน ๒. สินค้าและ บริการที่ได้มา โดยไม่ใช้เงิน และใช้เงิน ๓. วิธีการ ใช้ประโยชน์ จากสินค้าและ บริการให้คุ้มค่า ๔. การใช้จ่ายเงิน ในชีวิตประจำวัน เพื่อซื้อสินค้า และบริการ ๕. ประโยชน์ ของการใช้จ่าย เงินที่ไม่เกินตัว ๖. ประโยชน์ ของการออม	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การจัดกลุ่ม ๔. ทักษะ การเรียงลำดับ ๕. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๖. ทักษะ การระบุ	แผนผัง ความคิดแสดง ตัวอย่างสินค้า และบริการที่ใช้ ประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน ตามวิธีการที่ได้มา และการใช้ ประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน อย่างคุ้มค่าและ ประหยัด	๑. สังเกตและ รวบรวมข้อมูล รายการสินค้าและ บริการ และทรัพยากร ที่ใช้ประโยชน์ในชีวิต ประจำวัน ๒. จัดกลุ่มข้อมูล สินค้าและบริการเป็น ๒ ประเภท โดยใช้ วิธีการได้มาของ ข้อมูลเกณฑ์ ๓. จัดเรียงลำดับ ข้อมูลทั้ง ๒ ประเภท ตามความสำคัญที่มี ต่อการดำเนินชีวิต ประจำวัน ๔. ระบุวิธีการ ใช้จ่ายเงินและ ทรัพยากรในชีวิต ประจำวันอย่างคุ้มค่า และประหยัด

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๗. โทษของ การใช้จ่ายเงิน เกินตัว ๘. การวางแผน การใช้จ่ายเงิน ๙. ทรัพยากร ที่ใช้ในชีวิต ประจำวัน ๑๐. ทรัพยากร ส่วนรวม ๑๒. วิธีการใช้ ทรัพยากร ทั้งของส่วนตัว และส่วนรวม อย่างถูกต้อง ประหยัด และคุ้มค่า			๕. เขียนแผนผัง ความคิดแสดง ตัวอย่างสินค้าและ บริการที่ใช้ประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน ตามวิธีการที่ได้มา และการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรในชีวิต ประจำวันอย่างคุ้มค่า และประหยัด

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. อธิบายเหตุผลความจำเป็นที่คนต้องทำงานอย่างสุจริต	การทำงานอย่างสุจริตส่งผลให้ครอบครัวและสังคมสงบสุข	๑. ความหมายประเภทและความสำคัญของการทำงาน ๒. เหตุผลของการทำงาน ๓. ผลของการทำงานประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อครอบครัวและสังคม ๔. การทำงานอย่างสุจริตทำให้สังคมสงบสุข	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการให้เหตุผล	การอธิบายเหตุผลความจำเป็นที่คนต้องประกอบอาชีพสุจริต	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของบุคคลที่มีอยู่ในชุมชน ๒. จัดกระทำและนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้ ๓. บอกความรู้สึกที่มีต่ออาชีพของผู้ปกครองพร้อมทั้งบอกเหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงมีความรู้สึกเช่นนั้น ๔. ค้นหาเหตุผลว่าเหตุใด คนต้องประกอบอาชีพที่สุจริต ๕. อธิบายเหตุและผลที่คนต้องประกอบอาชีพสุจริต

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. บอกวัน เดือน ปี และการนับ ช่วงเวลาตาม ปฏิทินที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ๒. เรียงลำดับ เหตุการณ์ใน ชีวิตประจำวัน ตาม วัน เวลา ที่เกิดขึ้น	เหตุการณ์สำคัญ ในอดีตควรบันทึก และจดจำตามวัน เวลาที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการ เรียนรู้ในเวลา ต่อมา	๑. ชื่อวันเดือนปี ตามระบบ สุริยคติ จันทรคติ ที่ปรากฏ ในปฏิทิน ๒. ช่วงเวลา ที่ใช้ในชีวิต ประจำวัน ๓. เหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ประจำวันของ นักเรียน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การจัดกลุ่ม ๓. ทักษะ การเรียงลำดับ ๔. ทักษะ การสังเคราะห์	ปฏิทินชีวิต เหตุการณ์สำคัญ ในอดีตตามวัน เวลาที่เกิดขึ้น	๑. กำหนดประเด็น และเล่าเรื่อง “เหตุการณ์ประทับใจ ของหนู” ๒. รวบรวม จัดกลุ่ม และเรียงลำดับข้อมูล ตามกลุ่มเหตุการณ์ ที่เพื่อนเล่า ตาม ลำดับ วัน เวลา ที่เกิดขึ้น ๓. สังเคราะห์ เหตุการณ์เป็นเรื่องราว “เหตุการณ์ที่ ประทับใจของหนู” ๔. จัดทำปฏิทินชีวิต ของตนเองโดยลำดับ เหตุการณ์ตามวัน เวลาที่เกิดขึ้น เขียนหรือวาดภาพ ตามความสามารถ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๓. บอกประวัติ ความเป็นมา ของตนเอง และครอบครัว โดยสอบถาม ผู้เกี่ยวข้อง	การสืบค้นข้อมูล มีความสำคัญ ต่อการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์	๑. วิธีการสืบค้น ประวัติความ เป็นมาของตนเอง และครอบครัว อย่างง่าย ๆ ๒. การบอกเล่า ประวัติความ เป็นมาของตนเอง และครอบครัว อย่างสั้น ๆ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์	การนำเสนอ โครงการ “ฉันคือใคร”	๑. สืบค้นข้อมูล เกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา ของตนเอง ด้วยการะบวนการ ทางประวัติศาสตร์ ดังนี้ - กำหนดประเด็น ปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าข้อมูล - ตีความและ สังเคราะห์ - นำเสนอ ๒. จัดทำและ นำเสนอโครงการ “ฉันคือใคร”

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. บอกความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สิ่งของ เครื่องใช้ หรือ การดำเนินชีวิตของตนเองกับสมัยของพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย	การดำเนินชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป	๑. ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สิ่งของ เครื่องใช้ หรือการดำเนินชีวิตของอดีตกับปัจจุบันที่เป็นรูปธรรมและใกล้ตัวเด็ก ๒. สาเหตุและผลของการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ตามกาลเวลา	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการเปรียบเทียบ	การนำเสนอเครื่องมือ เครื่องใช้ในสมัยปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ และเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตในสมัยปู่ย่า ตายายพ่อแม่ และสมัยตนเอง	๑. สำรวจค้นหาและรวบรวมข้อมูล เครื่องใช้ในอดีตและปัจจุบัน ๒. เปรียบเทียบและคัดแยกเครื่องใช้ตามยุคสมัยปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ และตนเอง ๓. นำเสนอผลการเปรียบเทียบ โดยบอกความเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่อการดำเนินชีวิตในสมัย ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ และตนเอง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๒. บอก เหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นในอดีต ที่มีผลกระทบ ต่อตนเอง ในปัจจุบัน	เหตุการณ์ สำคัญที่เกิดขึ้น ในอดีตส่งผลต่อ การดำเนินชีวิต ในสมัยปัจจุบัน	เหตุการณ์สำคัญ ที่เกิดขึ้น ในครอบครัว เช่น การย้ายบ้าน การหย่าร้าง การสูญเสีย บุคคลใน ครอบครัว	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การให้เหตุผล	การนำเสนอ “บทเรียน ในอดีตสู่ชีวิต ปัจจุบัน”	๑. สำรวจค้นหา เหตุการณ์สำคัญ ที่เกิดในครอบครัว ของตนเอง เช่น การย้ายบ้าน การสูญเสียบุคคล ในครอบครัว ๒. บอกเหตุผล ที่ทำให้เกิด เหตุการณ์นั้น ๆ ๓. บอกผลกระทบ ของเหตุการณ์ที่มี ต่อการดำเนินชีวิต ของตนเองและ ครอบครัว ๔. วาดภาพและ นำเสนอ “บทเรียน ในอดีตสู่ชีวิตปัจจุบัน”

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. อธิบาย ความหมาย และความ สำคัญของ สัญลักษณ์ สำคัญของ ชาติไทย และ ปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	สัญลักษณ์ ของชาติไทย เป็นเครื่องหมาย สำคัญที่แสดงให้ เห็นถึงความเป็น ชาติไทยที่คนไทย ทุกคนควร ภาคภูมิใจและมี ส่วนในการ อนุรักษ์	๑. ความหมาย และความสำคัญ ของสัญลักษณ์ ที่สำคัญของ ชาติไทย ๒. การเคารพ ธงชาติ การร้อง เพลงชาติ และ เพลงสรรเสริญ พระบารมี เคารพศาสนวัตถุ ศาสนสถาน ๓. เอกลักษณ์ อื่น ๆ เช่น แผนที่ ประเทศไทย ประเพณีไทย อาหารไทย	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	การนำเสนอ กิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับ สถาบันหลัก ของชาติ	๑. ระดมสมองบอก สัญลักษณ์สำคัญ ของชาติไทยและ จัดกลุ่มข้อมูล ตามสถาบันหลัก ๒. ระบุความหมาย และความสำคัญ ของสัญลักษณ์สำคัญ ของชาติไทยและ การปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง ๓. รวบรวมและ สถานการณ์เกี่ยวกับ กิจกรรมสำคัญที่ แสดงถึงสัญลักษณ์ สำคัญของชาติไทย ๔. นำเสนอกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับ สถาบันหลักของชาติ และการปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส. ๔.๓ ๒. บอกสถานที่ สำคัญซึ่งเป็น แหล่ง วัฒนธรรม ในชุมชน ๓. ระบุสิ่งที่ ตนรักและ ภาคภูมิใจ ในท้องถิ่น	แหล่งวัฒนธรรม ในชุมชนเป็น สถานที่ที่ควรรัก และภาคภูมิใจ และหวงแหน เพื่ออนุรักษ์ ความเป็นท้องถิ่น	๑. ตัวอย่างของ แหล่งวัฒนธรรม ในชุมชนที่ใกล้ตัว นักเรียน เช่น วัด ตลาด พิพิธภัณฑ์ มัสยิด โบสถ์คริสต์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ๒. คุณค่าและ ความสำคัญของ แหล่งวัฒนธรรม ในชุมชนในด้าน ต่าง ๆ เช่น เป็นแหล่ง ท่องเที่ยว เป็นแหล่งเรียนรู้ ๓. ตัวอย่าง สิ่งที่เป็น ความภาคภูมิใจ ในท้องถิ่น เช่น สิ่งของ สถานที่ ภาษาถิ่น ประเพณี และ วัฒนธรรม ฯลฯ ที่เป็นสิ่งที่ใกล้ตัว นักเรียน และ เป็นรูปธรรม ชัดเจน ๔. คุณค่าและ ประโยชน์ของสิ่ง ต่าง ๆ เหล่านั้น	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การให้เหตุผล ๔. ทักษะการระบุ	สมุดภาพ แสดงแหล่ง วัฒนธรรม ที่นักเรียนรัก และภาคภูมิใจ ในท้องถิ่น พร้อมบอก แนวทาง การอนุรักษ์	๑. สำรวจค้นหา แหล่งวัฒนธรรม ในชุมชน ๒. เรียนรู้แหล่ง วัฒนธรรมในชุมชน และสรุปลักษณะ สำคัญของแหล่ง วัฒนธรรมที่ปรากฏ ในชุมชนและ ผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต ของคนในชุมชน ทั้งในแง่ดีและแง่ลบ ๔. บอกแนวทาง ในการดูแลรักษา แหล่งวัฒนธรรม ของชุมชน และ บอกเหตุผลของ การอนุรักษ์ ๖. จัดทำสมุดภาพ แสดงแหล่ง วัฒนธรรมชุมชน ที่นักเรียนรักและ ภาคภูมิใจในท้องถิ่น พร้อมทั้งบอก แนวทางการอนุรักษ์

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. แยกแยะสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น	การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เป็นระเบียบส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์	๑. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ๒. ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศมีผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ ๓. การรู้เท่าทันสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการสำรวจ ๓. ทักษะการวิเคราะห์ ๔. ทักษะการเชื่อมโยง ๕. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	ภาพวาดเกี่ยวกับ การดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	๑. สังเกตและรวบรวมข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ๒. แยกข้อมูลเป็น ๒ กลุ่ม คือ สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ๓. วิเคราะห์ความเหมือนและความต่างของข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ๔. อธิบายลักษณะของสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ๕. เชื่อมโยงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมกับความเป็นอยู่ของมนุษย์
มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. บอกสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดตามธรรมชาติที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ ๓. มีส่วนร่วมในการจัดระเบียบสิ่งแวดล้อมที่บ้าน					

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๗. อธิบายความสำคัญ ของสิ่งแวดล้อมกับ ความเป็นอยู่ ของมนุษย์ ๘. สำรวจสภาพของ สิ่งแวดล้อมที่บ้าน และโรงเรียน ๙. อภิปรายและสรุป ลักษณะของสิ่ง แวดล้อมที่บ้านและ โรงเรียน ๑๐. จัดระเบียบ สภาพแวดล้อม ที่บ้านและโรงเรียน ให้น่าอยู่ ๑๑. วาดภาพการ ดำเนินชีวิตของ มนุษย์ที่สัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมทั้งสิ่งที่ เกิดขึ้นเองตาม ธรรมชาติและสิ่งที่ มนุษย์สร้างขึ้น
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๒. ระบุความ สัมพันธ์ของ ตำแหน่ง ระยะ ทิศของ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว	สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา สามารถบอก ตำแหน่งได้โดย อาศัยความ สัมพันธ์ของ ทิศและระยะทาง	๑. ความสัมพันธ์ ของตำแหน่ง ระยะ ทิศของ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ๒. ทิศหลัก (เหนือ ตะวันออก ได้ ตะวันตก) และ ที่ตั้งของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	แผนผังแสดง ตำแหน่งของ สิ่งต่าง ๆ รอบ ตัวผู้เรียน พร้อม อธิบายแผนผัง โดยใช้ความรู้ เรื่องระยะ ทิศ และตำแหน่ง	๑. สังเกตและ รวบรวมข้อมูล สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ รอบตัว ทั้งสิ่งที่ มนุษย์สร้างขึ้นและ สิ่งที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๓. ระบุทิศหลัก และที่ตั้ง ของสิ่งต่าง ๆ ๔. ใช้แผนผัง ง่าย ๆ ในการ แสดง ตำแหน่ง ของสิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน		๓. แผนผังแสดง ตำแหน่ง สิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน			๒. อภิปรายเพื่อหา วิธีการในการบอก ตำแหน่งของ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ๓. ศึกษาข้อมูล เพิ่มเติม เรื่อง ทิศ ตำแหน่งและระยะ ทางในการบอก ตำแหน่ง ๔. บอกตำแหน่ง ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ รอบตัวนักเรียน ๕. เขียนแผนผัง แสดงตำแหน่งของ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ผู้เรียนและนำเสนอ แผนผังประกอบ อธิบาย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๕. สังเกตและบอกการเปลี่ยนแปลงสภาพของอากาศในรอบวัน มาตรฐาน ส ๕.๒ ๒. สังเกตและเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว	สภาพแวดล้อมรอบตัวมีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาที่ย่เปลี่ยนไป	๑. การเปลี่ยนแปลงสภาพของอากาศในรอบวัน ๒. การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการระบุ ๓. ทักษะการสำรวจ ๔. ทักษะการเปรียบเทียบ	อธิบายสภาพการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาที่ย่เปลี่ยนไปดังนี้ ๑. การเปลี่ยนแปลงสภาพของอากาศในรอบวัน ๒. การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น ที่อยู่อาศัย ลักษณะภูมิประเทศ	๑. สังเกตการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัวในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๒. บอกลักษณะการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัวตามช่วงเวลาและประเด็นที่กำหนด ๓. เปรียบเทียบของสภาพแวดล้อมแต่ละประเด็นตามช่วงเวลา ๔. อธิบายสภาพการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาที่ย่เปลี่ยนไปดังนี้ ๔.๑ การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ๔.๒ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น ที่อยู่อาศัย ลักษณะภูมิประเทศ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

- ✦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด
- ✦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๓๔ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัดใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร วิถีชีวิตของศาสนิกชน เป็นผลจากการยึดมั่น ในหลักธรรมของศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกความสำคัญ ของศาสนาที่มีต่อ การดำเนินชีวิต	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การสำรวจ	สมุดภาพ แสดงการ ประพาศปฏิบัติ ตามหลักศาสนา ที่นับถือของ ศาสนิกชน	๑. สังเกตและบอกพฤติกรรม ของศาสนิกชน ๒. บอกเหตุผลของ การแสดงพฤติกรรมนั้น ๔. อธิบายความสำคัญของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๓. สำรวจและรวบรวมรูปภาพ ที่สอดคล้องกับข้อมูล และสถานการณ์ ๕. จัดทำสมุดภาพแสดงการ ปฏิบัติตามหลักศาสนา ที่นับถือของศาสนิกชน
๒. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พุทธประวัติหรือประวัติ ศาสดาก่อให้เกิดศรัทธา และการประพาศปฏิบัติ ผู้เรียนทำอะไร ๑. เรียงลำดับเหตุการณ์ พุทธประวัติ ๒. วิเคราะห์แนวทาง การดำเนินชีวิต ของพระพุทธเจ้า	ทักษะ การสรุปย่อ	แผนภาพ แสดงลำดับ เหตุการณ์สำคัญ ของพุทธประวัติ ตั้งแต่ประสูติ จนถึงการออก ผนวช พร้อมทั้ง อธิบายสาระ สำคัญของแต่ละ เหตุการณ์	๑. ศึกษาพุทธประวัติ/ประวัติ ศาสดาของศาสนาที่นับถือ ๒. บอกประเด็น/เหตุการณ์ สำคัญของเรื่อง ๓. สรุปย่อสาระสำคัญของ เรื่องตามประเด็น/เหตุการณ์ สำคัญ ๔. เรียบเรียงใหม่ให้กระชับ และครอบคลุมเนื้อหา โดยการทำแผนภาพ ๕. นำเสนอข้อมูลใหม่ (แผนภาพ) และอธิบายโดยสรุป
๓. ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิต	ผู้เรียนรู้อะไร แบบอย่างและข้อคิด การปฏิบัติตนที่ดีก่อให้เกิด	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล	การนำเสนอ แบบแผน การดำเนินชีวิต ที่ได้จากข้อคิด	๑. รวบรวมข้อมูลประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
และข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่าและ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด	การศรัทธา ปฏิบัติตามและ ดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกข้อคิด คุณธรรม แบบอย่างการดำเนินชีวิต จากเรื่องที่อ่าน ๒. เลือกแนวทางการปฏิบัติ ตามได้อย่างเหมาะสมกับวัย	๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การหา แบบแผน	คุณธรรม และแบบอย่าง การดำเนินชีวิต ที่ดี	๒. ดึงข้อคิด คุณธรรม แบบอย่างการดำเนินชีวิต ออกจากเรื่องที่ศึกษา ๓. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ของสิ่งที่ดึงออกมากับแนวทาง การดำเนินชีวิตของผู้เรียน ๔. สรุปเป็นแบบแผน การดำเนินชีวิตและนำเสนอ แบบแผนการดำเนินชีวิตที่ได้ จากข้อคิด คุณธรรมและ แบบอย่างการดำเนินชีวิตที่ดี
๔. บอก ความหมาย ความสำคัญ และเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม หลักธรรม โอวาท ๓ ในพระพุทธ- ศาสนา หรือ หลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การยึดมั่นในหลักธรรม ของศาสนา ก่อให้เกิด แนวทางการปฏิบัติตน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความหมายและ ความสำคัญของพระรัตนตรัย ๒. ปฏิบัติตนตามหลักธรรม โอวาท ๓ และหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การแปลความ	การนำเสนอ ความหมาย และความสำคัญ ของการเคารพ และปฏิบัติตาม หลักธรรมของ ศาสนาที่นับถือ	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนเพื่อแสดง ความเคารพพระรัตนตรัยของ พุทธศาสนิกชน ๒. แปลความ ดีความ บอก ความหมาย และความสำคัญ ของคำว่า “พระรัตนตรัย” ๓. ระบุความหมายและความ สำคัญของพระรัตนตรัย ๔. ศึกษาหลักธรรมโอวาท ๓ และความสำคัญของ พระรัตนตรัย หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. เรียบเรียงข้อมูลใหม่ ที่เกี่ยวกับหลักธรรมโอวาท ๓ หรือหลักธรรมของศาสนา ที่นับถือ ๖. บอกพฤติกรรมของตน ที่สอดคล้องกับหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๕. ชื่นชม การทำความดี ของตนเอง บุคคลใน ครอบครัว และใน โรงเรียนตาม หลักศาสนา	ผู้เรียนรู้อะไร การทำความดี ตามหลักธรรมของศาสนา ส่งผลให้บุคคลในสังคม อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัวและใน โรงเรียน ๒. อธิบายผลที่เกิดจาก การทำความดี	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ	การบอก พฤติกรรม ที่เป็นความดี ของตนเอง พร้อมทั้งสาเหตุ และผลของ การปฏิบัติตน เป็นคนดี	๑. สังเกตพฤติกรรมหรือการ กระทำของบุคคลที่เป็นความดี และไม่ดี ๒. เปรียบเทียบพฤติกรรม ที่เป็นความดีและไม่ดี ๓. บอกเหตุและผลของการ ทำความดี ๔. สำรวจพฤติกรรมที่เป็น ความดีของตนเอง บุคคล ในครอบครัวและในโรงเรียน ๕. บอกพฤติกรรมที่เป็น ความดีของตนเอง บุคคล ในครอบครัวและในโรงเรียน พร้อมทั้งบอกสาเหตุและ ผลของการทำความดีนั้น
๖. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็น พื้นฐานของ สมาธิใน พระพุทธ- ศาสนาหรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร สติเป็นพื้นฐานของสมาธิ ส่งผลต่อการพัฒนาจิตและ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกวิธีการพัฒนาจิต ตามหลักศาสนาพุทธและ ศาสนาอื่นตามที่กำหนด ๒. สวดมนต์แผ่เมตตาตาม หลักศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การตีความ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การปฏิบัติ กิจกรรม เพื่อการพัฒนา จิตตามแนวทาง ของศาสนา ที่นับถือ	๑. สังเกตและรวบรวม พฤติกรรมการปฏิบัติตน เพื่อพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่นับถือ ๒. ศึกษาความหมายและ คุณค่าของพฤติกรรมที่ปฏิบัติ ๓. อธิบายคุณค่าของการ พัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่นับถือ ๔. นำความรู้ไปใช้ในการ พัฒนาจิตของตนโดยการปฏิบัติ กิจกรรมการพัฒนาจิตตาม แนวทางของศาสนาที่นับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๗. บอกชื่อศาสนา ศาสดาและความสำคัญของคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร หลักการสำคัญของคัมภีร์ของแต่ละศาสนาก่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกชื่อศาสนา ศาสดา และคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. อธิบายหลักการสำคัญของคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ	ทักษะการทำให้กระจ่าง	ตารางนำเสนอข้อมูลชื่อศาสนา ศาสดา และคัมภีร์ของศาสนา	๑. รวบรวมข้อมูลและระบุชื่อศาสนา ศาสดา และความสำคัญของคัมภีร์ของศาสนา ๒. ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจน เช่น การเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ อธิบาย สรุป ให้เหตุผล ๓. อธิบายให้กระจ่างชัด ๔. ทำตารางนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับชื่อศาสนา ศาสดา และคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ปฏิบัติตน อย่าง เหมาะสมต่อ สาวกของ ศาสนาที่ตน นับถือตามที่ กำหนดได้ ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนเป็น ศาสนิกชนที่ดีส่งผลต่อการ ธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกวิธีการปฏิบัติตน ที่เหมาะสมและถูกต้อง ต่อสาวกของศาสนา ๒. ปฏิบัติตนได้เหมาะสม และถูกต้องต่อสาวกของ ศาสนาที่ตนนับถือ	ทักษะการนำ ความรู้ไปใช้	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การฝึกปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อสาวกของ ศาสนาที่นับถือ	๑. ทบทวนการปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อสาวก ของศาสนาที่นับถือ ๒. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนที่ถูกต้องและเหมาะสม ต่อสาวกและเชื่อมโยง ความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ๓. บอก/อธิบายการปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อสาวก ของศาสนาที่นับถือ ๔. ฝึกปฏิบัติตนที่ถูกต้องและ เหมาะสมต่อสาวกของศาสนา ที่ตนนับถือและบอกประโยชน์ ที่ได้จากการปฏิบัติตน ๕. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนต่อสาวกของ ศาสนาที่นับถือ
๒. ปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญ ทางศาสนา ตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง และเหมาะสมในศาสนพิธี และพิธีกรรมในวันสำคัญ ทางศาสนา เป็นการธำรง รักษาศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง และเหมาะสมในศาสนพิธี และพิธีกรรม ในวันสำคัญ ทางศาสนา	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตน ในศาสนพิธี และพิธีกรรม ในวันสำคัญ ทางศาสนา	๑. รวบรวมวิธีการปฏิบัติตน ที่ถูกต้องในศาสนพิธี และ พิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ตามแนวทางของศาสนาที่นับถือ ๒. ศึกษาความหมาย ประโยชน์ หรือความสำคัญของการปฏิบัติ ๓. บอกประโยชน์ที่ตนเอง บุคคลในครอบครัว หรือชุมชนได้รับ ๔. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนในศาสนพิธี และพิธีกรรมในวันสำคัญ ของศาสนา

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงบทบาทสมมติ การปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	๑. ทักษะการสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะการจำแนกประเภท	การแสดงบทบาทสมมติการปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบในการดำเนินชีวิตประจำวัน	๑. กำหนดประเด็นการสำรวจข้อตกลง กติกา ระเบียบและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติของบุคคลในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในสถานที่ต่าง ๆ ๒. กำหนดวิธีที่จะสำรวจและสำรวจข้อมูลตามวิธีการที่กำหนดและจดบันทึก ๓. จำแนกข้อมูลออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นข้อตกลง กติกาและระเบียบ และกลุ่มหน้าที่ของบุคคลในสังคมที่ต้องปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ๔. นำเสนอข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ๕. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎระเบียบและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. ปฏิบัติตามมารยาทไทย	ผู้เรียนรู้อะไร มารยาทไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรธำรงรักษา ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตามมารยาทไทยเกี่ยวกับการทำความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การพูด การทักทาย และการแต่งกาย	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	สมุดภาพ การปฏิบัติตนตามมารยาทไทย	๑. สังเกตการสาธิตการแสดง ความเคารพ การเดิน ยืน นั่ง การพูด และการปฏิบัติ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ๒. ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย ๓. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามมารยาทไทย ๔. รวบรวมและจัดทำสมุดภาพ การปฏิบัติตนตามมารยาทไทย
๓. แสดงพฤติกรรมในการยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน โดยปราศจากอคติ	ผู้เรียนรู้อะไร บุคคลมีความแตกต่างกันในเรื่อง ความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติตน ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงพฤติกรรม การยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน โดยปราศจากอคติ	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการให้เหตุผล	รายงานการแสดงพฤติกรรมในการยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน โดยปราศจากอคติ	๑. สังเกตพฤติกรรมในการยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน ๒. ค้นหาสาเหตุของการกระทำที่เกิดขึ้นโดยอาศัยข้อมูล หลักฐานการยอมรับของสังคม และให้เหตุผลเชิงประจักษ์ ๓. อภิปรายให้เห็นความสอดคล้องของเหตุ และผลในเหตุการณ์ หรือการกระทำนั้น ๆ ๔. รายงานการแสดงพฤติกรรมในการยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน โดยปราศจากอคติ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. เคารพในสิทธิ เสรีภาพ ของตนเอง และผู้อื่น	ผู้เรียนรู้อะไร การเคารพในสิทธิ เสรีภาพของกันและกัน ทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างมีความสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายสิทธิและเสรีภาพ ของตนเองและผู้อื่น ๒. เคารพสิทธิและเสรีภาพ ของตนเองและผู้อื่น	๑. ทักษะ การเชื่อมโยง ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	แผนผังความคิด แสดงถึงสิทธิ เสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น และการเคารพ ในสิทธิเสรีภาพ ของตนเอง และผู้อื่น	๑. ศึกษาและทำความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ของตนเองและผู้อื่น ๒. อธิบายความหมาย ของสิทธิเสรีภาพของตนเอง ในด้านต่าง ๆ ๓. เชื่อมโยงความรู้กับ การศึกษากรณีตัวอย่างการ แสดงออกถึงการเคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ๔. บอกผลดีของการเคารพ และผลเสียของการไม่เคารพ ในสิทธิเสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น ๕. เขียนแผนผังความคิด แสดงสิทธิเสรีภาพของตนเอง และผู้อื่นและการเคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย ความสัมพันธ์ ของตนเอง และสมาชิก ในครอบครัว ในฐานะ เป็นส่วนหนึ่ง ของชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร ความสัมพันธ์ของตนเอง และสมาชิกในครอบครัว เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสัมพันธ์ ของตนเองและสมาชิก ในครอบครัวในฐานะ เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การหา แบบแผน	การนำเสนอ แบบแผน แสดงความ สัมพันธ์ของ ตนเองและ สมาชิกใน ครอบครัว ในฐานะที่เป็น ส่วนหนึ่งของ สังคม	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง ครอบครัวและชุมชน ๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของข้อมูล ๓. อธิบายความสัมพันธ์ ของข้อมูล ๔. หาค่าความสัมพันธ์ภายในข้อมูล ๕. สรุปความสัมพันธ์ของ ตนเองและสมาชิกในครอบครัว ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของ ชุมชนและนำเสนอ
๒. ระบุผู้มี บทบาท อำนาจในการ ตัดสินใจ ในโรงเรียน และชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร บทบาท อำนาจ หน้าที่ ของผู้นำชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุผู้มีบทบาทและอำนาจ หน้าที่ในการตัดสินใจ ในโรงเรียน/ชุมชน ๒. อธิบายบทบาทและหน้าที่ ของผู้นำชุมชน	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การระบุ	แผนผัง ความคิด แสดงบทบาท อำนาจหน้าที่ ของบุคคล ในโรงเรียน และชุมชน	๑. สำรวจและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ สมาชิกในโรงเรียนและชุมชน ๒. บอกบทบาท อำนาจ ของบุคคลที่เป็นสมาชิกชุมชน ๓. ศึกษาบทบาทหน้าที่ของบุคคล ในสถานการณ์ต่าง ๆ ๔. เชื่อมโยงบทบาท อำนาจ หน้าที่ของสมาชิกชุมชนที่ได้ จากการสำรวจและการศึกษา เพิ่มเติมเป็นความรู้ของตนเอง ๕. ระบุผู้มีบทบาทอำนาจหน้าที่ ในการตัดสินใจในโรงเรียน และชุมชน ๖. จัดทำแผนผังความคิด แสดงผู้มีบทบาทอำนาจหน้าที่ ในการตัดสินใจในโรงเรียน/ชุมชน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ระบุ ทรัพยากร ที่นำมาผลิต สินค้าและ บริการที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	ผู้เรียนรู้อะไร การผลิตสินค้าและบริการ ต้องรู้จักใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่าและรักษา สิ่งแวดล้อม ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุทรัพยากรที่นำมา ผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ ในชีวิตประจำวัน	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๓. ทักษะ การระบุ	การนำเสนอ ทรัพยากรที่นำมา ใช้ผลิตสินค้า และบริการ ที่ใช้ในชีวิต ประจำวัน แต่ละประเภท	๑. สำรวจสินค้าและบริการ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ๒. จำแนกประเภทและ ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิต สินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิต ประจำวันแต่ละประเภท ๓. นำเสนอทรัพยากรที่นำมาใช้ ผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ ในชีวิตประจำวันแต่ละประเภท ด้วยรูปแบบที่ถนัด
๒. บอกที่มาของ รายได้และ รายจ่ายของ ตนเองและ ครอบครัว	ผู้เรียนรู้อะไร รายได้ของครอบครัว มาจากการประกอบอาชีพ ที่สุจริตและการรู้จัก ใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ผู้เรียนทำอะไรได้ ทำบัญชีรายรับรายจ่าย ของครอบครัวได้	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การนำเสนอที่มา ของรายได้ และรายจ่าย ของตนเอง และครอบครัว	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ รายได้และรายจ่ายของตนเอง และครอบครัว ๒. จำแนกประเภทข้อมูลเป็น รายรับ-รายจ่ายของตนเอง และครอบครัว ๓. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ที่มาของรายได้และรายจ่าย ของตนเองและครอบครัว ๔. นำเสนอที่มาของรายได้ และรายจ่ายของตนเอง และครอบครัว

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. บันทึกรายรับรายจ่ายของตนเอง	ผู้เรียนรู้อะไร การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายช่วยให้เกิดการรู้จักการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ผู้เรียนทำอะไรได้ ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเอง	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการจำแนกประเภท	บันทึกรายรับรายจ่าย	๑. สำนักรวรายรับรายจ่ายของตนเอง ๒. จำแนกข้อมูลเป็นรายรับและรายจ่าย ๔. สรุปผลการจำแนกของข้อมูล ๕. จัดทำบันทึกรายรับรายจ่ายของตนเอง
๔. สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม	ผู้เรียนรู้อะไร การใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออมเป็นการบริหารจัดการเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม	ทักษะการเชื่อมโยง	การบอกผลดีของการใช้จ่ายเงินที่เหมาะสมกับรายได้และการออม	๑. พิจารณาข้อมูลการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และผลดีของการนำเงินออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ๒. เชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายอย่างเหมาะสมกับการออม ๓. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยงกัน ๔. ยกตัวอย่างการนำเงินออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ๕. สรุปผลดีของการใช้จ่ายเงินที่เหมาะสมกับรายได้และการออม

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย การแลกเปลี่ยนสินค้า และบริการ โดยวิธีต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร การแลกเปลี่ยนสินค้า และบริการด้วยวิธีการต่าง ๆ มีความสำคัญและจำเป็น ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้เรียนทำอะไรได้ แผนผังความคิดเกี่ยวกับ สินค้าและบริการที่ แลกเปลี่ยนด้วยการใช้เงิน และไม่ใช้เงิน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท	แผนผังความคิด เกี่ยวกับสินค้า และบริการ ที่แลกเปลี่ยน ด้วยการใช้เงิน และไม่ใช้เงิน	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ สินค้าและบริการ ๒. จำแนกประเภทข้อมูลสินค้า และบริการตามวิธีการที่ได้มา ๓. อธิบายรูปแบบ/วิธีการ ที่ได้มาของสินค้าและ บริการแต่ละประเภท ๔. จัดทำแผนผังความคิด แสดงวิธีการแลกเปลี่ยนสินค้า และบริการประเภทต่าง ๆ และนำเสนอ
๒. บอกความ สัมพันธ์ ระหว่างผู้ซื้อ กับผู้ขาย	ผู้เรียนรู้อะไร ผู้ซื้อและผู้ขายมีบทบาท สำคัญในการกำหนดราคา สินค้าและบริการ ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๓. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๔. ทักษะ การเชื่อมโยง	การนำเสนอ ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ในการ กำหนดราคา สินค้าและบริการ	๑. สำรวจและรวบรวม ข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เกี่ยวกับบทบาทของผู้ซื้อ และผู้ขาย ๒. จำแนกและอธิบายบทบาท ของผู้ซื้อและผู้ขาย ๓. เปรียบเทียบและหา ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาท ของผู้ซื้อและผู้ขายในการ กำหนดราคาสินค้าและบริการ ๔. นำเสนอความสัมพันธ์ ของผู้ซื้อและผู้ขายในการ กำหนดราคาสินค้าและบริการ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ใช้คำระบุ เวลาที่แสดง เหตุการณ์ใน อดีต ปัจจุบัน และอนาคต	ผู้เรียนรู้อะไร ช่วงเวลาของอดีต ปัจจุบัน และอนาคตมีผล ต่อการดำเนินชีวิต ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกเวลาที่เป็นอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ๒. ระบุนวันสำคัญที่ปรากฏ ในปฏิทินที่แสดงเหตุการณ์ สำคัญในอดีตและปัจจุบัน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การพยากรณ์	บันทึก เหตุการณ์ที่ ประทับใจในอดีต ปัจจุบัน และ คาดการณ์ สิ่งที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต สำหรับตน	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ เหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ๒. จำแนก จัดกลุ่ม และ ประเมินคุณค่าของข้อมูล ๓. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และบันทึกเหตุการณ์ ที่ประทับใจในอดีต ปัจจุบัน ๔. คาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตเกี่ยวกับตน
๒. ลำดับ เหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นใน ครอบครัว หรือในชีวิต ของตนเอง โดยใช้ หลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง	ผู้เรียนรู้อะไร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เหตุการณ์ในอดีต ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุหลักฐานและ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับ ครอบครัวในอดีต และปัจจุบัน ๒. ลำดับเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว หรือในชีวิตของตนเอง โดยใช้หลักฐานที่เกี่ยวข้อง	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การเรียงลำดับ ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การนำเสนอ Time line แสดงลำดับ เหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นกับ ตนเองและ ครอบครัว โดยมีหลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง	๑. รวบรวมและบันทึก เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นใน ครอบครัวหรือชีวิตของตนเอง ๒. วิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในครอบครัวหรือชีวิตของ ตนเองในแต่ละเหตุการณ์ ๓. จัดเรียงลำดับเหตุการณ์ ตามหลักฐานที่ปรากฏ ๔. เขียน Time Line แสดง ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับ ตนเองและครอบครัว โดยมี หลักฐานที่เกี่ยวข้อง ๕. นำเสนอ Time line แสดงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กับตนเองและครอบครัว โดยมีหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. สืบค้นถึงการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตประจำวันของคนในชุมชนของตนจากอดีตถึงปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร การสืบค้นข้อมูลเป็นวิธีการที่ทำให้รู้ถึงวิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สืบค้นการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตประจำวันของคนในชุมชนของตนจากอดีตถึงปัจจุบัน ๒. ระบุสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสังเคราะห์	การนำเสนอวิถีชีวิตชุมชนในอดีต เปรียบเทียบกับวิถีชีวิตในปัจจุบัน	๑. ตั้งคำถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิถีชีวิตประจำวันของคนในชุมชน ๒. สืบค้นทางประวัติศาสตร์ตามกระบวนการต่อไปนี้ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๓. นำเสนอเปรียบเทียบวิถีชีวิตชุมชนในอดีตและปัจจุบัน
๒. อธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร ชุมชนเปลี่ยนไปวิถีชีวิตเปลี่ยนตาม ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน	๑. ทักษะการสำรวจ ๒. ทักษะการเปรียบเทียบ ๓. ทักษะการเชื่อมโยง ๔. ทักษะการวิเคราะห์	รายงาน “ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน” (อาชีพ การแต่งกาย ประเพณี บุคคล สำคัญ อาหาร สิ่งแวดล้อม ฯลฯ)	๑. สำรวจและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตของคนในชุมชน ๒. วิเคราะห์เชื่อมโยงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ๓. เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ๔. เขียนรายงาน “ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน” ๕. รายงาน “ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน”

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ระบุบุคคลที่ ทำประโยชน์ ต่อท้องถิ่น หรือประเทศ ชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร คนดีของท้องถิ่นและ ประเทศชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกลักษณะของบุคคล ที่ทำประโยชน์ต่อท้องถิ่น ๒. อธิบายคุณประโยชน์และ ผลงานของบุคคลในท้องถิ่น	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การให้เหตุผล	แผนที่คนดี ในท้องถิ่น	๑. กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ๒. ระดมสมองเพื่อหาข้อสรุป ๓. จัดทำแผนที่คนดีและบอก ลักษณะความดีของบุคคลใน ท้องถิ่น/ประเทศชาติ
๒. ยกตัวอย่าง วัฒนธรรม ประเพณีและ ภูมิปัญญาไทย ที่ภาคภูมิใจ และควร อนุรักษ์ไว้	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรม ประเพณีและ ภูมิปัญญาไทยเป็นหน้าที่ของ คนไทยทุกคนที่ต้องอนุรักษ์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทยที่ ภาคภูมิใจและควรอนุรักษ์ ๒. อธิบายแนวทางการ อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การให้เหตุผล ๓. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้ ๔. ทักษะ การหา แบบแผน	๑. การปฏิบัติ ตามมารยาทไทย ๒. การร่วม กิจกรรมและ อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑. กระบวนการแปลความหมาย ๒. กระบวนการวิเคราะห์ สถานการณ์และหาแบบแผน ๓. วิธีการเลือกและให้เหตุผล เพื่อตัดสินใจในการปฏิบัติ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ระบุสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน	ผู้เรียนรู้อะไร สิ่งที่ปรากฏอยู่ระหว่างโรงเรียนและบ้านที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและ มีทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้น ผู้เรียนทำอะไรได้ จำแนกสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ปรากฏอยู่ระหว่างบ้านและโรงเรียน	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการจำแนกประเภท ๓. ทักษะการเปรียบเทียบ	รายงานผล การสังเกต สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นระหว่างโรงเรียนกับบ้าน	๑. สังเกตและบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจากการเดินทางระหว่างบ้านมาโรงเรียน ๒. บอกข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งที่สังเกตได้ ๓. จำแนกประเภทข้อมูลเป็น ๒ กลุ่ม คือ สิ่งที่เกิดขึ้นเองธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ๔. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูล ๕. เขียนรายงานผลการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. ระบุตำแหน่ง อย่างง่ายและ ลักษณะ ทางกายภาพ ของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏใน ลูกโลก แผนที่ แผนที่และ ภาพถ่าย	ผู้เรียนรู้อะไร ตำแหน่งและลักษณะ ทางกายภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่และภาพถ่าย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏ ในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย ๒. อธิบายลักษณะทาง กายภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๓. ทักษะ การระบุ	๑. การบันทึก สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏใน ลูกโลก แผนที่ แผนที่และ ภาพถ่าย ๒. การนำเสนอ ลักษณะทาง กายภาพของ สิ่งต่าง ๆ ที่ ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย	๑. กำหนดสิ่งที่จะสังเกต หรือสำรวจค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจ ค้นหาสิ่งที่กำหนด ๓. ระบุและใช้วิธีการที่กำหนด ค้นหาเรื่องที่ต้องการ ๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ จากการสำรวจค้นหา ๕. นำเสนอข้อมูลที่ได้ จากการสำรวจค้นหา
๓. อธิบายความ สัมพันธ์ของ ปรากฏการณ์ ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์	ผู้เรียนรู้อะไร ปรากฏการณ์ระหว่าง โลก ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ ๒. อธิบายปรากฏการณ์ ตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นจาก ความสัมพันธ์ระหว่างโลก และดวงอาทิตย์	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสร้าง ความรู้	สมุดภาพ ปรากฏการณ์ ที่เกิดจาก ความสัมพันธ์ ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ พร้อมคำอธิบาย	๑. รวบรวมและศึกษาข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ๒. ศึกษาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๓. สร้างความรู้ใหม่ โดยเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ๔. อธิบายความรู้ ตามความเข้าใจ ๕. รวบรวมข้อมูลภาพ ที่เกี่ยวข้อง ๖. จัดทำสมุดภาพ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายความ สำคัญ และ คุณค่าของ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ และทาง สังคม	ผู้เรียนรู้อะไร สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และทางสังคมมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสำคัญและ คุณค่าของสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติและทางสังคม	๑. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การปฏิบัติ กิจกรรมรักษา ความสะอาด ของสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียน	๑. รวบรวมข้อมูลสิ่งแวดล้อม รอบตัว ๒. จำแนกข้อมูลออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ทางสังคม ๓. อธิบายลักษณะของข้อมูล ๔. เชื่อมโยงความสำคัญของ ข้อมูลกับการดำเนินชีวิต ๕. อธิบายความสำคัญและ คุณค่าของข้อมูลที่มีต่อ การดำเนินชีวิต ๖. ปฏิบัติกิจกรรมรักษา ความสะอาดของสิ่งแวดล้อม บริเวณโรงเรียน
๒. แยกแยะ และใช้ ทรัพยากร ธรรมชาติ ที่ใช้อย่าง ไม่หมดไป และที่ใช้อย่าง หมดไปได้ อย่างคุ้มค่า	ผู้เรียนรู้อะไร การเลือกใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่าต้องแยกแยะ และเลือกใช้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนทำอะไรได้ เลือกใช้ทรัพยากรที่มี อย่างคุ้มค่า	๑. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การให้เหตุผล ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การนำเสนอ แนวทาง การเลือกใช้ ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า	๑. รวบรวมข้อมูลทรัพยากร ธรรมชาติที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ๒. จำแนกข้อมูลเป็น ๒ ประเภท คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ที่ใช้อย่างหมดไปและไม่หมดไป ๓. ศึกษาความสำคัญของ ข้อมูลที่มีต่อการดำเนินชีวิต ๔. อภิปรายความสำคัญ ๕. อธิบายความสำคัญ โดยให้เหตุผลประกอบ ๖. เสนอแนวทางการเลือกใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. อธิบาย ความสัมพันธ์ ของฤดูกาล กับการดำเนิน ชีวิตของ มนุษย์	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงของ ฤดูกาลส่งผลต่อการดำเนิน ชีวิตของมนุษย์ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างฤดูกาลกับ การดำเนินชีวิตของมนุษย์	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	แผนผัง ความสัมพันธ์ ระหว่างฤดูกาล กับการดำเนิน ชีวิตของมนุษย์ พร้อมทั้งอธิบาย	๑. สังเกตความสัมพันธ์ ของฤดูกาลกับการดำรงชีวิต ของมนุษย์ ๒. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ของข้อมูล ๓. อธิบายความสัมพันธ์และ ความหมายของข้อมูลที่น่ามา เชื่อมโยง ๔. เขียนแผนผังอธิบาย การดำเนินชีวิตของผู้เรียน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงฤดูกาล
๔. มีส่วนร่วม ในการฟื้นฟู ปรับปรุง สิ่งแวดล้อม ในโรงเรียน และชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร วิธีการฟื้นฟู ปรับปรุง สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ร่วมฟื้นฟู ปรับปรุง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และชุมชน	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การเล่า ประสบการณ์ ในการมีส่วนร่วม ฟื้นฟู ปรับปรุง สภาพแวดล้อม ในโรงเรียน และชุมชน	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การฟื้นฟู ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนและชุมชน ๒. ทบทวนความรู้ที่มีและ ศึกษาความรู้เพิ่มเติม ๓. สร้างความรู้ใหม่เกี่ยวกับการ ฟื้นฟู ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนและชุมชน ๔. นำความรู้ที่มีไปใช้ในการ มีส่วนร่วมฟื้นฟู ปรับปรุง สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและ ชุมชน ๕. เล่าการปฏิบัติตนในการ มีส่วนร่วม ฟื้นฟู ปรับปรุง สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และชุมชน

♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอดสาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. บอกความ สำคัญของ พระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือ ๔. บอก ความหมาย ความสำคัญ และเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม หลักธรรม โอวาท ๓ ใน พระพุทธ- ศาสนา หรือ หลักธรรมของ ศาสนาที่ตน นับถือตามที่ กำหนด ๖. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็น พื้นฐานของ สมาธิใน	วิธีชีวิตที่สงบสุข ของศาสนิกชน เป็นผลจากการ ยึดมั่นศรัทธา และประพฤติ ปฏิบัติตาม หลักธรรม ของศาสนา ที่นับถือ	๑. พระพุทธ- ศาสนาเป็น เอกลักษณ์ของ ชาติไทย ๒. พระรัตนตรัย ๓. โอวาท ๓ ๔. พุทธศาสน- สุภาษิต ๕. ฝึกสวดมนต์ ไหว้พระและ แผ่เมตตา - ความหมาย และประโยชน์ ของสติและ สมาธิ - ฝึกสมาธิ เบื้องต้น - ฝึกสติ เบื้องต้นด้วย กิจกรรมการ เคลื่อนไหว - ฝึกสมาธิ ในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และการเขียน	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การสำรวจ ๔. ทักษะ การตีความ ๓. ทักษะ การแปลความ ๕. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	สมุดภาพ เกี่ยวกับ การดำเนินชีวิต วัฒนธรรมของ ชาวพุทธ หรือ ศาสนิกชน ที่ตนนับถือ	๑. สำรวจและ รวบรวมข้อมูล ความสำคัญของ ศาสนาที่ตนนับถือ โดยการสอบถาม ผู้ปกครอง ครู พระสงฆ์ ๒. สังเกตและระบุ สิ่งสำคัญทางศาสนา ที่ยึดถือปฏิบัติ ๓. แปลความและ ตีความหมายของ สิ่งที่ยึดถือปฏิบัติ ตามหลักศาสนา ๔. สำรวจและ ศึกษาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ของคนในชุมชน ที่สัมพันธ์กับศาสนา ๕. สำรวจการ ปฏิบัติตนของตน ที่สอดคล้องกับ หลักการของศาสนา และบอกประโยชน์ ที่ได้รับจาก การปฏิบัติ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
พระพุทธ- ศาสนาหรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด					๖. จัดทำสมุดภาพ การดำเนินชีวิตและ วัฒนธรรมของ ชาวพุทธหรือ ศาสนิกชนที่ตนนับถือ ๗. นำเสนอสมุดภาพ พร้อมทั้งอธิบาย
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๒. สรุป พุทธประวัติ ตั้งแต่ประสูติ จนถึงการออก ผนวชหรือ ประวัติศาสดา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๓. บอกชื่อ ศาสนา ศาสดาและ ความสำคัญ ของคัมภีร์ ของศาสนา ที่ตนนับถือ และศาสนา อื่น ๆ	ประวัติศาสดา ก่อให้เกิดศรัทธา และการประพฤติ ปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามหลักธรรม คำสอนขอศาสนา	๑. พุทธประวัติ - เหตุการณ์ หลังประสูติ - แรกนาขวัญ - การศึกษา - การอภิเษก สมรส - เทวทูต ๔ - การออก ผนวช ๒. ชื่อศาสนา ศาสดาและคัมภีร์ ของศาสนาต่าง ๆ - พระพุทธศาสนา ศาสดา : พระพุทธเจ้า คัมภีร์ : พระไตรปิฎก - ศาสนา อิสลาม ศาสดา : มุฮัมมัด คัมภีร์ : อัลกุรอาน - คริสต์ศาสนา ศาสดา :	๑. ทักษะ การสรุปย่อ ๒. ทักษะ การทำกระจ่าง	๑. ตารางแสดง ข้อมูลชื่อศาสนา ศาสดา คัมภีร์ ของศาสนาที่ตน นับถือ และ ข้อคิดที่ได้จาก การศึกษาประวัติ ศาสดา ๒. สมุดภาพ ประวัติศาสดา ตามลำดับ เหตุการณ์ ที่สำคัญ พร้อมทั้งอธิบาย	๑. รวบรวมข้อมูล และระบุชื่อศาสนา ศาสดา ความสำคัญ ของคัมภีร์ของศาสนา ๒. ศึกษาพุทธประวัติ หรือประวัติศาสดา ของศาสนาที่ตนนับถือ ๓. จับประเด็น เหตุการณ์สำคัญ ของเรื่อง ๔. สรุปสาระสำคัญ ของเรื่องตามประเด็น/ เหตุการณ์สำคัญ ๕. ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิด ความชัดเจน เช่น การเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ อธิบาย สรุปให้เหตุผล ๖. ทำตารางแสดง ข้อมูลชื่อศาสนา ศาสดาและคัมภีร์ ของศาสนาที่ตน นับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		พระเยซู คัมภีร์ : ไบเบิล - ศาสนาฮินดู ศาสนา : ไม่มีศาสนา คัมภีร์ : พระเวท พราหมณะ อุปนิษัท อาร์ณยก			๗. จัดทำสมุดภาพ แสดงพุทธประวัติ/ ประวัติศาสตร์ของ ศาสนาที่นับถือ โดยการเรียบเรียง สาระสำคัญของ แต่ละเหตุการณ์ ให้มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน ให้เห็นชัดเจน
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๓. ชื่นชมและ บอกแบบ อย่างการ ดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่ กำหนด ๕. ชื่นชมการ ทำความดี ของตนเอง บุคคลใน	แบบอย่าง และข้อคิด การปฏิบัติตนที่ดี ก่อให้เกิด การศรัทธา ปฏิบัติตาม และ ดำเนินชีวิต ที่ถูกต้องถือเป็น การทำความดี ตามหลักธรรม ของศาสนาที่ส่ง ผลให้บุคคลใน สังคมอยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุข	๑. พุทธสาวก พุทธสาวิกา - สามเณร ราหุล - วรุณชาดก - วานรินทชาดก ๒. ศาสนิกชน ตัวอย่าง - สมเด็จพระญาณสังวร (คุช ไก่เถื่อน) - สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน)	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การหาแบบแผน ๔. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๕. ทักษะ การสังเกต	๑. ผลการ วิเคราะห์แนวทาง การดำเนินชีวิต ของบุคคล ในเรื่องตามที่ กำหนดและเสนอ แนวปฏิบัติตน ๒. การนำเสนอ แบบแผน การดำเนินชีวิต ที่สอดคล้อง กับประวัติสาวก เรื่องเล่าและ ศาสนิกชน ตัวอย่าง	๑. รวบรวมข้อมูล ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๒. ศึกษาข้อคิด คุณธรรม แบบอย่าง การดำเนินชีวิต จากเรื่องที่ศึกษา ๓. บอกแบบอย่าง การดำเนินชีวิต/ ข้อคิดจากเรื่อง ที่ศึกษา ๔. เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของ สิ่งที่ศึกษาเพื่อเป็น แบบแผนการดำเนิน ชีวิต ๕. สังเกตและ บอกพฤติกรรมของ ตนหรือคนรอบข้าง ที่สอดคล้องกับ ข้อคิด/แบบอย่าง การดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ครอบครัว และใน โรงเรียนตาม หลักศาสนา		๓. ตัวอย่าง การกระทำ ความดีของ ตนเอง และบุคคลใน ครอบครัว และในโรงเรียน (ตามสาระ ในข้อ ๔)			๖. เขียนแบบและ นำเสนอแบบแผน การดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับ ประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า ศาสนิกชน ตัวอย่าง ๗. ระบุผลดีของ การปฏิบัติที่เกิด กับตนเองและ บุคคลอื่น ๘. รวบรวมข้อมูล การทำความดี ตามหลักศาสนา ของตนเอง บุคคล ในครอบครัว บุคคล ในโรงเรียน ๙. ค้นหาความเชื่อ ที่เป็นเหตุผล ของการทำความดี พร้อมหาหลักฐาน สนับสนุน ๑๐. อภิปรายความ สอดคล้องของ เหตุผลในการทำ ความดีกับหลักธรรม ของศาสนา และบัน ทึกผลการอภิปราย ๑๑. จับคู่พูดถึง ความดีของเพื่อน ๑๒. พุดเสนอการทำ ความดีของบุคคล ในครอบครัวและ ในโรงเรียนต่อสังคม

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้ถูกต้อง ๒. ปฏิบัติตนในศาสนพิธีพิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	การปฏิบัติตนตามแนวทางของศาสนาเป็นการธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือไว้	๑. การฝึกปฏิบัติมรรยาทชาวพุทธ - การพนมมือ - การไหว้ - การกราบ - การนั่ง - การยืน - การเดิน ๒. การเข้าร่วมกิจกรรมและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับวันสำคัญทางพุทธศาสนา - ระเบียบพิธีการบูชาพระรัตนตรัย - การทำบุญตักบาตร	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาและการปฏิบัติตนในพิธีกรรมและศาสนพิธีในวันสำคัญทางศาสนา	๑. ทบทวนการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อสาวกและศาสนพิธีพิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา ๒. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อสาวก และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ๓. ศึกษารวบรวมวิธีการปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามแนวทางของศาสนาที่กำหนด ๔. ฝึกปฏิบัติตนตามความรู้ที่ได้รับและประสบการณ์ใหม่ ๕. นำความรู้ ทักษะที่ได้จากการฝึกปฏิบัติไปใช้ในสถานการณ์จริงที่กำลังดำเนินอยู่ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. แสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนต่อสาวก และศาสนพิธี พิธีกรรมในวันสำคัญ ทางศาสนา

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ๔. เคารพในสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	การปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ และเคารพสิทธิเสรีภาพ ทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข	๑. ข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ในครอบครัว โรงเรียน สถานที่สาธารณะ ๒. สิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการจำแนกประเภท ๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๔. ทักษะการเชื่อมโยง	การแสดงบทบาทสมมติการปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎระเบียบ ที่แสดงออกถึง การเคารพในสิทธิ และเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ในการดำเนินชีวิตประจำวัน	๑. สำรวจค้นหา ข้อตกลง กติกา ระเบียบ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามสิทธิ และเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ๒. จำแนกประเภทของข้อมูลเป็น ๒ กลุ่ม คือ ข้อตกลง กติกา กฎระเบียบและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ และสิทธิ และเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ๓. ระบุข้อตกลง กฎ กติกา ระเบียบและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ในชีวิตประจำวัน ๔. บอกถึงวิธีการเคารพในสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ๕. อธิบายเชื่อมโยงให้เห็นความสอดคล้องของเหตุและผลที่คนต้องปฏิบัติตาม ข้อตกลงและ ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. แสดงบทบาท สมมติการปฏิบัติตน ตามข้อตกลง กติกา กฎระเบียบ ที่ แสดงออกถึงการ เคารพในสิทธิและ เสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น ในการ ดำเนินชีวิตประจำวัน
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๒. ปฏิบัติตนตาม มารยาทไทย	การปฏิบัติตน ตามมารยาทไทย เป็นการธำรง รักษาประเพณี และวัฒนธรรมไทย	กิริยามารยาท ไทยเกี่ยวกับการ ทำความเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การพูด การทักทาย การแต่งกาย	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	สมุดภาพ การปฏิบัติตน ตามมารยาทไทย	๑. สังเกตการสาธิต การแสดงความเคารพ การเดิน ยืน นั่ง การพูด และ การปฏิบัติใน สถานการณ์ต่าง ๆ ๒. ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตน ตามมารยาทไทย ๓. แสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตน ตามมารยาทไทย ๔. รวบรวมและ จัดทำสมุดภาพ เกี่ยวกับการปฏิบัติ ตนตามมารยาทไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๓. แสดง พฤติกรรม ในการยอมรับ ความคิด ความเชื่อ และการ ปฏิบัติ ของบุคคลอื่น ที่แตกต่างกัน โดยปราศจาก อคติ	การยอมรับ ความแตกต่าง ของคนในสังคม เรื่อง ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ และการปฏิบัติ ตนของบุคคล อื่นทำให้สังคม สงบสุข	การยอมรับความ ต่างของ คนในสังคมเรื่อง ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ และการปฏิบัติตน ของบุคคลอื่นที่ ต่างกัน	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การให้เหตุผล	รายงานผลของ การแสดง พฤติกรรม ในการยอมรับ ความคิด ความเชื่อ และ การปฏิบัติ ของบุคคลอื่นที่ ต่างกันโดย ปราศจากอคติ	๑. สังเกตพฤติกรรม ในการยอมรับ ความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของ บุคคลที่ต่างกัน และอธิบายให้ เหตุผล ๒. ค้นหาสาเหตุ ของการกระทำ ที่เกิดขึ้นโดยอาศัย ข้อมูลหลักฐาน การยอมรับของ สังคม และให้ เหตุผลเชิงประจักษ์ ๓. อภิปรายให้เห็น ความสอดคล้อง ของเหตุและผล ในเหตุการณ์หรือ การกระทำนั้น ๆ ๔. รายงานการแสดง พฤติกรรมในการ ยอมรับความคิด ความเชื่อและ การปฏิบัติของ บุคคลอื่น ที่ต่างกัน โดยปราศจากอคติ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. อธิบายความ สัมพันธ์ของ ตนเองและ สมาชิกใน ครอบครัว ในฐานะเป็น ส่วนหนึ่งของ ชุมชน ๒. ระบุผู้มี บทบาท อำนาจในการ ตัดสินใจ ในโรงเรียน และชุมชน	สมาชิกใน ครอบครัวมี อำนาจในการ ตัดสินใจในฐานะ เป็นส่วนหนึ่งของ ชุมชนตาม บทบาทของ ตนเอง	๑. ความสัมพันธ์ ของตนเองและ สมาชิกใน ครอบครัวกับ ชุมชน ๒. ระบุผู้มี บทบาท อำนาจ ในการตัดสินใจ ในโรงเรียนและ ชุมชน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสำรวจ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง ๔. ทักษะ การหาแบบแผน ๕. ทักษะ การระบุ	๑. การนำเสนอ แบบแผนแสดง ความสัมพันธ์ของ ตนเองและสมาชิก ในครอบครัว ในฐานะที่ เป็นส่วนหนึ่งของ สังคม ๒. การนำเสนอ ความรู้เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ ของสมาชิก ในครอบครัว โรงเรียน และ ชุมชน และ บทบาทหน้าที่ ของแต่ละคน	๑. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับสมาชิก ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ๒. สำรวจหน้าที่ ของบุคคลในฐานะ ที่เป็นสมาชิกของ ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ๓. เขียนแบบแผน แสดงความสัมพันธ์ ของสมาชิก ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ๔. เชื่อมโยงบทบาท หน้าที่กับโครงสร้าง ของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ๕. อธิบายบทบาท หน้าที่ของสมาชิก ตามโครงสร้าง ๖. ออกแบบการ นำเสนอความรู้ และนำเสนอความรู้ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ของสมาชิกใน ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน และ บทบาทหน้าที่ ของแต่ละคน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้
ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ
ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. ระบุทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ๒. บอกที่มาของรายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว ๓. บันทึกรายรับรายจ่ายของตนเอง ๔. สรุปผลดีของการใช้จ่ายที่เหมาะสมกับรายได้และการออม	การนำทรัพยากรมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการทำให้มีรายได้ ถ้ารู้จักใช้และอดออมถือเป็นการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ	๑. ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ในครอบครัวและผลของการใช้ทรัพยากรในการผลิตที่หลากหลายที่มีต่อราคาคูณค่าและประโยชน์ของสินค้าและบริการ รวมทั้งสิ่งแวดล้อม ๒. การประกอบอาชีพของครอบครัว ๓. การแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม ๔. รายได้และรายจ่ายในภาพรวมของครอบครัว ๕. รายได้และรายจ่ายของตนเอง	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการเชื่อมโยง ๔. ทักษะการจำแนกประเภท ๕. ทักษะการระบุ ๖. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	๑. การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการ ๒. รายงานการจัดทำรายรับรายจ่ายของตนเองที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมพร้อมทั้งยกตัวอย่างการนำเงินออมมาใช้ให้เกิดประโยชน์	๑. สำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ๑) สินค้าและบริการที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ๒) ทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการในชุมชน ๓) รายได้และรายจ่ายของตนเองและครอบครัว ๒. จำแนกข้อมูลออกเป็นข้อเท็จจริงข้อคิดเห็น ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของทรัพยากร การผลิตชุมชนและครัวเรือน ๔. สรุปและนำเสนอทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๖. วิธีการทำ บัญชี รายรับ รายจ่ายของ ตนเองอย่าง ง่าย ๆ ๗. รายการ ของรายรับ ที่เป็นรายได้ ที่เหมาะสม และไม่เหมาะสม ๘. รายการ ของรายจ่ายที่ เหมาะสมและ ไม่เหมาะสม ๙. ที่มาของ รายได้ที่สุจริต ๑๐. การใช้จ่าย ที่เหมาะสม ๑๑. ผลดีของ การใช้จ่าย ที่เหมาะสม กับรายได้ ๑๑. การออมและ ผลดีของการออม ๑๒. การนำเงิน ที่เหลือมาใช้ให้ เกิดประโยชน์			๕. วิเคราะห์ หาความสัมพันธ์ ของการใช้จ่าย ที่เหมาะสมกับรายได้ และการออม ๖. ยกตัวอย่าง การนำเงินออม มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ๗. สรุปผลดีของการ ใช้จ่ายที่เหมาะสม กับรายได้

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. อธิบายการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยวิธีต่าง ๆ ๒. บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย	ผู้ซื้อและผู้ขายมีบทบาทสำคัญในการกำหนดราคาสินค้าและบริการซึ่งมีความสำคัญต่อความสงบสุข และมั่นคงประเทศ	๑. ความหมายและความสำคัญของการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ๒. ลักษณะของการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยไม่ใช้เงิน รวมทั้งการแบ่งปันการช่วยเหลือ ๓. ลักษณะการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยการใช้เงิน ๔. ความหมายและบทบาทของผู้ซื้อและผู้ขาย ผู้ผลิตและผู้บริโภค ๕. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในการกำหนดราคาสินค้าและบริการ ๖. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายทำให้สังคมสงบสุข และประเทศมั่นคง	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการเปรียบเทียบ ๔. ทักษะการเชื่อมโยง ๕. ทักษะการจำแนกประเภท	๑. แผนผังความคิดเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่แลกเปลี่ยนด้วยการใช้เงินและไม่ใช้เงิน ๒. การนำเสนอเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ผู้ผลิตและผู้บริโภค ในการกำหนดราคาสินค้าและบริการ	๑. กำหนดจุดประสงค์การเก็บรวบรวมข้อมูล ๑) สินค้าและบริการที่แลกเปลี่ยนด้วยการใช้เงินและไม่ใช้เงิน ๒) บทบาทของผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้ผลิตและผู้บริโภค ๒. ทาวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมและดำเนินการเก็บข้อมูล ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. ตั้งคำถามขึ้นเพื่อเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ซื้อและผู้ขาย ผู้ผลิตและผู้บริโภค ๕. นำเสนอเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้ผลิตและผู้บริโภค

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. ใช้คำระบุเวลา ที่แสดง เหตุการณ์ ในอดีต ปัจจุบัน และ อนาคต ๒. ลำดับ เหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น ในครอบครัว หรือในชีวิต ของตนเอง โดยใช้ หลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง	หลักฐานและ ช่วงเวลามี ความสำคัญ ต่อการเรียนรู้ เหตุการณ์ในอดีต มีผลต่อการ ดำเนินชีวิต ในปัจจุบันและ อนาคต	๑. คำที่แสดง ช่วงเวลาในอดีต ปัจจุบัน และ อนาคต ๒. วันสำคัญที่ ปรากฏในปฏิทิน ที่แสดงเหตุการณ์ สำคัญในอดีต และปัจจุบัน ๓. วิธีการสืบค้น เหตุการณ์ที่ผ่าน มาแล้ว ที่เกิดขึ้น กับตนเองและ ครอบครัว ๔. เส้นเวลา (Time line) ที่ใช้บอกลำดับ เหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นได้ ๕. คำที่ใช้บอก ช่วงเวลา อดีต ปัจจุบัน อนาคต	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การพยากรณ์ ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๕. ทักษะ การเรียงลำดับ	การนำเสนอ Time line ในการลำดับ เหตุการณ์ที่เกิด ขึ้นกับตนเอง และครอบครัว ในแต่ละช่วงเวลา	๑. เปรียบเทียบ จำแนก กำหนดเกณฑ์ เกี่ยวกับการใช้คำ ที่ต่างกันในแต่ละ ช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ๒. สำรวจวันสำคัญ ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตในปฏิทิน ที่มีเกี่ยวข้องกับเด็ก ๆ ๓. เล่าเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัวตามช่วง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในอดีต ๔. ตั้งประเด็นให้ มีหลักฐานอะไร ที่แสดงให้รู้ว่ามี เหตุการณ์เกิดขึ้นกับ ตัวเราและครอบครัว ในแต่ละช่วงเวลา ๕. คัดแยกและ จัดกลุ่ม เรียงลำดับ หลักฐานสำคัญ ๖. พิจารณาหลักฐาน โดยเรียงลำดับ ก่อนหลัง ตามเหตุการณ์ ก่อนเชื่อมโยงแต่ละ หลักฐานพร้อมให้ เหตุผล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๗. จัดทำ Time line ในการลำดับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กับตนเองและ ครอบครัว ในแต่ละช่วงเวลา และนำเสนอ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. สืบค้นถึงการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตประจำวันของคนในชุมชนของตนจากอดีตถึงปัจจุบัน ๒. อธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน	การเปลี่ยนแปลงของชุมชน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน	๑. วิธีการสืบค้นข้อมูลอย่างง่าย ๆ ๒. วิถีชีวิตของคนในชุมชน ๓. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน ๔. การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของคนในชุมชนทางด้านต่าง ๆ ๕. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการเปรียบเทียบ	๑. แผนผังความคิด “สภาพชุมชน” ๒. รายงาน “ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในชุมชนของเรา” (อาชีพ การแต่งกาย ประเพณี บุคคล สำคัญ อาหาร สิ่งแวดล้อม ฯลฯ) ๓. จัดกลุ่มข้อมูลรวมเป็นแผนผังความคิดสภาพแวดล้อม อาชีพ สถานที่สำคัญ ฯลฯ ๔. เลือกประเด็นที่สนใจเพื่อศึกษา “อดีตเป็นอย่างไร” ๕. วางแผนช่วยกันเลือกบุคคล วิธีการหลักฐานที่เกี่ยวข้องและออกแบบเครื่องมือสืบค้นข้อมูลในประเด็นที่กลุ่มเลือก ๖. ลงมือปฏิบัติตามแผน (ครูประสานชุมชนให้ผู้เรียน) ๗. รวบรวม จำแนกข้อมูล หาความสัมพันธ์และเขียนรายงาน	๑. ทศนศึกษาชุมชน (สภาพปัจจุบัน) ๒. นำเสนอข้อมูลที่ได้เป็น “ผังความคิดสภาพชุมชน” ๓. จัดกลุ่มข้อมูลรวมเป็นแผนผังความคิดสภาพแวดล้อม อาชีพ สถานที่สำคัญ ฯลฯ ๔. เลือกประเด็นที่สนใจเพื่อศึกษา “อดีตเป็นอย่างไร” ๕. วางแผนช่วยกันเลือกบุคคล วิธีการหลักฐานที่เกี่ยวข้องและออกแบบเครื่องมือสืบค้นข้อมูลในประเด็นที่กลุ่มเลือก ๖. ลงมือปฏิบัติตามแผน (ครูประสานชุมชนให้ผู้เรียน) ๗. รวบรวม จำแนกข้อมูล หาความสัมพันธ์และเขียนรายงาน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. ระบุบุคคล ที่ทำประโยชน์ ต่อท้องถิ่น หรือประเทศ ชาติ	บุคคลที่ทำ คุณประโยชน์ ต่อท้องถิ่น สมควรได้รับ การยกย่อง	๑. บุคคล ในท้องถิ่นที่ ทำคุณประโยชน์ ต่อการสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และ ความมั่นคงของ ท้องถิ่น และ ประเทศชาติ ในอดีตที่ควรนำ เป็นแบบอย่าง ๒. ผลงานของ บุคคลในท้องถิ่น ที่น่าภาคภูมิใจ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การให้เหตุผล ๓. ทักษะ การสังเคราะห์	แผนที่คนดี ในท้องถิ่น	๑. ออกแบบสำรวจ บุคคลที่ชุมชน ภาคภูมิใจและ สำรวจข้อมูล ตามชุมชนตนเอง ๒. นำเสนอผล การสำรวจ และ พิจารณาคัดเลือก บุคคลที่มีความ สำคัญและสร้างคุณ ประโยชน์ต่อท้องถิ่น ๔. ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประวัติ และผลงานของ บุคคลสำคัญ ๕. สืบค้นข้อมูล และนำเสนอตามวิธี ที่เลือก ๖. ร่วมกันจัดทำ แผนที่คนดี ในท้องถิ่น

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๒. ยกตัวอย่าง วัฒนธรรม ประเพณีและ ภูมิปัญญาไทย ที่ภาคภูมิใจ และควร อนุรักษ์ไว้	การอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณีและ ภูมิปัญญาไทย ท้องถิ่นเป็น หน้าที่ของคน ทุกคน	๑. ตัวอย่าง ของวัฒนธรรม ประเพณีไทย ๒. คุณค่าของ วัฒนธรรม และ ประเพณีไทย ที่มีต่อคนไทย ๓. ภูมิปัญญา ของคนไทย ในท้องถิ่นของ นักเรียน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การให้เหตุผล ๓. ทักษะ การหาแบบแผน ๔. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	๑. การปฏิบัติตน ตามมารยาทไทย ๒. การร่วม กิจกรรมการ อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาไทย/ ท้องถิ่น	๑. ระบุลักษณะของ มารยาทไทย ๒. สังเกตและ เกี่ยวกับการ เปรียบเทียบ แต่งกาย การพูด อาหาร ประเพณีของ แต่ละท้องถิ่น ที่ผู้เรียนเคยมี ประสบการณ์ ๓. เปรียบเทียบ เชื่อมโยงถึง ความสัมพันธ์ ระหว่างประเพณี การแต่งกาย อาหาร ของแต่ละภาคของไทย ๔. จำแนก เปรียบเทียบ เรียงลำดับ หาความ สัมพันธ์ คุณค่าของ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาที่มีต่อ คนไทย ๕. ร่วมกันพิจารณา เลือกกิจกรรม ที่ผู้เรียนสามารถ ที่จะปฏิบัติได้ เพื่อการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และท้องถิ่น และ เสนอแนวทาง การอนุรักษ์

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. ระบุสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน	ลักษณะทางกายภาพของโลกมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระบบของธรรมชาติ	สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการเปรียบเทียบ ๓. ทักษะการจำแนกประเภท	รายงานผลการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นระหว่างบ้านกับโรงเรียน	๑. สร้างความสนใจโดยการตั้งคำถาม ๒. วางแผนและจัดบันทึกจากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ๓. จำแนกสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นระหว่างโรงเรียนและบ้าน ๔. แลกเปลี่ยนกันเล่าถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ปรากฏระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ๕. สรุปเรื่องที่เล่าแลกเปลี่ยนกับเพื่อนและระบุสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติกับที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งปรากฏระหว่าง

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
					โรงเรียนกับบ้าน กระบวนการเรียนรู้ แบบนิรนัย เพื่อให้ ผู้เรียนนำข้อสรุป เขียนบันทึกการ สังเกตอธิบาย การระบุตำแหน่ง อย่างง่าย และ ลักษณะทางกายภาพ ของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และ ภาพถ่ายเช่น ภูเขา ที่ราบ แม่น้ำ ต้นไม้ อากาศ ทะเล
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๒. ระบุตำแหน่ง อย่างง่ายและ ลักษณะทาง กายภาพของ สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏ ในลูกโลก แผนที่ แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย	ความสัมพันธ์ ของตำแหน่ง และลักษณะ ทางกายภาพ ของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏใน ลูกโลก แผนที่ แผนที่ และ ภาพถ่าย	ตำแหน่งอย่าง ง่ายและลักษณะ ทางกายภาพ ของสิ่งต่าง ๆ ที่ ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย เช่น ภูเขา ที่ราบ แม่น้ำ ต้นไม้ อากาศ ทะเล	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะ การสำรวจค้นหา	๑. เขียนบันทึก สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏใน ลูกโลก แผนที่ แผนที่และ ภาพถ่าย ๒. ค้นหาลักษณะ ทางกายภาพ ของสิ่งต่าง ๆ ที่ ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย	๑. จัดบันทึก ๒. สังเกตและระบุ สัญลักษณ์ที่ปรากฏ ในลูกโลก แผนที่ แผนที่และภาพถ่าย ๓. สำรวจค้นหา ตำแหน่งอย่างง่าย ของลักษณะทาง กายภาพ ของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในลูกโลก แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๓. อธิบายความ สัมพันธ์ของ ปรากฏการณ์ ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์	ปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ เป็นผลซึ่งกัน และกัน ส่งผลต่อ การดำเนินชีวิต ของมนุษย์	ความสัมพันธ์ ของปรากฏการณ์ ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และ ดวงจันทร์ เช่น ข้างขึ้น ข้างแรม ฤดูกาลต่าง ๆ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสร้างความรู้	สมุดภาพ ปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ ที่เกิดจาก ความสัมพันธ์ ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ พร้อมคำอธิบาย	๑. สังเกตและ รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นใน ชีวิตประจำวัน ๒. ให้ข้อมูลจาก การสังเกต ๓. สร้างความรู้ ด้วยการศึกษาค้นคว้า และอภิปราย เพื่อหาสาเหตุที่ทำให้ เกิดปรากฏการณ์ ๔. เชื่อมโยงความรู้ เกี่ยวกับความ สัมพันธ์ของโลก ดวงอาทิตย์ และ ดวงจันทร์ที่ก่อให้เกิด ปรากฏการณ์ ธรรมชาติในชีวิต ประจำวัน ๕. รวบรวมภาพและ จัดทำสมุดภาพ ปรากฏการณ์ทาง ธรรมชาติที่เกิดจาก ความสัมพันธ์ ระหว่างโลก ดวงอาทิตย์ และ ดวงจันทร์

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. อธิบาย ความสำคัญ และคุณค่าของ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ และทางสังคม ๒. แยกแยะ และใช้ ทรัพยากร ธรรมชาติ ที่ใช้แล้ว ไม่หมดไป และที่ใช้แล้ว หมดไปอย่าง คุ้มค่า ๓. อธิบาย ความสัมพันธ์ ของฤดูกาล กับการดำเนิน ชีวิตของ มนุษย์ ๔. มีส่วนร่วม ในการฟื้นฟู ปรับปรุง สิ่งแวดล้อม	ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์กับ สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ก่อให้เกิดการมี ส่วนร่วมในการ อนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืน	๑. คุณค่าของ สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติ เช่น การประกอบ อาชีพ ๒. คุณค่าของ สิ่งแวดล้อม ทางสังคม เช่น สิ่งปลูกสร้าง เพื่อการดำรงชีพ ๓. ความหมาย ของทรัพยากร ธรรมชาติ ๔. ประเภท ทรัพยากร ธรรมชาติ - ใช้แล้ว หมดไป เช่น แร่ - ใช้แล้วมีการ เกิดขึ้นมา ทดแทนหรือ รักษาไว้ได้ เช่น ดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า - วิธีใช้ ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า	๑. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ การนำความรู้ ไปใช้ ๔. ทักษะ การเชื่อมโยง ๕. ทักษะ การสังเกต ๖. ทักษะ การให้เหตุผล	แนวทาง การปฏิบัติตน ในการมีส่วนร่วม ฟื้นฟู ปรับปรุง สภาพแวดล้อม ในโรงเรียน และชุมชน	๑. สร้างความสนใจ โดยการตั้งประเด็น คำถามเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ทางและทางสังคม ๒. ระดมสมอง อธิบายลักษณะ ความสำคัญและ คุณค่าของสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ และทางสังคม ๓. จำแนก เปรียบเทียบ เชื่อมโยงลักษณะ ความสำคัญ และ คุณค่าของสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ และทางสังคม ๔. ร่วมกันเสนอ แนวทางในการมี ส่วนร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุง สิ่งแวดล้อม ในโรงเรียน และชุมชน ๕. สรุปแนวทาง การมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ในโรงเรียน และชุมชน		๕. ความสัมพันธ์ ของฤดูกาลกับ การดำเนินชีวิต ของมนุษย์ ๖. การเปลี่ยน แปลงของ สิ่งแวดล้อม ๗. การรักษาและ ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม			ฟื้นฟูปรับปรุง สิ่งแวดล้อม ในโรงเรียน และชุมชน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

- ✦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด
- ✦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๓๙ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัดใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรมไทย มีรากฐานมาจากทุกศาสนาที่ประชาชนชาวไทยนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความสำคัญของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่นับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย ๒. อธิบายลักษณะของวัฒนธรรมที่มีรากฐานมาจากศาสนาที่นับถือ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการเชื่อมโยง	สมุดภาพ แสดงผลงานทางวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวกับศาสนาที่นับถือ พร้อมบรรยายความสำคัญ	๑. สังเกตและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยและความสำคัญของศาสนาที่นับถือ ๒. เชื่อมโยงวัฒนธรรมไทยกับความสำคัญของศาสนาที่นับถือ ๓. อธิบายความสำคัญของศาสนาในฐานะที่เป็นรากฐานทางวัฒนธรรม ๔. รวบรวมภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่มีรากฐานมาจากศาสนาที่นับถือ ๕. จัดทำสมุดภาพแสดงผลงานทางวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวกับศาสนาที่นับถือ
๒. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่การบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพานหรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พุทธประวัติช่วยให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในความเพียรพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชีวิต ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. เล่าพุทธประวัติหรือศาสนาความรู้ของศาสนาที่ผู้เรียนนับถือ ๒. สรุปข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติหรือประวัติศาสดาของศาสนาที่ผู้เรียนนับถือ	๑. ทักษะการเชื่อมโยง ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การนำเสนอ เรื่องราวประวัติศาสดาของศาสนาที่นับถือ (ประวัติ ข้อคิด แนวทางการนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน)	๑. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับพุทธประวัติหรือประวัติศาสดาที่นับถือ ๒. ศึกษาความรู้เพิ่มเติม ๓. เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ๔. สรุปความรู้ใหม่ ๕. เชื่อมโยงความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ๖. นำเสนอประวัติศาสดาของศาสนาที่นับถือและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ชื่นชมและบอกแบบ- อย่างการ ดำเนินชีวิต และข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่าและ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การดำเนินชีวิตที่ดี ของสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ก่อให้เกิดความศรัทธาและ การประพฤติปฏิบัติตาม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สรุปแบบแผนการดำเนิน ชีวิตและข้อคิดจากเรื่อง ที่กำหนดได้ ๒. เลือกแบบแผนการดำเนิน ชีวิตไปปฏิบัติได้อย่าง เหมาะสม	๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	๑. การอภิปราย ให้ข้อคิดและ แนวปฏิบัติที่ดี ของตัวละคร ในชาดกหรือ เรื่องเล่า ๒. การนำเสนอ แบบแผน การดำเนินชีวิต ที่เหมาะสม ของตนเอง ต่อชั้นเรียน	๑. ศึกษาประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง ๒. อภิปรายและระบุแบบอย่าง การดำเนินชีวิต/ข้อคิดที่ได้จาก เรื่องที่ศึกษา ๓. เชื่อมโยงข้อคิด/แบบอย่าง การดำเนินชีวิตไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ๔. วางแผนการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับข้อคิด/ แบบอย่างการดำเนินชีวิต ๕. นำเสนอแบบแผน การดำเนินชีวิตต่อหน้าชั้นเรียน
๔. บอก ความหมาย ความสำคัญ ของพระไตร- ปิฎก หรือ คัมภีร์ของ ศาสนาที่ตน นับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ ของศาสนาเป็นหลักฐาน อ้างอิงหลักธรรมคำสอน ของศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความหมาย ของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. อธิบายความสำคัญ ของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ ของศาสนาที่นับถือได้	๑. ทักษะ การแปลความ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	การนำเสนอ ความหมาย ความสำคัญของ พระไตรปิฎก หรือคัมภีร์กับ การดำเนินชีวิต ของศาสนิกชน	๑. ศึกษาความหมาย ความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่นับถือ ๒. นำเสนอความหมายและ ความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ทางศาสนา ด้วยวิธีการต่าง ๆ และจาก แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ๓. เชื่อมโยงความรู้กับการ ดำเนินชีวิตของศาสนิกชน ๔. ออกแบบและนำเสนอ ความหมาย ความสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ กับการดำเนินชีวิตของ ศาสนิกชน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๕. แสดงความ เคารพ พระรัตนตรัย และปฏิบัติ ตาม หลักธรรม โอวาท ๓ ใน พระพุทธ- ศาสนาหรือ หลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร หลักธรรมตามแนวทาง ของศาสนาที่นับถือไปเป็น แนวทางในการดำเนินชีวิต ผู้เรียนทำอะไรได้ นำหลักธรรมโอวาท ๓ หรือหลักธรรมตามแนวทาง ของศาสนาที่นับถือไปเป็น แนวทางในการดำเนินชีวิต	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การนำเสนอ พฤติกรรมหรือ การปฏิบัติตน ในการแสดง ความเคารพ พระรัตนตรัย หรือหลักธรรม ของศาสนา ที่นับถือ	๑. ศึกษาหลักธรรมตาม แนวทางของศาสนาที่นับถือ ๒. รวบรวมวิธีการแสดง ความเคารพและปฏิบัติตาม หลักธรรมของศาสนาที่นับถือ ๓. สรุปและนำเสนอวิธีการ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย หรือหลักธรรมของศาสนา ที่นับถือ ๔. อธิบายเชื่อมโยงความสำคัญ ของการแสดงความเคารพ หรือการปฏิบัติตนตาม หลักธรรมของศาสนาที่นับถือ ๕. รวบรวมและนำเสนอ พฤติกรรมและการปฏิบัติตน ในการแสดงความเคารพ หรือปฏิบัติตามหลักธรรม ของศาสนาที่นับถือ
๖. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็น พื้นฐาน ของสมาธิใน พระพุทธ- ศาสนาหรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาจิตทำให้เกิด สติ ซึ่งเป็นพื้นฐานของสมาธิ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกเหตุผลที่ทำให้ ศาสนิกชนเห็นคุณค่า ของการพัฒนาจิต ๒. พัฒนาจิตตามแนวทาง ของพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่นับถือ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสรุปลง ความเห็น	การพัฒนาจิต ตามแนวทางของ ศาสนาที่ผู้เรียน นับถือ	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติตน ตามหลักศาสนาที่นับถือ ของศาสนิกชน ๒. จัดกระทำข้อมูลด้วยวิธีการ ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม และสรุปสาระสำคัญของข้อมูล ๓. สรุปลงความเห็นและ อธิบายเหตุผลเกี่ยวกับ สาระสำคัญของข้อมูล ๔. อภิปรายและสรุปคุณค่า ของการพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่นับถือ ๕. ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนา จิตตามแนวทางของศาสนา ที่นับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๗. บอกชื่อ ความสำคัญ และปฏิบัติตน ได้อย่าง เหมาะสมต่อ ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสน- บุคคลของ ศาสนาอื่น ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลที่มีความ สำคัญต่อศาสนา ศาสนิกชน ต้องรู้จักและปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกชื่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสน- บุคคลได้	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การจัด โครงสร้าง	แผนผังแสดง ความสัมพันธ์ ของศาสนา ชื่อ และตามลำดับ ของศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคล	๑. กำหนดสิ่งที่จะไปสำรวจ ค้นหา (ศาสนวัตถุ, ศาสนสถาน, ศาสนบุคคล, ที่มีความสำคัญ ต่อศาสนา) ๒. สำรวจค้นหาและรวบรวม ข้อมูลตามที่กำหนด ๓. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ของข้อมูล ๔. จัดทำโครงสร้างข้อมูลใหม่ ๕. จัดทำแผนผังแสดง ความสัมพันธ์ของโครงสร้าง ข้อมูล

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ปฏิบัติตน อย่าง เหมาะสม ต่อสาวก ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชน ที่ดี เป็นการธำรงไว้ซึ่งศาสนา ที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกแนวทางปฏิบัติตน ต่อสาวก ๒. ปฏิบัติตนต่อสาวก อย่างเหมาะสม	๑. ทักษะ การเชื่อมโยง ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	สมุดภาพ แสดงสาวก ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ และ การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ของศาสนิกชน	๑. ศึกษาข้อมูลการปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อสาวก ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. เชื่อมโยงความสำคัญของ ข้อมูลที่มีต่อศาสนาที่ตนนับถือ ๓. เชื่อมโยงข้อมูลกับ การดำเนินชีวิตของศาสนิกชน ๔. รวบรวมภาพเกี่ยวกับสาวก ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. จัดทำสมุดภาพแสดงสาวก ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ และ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ของศาสนิกชน
๒. เห็นคุณค่า และปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรมและ วันสำคัญทาง ศาสนาตามที่ กำหนดได้ ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ในวันสำคัญทางศาสนา เป็นการธำรงรักษาไว้ ซึ่งศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เหมาะสมในวันสำคัญ ทางศาสนา ๒. อธิบายประโยชน์และ คุณค่าของการปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ที่กำหนดให้	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การนำเสนอ ความรู้เกี่ยวกับ การปฏิบัติตนใน ศาสนพิธีและวัน สำคัญทางศาสนา ของศาสนิกชน	๑. กำหนดจุดประสงค์ ของการรวบรวมข้อมูล ๒. วางแผนและเก็บรวบรวม ข้อมูลตามแผนที่กำหนด ๓. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ของข้อมูล ๔. สรุปความสัมพันธ์ ๕. อภิปรายและสรุปประโยชน์ และคุณค่าของการปฏิบัติตน อย่างถูกต้อง ๖. ออกแบบและนำเสนอ ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตน ในศาสนพิธีและวันสำคัญ ทางศาสนาของศาสนิกชน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. แสดงตนเป็น พุทธมามกะ หรือแสดงตน เป็นศาสนิกชน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การยอมรับหลักการ ศาสนาที่ตนนับถือ เกิดจาก การความรู้ ความเข้าใจ และความศรัทธา ผู้เรียนทำอะไรได้ ประกาศและแสดงตนเป็น พุทธมามกะหรือศาสนิกชน ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การแสดง บทบาทสมมติ เพื่อแสดงตน เป็นศาสนิกชน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การแสดงตนเป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. สรุปและนำเสนอขั้นตอน การแสดงตนเป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่ตนนับถือ ๓. แสดงบทบาทสมมติ เพื่อแสดงตนเป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. สรุป ประโยชน์ และปฏิบัติตน ตามประเพณี และ วัฒนธรรม ในครอบครัว และท้องถิ่น	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตาม ประเพณีและวัฒนธรรม ทั้งของครอบครัวและ ของท้องถิ่นทำให้อยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ สรุปประโยชน์และปฏิบัติ ตนตามประเพณีและ วัฒนธรรมในครอบครัว และท้องถิ่น	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	รายงานผล การปฏิบัติตน ตามประเพณี และวัฒนธรรม ในครอบครัวและ ในท้องถิ่นจาก ประสบการณ์ ของผู้เรียน	๑. กำหนดประเด็นการสำรวจ เกี่ยวกับประเพณีและ วัฒนธรรมในครอบครัว และในท้องถิ่น ๒. เลือกวิธีสำรวจ เช่น สอบถาม สังเกตค้นคว้า ๓. สำรวจจดบันทึก จัดกลุ่ม ข้อมูลตามประเด็น ๔. เลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน มาหาความสัมพันธ์ ๕. สรุปความสัมพันธ์/ สาระสำคัญของข้อมูล ๖. เชื่อมโยงสาระสำคัญของ ข้อมูลกับการปฏิบัติตน ๗. บอกการปฏิบัติตนตาม ประเพณีและวัฒนธรรม ๘. อภิปรายประโยชน์ของการ ปฏิบัติตน ๙. จัดทำและรายงานผลการ ปฏิบัติตน
๒. บอก พฤติกรรม การดำเนิน ชีวิตของ ตนเอง และ ผู้อื่นที่อยู่ใน กระแส วัฒนธรรม ที่หลากหลาย	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ของตนเอง และผู้อื่น ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเอง และผู้อื่นที่อยู่ในกระแส วัฒนธรรมที่หลากหลาย	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การวิเคราะห์	รายงานการ สำรวจพฤติกรรม ของตนเองและ ผู้อื่นเกี่ยวกับ วัฒนธรรม	๑. สำรวจและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม ๒. วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะ ของแต่ละวัฒนธรรม ๓. สำรวจและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับลักษณะ ทางวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๔. วิเคราะห์เชื่อมโยงลักษณะการดำเนินชีวิตของตนและผู้อื่นท่ามกลางความแตกต่างทางวัฒนธรรม ๕. ออกแบบและนำเสนอรายงานการสำรวจพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม
๓. อธิบายความสำคัญของวันหยุดราชการที่สำคัญ	ผู้เรียนรู้อะไร วันหยุดราชการเป็นวันสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสำคัญของวันหยุดราชการที่สำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม	ทักษะการวิเคราะห์	การบรรยาย ประสบการณ์ การมีส่วนร่วม ทำกิจกรรมในวันหยุดราชการที่สำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และประเพณี	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวันหยุดราชการ ๒. วิเคราะห์ความสำคัญของวันหยุดราชการที่มีต่อสังคมไทย ๓. อธิบายความสำคัญของวันหยุดราชการที่สำคัญ ๔. บรรยายประสบการณ์การมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในวันหยุดราชการที่สำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา และประเพณี
๔. ยกตัวอย่างบุคคลซึ่งมีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่นของตน	ผู้เรียนรู้อะไร บุคคลที่มีผลงานที่เป็นประโยชน์และเป็นแบบอย่างแก่ชุมชนและท้องถิ่น ผู้เรียนทำอะไรได้ ยกตัวอย่างบุคคลซึ่งมีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่นของตน	๑. ทักษะการสำรวจ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง	ตัวอย่างบุคคลซึ่งมีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่นของตน	๑. สำรวจค้นหาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นของตน ๒. สรุปและนำเสนอความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ๓. สำรวจค้นหาบุคคลที่เป็นคนดีในชุมชนและท้องถิ่นของตน ๔. เชื่อมโยงความดีของบุคคลกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นของตน ๕. ยกตัวอย่างบุคคลซึ่งมีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและท้องถิ่นของตน

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ระบุบทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย	ผู้เรียนรู้อะไร บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามระบอบประชาธิปไตย ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุบทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย	๑. ทักษะการแปลความ ๒. ทักษะการตีความ ๓. ทักษะการให้เหตุผล	เขียนบรรยายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	๑. รวบรวมแปลความ ตีความ ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามระบอบประชาธิปไตย ๒. อธิบายให้เห็นความสอดคล้องของเหตุและผลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามระบอบประชาธิปไตย ๓. เรียบเรียงและพูดนำเสนอบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามระบอบประชาธิปไตย ๔. เขียนบรรยายบทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
๒. วิเคราะห์ความแตกต่างของกระบวนการตัดสินใจในชั้นเรียน/โรงเรียนและชุมชนโดยวิธีการออกเสียง	ผู้เรียนรู้อะไร ความแตกต่างระหว่าง การเลือกตัวแทนโดยตรง และการเลือกตัวแทนออกเสียง ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความแตกต่างของกระบวนการตัดสินใจในชั้นเรียน/โรงเรียนและ	๑. ทักษะการเปรียบเทียบ ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุปลงความเห็น	แผนผังความคิด การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง การเลือกตัวแทนโดยตรงและ การเลือกตัวแทนออกเสียง	๑. ศึกษาวิธีการออกเสียงโดยตรงและกระบวนการตัดสินใจการเลือกตัวแทนออกเสียงในชั้นเรียน/โรงเรียน และชุมชน ๒. จำแนก แยกแยะวิธีการออกเสียงโดยตรงและการเลือกตัวแทนออกเสียงในชั้นเรียน/โรงเรียนและชุมชน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
โดยตรงและ การเลือก ตัวแทน ออกเสียง	ชุมชนโดยวิธีการออกเสียง โดยตรงและการเลือก ตัวแทนออกเสียง			๓. เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างวิธีการออกเสียง โดยตรงและการเลือกตัวแทน ออกเสียงในชั้นเรียน/ โรงเรียนและชุมชน ๔. สรุปลงความเห็นนำเสนอ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ๕. สรุปผลการวิเคราะห์ เป็นแผนผังความคิดเกี่ยวกับ ความแตกต่างระหว่างการ เลือกตัวแทนโดยตรงและ การเลือกตัวแทนออกเสียง
๓. ยกตัวอย่าง การเปลี่ยนแปลง ในชั้นเรียน โรงเรียน และ ชุมชนที่เป็น ผลจากการ ตัดสินใจ ของบุคคล และกลุ่ม	ผู้เรียนรู้อะไร การตัดสินใจของบุคคล และกลุ่มมีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ยกตัวอย่างการ เปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชนที่เป็นผล จากการตัดสินใจของบุคคล และกลุ่ม	ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การนำเสนอ ตัวอย่าง การเปลี่ยนแปลง ที่เป็นผลจาก การตัดสินใจ ของบุคคลและ กลุ่มคน	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน ๒. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลง ๓. นำเสนอตัวอย่าง การเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลจาก การตัดสินใจของบุคคล และกลุ่มคน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้
ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ
ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. จำแนกความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิต	ผู้เรียนรู้อะไร การดำรงชีวิตจำเป็น ต้องใช้สินค้าและบริการ ที่เป็นปัจจัย ๔ และตามความต้องการ ผู้เรียนทำอะไรได้ จำแนกความต้องการและ ความจำเป็นในการใช้สินค้า และบริการในการดำรงชีวิต	๑. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๒. ทักษะ การจัดกลุ่ม	การนำเสนอ รายการสินค้า และบริการ เพื่อการ ดำรงชีวิต	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ สินค้าและบริการในการ ดำรงชีวิต ๒. จำแนกและจัดกลุ่มข้อมูล ที่ได้จากการรวบรวมเป็น ๒ กลุ่ม คือ - สินค้าและบริการ ความต้องการ - สินค้าและบริการ ตามความจำเป็น ๔. นำเสนอรายการสินค้าและ บริการเพื่อการดำรงชีวิต
๒. วิเคราะห์การใช้รายจ่ายของตนเอง	ผู้เรียนรู้อะไร การวิเคราะห์บัญชีการใช้ รายจ่ายวันเป็นการควบคุม การใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์บัญชีรายรับ- รายจ่ายเงินประจำวัน ในรอบเดือนของตนเอง	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การให้เหตุผล ๓. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ การใช้จ่ายของ ตนเอง	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การใช้จ่ายของตนเอง ในชีวิตประจำวัน ๒. ให้เหตุผลการใช้ราย จ่ายของตนเองแต่ละรายการ ๓. วิเคราะห์ความสมเหตุสมผล การใช้จ่ายของตนเอง ในชีวิตประจำวัน ๔. นำเสนอผลการวิเคราะห์ การใช้จ่ายของตนเอง

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. อธิบายได้ว่า ทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัด มีผลต่อ การผลิตและ บริโภคสินค้า และบริการ	ผู้เรียนรู้อะไร ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต สินค้าและบริการมีจำกัด แต่ความต้องการของมนุษย์ มีไม่จำกัด จึงจำเป็นต้อง เลือกใช้เฉพาะสิ่งที่มี ความจำเป็น ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสัมพันธ์ของ การผลิตและบริโภคสินค้า และบริการกับทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัด	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	การอธิบายความสัมพันธ์ของการ ผลิตและบริโภค สินค้าและบริการ กับทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัด	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ทรัพยากรและการผลิต และการบริโภคสินค้า และบริการ ๒. ศึกษาปัญหาพื้นฐาน ทางเศรษฐกิจที่เกิดจาก การขาดแคลนทรัพยากร กับความต้องการของมนุษย์ ๓. นำเสนอผลการศึกษาปัญหา เกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด กับการผลิตและบริโภคสินค้า และบริการ ๔. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร ที่มีจำกัดกับการผลิตและ บริโภคสินค้าและบริการ ๕. อธิบายความสัมพันธ์ ของทรัพยากรที่นำมาใช้ ในการผลิตและบริโภคสินค้า และบริการ

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. บอกสินค้าและบริการที่รัฐจัดหาและให้บริการแก่ประชาชน	ผู้เรียนรู้อะไร สินค้าและบริการจำเป็นพื้นฐานที่ภาครัฐต้องจัดหาและให้บริการแก่ประชาชน ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกสินค้าและบริการที่รัฐจัดหาและให้บริการแก่ประชาชน	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการจัดกลุ่ม	การนำเสนอรายการสินค้าและบริการที่ภาครัฐให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นของตน	๑. สำรวจค้นหาสินค้าและบริการที่จำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ๒. นำเสนอข้อมูลสินค้าและบริการจำเป็นพื้นฐานที่ได้จากการสำรวจ ๓. จัดกลุ่มข้อมูลตามวิธีการที่ได้มาของสินค้าและบริการเป็นกลุ่มที่ซื้อหาเองและกลุ่มที่รัฐจัดหาและให้บริการแก่ประชาชน ๔. นำเสนอรายการสินค้าและบริการที่ภาครัฐให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นของตน
๒. บอกความสำคัญของภาษีและบทบาทของประชาชนในการเสียภาษี	ผู้เรียนรู้อะไร ประชาชนมีหน้าที่เสียภาษีให้รัฐเพื่อนำมาพัฒนาและให้บริการแก่ประชาชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความหมายและความสำคัญของภาษี ๒. อธิบายบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการเสียต่อภาษี	๑. ทักษะการสรุปย่อ ๒. ทักษะการให้เหตุผล	การนำเสนอเกี่ยวกับความสำคัญของภาษีและบทบาทของประชาชนในการเสียภาษี	๑. รวบรวมข้อมูลความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของภาษีและบทบาทของประชาชนในการเสียภาษี ๒. สรุปสาระสำคัญของภาษีและบทบาทของประชาชนในการเสียภาษี ๓. อภิปรายและให้เหตุผลเกี่ยวกับความสำคัญของการเสียภาษีให้รัฐ ๔. สรุปผลการอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของการเสียภาษี

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. ออกแบบและนำเสนอ ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญ ของภาษีและบทบาทของ ประชาชนในการเสียภาษี
๓. อธิบาย เหตุผล การแข่งขัน ทางการค้าที่มี ผลทำให้ราคา สินค้าลดลง	ผู้เรียนรู้อะไร การแข่งขันทางการค้า มีผลกระทบต่อราคาสินค้า ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายเหตุผลที่ทำให้เกิด การแข่งขันทางการค้า ๒. อธิบายเหตุผลจากการ แข่งขันทางการค้าที่ทำให้ ราคาสินค้าลดลง	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	๑. แผนผัง กังปลา แสดงการแข่งขัน ทางการค้าที่มีผล ทำให้ราคาสินค้า ลดลง ๒. การอธิบาย เหตุผลการ แข่งขันทางการค้า ที่มีผลทำให้ ราคาสินค้าลดลง	๑. ค้นหาสาเหตุที่มีผลทำให้ ราคาสินค้าลดลง ๒. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างการแข่งขันทางการค้า กับการลดราคาสินค้า ๓. อธิบายเหตุผลการแข่งขัน ทางการค้าที่มีผลทำให้ราคา สินค้าลดลง ๔. เขียนแผนผังกังปลา แสดงการแข่งขันทางการค้า ที่มีผลทำให้ราคาสินค้าลดลง และนำเสนอด้วยการอธิบาย ให้เห็นความสอดคล้อง ของเหตุและผล

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. เทียบศักราช ที่สำคัญตาม ปฏิทินที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	ผู้เรียนรู้อะไร ชีวิตประจำวัน มีความสัมพันธ์กับศักราช ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุความหมายและที่มา ของศักราชที่ปรากฏในปฏิทิน ๒. ใช้ศักราชในการบันทึก เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้อง กับตนเองและครอบครัว	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอและ นำเสนอความรู้ เกี่ยวกับศักราช สำคัญตามปฏิทิน ที่ใช้ในชีวิต ประจำวัน	๑. ตั้งประเด็นการศึกษา เกี่ยวกับศักราชที่สำคัญ ๒. สืบค้นรวบรวมข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์ตามขั้นตอนต่อไป - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๓. วิเคราะห์ เชื่อมโยงความ แตกต่างระหว่าง พ.ศ. และ ค.ศ. ๔. ออกแบบการนำเสนอและ นำเสนอความรู้เกี่ยวกับศักราช สำคัญตามปฏิทินที่ใช้ในชีวิต ประจำวัน
๒. แสดงลำดับ เหตุการณ์ สำคัญ ของโรงเรียน และชุมชน โดยระบุ หลักฐานและ แหล่งข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง	ผู้เรียนรู้อะไร วิธีการ หลักฐาน แหล่งข้อมูล มีความสำคัญ ต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิธีการสืบค้นโดยการตั้ง ประเด็นตัวบุคคล หลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง วิธีการเก็บข้อมูล เช่น รูปภาพ แผนผัง โรงเรียน แผนที่ ชุมชน ห้องสมุด โรงเรียน แหล่งโบราณคดี ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นได้ ๒. แสดงลำดับเหตุการณ์ สำคัญของโรงเรียนและ ชุมชนโดยระบุหลักฐาน แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง	Time line และแผนผัง ความคิดแสดง เหตุการณ์สำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับ โรงเรียน และชุมชน	๑. ตั้งประเด็นการศึกษา เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ ของโรงเรียนและชุมชน ๒. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ๓. วิเคราะห์และเชื่อมโยง เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับ โรงเรียนและชุมชน ๔. เขียน Time line และ แผนผังความคิดแสดง เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับ โรงเรียนและชุมชน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการของชุมชน ขึ้นอยู่กับปัจจัยการตั้งถิ่นฐาน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายสภาพทางภูมิศาสตร์ ทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญต่อการตั้งถิ่นฐานของชุมชน ๒. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานของชุมชน และพัฒนาการของชุมชน	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการเชื่อมโยง	การนำเสนอความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน	๑. สำรวจค้นหาและรวบรวมข้อมูลด้านการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๒. นำเสนอข้อมูลการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน ๓. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน ๔. อธิบายเชื่อมโยงให้เห็นความสอดคล้องระหว่างปัจจัยกับการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน ๕. ออกแบบการนำเสนอและนำเสนอความรู้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน
๒. สรุปลักษณะที่สำคัญของชนบทรรมนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรมชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกลักษณะของชนบทรรมนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชนที่เกิดจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ และปัจจัยทางสังคม	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการสรุปลงความเห็น ๓. ทักษะการวิเคราะห์	การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับชนบทรรมนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน	๑. รวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมชุมชนและวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของชนบทรรมนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน ๒. อภิปรายและสรุปลงความเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรมชุมชน ๓. นำเสนอชนบทรรมนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมชุมชนด้วยการแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับชนบทรรมนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. เปรียบเทียบ ความเหมือน ความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม ของชุมชน ตนเองกับ ชุมชนอื่น ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรมคือเอกลักษณ์ ของชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุความเหมือนความ ต่างทางวัฒนธรรมของชุมชน ตนเองกับชุมชนใกล้เคียงได้ เช่น อาหาร ภาษา การแต่งกาย	๑. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์	การนำเสนอ ความเหมือนและ ความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม ของชุมชนตนเอง กับชุมชนอื่น ๆ	๑. เปรียบเทียบ “ความเหมือน และความต่าง ระหว่าง วัฒนธรรมของชุมชนตนเอง ชุมชนใกล้เคียง” ๒. วิเคราะห์และสังเคราะห์ ความเหมือนและความต่าง ระหว่างวัฒนธรรมชุมชน สรุปลงความเห็น ๓. นำเสนอความเหมือนและ ความต่างทางวัฒนธรรมของ ชุมชนตนเองกับชุมชนอื่น ๆ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ระบุพระนาม และพระราชกรณียกิจ โดยสังเขปของ พระมหากษัตริย์ไทย ที่เป็น ผู้สถาปนา อาณาจักรไทย	ผู้เรียนรู้อะไร การเรียนรู้พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทยกับการสร้างชาติไทย ในอดีตก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของความเป็นชาติไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุพระนาม พระมหากษัตริย์ที่สถาปนา อาณาจักรสุโขทัย อโยธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ ๒. อธิบายพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ที่สถาปนาอาณาจักรสุโขทัย อโยธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์โดยสังเขป	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะการสรุป ลงความเห็น	สมุดภาพแสดงพระนามและพระราชกรณียกิจโดยสังเขปของพระมหากษัตริย์ไทย ที่เป็น ผู้สถาปนา อาณาจักรไทย	๑. ตั้งประเด็นในการสืบค้นเกี่ยวกับพระนามและพระราชกรณียกิจโดยสังเขปของพระมหากษัตริย์ไทย ๒. เป็นผู้สถาปนาอาณาจักรไทย ๒. สำรวจค้นหา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุป ลงความเห็นเกี่ยวกับข้อมูล ๓. จัดทำสมุดภาพแสดงพระนามและพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ที่เป็นผู้สถาปนาอาณาจักรไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. อธิบาย พระราช ประวัติและ พระราช- กรณียกิจของ พระมหากษัตริย์ ในรัชกาล ปัจจุบัน โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร พระราชกรณียกิจของ พระมหากษัตริย์ในรัชกาล ปัจจุบันก่อให้เกิดคุณ ประโยชน์ต่อคนในชาติ การแสดงออกถึงความรัก ความกตัญญูต่อพระองค์ท่าน เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องถือปฏิบัติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. เล่าพระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจ ของพระบาทสมเด็จพระ พระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดชและสมเด็จพระ นางเจ้าสิริกิติ์ ๒. ยกตัวอย่าง พระราชกรณียกิจที่สำคัญ ที่เด็กภาคภูมิใจ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ป้ายนิเทศ “พระผู้เป็น ดวงใจ”	๑. ตั้งประเด็นการรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับพระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจของ พระมหากษัตริย์ในรัชกาล ปัจจุบัน ๒. รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปลงความเห็น เกี่ยวกับข้อมูลด้วยกระบวนการ ทางประวัติศาสตร์ ๓. นำเสนอสาระสำคัญ ของข้อมูลด้วยการเล่า พระราชประวัติและ พระราชกรณียกิจของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชและ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ๔. จัดป้ายนิเทศ “พระผู้เป็นดวงใจ”
๓. เล่าวีรกรรม ของบรรพ- บุรุษไทยที่มี ส่วนปกป้อง ประเทศชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร วีรกรรมการป้องกันชาติ ของบรรพบุรุษ ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบುವีรกรรมของ บรรพบุรุษไทยที่มีส่วน ปกป้องประเทศชาติ	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์	หนังสือเล่มเล็ก หรือ Big Book เกี่ยวกับวีรกรรม ของบรรพบุรุษ ไทย	๑. สำรวจค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับ วีรกรรมของบรรพบุรุษไทย ในการปกป้องประเทศชาติ ๒. วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูล ๓. เล่าวีรกรรมของบรรพบุรุษไทย ที่มีส่วนปกป้องประเทศชาติ ๔. ทำหนังสือเล่มเล็ก หรือ Big Book เกี่ยวกับวีรกรรม ของบรรพบุรุษไทย ที่มีส่วนปกป้องประเทศชาติ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ใช้แผนที่ แผนที่และ ภาพถ่าย ในการหา ข้อมูลทาง ภูมิศาสตร์ใน ชุมชนได้ อย่างมี ประสิทธิภาพ	ผู้เรียนรู้อะไร แผนที่ แผนที่และ ภาพถ่ายเป็นเครื่องมือ ในการหาข้อมูล ทางภูมิศาสตร์ในชุมชนที่ มีประสิทธิภาพ โดยอาศัย ความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ และทิศ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายข้อมูลทาง ภูมิศาสตร์ชุมชนจากแผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย	ทักษะ การสำรวจ ค้นหา	การนำเสนอ วิธีการใช้แผนที่ แผนที่และ ภาพถ่ายในการ หาข้อมูลทาง ภูมิศาสตร์ใน ชุมชนอย่างมี ประสิทธิภาพ	๑. กำหนดสิ่งที่ต้องการสำรวจ ค้นหา ๒. กำหนดวิธีการและ เครื่องมือในการสำรวจค้นหา ๓. ค้นหาข้อมูลตามวิธีการและ เครื่องมือที่กำหนด ๔. นำเสนอวิธีการและ เครื่องมือในการสำรวจค้นหา พร้อมทั้งข้อมูลที่ได้ ตามวิธีการ ที่ถนัดที่ได้จากการค้นหา
๒. เขียนแผนผัง ง่าย ๆ เพื่อ แสดง ตำแหน่ง ที่ตั้งของ สถานที่สำคัญ ในบริเวณ โรงเรียนและ ชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร การเขียนแผนผังเพื่อ แสดงตำแหน่งที่ตั้งของ สถานที่สำคัญ ผู้เรียนทำอะไรได้ เขียนแผนผังที่แสดง ตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ สำคัญในบริเวณโรงเรียน และชุมชน	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	แผนผังเพื่อแสดง ตำแหน่งที่ตั้ง ของสถานที่ สำคัญในบริเวณ โรงเรียนและ ชุมชน	๑. สำรวจค้นหาสถานที่สำคัญ ในบริเวณโรงเรียนและชุมชน ๒. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับการ ใช้แผนที่ แผนที่และภาพถ่าย ๓. อธิบายตำแหน่งของสถานที่ สำคัญด้วยการเชื่อมโยงความรู้ ๔. เขียนแผนผังเพื่อแสดง ตำแหน่ง ที่ตั้งของสถานที่ สำคัญในบริเวณโรงเรียน และชุมชน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. บอกความ สัมพันธ์ของ ลักษณะ กายภาพกับ ลักษณะทาง สังคมของ ชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิประเทศและภูมิอากาศ มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต ของคนในชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกลักษณะทางกายภาพ และทางสังคมของชุมชน ที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ๒. บอกความสัมพันธ์ ของลักษณะทางกายภาพ และทางสังคมของชุมชน ที่ผู้เรียนอาศัยอยู่	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	แผนผังความคิด “ชุมชนของฉัน”	๑. รวบรวมข้อมูลลักษณะ ทางกายภาพและลักษณะ ทางสังคมของชุมชน ๒. นำเสนอข้อมูลลักษณะ ทางกายภาพและลักษณะ ทางสังคมของชุมชน ๓. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ของลักษณะทางกายภาพและ ลักษณะทางสังคมของชุมชน ๔. อธิบายความสัมพันธ์ ของลักษณะทางกายภาพและ ลักษณะทางสังคมของชุมชน ๕. เขียนแผนผังความคิด เรื่อง “ชุมชนของฉัน” และ นำเสนอแผนผัง

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. เปรียบเทียบ การเปลี่ยนแปลงสภาพ แวดล้อม ในชุมชนจาก อดีตถึง ปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงของ สภาพแวดล้อมในชุมชน จากอดีตถึงปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายลักษณะการ เปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ในชุมชนของผู้เรียนจากอดีต ถึงปัจจุบัน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ	รายงานผล การเปรียบเทียบ การเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม ในชุมชนจาก อดีตถึงปัจจุบัน	๑. วางแผนการเก็บรวบรวม ข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใน ชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน ๒. นำเสนอข้อมูลสภาพ แวดล้อมจากอดีตถึงปัจจุบัน ๓. เปรียบเทียบการ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม จากอดีตถึงปัจจุบัน ๔. นำเสนอผลการเปรียบเทียบ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ในชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน
๒. อธิบาย การพึ่งพา สิ่งแวดล้อม และ ทรัพยากร ธรรมชาติ ในการสนอง ความต้องการ พื้นฐานของ มนุษย์และ การประกอบ อาชีพ	ผู้เรียนรู้อะไร มนุษย์ต้องพึ่งพา สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ธรรมชาติเพื่อสนอง ความต้องการพื้นฐานและ การประกอบอาชีพ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายการพึ่งพา สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ธรรมชาติ เพื่อสนองความ ต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และการประกอบอาชีพ	๑. ทักษะ การให้เหตุผล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	รายงาน การสังเกตและ การสำรวจข้อมูล สภาพทาง ภูมิศาสตร์และ ทรัพยากร ธรรมชาติกับ การประกอบ อาชีพของมนุษย์ อธิบาย การกระทำของ	๑. รวบรวมข้อมูล ๒. เชื่อมโยงค้นหา ความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยมีเหตุผลประกอบ ๓. อธิบายให้เห็นความ สอดคล้องและความสัมพันธ์ ของข้อมูล ๔. ขยายข้อมูลจากสิ่งที่สังเกต ได้ออกไปโดยอ้างอิงความรู้ และประสบการณ์เดิม ๕. สรุปความคิดเห็น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. อธิบาย เกี่ยวกับ มลพิษและ การก่อให้เกิด มลพิษโดย มนุษย์	ผู้เรียนรู้อะไร มลพิษเป็นผลจากการ กระทำของมนุษย์ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายมลพิษที่เกิดจาก การกระทำของมนุษย์	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	มนุษย์ที่ทำให้ เกิดปัญหามลพิษ	๑. สังเกตและรวบรวมข้อมูล ๒. ให้ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ๓. พิจารณาข้อมูล และเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน มาเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ๔. อธิบายให้เห็นความ สอดคล้องของเหตุและผล ระหว่างข้อมูล
๔. อธิบาย ความแตกต่าง ของเมือง และชนบท	ผู้เรียนรู้อะไร ลักษณะของเมือง และชนบท ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความแตกต่าง ของเมืองและชนบท	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ	แผนผังความคิด แสดงความ แตกต่างของ เมืองและชนบท	๑. กำหนดประเด็นเพื่อ รวบรวมข้อมูลและรวบรวม ข้อมูล ๒. นำเสนอข้อมูลทั้งข้อเท็จจริง และความคิดเห็น ๓. กำหนดมิติในการเปรียบเทียบ เป็นความเหมือน/ ความแตกต่าง ๔. เปรียบเทียบข้อมูล ตามมิติที่กำหนด ๕. จัดทำแผนผังเสนอผล การเปรียบเทียบ ๖. นำเสนอผลการเปรียบเทียบ
๕. ตระหนัก ถึงการ เปลี่ยนแปลง ของ สิ่งแวดล้อม ในชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงของ ชุมชนเกิดจากการเพิ่ม หรือสูญเสียสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายการเปลี่ยนแปลง ของชุมชนที่เกิดจาก การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การให้เหตุผล ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	ช่วยรณรงค์ เกี่ยวกับ การรักษา สภาพแวดล้อม ของชุมชน	๑. รวบรวมข้อมูล ๒. เลือกข้อมูลที่มีความ เกี่ยวข้องกันมาเชื่อมโยง สัมพันธ์กันให้มีความหมาย ๓. อธิบายความสัมพันธ์ และความสอดคล้อง ของเหตุและผลระหว่างข้อมูล ๔. รณรงค์ให้ชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญ ของสิ่งแวดล้อม

♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอดสาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย ๔. บอกความหมายความสำคัญของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. แสดงความเคารพพระรัตนตรัยและปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรม	หลักธรรม คำสอนของศาสดา ถูกถ่ายทอดสู่ศาสนิกชนผ่านพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ การยึดมั่นศรัทธา และปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสดา ส่งผลต่อการพัฒนาจิตและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของศาสนิกชน	๑. ความสัมพันธ์ของพระพุทธศาสนากับการดำเนินชีวิตประจำวัน ๒. พระพุทธ-ศาสนามีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานทางวัฒนธรรมไทยอันเกิดจากความศรัทธา ๓. ความสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น เป็นแหล่งอ้างอิงของหลักธรรมคำสอน ๔. พระรัตนตรัย - ศรัทธา ๕. โอวาท ๓ - ไม่ทำชั่ว เบญจศีล ทำความดี เบญจธรรม สติ-สัมปชัญญะ สังคหวัตถุ ๔	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการแปลความ ๔. ทักษะการสรุป ลงความเห็น ๕. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	๑. สมุดภาพ แสดงภาพวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาที่นับถือ ๒. แบบแผนการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่นับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการนับถือศาสนาที่นับถือในประเทศไทย ๒. เชื่อมโยงข้อมูลทางศาสนากับวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตประจำวันของศาสนิกชนของแต่ละศาสนา ๓. อธิบายความสำคัญของศาสนาที่มีต่อวัฒนธรรมไทย ๔. จัดทำสมุดภาพแสดงภาพวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาที่นับถือ ๕. ศึกษาและทำความเข้าใจในพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ ๖. บอกความหมายและความสำคัญของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามกำหนด ๖. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็น พื้นฐานของ สมาธิใน พระพุทธ- ศาสนาหรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด		ขรവാส- ธรรม ๔ อิตถะ ๓ (อิตตัตถะ, ปรีตถุ, อุภยัตถะ) กัตถัญญ- กตเวที ต่อชุมชน สิ่งแวดล้อม มงคล ๑๘ พุทธศาสน- สุภาษิต ๖. ฟังสวดมนต์ ไหว้พระ สรรเสริญ คุณพระรัตนตรัย และแผ่เมตตา ๗. ความหมาย และประโยชน์ ของสติและสมาธิ ๘. ประโยชน์ของ การฝึกสติ ฝึกสมาธิเบื้องต้น ด้วยการนับลม หายใจ ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอน อย่างมีสติ ฝึกให้ มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด การถาม และ การเขียน			๗. ศึกษาหลักธรรม โอวาท ๓ ใน พระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๘. บอกความหมาย และความสำคัญ ของการเคารพ พระรัตนตรัยและ ปฏิบัติตามหลักธรรม โอวาท ๓ ใน พระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๙. แสดงบทบาท สมมติการเคารพ พระรัตนตรัย และปฏิบัติตาม หลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๑๐. เขียนแบบแผน การดำเนินชีวิต ตามหลักธรรม คำสอนของศาสนา ที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๒. สรุป พุทธประวัติ ตั้งแต่การบำเพ็ญเพียร จนถึง ปรีณิพพาน หรือประวัติ ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๓. ชื่นชม และบอก แบบอย่างการ ดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติสาวก/ เรื่องเล่าและ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด ๑. บอกชื่อ ความสำคัญ และปฏิบัติตน ได้อย่าง เหมาะสมกับ ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน	ประวัติศาสตร์ก่อให้เกิดความเคารพศรัทธาของสาวก ในการยึดถือเป็นแบบอย่างการ ดำเนินชีวิตและการศึกษาประวัติสาวก ชาดก/ เรื่องเล่าเป็น ศาสนิกชน ตัวอย่าง ทำให้ได้ ข้อคิดและแบบ อย่างการดำเนิน ชีวิตที่ดีซึ่ง ศาสนิกชนทั่วไป สามารถแสดง ความเคารพต่อ ศาสนาที่นับถือ ด้วยการปฏิบัติ ตนอย่างเหมาะสม ต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และ ศาสนบุคคลที่เป็นตัวแทนของ ศาสนา	๑. สรุป พุทธประวัติ - การบำเพ็ญเพียร - ตรัสรู้ - ปฐมเทศนา - ปรีณิพพาน ๒. พุทธสาวก พุทธสาวิกา - สามเณร สังกัจจะ ๓. ชาดก - อารามพุทธชาดก - มหาวาณิชชาดก ๔. ศาสนิกชน ตัวอย่าง - สมเด็จพระพุทธมาจารย์ (โต พรหมรังสี) - สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ๕. ชื่อและความสำคัญของ ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน ศาสนบุคคลใน พระพุทธศาสนา ศาสนาอิสลาม คริสต์ศาสนา	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๔. ทักษะ การตีความ ๕. ทักษะ การจัดโครงสร้าง	การนำเสนอ รายงานการศึกษา ประวัติศาสตร์ ที่นับถือให้ครอบคลุม ประเด็นดังนี้ ๑. ประวัติศาสตร์ ๒. ประวัติสาวก/เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง และ ข้อสรุป แบบการดำเนิน ชีวิตและข้อคิด ๓. ตัวอย่าง ตัวแทนของ ศาสนาที่ปรากฏ และเห็นในปัจจุบัน และความสำคัญ ที่มีต่อการนับถือ ศาสนา	๑. ทบทวนความรู้ เกี่ยวกับประวัติ ศาสนาที่นับถือ ๒. ศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ๓. สรุปสาระสำคัญ เกี่ยวกับประวัติ ศาสนาและให้ ความเห็นกับข้อมูล ๔. ศึกษาประวัติ สาวกชาดก เรื่องเล่า หรือศาสนิกชน ตัวอย่างที่มีแบบ อย่างการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับประวัติ ศาสนา หรือเชื่อมโยง และนำหลักธรรม คำสอนของศาสนา เป็นแบบอย่าง ในการดำเนินชีวิต ๕. สรุปลงความเห็น นำเสนอข้อคิด และแบบอย่าง การดำเนินชีวิตที่ได้ จากการศึกษาประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า หรือศาสนิกชน ตัวอย่าง ๖. สำรวจค้นหา ศาสนวัตถุ ศาสนสถานและ ศาสนบุคคลของ ศาสนาที่นับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
และศาสน- บุคคลของ ศาสนาอื่น ๆ		ศาสนาฮินดู ๖. การปฏิบัติตน ที่เหมาะสมต่อ ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน ศาสนบุคคลใน ศาสนาอื่น ๆ			๗. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และ ศาสนบุคคลของ ศาสนาที่นับถือ ที่มีต่อการนับถือ ศาสนา ๘. เรียบเรียงจัด โครงสร้างความรู้ ที่ได้จากการศึกษา ตั้งแต่ข้อ ๑-๕ เป็นความรู้ของ ตนเองให้ครอบคลุม ที่กำหนด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวก ศาสนสถาน ศาสนวัตถุของศาสนาที่ตนนับถือที่กำหนด ได้ถูกต้อง ๒. เห็นคุณค่า และปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง ๓. แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ	ศาสนิกชนเป็นผู้ที่ยอมรับในหลักการของศาสนาที่ตนนับถือ การปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสมในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาเป็นการธำรงรักษาไว้ซึ่งศาสนาที่ตนนับถือ	๑. มารยาทชาวพุทธ - การลุกขึ้นยืนรับ - การตอบรับ - การรับส่งสิ่งของแก่พระภิกษุ - มารยาทในการสนทนา - การสำรวมกิริยา มารยาท - การแต่งกายที่เหมาะสมในศาสนสถาน - การดูแลรักษาศาสนวัตถุและศาสนสถาน ๒. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี - การอาราธนาศีล	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การแสดงตนเป็นศาสนิกชนและการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามสถานการณ์ที่กำหนด	๑. สำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์ความสำคัญของ ๒.๑ สาวก ศาสนสถาน ศาสนวัตถุของศาสนาที่ตนนับถือ ๒.๒ ศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนา ๒.๓ แสดงตนเป็นศาสนิกชน ๓. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล ๔. จัดระบบข้อมูลให้เป็นแบบแผนเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนที่ถูกต้องและเหมาะสม พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติและรายงานผลของการฝึกปฏิบัติ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		- การ สมათาน ศีล - ไต๊ะหมู่ บูชา - เครื่อง ประกอบ ไต๊ะหมู่ บูชา ๓. ความเป็นมา ของการแสดงตน เป็นพุทธมามกะ ๔. การแสดงตน เป็นพุทธมามกะ - ชื่น เตรียมการ - ชื่นพิธีการ			๕. นำความรู้ที่ได้ ไปใช้ในสถานการณ์ จำลอง ในรูปแบบ ของการแสดง บทบาทสมมติของ การเป็นศาสนิกชน ที่ดีในการแสดงตน เป็นศาสนิกชน และ การปฏิบัติตนตาม หลักศาสนาที่นับถือ ตามสถานการณ์ ที่กำหนด

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. สรุปประโยชน์ และปฏิบัติตนตามประเพณี และวัฒนธรรม ในครอบครัว และท้องถิ่น ๒. บอกพฤติกรรม การดำเนิน ชีวิตของ ตนเอง และ ผู้อื่นที่อยู่ใน กระแส วัฒนธรรม ที่หลากหลาย ๔. ยกตัวอย่าง บุคคลซึ่งมี ผลงานที่เป็น ประโยชน์แก่ ชุมชนและ ท้องถิ่น ของตน	การปฏิบัติ ตามประเพณี และวัฒนธรรม เป็นแบบอย่าง ที่ดีงามของ บุคคลในสังคม ควรได้รับการ ยกย่อง และ การดำเนินชีวิต ที่แตกต่างกัน เป็นผลมาจาก เชื้อชาติ ศาสนา ประเพณี และ วัฒนธรรม	๑. ประเพณี และวัฒนธรรม ในครอบครัว ๒. ประเพณี และวัฒนธรรม ในท้องถิ่น ๓. พฤติกรรม ของตนเองและ เพื่อน ๆ ในชีวิต ประจำวัน ๔. สาเหตุที่ทำให้ พฤติกรรม การดำเนินชีวิต ในปัจจุบัน ของผู้เรียนและ ผู้อื่นแตกต่างกัน ๕. บุคคล ที่มีผลงาน เป็นประโยชน์ แก่ชุมชนและ ท้องถิ่นของตน ๖. ลักษณะ ผลงานที่เป็น ประโยชน์ แก่ชุมชน และท้องถิ่น	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง ๔. ทักษะ การวิเคราะห์	๑. การเขียนสรุป ประโยชน์ ของประเพณี และวัฒนธรรม ในครอบครัว และในท้องถิ่น จากประสบการณ์ ของตน ๒. การเขียน บรรยาย การดำเนินชีวิต ของตนเอง และผู้อื่นที่อยู่ใน สภาพแวดล้อม ของวัฒนธรรม ที่แตกต่างกัน ๓. แผนที่คนดี การค้นหาคนดี ที่เป็นแบบอย่าง แก่ชุมชนและ ท้องถิ่น	๑. ตั้งประเด็น ที่จะสำรวจเกี่ยวกับ ประเพณีและ วัฒนธรรม ในครอบครัว และในท้องถิ่น ๒. ตั้งคำถาม เกี่ยวกับองค์ประกอบ รายละเอียด แล้วขยาย รายละเอียดเพิ่ม รวมทั้งผลกระทบ ระยะสั้น และระยะยาว ๓. เลือกวิธีสำรวจ เช่น สอบถาม สังเกตค้นคว้า ๔. สำรวจและจด บันทึกตามประเด็น ๖. จัดกลุ่มข้อมูล ตามประเด็น ๗. เลือกข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกัน มาวิเคราะห์ หาความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งที่ทำ และผลต่อบุคคล และชุมชน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๘. ร่วมปฏิบัติ ประเพณีและ วัฒนธรรม ในครอบครัว และในท้องถิ่น ๙. บอกความ สัมพันธ์ของตน กับประเพณีและ คุณค่าของประเพณี และวัฒนธรรม ในครอบครัว และในท้องถิ่น ๑๐. เขียนสรุป ประโยชน์ของ ประเพณีและ วัฒนธรรมใน ครอบครัวและ ในท้องถิ่นโดยอ้างอิง จากประสบการณ์ ของตน ๑๑. สำนักรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับอาหาร ภาษาในครอบครัว การทำศาสนพิธี การทักทาย ๑๒. ตั้งคำถาม เกี่ยวกับอาหาร ภาษาในครอบครัว การทำศาสนพิธี การทักทาย ๑๓. เลือกวิธีสำรวจ ค้นหาและรวบรวม ข้อมูล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๑๔. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ในประเด็น ลักษณะ หน้าที่ เหตุผล การเปลี่ยนแปลง ฯลฯ ๑๕. จัดกลุ่มข้อมูล ตามประเด็น วัฒนธรรมต่าง ๆ ๑๖. เลือกข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกันมา เชื่อมโยงหา ความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งที่ทำกับวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้อง ๑๗. สรุปความ สัมพันธ์ของพฤติกรรม กับวัฒนธรรม ที่หลากหลาย ๑๘. เขียนบรรยาย การดำเนินชีวิตของ ตนเองและผู้อื่นที่อยู่ใน สภาพแวดล้อม ของวัฒนธรรม ที่แตกต่างกัน ๑๙. สัมภาษณ์รวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับคน ที่ทำประโยชน์แก่ ชุมชนในด้านต่าง ๆ ๒๐. นำข้อมูลมาจัด ทำเพื่อนำเสนอ บุคคลที่ทำประโยชน์ ในด้านต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๒๑. นำข้อมูลที่ได้ มาจัดนิทรรศการ เพื่อเผยแพร่ความดี สู่สาธารณชน ๒๒. จัดทำแผนที่ คนดี การค้นหาคนดี ที่เป็นแบบอย่าง แก่ชุมชนและท้องถิ่น
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๓. อธิบาย ความสำคัญ ของวันหยุด ราชการ ที่สำคัญ	วันหยุดราชการ เป็นวันสำคัญ เกี่ยวกับชาติ ศาสนา และ ประเพณีที่ ประชาชนจะได้ ทำกิจกรรม เพื่อระลึกถึง บุคคล หรือ ร่วมกันทำ ประโยชน์ ต่อตนเอง และส่วนรวม	วันหยุด ราชการที่สำคัญ - วันหยุด ราชการ เกี่ยวกับชาติ และพระมหา- กษัตริย์ - วันหยุด ราชการ เกี่ยวกับ ศาสนา - วันหยุด ราชการ เกี่ยวกับ ประเพณี และ วัฒนธรรม ไทย	ทักษะ การวิเคราะห์	การเขียนบรรยาย ประสบการณ์ การมีส่วนร่วมทำ กิจกรรมใน วันสำคัญเกี่ยวกับ ชาติ ศาสนา และประเพณี ที่ส่งผลต่อตนเอง และส่วนรวม	๑. เล่าประสบการณ์ เดิมเกี่ยวกับ การเข้าร่วมกิจกรรม วันสำคัญต่าง ๆ ๒. อภิปรายร่วมกัน เกี่ยวกับผลของ การเข้าร่วมกิจกรรม วันสำคัญต่าง ๆ ๓. เขียนแผนผัง ความคิดกิจกรรมที่ ทำในวันสำคัญต่าง ๆ ๔. รวบรวมข้อมูล วันหยุดราชการ ที่สำคัญ วันหยุด ราชการเกี่ยวกับชาติ และพระมหากษัตริย์ วันหยุดราชการ เกี่ยวกับศาสนา วันหยุดราชการ เกี่ยวกับประเพณี และวัฒนธรรมไทย ๕. ลงมือปฏิบัติ โดยเข้าร่วมกิจกรรม วันสำคัญต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. เขียนบรรยาย ประสบการณ์การมี ส่วนร่วมทำกิจกรรม ในวันสำคัญเกี่ยวกับ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประเพณี ที่ส่งผลต่อตนเอง และส่วนรวม ๗. วิเคราะห์ผลงาน ปรับปรุงและพัฒนา ๘. นำเสนอผลงาน ต่อชั้นเรียนและ นำไปจัดป้ายนิเทศ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. ระบุบทบาท หน้าที่ของ สมาชิกของ ชุมชนในการมี ส่วนร่วม ในกิจกรรม ต่าง ๆ ตาม กระบวนการ ประชาธิปไตย ๒. วิเคราะห์ความ แตกต่างของ กระบวนการ การตัดสินใจ ในชั้นเรียน/ โรงเรียนและ ชุมชนโดยวิธี การออกเสียง โดยตรงและ การเลือก ตัวแทน ออกเสียง	บทบาท หน้าที่ ของสมาชิก ในชุมชน และ ความแตกต่าง ของกระบวนการ ตัดสินใจของ บุคคลและกลุ่ม โดยวิธีการเลือก ตัวแทนโดยตรง และการเลือก ตัวแทนออกเสียง มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลง ในโรงเรียน และชุมชน	๑. บทบาทหน้าที่ ของสมาชิก ในชุมชน ๒. การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการ ประชาธิปไตย ๓. การออกเสียง โดยตรงและ การเลือกตัวแทน ออกเสียง ๔. วิธีการเลือก ตั้งตัวแทน อย่างถูกต้อง และเหมาะสม	๑. ทักษะ การแปลความ ๒. ทักษะ การตีความ ๓. ทักษะ การให้เหตุผล ๔. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๕. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๖. ทักษะ การวิเคราะห์ ๗. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	๑. การบรรยาย บทบาทหน้าที่ ของสมาชิก ในการมีส่วนร่วม ในกิจกรรม ของชุมชน ๒. แผนผังความคิด การวิเคราะห์ ความแตกต่าง การเลือกตัวแทน โดยตรงและ การเลือกตัวแทน ออกเสียง ๓. การแสดง บทบาทสมมติ การเลือกหัวหน้า ประธานผู้เรียน และผู้นำชุมชน	๑. ศึกษา รวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ ของสมาชิกในชุมชน ต่อการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมตาม ระบอบประชาธิปไตย ๒. อธิบายให้เห็น ความสอดคล้องของ เหตุและผลบทบาท หน้าที่ของสมาชิก ในชุมชนต่อการมี ส่วนร่วมในกิจกรรม ตามระบอบ ประชาธิปไตย นำเสนอและเขียน บรรยายบทบาท หน้าที่ของสมาชิก ในชุมชนต่อการมี ส่วนร่วมในกิจกรรม ตามระบอบ ประชาธิปไตย ๓. ศึกษาวิธีการ ออกเสียงโดยตรง และการเลือก ตัวแทนออกเสียง ในชั้นเรียน/โรงเรียน และชุมชน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๓. ยกตัวอย่าง การเปลี่ยน- แปลงใน ชั้นเรียน โรงเรียน และ ชุมชนที่เป็น ผลจากการ ตัดสินใจของ บุคคลและ กลุ่ม					๔. จำแนก แยกแยะ วิธีการออกเสียง โดยตรงและ การเลือกตัวแทน ออกเสียง ในชั้นเรียน/โรงเรียน และชุมชน ๕. วิเคราะห์ ความแตกต่าง ระหว่างวิธีการ ออกเสียงโดยตรง และการเลือก ตัวแทนออกเสียง ในชั้นเรียน/โรงเรียน และชุมชน ๖. เปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ ระหว่างวิธีการ ออกเสียงโดยตรง และการเลือก ตัวแทนออกเสียง ในชั้นเรียน/โรงเรียน และชุมชน ๗. นำเสนอผล การวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ๘. สรุปประเด็น การตัดสินใจของ บุคคลและกลุ่ม ที่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลง ในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๙. ประมวลข้อมูล ที่เกี่ยวข้องจากการคิด ของบุคคลและกลุ่ม ๑๐. วิเคราะห์ ประเด็นการตัดสินใจ ของบุคคลและกลุ่ม ต่อการตัดสินใจ ๑๑. พิจารณาทางเลือก โดยใช้หลักเหตุและ ผลที่หลากหลาย ๑๒. ตัดสินใจทำนาย อนาคตโดยประเมิน ทางเลือกและ ใช้เหตุผล ๑๓. แสดง สถานการณ์จริง ในการเลือก หัวหน้า ประธาน ผู้เรียนและผู้นำ ชุมชน ๑๔. สรุปผล การวิเคราะห์ เป็นแผนผังความคิด ความแตกต่าง การเลือกตัวแทน โดยตรงและ การเลือกตัวแทน อ้อม

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. จำแนกความต้องการและความเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิต ๒. วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง ๓. อธิบายได้ว่าทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมีผลต่อการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการ	ความต้องการของมนุษย์ ๑. จำแนกความต้องการและความเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิตอย่างดุลยภาพ	๑. สินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีวิตที่เรียกว่าปัจจัย ๔ ๒. สินค้าที่จำเป็นความต้องการของมนุษย์อาจเป็นสินค้าที่จำเป็นหรือไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ๓. ประโยชน์และคุณค่าของสินค้าและบริการที่สนองความต้องการของมนุษย์ ๔. หลักการเลือกสินค้าที่จำเป็น ๕. ใช้บัญชีรายรับรายจ่ายวิเคราะห์การใช้จ่ายที่จำเป็นและเหมาะสม ๖. วางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง ๗. วางแผนการแสวงหารายได้ที่สุจริตและเหมาะสม	๑. ทักษะการจำแนกประเภท ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการจัดกลุ่ม ๔. ทักษะการให้เหตุผล ๕. ทักษะการวิเคราะห์ ๖. ทักษะการเชื่อมโยง	๑. การนำเสนอหลักการเลือกใช้สินค้าและบริการที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ๒. ผลการวิเคราะห์บัญชีรายรับ-รายจ่ายเงินประจำวันในรอบเดือนของตนเอง ๓. การอธิบายทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมีผลต่อการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการ	๑. รวบรวมข้อมูลความต้องการจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำเนินชีวิต ๒. อภิปรายจัดกลุ่มข้อมูล ๑) ความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการในการดำรงชีวิต ๒) ประโยชน์และคุณค่าของสินค้าและบริการ ๓. สังเกตสิ่งที่เหมือนกันและต่างกัน ๔. แยกสิ่งต่าง ๆ ออกจากกัน ๕. จัดกลุ่มสิ่งที่มีลักษณะเหมือนกันเข้าด้วยกัน ๕. อธิบายผลการจำแนกประเภทของสินค้าและบริการในการดำรงชีวิต ๖. เชื่อมโยงข้อมูลและสรุปหลักการ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๘. วางแผน การนำเงิน ที่เหลือจ่ายมาใช้ อย่างเหมาะสม ๙. ความหมาย ของผู้ผลิต และผู้บริโภค ๑๐. ความหมาย ของสินค้าและ บริการ ๑๑. ปัญหา พื้นฐาน ทางเศรษฐกิจ ที่เกิดจากความ หายากของ ทรัพยากรกับ ความต้องการ ของมนุษย์ ที่มีไม่จำกัด			เลือกสินค้าที่จำเป็น ๑. นำเสนองาน (แผ่นพับ ป้ายนิเทศ การ์ตูนแผนผัง ความคิด) ๘. แลกเปลี่ยน เรียนรู้/ร่วมชื่นชม ๙. กำหนดประเด็น ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ จ่ายที่จำเป็นและ เหมาะสมจากบัญชี รายรับ-รายจ่ายของ ตนเอง/ครัวเรือน ๑๐. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการใช้จ่าย ที่จำเป็นและเหมาะสม ที่ต้องการอธิบาย ให้เหตุผล ๑๑. ค้นหาและ ให้เหตุผลของ การใช้จ่ายที่เกิดขึ้น โดยอาศัยข้อมูล มาตรวจสอบเหตุผล เชิงประจักษ์ ๑๒. อธิบายให้เห็น ความเชื่อมโยง สอดคล้องของ เหตุผลในการ วิเคราะห์การใช้จ่าย ๑๓. วางแผน การแสวงหารายได้ ที่สุจริตและวางแผน การใช้จ่ายที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๑๔. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการผลิต ๑๕. วิเคราะห์ศึกษาปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการขาดแคลนทรัพยากรกับความต้องการของมนุษย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด ๑๖. นำเสนอผลการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดที่มีผลต่อการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการ ๑๗. อธิบายทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ที่มีผลต่อการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการ

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. บอกสินค้าและบริการที่รัฐจัดหาและให้บริการแก่ประชาชน ๒. บอกความสำคัญของภาษีและบทบาทของประชาชนในการเสียภาษี	ประชาชนมีหน้าที่เสียภาษี เพื่อรัฐจะได้นำไปจัดหาสินค้าและบริการพื้นฐานให้แก่ประชาชน	๑. สินค้าและบริการที่ภาครัฐทุกระดับจัดหาและให้บริการแก่ประชาชน เช่น ถนน โรงเรียน สวนสาธารณะ การสาธารณสุข การบรรเทาสาธารณภัย ๒. ความหมายและความสำคัญของภาษีที่รัฐนำมาสร้าง ความเจริญ และให้บริการแก่ประชาชน ๓. ตัวอย่างของภาษี เช่น ภาษีรายได้บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม ๔. บทบาทหน้าที่ของประชาชนในการเสีย	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการให้เหตุผล ๓. ทักษะการจัดกลุ่ม ๔. ทักษะการสรุปย่อ	๑. การนำเสนอผลการสำรวจค้นหาสินค้าและบริการที่ภาครัฐให้บริการแก่ประชาชน ในชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ๒. การนำเสนอเรื่อง บทบาทและหน้าที่ของประชาชน เกี่ยวกับการเสียภาษี	๑. สำรวจค้นหาเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่ภาครัฐจัดบริการให้แก่ประชาชน ๒. วางแผนกำหนดวิธีการที่จะใช้สำรวจค้นหา ๓. นำเสนอผลการสำรวจค้นหาสินค้าและบริการที่ภาครัฐจัดบริการให้แก่ประชาชน ในชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ๔. สำรวจรวบรวมและศึกษาแปลความข้อมูลความหมายและความสำคัญของภาษี และบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการเสียภาษี ๕. อภิปรายให้เหตุผลถึงความสำคัญของภาษีและบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการเสียภาษี

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. รายงานสรุป ความหมายและ ความสำคัญของภาษี และบทบาทหน้าที่ ของประชาชน ในการเสียภาษี
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๓. อธิบายเหตุผล การแข่งขัน ทางการค้า ที่มีผลทำให้ ราคาสินค้า ลดลง	การแข่งขัน ทางการค้ามีผล กระทบทำให้ ราคาสินค้าลดลง	ความสำคัญและ ผลกระทบของ การแข่งขัน ทางการค้าที่มีผล ทำให้ราคาสินค้า ลดลง	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	แผนภูมิแก้งปลา แสดงการแข่งขัน ทางการค้า ที่เกิดขึ้นใน ชีวิตประจำวัน และมีผลให้ ราคาสินค้าลดลง	๑. สำรวจสืบค้นข้อมูล การแข่งขันทางการค้า ที่มีผลทำให้ ราคาสินค้าลดลง จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๒. เชื่อมโยงหา ความสัมพันธ์ระหว่าง การแข่งขันทางการค้า กับการลดลงของ ราคาสินค้า ๓. อธิบายผล การแข่งขันทางการค้า กับการลดลง ของราคาสินค้า ๔. จัดทำแผนภูมิ แก้งปลาการแข่งขัน ทางการค้าที่เกิดขึ้น ในชีวิตประจำวันและ มีผลทำให้ราคาสินค้า ลดลง และนำเสนอ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. เทียบศักราช ที่สำคัญตาม ปฏิทินที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	ชีวิตประจำวัน สัมพันธ์กับ ศักราช	๑. ที่มาของ ศักราชที่ปรากฏ ในปฏิทิน เช่น พุทธศักราช คริสต์ศักราช ๒. วิธีการเทียบ พ.ศ. เป็น ค.ศ. หรือ ค.ศ. เป็น พ.ศ.	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การเชื่อมโยง	บันทึกเหตุการณ์ สำคัญเกี่ยวกับ ตนและครอบครัว ตามปี พ.ศ. และ ค.ศ.	๑. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ความเหมือน ความต่างของปฏิทิน ที่เป็น พ.ศ. และ ค.ศ. ๒. วางแผน การสืบค้นข้อมูล ความเป็นมาของ พ.ศ. และ ค.ศ. - ตั้งประเด็น การสืบค้น - วิธีการรวบรวม ข้อมูล - ออกแบบ การประเมินความ น่าเชื่อถือข้อมูล ๓. นำเสนอและ เชื่อมโยงความ สัมพันธ์ ๔. แสดงตาราง เปรียบเทียบความ ต่างระหว่าง พ.ศ. กับ ค.ศ. ๕. จัดทำบันทึก เหตุการณ์สำคัญของ ตนเองและครอบครัว ตาม ลำดับ ปี พ.ศ. กับ ค.ศ.

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๒. แสดงลำดับ เหตุการณ์ สำคัญของ โรงเรียนและ ชุมชนโดยระบุ หลักฐานและ แหล่งข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง	วิธีการ หลักฐาน แหล่งข้อมูล มีความสำคัญ ต่อการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์	๑. วิธีการสืบค้น เหตุการณ์สำคัญ ของโรงเรียนและ ชุมชนโดยใช้ หลักฐานและ แหล่งข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ๒. ใช้เส้นเวลา (Time Line) ลำดับเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น ในโรงเรียน และชุมชน	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง	Time line เหตุการณ์สำคัญ ที่เกี่ยวข้อง ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน	๑. วางแผน ในการสืบค้น ๒. สำรวจและสืบค้น ข้อมูลเกี่ยวกับ เหตุการณ์สำคัญ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน และชุมชนพร้อม แสดง Time line ๓. นำเสนอผล การสำรวจ พร้อมหลักฐานที่ใช้ ในการสืบค้น ๔. จำแนก เปรียบเทียบ วิเคราะห์ ประเมินหลักฐาน/ แหล่งข้อมูล/วิธีการ ที่สำคัญจำเป็น ในการได้มาซึ่งข้อมูล ๕. สรุปขั้นตอน วิธีการ หลักฐาน แหล่งข้อมูลที่ เกี่ยวข้องในรูปแบบ แผนผังความคิด เกี่ยวกับวิธีการ สืบค้นข้อมูล ๖. เชื่อมโยงข้อมูล เพื่อสร้างและแสดง Time line เหตุการณ์ สำคัญที่เกี่ยวข้อง ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน	พัฒนาการของชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัยการตั้งถิ่นฐาน	๑. ปัจจัยการตั้งถิ่นฐานของชุมชนซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางภูมิศาสตร์และปัจจัยทางสังคม ๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของชุมชนทั้งปัจจัยทางภูมิศาสตร์	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการเชื่อมโยง	แผนที่ชุมชน	๑. วางแผนการสำรวจและ ออกแบบการไปเรียนรู้ในชุมชน เรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นของชุมชน” ๒. ศึกษาดูงานนอกสถานที่ รอบชุมชน ๓. สัมภาษณ์บุคคลในชุมชนเกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชน เหตุผลในการเลือกตั้งถิ่นฐาน ๔. รวบรวม จำแนก จัดกลุ่มข้อมูล เรียงลำดับ ความสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการศึกษานอกสถานที่ ๕. อภิปรายวิเคราะห์ เชื่อมโยงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานของชุมชน ๖. ทำแผนที่ชุมชน พร้อมแสดงปัจจัยสำคัญทำให้มีการตั้งชุมชน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๒. สรุปลักษณะที่สำคัญของชนบทนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน ๓. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชุมชนตนเองกับชุมชนอื่น ๆ	วัฒนธรรมการดำเนินชีวิตเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	๑. ชนบทนิยมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมชุมชนของตนเองที่เกิดจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์และปัจจัยทางสังคม ๒. ชนบทนิยมนิยมประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชนใกล้เคียงที่มีความเหมือนและความแตกต่างกับชุมชนของตนเอง	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการเปรียบเทียบ ๓. ทักษะการสรุป ๔. ทักษะการวิเคราะห์ ๕. ทักษะการสังเคราะห์	๑. การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับชนบทนิยม ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน ๒. กิจกรรมระดมสมอง/วิเคราะห์สรุปลักษณะความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของชุมชนตนเอง ชุมชนใกล้เคียง (ภาษา อาหาร การแต่งกาย เป็นต้น)	๑. วางแผนการสำรวจรวบรวมและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาชนบทนิยม ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนตนเอง และชุมชนใกล้เคียงโดยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับชุมชนและสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น ๒. ปฏิบัติตามกิจกรรมที่วางแผนไว้ ๓. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายให้เหตุผล เพื่อสรุปลงความเห็นเกี่ยวกับลักษณะสำคัญชนบทนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชนตนเอง ๔. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับความเชื่อตามประเพณีในชุมชน ๕. ระดมสมองวิเคราะห์สรุปลักษณะความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของชุมชนตนเองกับชุมชนใกล้เคียง

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. ระบุพระนาม และพระราชกรณียกิจ โดยสังเขป ของพระมหากษัตริย์ไทยที่เป็นผู้สถาปนาอาณาจักรไทย	การเรียนรู้พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทยกับการสร้างชาติไทยในอดีตก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของความเป็นชาติไทย	พระราชประวัติพระราชกรณียกิจของกษัตริย์ที่สถาปนาอาณาจักรสุโขทัย อโยธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะการสรุปลงความเห็น	สมุดภาพพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ที่สถาปนาอาณาจักรสุโขทัย อโยธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ (งานกลุ่ม)	๑. วางแผนการการสำรวจค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับพระราชประวัติพระราชกรณียกิจของกษัตริย์ที่สถาปนาอาณาจักรสุโขทัย อโยธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ โดยการศึกษาจากเอกสารหรือสื่อต่าง ๆ ๒. ปฏิบัติตามกิจกรรมที่วางแผนไว้ ๓. นำเสนอและสรุปพระราชกรณียกิจโดยเรียงลำดับเหตุการณ์ตามอาณาจักร ๔. วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลแล้ววางแผนออกแบบจัดทำสมุดภาพพระราชกรณียกิจพระมหากษัตริย์ที่สถาปนาอาณาจักรสุโขทัย อโยธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๒. อธิบาย พระราชประวัติ และพระราช- กรณียกิจของ พระมหา- ษัตรีย์ ในรัชกาล ปัจจุบัน โดยสังเขป	พระราชกรณียกิจ ของพระมหากษัตริย์ ในรัชกาลปัจจุบัน ก่อให้เกิด คุณประโยชน์ ต่อคนในชาติ การแสดงออก ถึงความรัก ความกตัญญู ต่อพระองค์ท่าน เป็นสิ่งที่ทุกคน ต้องถือปฏิบัติ	พระราชประวัติ และพระราช- กรณียกิจของ พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระ พระบรมราชินีนาถ โดยสังเขป	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การสังเคราะห์	๑. เรียงความ “ในหลวง ของเรา” ๒. ป้ายนิเทศ “พระผู้เป็น ดวงใจ”	๑. วางแผนการศึกษา รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ ของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระ พระบรมราชินีนาถ ๒. ศึกษา พระราชประวัติและ พระราชกรณียกิจของ พระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระราชินีนาถ จากเอกสารและ วิดีทัศน์ตามกิจกรรม ที่วางแผน ๓. บันทึกข่าวเกี่ยวกับ พระราชกรณียกิจ ของพระเจ้าอยู่หัวและ สมเด็จพระราชินีนาถ จากสื่อต่าง ๆ ๔. สรุปรวบรวม จัดกลุ่มข้อมูล และ ตัดสินใจเลือก พระราชกรณียกิจ ที่สนใจ ๕. ออกแบบเค้าโครง และวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล นำมาเขียนเรียงความ “ในหลวงของเรา” ๖. จัดทำป้ายนิเทศ “พระผู้เป็นดวงใจ”

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๓. เล่าวีรกรรม ของบรรพบุรุษ ไทยที่มีส่วน ปกป้อง ประเทศชาติ	บรรพบุรุษไทย มีส่วนสำคัญ ในการปกป้อง ประเทศชาติ	วีรกรรมของ บรรพบุรุษไทย ที่มีส่วนปกป้อง ประเทศชาติ	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์	หนังสือเล่มเล็ก Big Book เกี่ยวกับวีรกรรม ของบรรพบุรุษ ที่กลุ่มสนใจ ประทับใจ	๑. ดูภาพยนตร์ เรื่อง “พระนเรศวร” วิเคราะห์บางประเด็น ในภาพยนตร์ เชื่อมโยงถึง เหตุการณ์ปัจจุบัน เกี่ยวกับวีรกรรม และสรุปข้อคิดที่ได้ จากวีรกรรม ๒. เลือกประเด็น ที่จะศึกษาเกี่ยวกับ วีรกรรมของ บรรพบุรุษไทย ที่มีส่วนปกป้อง ประเทศชาติ มากลุ่มละ ๑ เรื่อง ๓. วางแผนออกแบบ การสืบค้นข้อมูล การนำเสนอ ๔. ดำเนินการตาม กิจกรรมที่นำเสนอ ๕. วิเคราะห์ผลงาน เชื่อมโยงถึง เหตุการณ์ปัจจุบัน เกี่ยวกับวีรกรรม และสรุปข้อคิดที่ได้ จากวีรกรรม ๖. สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำหนังสือ เล่มเล็ก Big Book เกี่ยวกับวีรกรรม ของบรรพบุรุษที่ กลุ่มสนใจประทับใจ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. ใช้แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย รวมทั้งการเขียนแผนที่ง่าย ๆ ที่แสดงภาพถ่าย ในการหาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ในชุมชนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ๒. เขียนแผนที่ง่าย ๆ เพื่อแสดงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่สำคัญในบริเวณโรงเรียน และชุมชน	การใช้แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย รวมทั้งการเขียนแผนที่ง่าย ๆ ที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่สำคัญจะช่วยให้การค้นหาสถานที่ที่สำคัญได้ง่ายรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ	๑. แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย ๒. ความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ ทิศทาง ๓. ตำแหน่งที่ตั้งสัมพันธ์ของสถานที่สำคัญในบริเวณโรงเรียน และชุมชน เช่น สถานที่ราชการ อำเภอ ตลาด โรงพยาบาล ไปรษณีย์ ฯลฯ	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๓. ทักษะการเชื่อมโยง	๑. บันทึกการสำรวจการใช้แผนที่ แผนที่ และภาพถ่าย ในการหาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ๒. แผนที่ แสดงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่สำคัญในบริเวณโรงเรียนและชุมชน	๑. ทบทวนความรู้เดิมด้วยคำถามเรื่องทิศที่ดวงอาทิตย์ขึ้น/ตก ๒. ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับเวลา กลางวัน กลางคืน เปรียบเทียบ สังเกต วิเคราะห์ เชื่อมโยงจุดบันทึก ๓. จัดทำแผนที่ระบุ/แสดงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่สำคัญในบริเวณโรงเรียนและชุมชน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๓. บอกความ สัมพันธ์ของ ลักษณะ กายภาพกับ ลักษณะทาง สังคมของ ชุมชน	ภูมิประเทศ และภูมิอากาศ มีอิทธิพลต่อการ ดำรงชีวิตของ คนในชุมชน	ภูมิประเทศ และ ภูมิอากาศที่มีผล ต่อสภาพสังคม ในชุมชน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	แผนผังความคิด “ชุมชนของฉัน”	๑. สร้างความสนใจ ตั้งคำถามจากภาพ ลักษณะทางกายภาพ ที่มีความสัมพันธ์กับ ลักษณะทางสังคม และให้ผู้เรียน ฝึกตั้งคำถามจาก การสังเกต ๒. ร่วมกันตอบ คำถาม อภิปราย เกี่ยวกับภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่มี ผลต่อสภาพสังคม ในชุมชน ๓. ระดมสมอง เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะ ทางกายภาพกับ ลักษณะทางสังคม ๔. เขียนบันทึก ความสัมพันธ์ระหว่าง สภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศกับ การดำเนินชีวิต ของคนในชุมชน ในรูปแบบแผนผัง ความคิด ๕. ประเมินผล

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. เปรียบเทียบ การเปลี่ยนแปลง สภาพ แวดล้อม ในชุมชน จากอดีต ถึงปัจจุบัน ๔. อธิบาย ความแตกต่าง ของเมือง และชนบท	การเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม ในชุมชนจากอดีต ถึงปัจจุบัน และลักษณะ ที่แตกต่างกัน ของเมืองและ ชนบท	๑. สภาพแวดล้อม ในชุมชนในอดีต และปัจจุบัน ๒. ลักษณะ ของเมือง และชนบท	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๓. ทักษะ การจัดกลุ่ม ๔. ทักษะ การเปรียบเทียบ	รายงานผล การเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม ในชุมชนจากอดีต ถึงปัจจุบัน	๑. สร้างความสนใจ ด้วยคำถาม เร้าความสนใจ ในการศึกษา สภาพแวดล้อม ในชุมชน ๒. กำหนดหัวข้อ วิธีการและรวบรวม ข้อมูลสภาพแวดล้อม ในชุมชนในอดีต และปัจจุบัน รวมทั้ง ลักษณะของเมือง และชนบท ๓. ร่วมกันอธิบาย เปรียบเทียบและ ลงข้อสรุปในรายงาน ผลการสืบค้น ๔. ร่วมกันจัดกลุ่ม และจำแนกประเภท ของเมืองและชนบท ๕. ประเมินด้วย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๒. อธิบาย การพึ่งพา สิ่งแวดล้อม และทรัพยากร ธรรมชาติ ในการสนอง ความต้องการ พื้นฐานของ มนุษย์และ การประกอบ อาชีพ	สภาพทาง ภูมิศาสตร์ และทรัพยากร ธรรมชาติ มีความสัมพันธ์ กับความต้องการ พื้นฐานและ การประกอบ อาชีพของมนุษย์	๑. การพึ่งพา สิ่งแวดล้อม ในการดำรงชีวิต ของมนุษย์ เช่น การคมนาคม บ้านเรือน และ การประกอบ อาชีพในชุมชน ๒. การประกอบ อาชีพที่เป็นผล มาจากสภาพ แวดล้อมทาง ธรรมชาติ ในชุมชน	๑. ทักษะ การให้เหตุผล ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง	รายงาน การสังเกต และการสำรวจ สภาพทาง ภูมิศาสตร์และ ทรัพยากร ธรรมชาติ กับการประกอบ อาชีพของมนุษย์	กระบวนการต่าง ๆ ๑. สร้างความสนใจ ด้วยคำถาม เร้าความสนใจ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และทรัพยากร ธรรมชาติในการ สอนความต้องการ พื้นฐานของมนุษย์ และการประกอบ อาชีพ ๒. กำหนดหัวข้อ วิธีการ สำรวจและ ค้นหา สิ่งแวดล้อม และทรัพยากร ธรรมชาติในการ สอนความต้องการ พื้นฐานของมนุษย์ และการประกอบ อาชีพ ๓. ร่วมกันอธิบาย ให้เหตุผลและ ลงข้อสรุปในรายงาน ผลการสำรวจ สืบค้น ๔. เขียนรายงานผล ๕. ประเมินด้วย กระบวนการต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๓. อธิบายเกี่ยวกับมลพิษและการก่อให้เกิดมลพิษโดยมนุษย์ ๕. ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในชุมชน	มลพิษและการเกิดมลพิษเป็นผลจากการกระทำของมนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในชุมชน	๑. มลพิษที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ๒. การเพิ่มและสูญเสียสิ่งแวดล้อมทำให้ชุมชนเปลี่ยนแปลง	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๔. ทักษะการให้เหตุผล ๕. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	๑. การนำเสนอตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งการเพิ่มและการสูญเสียสิ่งแวดล้อมในชุมชน ๒. ภาพวาดแสดงผลเสียที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในชุมชน	๑. สร้างความสนใจโดยการตั้งคำถามจากภาพเกี่ยวกับมลพิษและการเกิดมลพิษ ๒. ระดมสมองร่วมกันตอบคำถาม ๓. ยกตัวอย่างและวิเคราะห์เกี่ยวกับการสาเหตุการเกิดมลพิษที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ๔. ระดมสมองบอกผลดีผลเสียของการเพิ่มและสูญเสียสิ่งแวดล้อมทำให้ชุมชนเปลี่ยนแปลง ๕. สรุปการกระทำของมนุษย์ที่ก่อให้เกิด/ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ ๖. วาดภาพผลเสียที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ผู้เรียนไม่ต้องการ เพื่อให้ตระหนักถึงผลเสียของการเกิดมลพิษ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

- ♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนากทักษะการคิด
- ♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๓๘ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัดใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนา หรือ ศาสนาที่ตน นับถือ ในฐานะเป็น ศูนย์รวม จิตใจของ ศาสนิกชน	ผู้เรียนรู้อะไร วิถีชีวิตของศาสนิกชน เป็นผลจากการยึดมั่น ตามหลักธรรมของศาสนา ในฐานะศูนย์รวมจิตใจ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสำคัญของ ศาสนาที่ตนนับถือในฐานะ ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของ ศาสนิกชน	๑. ทักษะ การตั้งคำถาม ๒. ทักษะ วิเคราะห์ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง	แผนผังความคิด แสดงความสำคัญ ของพระพุทธ ศาสนาหรือ ศาสนาที่นับถือ ในฐานะเป็น ศูนย์รวมจิตใจ ของศาสนิกชน	๑. อ่านเพื่อศึกษาความสำคัญ ของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือในฐานะที่เป็น ศูนย์รวมจิตใจของศาสนิกชน ๒. จดประเด็นและตั้งคำถาม ในประเด็นศาสนาเป็นศูนย์รวม จิตใจของศาสนิกชน ๓. วิเคราะห์ความสำคัญของ ศาสนาที่มีต่อศาสนิกชน จากสิ่งที่ศึกษาและเชื่อมโยง ความสำคัญของศาสนา ที่มีต่อการดำเนินชีวิต ๔. อธิบายความรู้ที่ได้จาก การเชื่อมโยง ๕. เขียนแผนผังความคิด แสดงความสำคัญของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่นับถือในฐานะเป็นศูนย์รวม จิตใจของศาสนิกชน
๒. สรุป พุทธประวัติ ตั้งแต่ บรรลุนิพพาน จนถึง ประกาศธรรม หรือประวัติ ศาสดา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พุทธประวัติหรือประวัติ ศาสดาก่อให้เกิดศรัทธา และการประพฤติปฏิบัติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สรุปพุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดาของศาสนา ที่ตนนับถือได้ ๒. อธิบายธรรมและการ ประกาศธรรมของศาสนาพุทธ หรือศาสนาที่ผู้เรียนนับถือ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสรุปย่อ ๓. ทักษะ การวิเคราะห์	หนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับประวัติ ศาสดาของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล พุทธประวัติตั้งแต่บรรลุนิพพาน จนถึงประกาศธรรม ๒. จับใจความสำคัญ ของเรื่องที่อ่าน ๓. ศึกษาและวิเคราะห์ หลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ๔. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับประวัติศาสดา ของศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. เห็นคุณค่า และปฏิบัติตน ตามแบบ อย่างการ ดำเนินชีวิต และข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่าและ ศาสนิกชน ตัวอย่างตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร แบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดที่ดี ก่อให้เกิด ศรัทธาและปฏิบัติตาม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ดึงข้อคิด/แบบอย่าง การดำเนินชีวิตจากเรื่อง ที่กำหนดให้ได้ ๒. นำเสนอแบบแผน การดำเนินชีวิตที่เหมาะสม กับตนได้	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุปลง ความเห็น ๔. ทักษะ การเชื่อมโยง ๕. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	แนวทาง การปฏิบัติ ตามแบบอย่าง ที่ดีที่วิเคราะห์ ได้จากชาดก ประวัติสาวก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน	๑. รวบรวมและศึกษาข้อมูล ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ๒. วิเคราะห์ข้อคิด/คุณธรรม/ แบบอย่างในการดำเนินชีวิต ออกมาจากเรื่องที่ศึกษา ๓. สรุปข้อคิด แบบอย่างใน การดำเนินชีวิตจากเรื่อง ๔. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของ ข้อคิด/คุณธรรม/แบบอย่าง เข้ากับการดำเนินชีวิต ๕. จัดทำแนวทางและนำเสนอ แนวทางการดำเนินชีวิตของ ผู้เรียน วิเคราะห์ผลดีของ การปฏิบัติที่เกิดกับตนเอง และผู้อื่น
๔. แสดง ความเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม ไตรสิกขาและ หลักธรรม โอวาท ๓ ใน พระพุทธ- ศาสนาหรือ หลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พระรัตนตรัย ไตรสิกขา หรือหลักธรรมของศาสนา ที่นับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. แสดงความเคารพ และปฏิบัติตามหลักธรรม คำสอนของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การให้เหตุผล ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	ปฏิบัติตน เกี่ยวกับ - การแสดง ความเคารพ พระรัตนตรัย - การปฏิบัติ ตามหลัก ไตรสิกขาและ โอวาท ๓	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับพระรัตนตรัย หลักธรรม โอวาท ๓ และ ไตรสิกขา หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์หลักธรรม โอวาท ๓ และไตรสิกขา หรือ หลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ๓. ค้นหาสาเหตุและบอก เหตุผลที่ตนแสดงความเคารพ พระรัตนตรัย หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ๔. ฝึกปฏิบัติตนที่เกี่ยวข้อง - การแสดงความเคารพ พระรัตนตรัย - การปฏิบัติตามหลัก ไตรสิกขาและโอวาท ๓

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๕. ชื่นชม การทำความดี ของตนเอง บุคคลใน ครอบครัว โรงเรียนและ ชุมชนตาม หลักศาสนา พร้อมทั้งบอก แนวปฏิบัติ ในการดำเนิน ชีวิต	ผู้เรียนรู้อะไร การทำความดีตามหลัก ศาสนาที่นับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความดีของตนเอง และผู้อื่นได้ ๒. บอกความรู้สึกที่มีต่อ การทำความดีของตนเอง และบุคคลอื่น	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การให้เหตุผล	แผนผังความคิด “คนดีในชุมชน ของฉัน”	๑. รวบรวมและนำเสนอสิ่งที่ เป็นการทำความดีของตนเอง พ่อแม่ พี่น้อง ครู เพื่อน และ คนในชุมชน ๒. ศึกษาพฤติกรรม การทำความดี ของบุคคล หลายแง่หลายมุม ๓. อธิบายให้เห็นความ สอดคล้องของเหตุและผล เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นความดี และสาเหตุและผลของ การทำความดี ๔. ค้นหาบุคคลที่เป็นคนดี ในชุมชนและจัดทำแผนผัง ความคิดคนดีในชุมชนของตน
๖. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็น พื้นฐานของ สมาธิใน พระพุทธ- ศาสนาหรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่นับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายเหตุผลของ การพัฒนาจิต ๒. บอกประโยชน์ของ การพัฒนาจิตต่อชีวิต ประจำวัน ๓. ปฏิบัติตนเพื่อพัฒนาจิต ตามแนวทางของศาสนา ที่นับถือ	๑. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๒. ทักษะ การให้เหตุผล	๑. การปฏิบัติตน เพื่อพัฒนาจิต ตามแนวทางของ ศาสนาที่นับถือ ๒. การนำเสนอ ผลดีของการ พัฒนาจิตตาม แนวทางของ ศาสนาที่นับถือ ที่มีต่อตนเอง และสังคม	๑. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับ การพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ปฏิบัติตนเพื่อพัฒนาจิตตาม แนวทางของศาสนาที่นับถือ ๓. ค้นหาสาเหตุที่คนต้อง พัฒนาจิตและอธิบายให้เห็น ความสอดคล้องของเหตุและผล ของการพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ ๔. วิเคราะห์ผลดีของ การพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่มีต่อตนเอง และสังคมที่อาศัยอยู่ ๕. นำเสนอผลดีของการพัฒนา จิตตามแนวทางของศาสนา ที่นับถือที่มีต่อตนเองและ สังคมที่อาศัยอยู่

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่างสมานฉันท์	ผู้เรียนรู้อะไร หลักธรรมของศาสนา เป็นแนวทางการปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกหลักธรรมของศาสนาที่ผู้เรียนนับถือที่ก่อให้เกิดความสมานฉันท์ของชาติ ๒. บอกแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ของชาติ	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการให้เหตุผล	การนำเสนอตัวอย่างบุคคลในข่าว หนังสือพิมพ์ ในประเด็น - ไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมใด - ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร - มีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร	๑. ศึกษาหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์หลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือที่ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกัน ๓. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่นับถือของศาสนิกชน ๔. ค้นหาสาเหตุและผลที่ศาสนิกชนมีการปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือ ๕. อธิบายให้เห็นความสอดคล้องของเหตุและผล ๖. ศึกษากรณีตัวอย่างศาสนิกชนที่มีการปฏิบัติตน/ไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา พร้อมข้อดีและข้อเสีย
๘. อธิบายประวัติศาสดาของศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร ประวัติศาสดา ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายประวัติศาสดาของศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการสรุปย่อ	การนำเสนอประวัติศาสดาของศาสนาอื่นที่นักเรียนสนใจตามวิธีการที่ถนัด	๑. รวบรวมข้อมูลด้านศาสนาที่นับถือในประเทศไทย ๒. ศึกษาและสรุปประวัติของศาสดาของแต่ละศาสนา ๓. นำเสนอประวัติศาสดาของศาสนาอื่นที่นักเรียนสนใจตามวิธีการที่ถนัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อภิปราย ความสำคัญ และมีส่วนร่วม ในการ บำรุงรักษา ศาสนสถาน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร ศาสนสถานและ การบำรุงรักษาศาสนสถาน ของศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกศาสนสถานของ ศาสนาที่ผู้เรียนนับถือ ๒. อธิบายความสำคัญ ของศาสนสถานที่ผู้เรียน นับถือ ๓. บอกบทบาทของผู้เรียน ในการมีส่วนร่วมบำรุงรักษา ศาสนสถาน	๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การแปลความ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การปฏิบัติ กิจกรรมการบำรุง รักษาศาสนสถาน	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับศาสนสถานของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ระบุความสำคัญของ ศาสนสถานที่ตนนับถือด้วย การอธิบายและยกตัวอย่าง ๓. อภิปรายเพื่อหาแนวทาง ในการอนุรักษ์ศาสนสถาน ๔. อธิบายแนวทาง ในการอนุรักษ์ศาสนสถาน ๕. ปฏิบัติกิจกรรมการบำรุง รักษาศาสนสถาน
๒. มีมารยาท ของความเป็น ศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร มารยาทการเป็น ศาสนิกชนที่ดีแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกมารยาท ของศาสนิกชนที่ดี ตามแนวทางของศาสนา ที่ผู้เรียนนับถือ ๒. ปฏิบัติตนตามมารยาท ของศาสนิกชนที่ดีตาม ที่กำหนด	ทักษะการนำ ความรู้ไปใช้	การปฏิบัติตน ตามมารยาท ของศาสนิกชน	๑. ทบทวนความรู้เดิม เรื่องมรรยาทชาวพุทธ หรือ มารยาทของศาสนิกชนตาม แนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับ มรรยาทของศาสนิกชนตาม หลักศาสนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓. ฝึกปฏิบัติตนตามมารยาท ของศาสนิกชน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญ ทางศาสนา ตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามแนวทางของศาสนา เป็นการธำรงรักษาศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกการปฏิบัติตน ที่ถูกต้องตามแนวทาง ของศาสนาที่กำหนด ๒. ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ตามแนวทางที่กำหนด	ทักษะการนำ ความรู้ไปใช้	การแสดงบทบาท สมมติการ ปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม และ วันสำคัญ ทางศาสนา ตามที่กำหนด	๑. ทบทวนการปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรมและ วันสำคัญทางศาสนา ๒. ศึกษาการปฏิบัติตน ทางศาสนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ - การอารธนาศีล - อารธนาพระปริตร อารธนาธรรม ระเบียบพิธี และการปฏิบัติตน ในวันธรรมสวนะ ๓. ฝึกปฏิบัติตนในศาสนพิธี ๔. แสดงบทบาทสมมติการ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญ ทางศาสนาตามที่กำหนด

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. ปฏิบัติตน เป็นพลเมือง ดีตามวิถี ประชาธิปไตย ในฐานะ สมาชิกที่ดี ของชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร พลเมืองมีบทบาทในการ เข้าร่วมกิจกรรมประชาธิปไตย และปฏิบัติตนเป็นสมาชิก ที่ดีของชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตยในฐานะ สมาชิกที่ดีของชุมชน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลการปฏิบัติ ตนตามวิถี ประชาธิปไตยใน ฐานะพลเมืองดี	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย และการปฏิบัติตนเป็นสมาชิก ที่ดีของชุมชน ๒. วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติตน ตามวิถีประชาธิปไตย ในฐานะพลเมืองดีของชุมชน ๓. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลการปฏิบัติตนตามวิถี ประชาธิปไตยในฐานะ พลเมืองดีของชุมชน ๔. นำความรู้ไปใช้ด้วยการ รณรงค์หรือแนะนำชุมชน ในการปฏิบัติตนตามวิถี ประชาธิปไตยในฐานะพลเมือง
๒. ปฏิบัติตน ในการเป็น ผู้นำและ ผู้ตามที่ดี	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนถูกต้อง และเหมาะสมตามบทบาท ของสมาชิกที่ดีทำให้ การทำงานร่วมกันเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกบทบาทของตน ในการเป็นผู้นำและผู้ตาม ของกลุ่ม ๒. บอกประโยชน์และผลเสีย ของการไม่ปฏิบัติตามบทบาท ของสมาชิกที่ดีของกลุ่ม	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	การร่วมกิจกรรม เพื่อการพัฒนา ชุมชน/สังคม	๑. รวบรวมและบอกบทบาท หน้าที่ของบุคคลในชุมชน ๒. จำแนกแยกแยะว่าบุคคลใด เป็นผู้นำหรือผู้ตามและ บอกเหตุผลประกอบ ๓. วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้นำ และผู้ตามที่ดีและผลที่เกิดขึ้น ๔. เชื่อมโยงการปฏิบัติ เพื่อการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ๕. นำเสนอผลการวิเคราะห์ เชื่อมโยง ๖. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนา ชุมชนหรือสังคม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์ สิทธิพื้นฐาน ที่เด็กทุกคน พึงได้รับตาม กฎหมาย	ผู้เรียนรู้อะไร สิทธิพื้นฐานที่พึงจะได้รับ ตามกฎหมาย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายสิทธิพื้นฐาน ที่ผู้เรียนพึงได้รับตาม กฎหมาย	ทักษะ การวิเคราะห์	แผนผังความคิด แสดงสิทธิพื้นฐาน ของเด็ก - การมีชีวิต - การปกป้อง - การพัฒนา - การมีส่วนร่วม	๑. ศึกษาข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึง สิทธิพื้นฐานที่เด็กได้รับ ๒. จำแนกแยกแยะข้อมูล ที่เกี่ยวกับสิทธิประเภทต่าง ๆ ที่เด็กพึงได้รับ ๓. เสนอผลการวิเคราะห์ และเขียนแผนผังความคิด แสดงสิทธิพื้นฐานของเด็ก ที่พึงได้รับตามกฎหมาย ๔. นำเสนอแผนผังความคิด แสดงสิทธิพื้นฐานของเด็ก ที่พึงจะได้รับตามกฎหมาย
๔. อธิบายความ แตกต่างทาง วัฒนธรรม ของกลุ่ม คนในท้องถิ่น	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรมเป็นแบบแผน ของวิถีการดำเนินชีวิต ซึ่งมีความแตกต่างกัน ในแต่ละท้องถิ่น ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายลักษณะทาง วัฒนธรรมของกลุ่มคน ในท้องถิ่น ๒. อธิบายความแตกต่าง ทางวัฒนธรรมของกลุ่มคน ในท้องถิ่น	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การเปรียบเทียบ	นิทรรศการ แสดงความ แตกต่างทาง วัฒนธรรม ของกลุ่มคน ในท้องถิ่น	๑. รวบรวมข้อมูลด้าน วัฒนธรรมของกลุ่มคน ในท้องถิ่น ๒. วิเคราะห์ลักษณะทาง วัฒนธรรมเกี่ยวกับการแต่งกาย ภาษา และอาหารของกลุ่มคน ในท้องถิ่น ๓. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ความเหมือนและความต่าง ของวัฒนธรรม ๔. อธิบายความแตกต่าง ทางวัฒนธรรมและจัด นิทรรศการแสดงความแตกต่าง ทางวัฒนธรรมของกลุ่มคน ในท้องถิ่น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๕. เสนอวิธีการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในชีวิตประจำวัน	ผู้เรียนรู้อะไร การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขทุกคนจะต้องใช้วิธีการประนีประนอมกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ เสนอวิธีการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในชีวิตประจำวัน	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการให้เหตุผล	แนวทาง การอยู่ร่วมกันในชีวิตประจำวันอย่างสันติสุข	๑. วิเคราะห์ปัญหาข้อขัดแย้งของคนในสังคม ๒. ค้นหาสาเหตุของปัญหาและนำเสนอสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งของคนในสังคม พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ ๓. อภิปรายให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและวิธีการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ๔. เขียนแนวทางการอยู่ร่วมกันในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างสันติสุข

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายอำนาจ อธิปไตยและ ความสำคัญ ของระบอบ ประชาธิปไตย	ผู้เรียนรู้อะไร อำนาจอธิปไตยเป็น อำนาจสูงสุดในการปกครอง ของระบอบประชาธิปไตย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายอำนาจอธิปไตย และความสำคัญของระบอบ ประชาธิปไตย	๑. ทักษะ การตั้งคำถาม ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	แผนผังมโนทัศน์ แสดงอำนาจ อธิปไตยและ ความสำคัญ ของการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	๑. อ่านหรือศึกษาความรู้ เกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยในการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย ๒. จดประเด็นที่สงสัย หรือต้องการหาคำตอบ ๓. เรียบเรียงข้อสงสัย เป็นคำถามและพูดหรือ เขียนคำถามเพื่อหาคำตอบ ๔. อภิปรายเพื่อหาคำตอบ และสรุปคำตอบที่ได้จาก การอภิปราย ๕. ศึกษาข้อมูลเพื่อหาคำตอบ และสรุปคำตอบที่ได้จาก การอภิปราย ๖. สรุปคำตอบที่ได้จาก การอภิปรายและศึกษาเพิ่มเติม ๗. เขียนแผนผังมโนทัศน์ แสดงอำนาจอธิปไตยและ ความสำคัญของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. อธิบาย บทบาท หน้าที่ของ พลเมืองใน กระบวนการ เลือกตั้ง	ผู้เรียนรู้อะไร บทบาทหน้าที่ของพลเมือง ในกระบวนการเลือกตั้ง ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายบทบาทหน้าที่ ของพลเมืองในกระบวนการ เลือกตั้ง	ทักษะการสรุป อ้างอิง	แผนผังความคิด/ วาดภาพ/แสดง บทบาทสมมติ/ สาธิตเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ ของพลเมือง ในกระบวนการ เลือกตั้ง	๑. สังเกตและพิจารณา ภาพเหตุการณ์เกี่ยวกับ การเลือกตั้งทั้งในระดับ โรงเรียน ท้องถิ่น และประเทศ ๒. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ความสำคัญของการเลือกตั้ง ที่ได้จากการสังเกต ๓. ศึกษาความรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของพลเมืองในกระบวนการ เลือกตั้ง ๔. สรุปและอธิบายบทบาท หน้าที่ของพลเมืองใน กระบวนการเลือกตั้ง ๕. เขียนแผนผังความคิด/ วาดภาพ/แสดงบทบาทสมมติ/ สาธิตการปฏิบัติตนตามบทบาท หน้าที่ของพลเมือง ในกระบวนการเลือกตั้ง
๓. อธิบาย ความสำคัญ ของสถาบัน พระมหากษัตริย์ตาม ระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข	ผู้เรียนรู้อะไร สถาบันพระมหากษัตริย์ มีความสำคัญต่อการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตย ของไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสำคัญ ของสถาบันพระมหากษัตริย์ ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข	ทักษะ การสรุปอ้างอิง	การอธิบาย ความสำคัญ ของสถาบัน พระมหากษัตริย์ ไทย	๑. ศึกษาความสำคัญ ของสถาบันพระมหากษัตริย์ ตามระบอบประชาธิปไตย ๒. ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสำคัญของสถาบัน พระมหากษัตริย์ตามระบอบ ประชาธิปไตยตามข้อมูล ที่ได้ศึกษา ๓. อธิบายความสำคัญของ สถาบันพระมหากษัตริย์ ตามระบอบประชาธิปไตย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้
ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ
ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ระบุปัจจัย ที่มีผลต่อ การเลือก ซื้อสินค้า และบริการ	ผู้เรียนรู้อะไร สินค้าและบริการมีปัจจัย หลายประการต่อการตัดสินใจ เลือกซื้อ ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุปัจจัยที่มีผลต่อ การเลือกซื้อสินค้าและ บริการ	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท	รายงาน ปัจจัยที่มีผล ต่อการเลือกซื้อ สินค้าและบริการ ในชุมชน	๑. สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยการเลือกซื้อสินค้าและ บริการในชุมชน ๒. จำแนกปัจจัยการเลือกซื้อ สินค้าและบริการตามประเภท ของสินค้าและบริการ ๓. รายงานผลการสำรวจ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย การเลือกซื้อสินค้าและบริการ ในชุมชน
๒. บอกสิทธิ พื้นฐาน และรักษา ผลประโยชน์ ของตนเอง ในฐานะ ผู้บริโภค	ผู้เรียนรู้อะไร ทุกคนมีสิทธิพื้นฐาน ในการเลือกและรักษา ผลประโยชน์ของตนเอง ในฐานะผู้บริโภค ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกสิทธิพื้นฐาน ของตนเองในการเลือกสินค้า และบริการ ๒. นำเสนอวิธีการรักษา ผลประโยชน์ของตนเอง ในฐานะผู้บริโภค	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับสิทธิ พื้นฐานและ การรักษา ผลประโยชน์ ของตนในฐานะ ผู้บริโภค	๑. ศึกษา/สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับ สิทธิพื้นฐานและการรักษา ผลประโยชน์ของตนในฐานะ ผู้บริโภค ๒. อธิบายสิทธิพื้นฐานและ การรักษาผลประโยชน์ของตน ในฐานะผู้บริโภค ๓. อภิปรายและสรุปความรู้ เกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานและ การรักษาผลประโยชน์ของตน ในฐานะผู้บริโภค ๔. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสิทธิ พื้นฐานและการรักษา ผลประโยชน์ของตนในฐานะ ผู้บริโภค

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. อธิบาย หลักการของ เศรษฐกิจ พอเพียงและ นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ของตนเอง	ผู้เรียนรู้อะไร หลักการของเศรษฐกิจ พอเพียงเป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิตประจำวัน อย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง ๒. นำหลักการของเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ ในชีวิตประจำวัน	๑. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	หนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับ การดำเนินชีวิต ของครอบครัว นักเรียน ที่สอดคล้อง กับหลักการ ของเศรษฐกิจ พอเพียง	๑. ศึกษาค้นคว้าและสรุป หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. อภิปรายถึงเหตุและผลของ การนำหลักการของเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๓. รวบรวมกิจวัตรของตนเอง ที่สอดคล้องกับหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง ๔. เสนอแนวทางการนำ หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ๕. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของ ครอบครัวนักเรียนที่สอดคล้อง กับหลักการของเศรษฐกิจ พอเพียง

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการเกิดระบบเศรษฐกิจในชุมชน ๒. อธิบายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์	แผนผังความคิดแสดงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน	๑. รวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ สินค้าและบริการในชุมชน ๒. จัดกลุ่มข้อมูลอาชีพ สินค้าและบริการในชุมชน ๓. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ สินค้าและบริการในชุมชน ๔. จัดทำแผนผังความคิดแสดงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน
๒. อธิบายหน้าที่เบื้องต้นของเงิน	ผู้เรียนรู้อะไร เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายหน้าที่เบื้องต้นของเงิน ๒. อธิบายความสำคัญของเงินที่มีต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของตน	ทักษะการสร้างความรู้	แผนผังความคิดเกี่ยวกับเงิน	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเงิน โดยใช้วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ๒. จัดกระทำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเงินตามลักษณะข้อมูลด้วยการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการศึกษาและความรู้เดิม ๓. อธิบายความรู้เกี่ยวกับเงิน ๔. เขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับเงิน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. นับช่วงเวลา เป็นทศวรรษ ศตวรรษและ สหัสวรรษ	ผู้เรียนรู้อะไร ช่วงเวลามีความสำคัญต่อ การบันทึกทางประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความหมายและ นับช่วงเวลา เป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษได้ ๒. ใช้ทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษในชีวิตจริง	๑. ทักษะ การแปลความ ๒. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา	แผนผังความคิด แสดงความ สัมพันธ์ของ การนับช่วงเวลา แบบทศวรรษ ศตวรรษ และ สหัสวรรษ	๑. ศึกษาและทำความเข้าใจ เกี่ยวกับการนับช่วงเวลา เป็นทศวรรษ ศตวรรษ และ สหัสวรรษ ๒. นำเสนอความหมาย และสาระสำคัญของการ นับช่วงเวลาแบบทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ ๓. ค้นหาข้อมูล/ข่าวสารในชีวิต ประจำวันที่เกี่ยวข้องกับ การนับช่วงเวลาแบบทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ ๔. ทำความเข้าใจกับข้อมูล ข่าวสาร แล้วเรียบเรียงและ ถ่ายทอดข้อมูลตามวิธีการ ที่ถนัด ๕. จัดทำแผนผังความคิดแสดง ความสัมพันธ์ของการนับช่วง เวลาแบบทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ
๒. อธิบาย ยุคสมัย ในการศึกษา ประวัติของ มนุษยชาติ โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ ของมนุษยชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกเกณฑ์การแบ่งยุค สมัยทางประวัติศาสตร์ ของมนุษยชาติ ๒. อธิบายยุคสมัย ในการศึกษาประวัติศาสตร์ ของมนุษยชาติ	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การให้เหตุผล ๓. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	การนำเสนอ ความรู้ยุคสมัย ในการศึกษา ประวัติศาสตร์ ของมนุษยชาติ โดยมีการอ้างอิง หลักฐานหรือ แหล่งเรียนรู้	๑. ศึกษายุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ดังนี้ ๑.๑ กำหนดประเด็นคำถาม ทางประวัติศาสตร์ที่ต้องการ ศึกษา ๑.๒ ค้นหาและรวบรวม ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๑.๓ ตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูล

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๑.๔ จัดระเบียบข้อมูล ๑.๕ นำเสนอข้อมูล ๒. ค้นหาสาเหตุที่ต้องมีการ แบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ ๓. สรุปความรู้และอธิบาย ยุคสมัยในการศึกษา ประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ โดยการอ้างอิงหลักฐาน หรือแหล่งเรียนรู้ ๔. สรุปและนำเสนอความรู้ ตามวิธีการที่ถนัด
๓. แยกแยะ ประเภท หลักฐาน ที่ใช้ใน การศึกษา ความเป็นมา ของท้องถิ่น	ผู้เรียนรู้อะไร หลักฐานเป็นตัวบ่งชี้ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายลักษณะของ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ แต่ละประเภท ๒. บอกหลักเกณฑ์ ในการจำแนกประเภท หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ๓. อธิบายความสำคัญของ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ในการศึกษาความเป็นมา ของท้องถิ่น	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท	แผนผังความคิด แสดงประเภท ของหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ ที่ใช้ในการศึกษา ประวัติศาสตร์	๑. ศึกษาหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ดังนี้ ๑.๑ กำหนดประเด็นคำถาม ทางประวัติศาสตร์ที่ต้องการศึกษา ๑.๒ ค้นคว้าและรวบรวม ที่เกี่ยวข้อง ๑.๓ ตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูล ๑.๔ จัดระเบียบข้อมูล ๑.๕ นำเสนอข้อมูล ๒. กำหนดเกณฑ์การจำแนก ประเภทหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ๓. จำแนกประเภทของ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ๔. อธิบายลักษณะของ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ แต่ละประเภท ๕. จัดทำแผนผังความคิดแสดง หลักฐานทางประวัติศาสตร์

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย การตั้งหลักแหล่ง และพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร หลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการศึกษาพัฒนาการของมนุษยชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการตั้งหลักแหล่งของมนุษย์ ๒. อธิบายเปรียบเทียบพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนและหลังประวัติศาสตร์	๑. ทักษะการแปลความ ๒. ทักษะการสรุปอ้างอิง	การนำเสนอเปรียบเทียบพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคหลังประวัติศาสตร์	๑. ทำความเข้าใจสาระสำคัญของการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ ๒. สรุป เรียบเรียง และอธิบายความรู้ ๓. ขยายความรู้โดยอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ๔. สรุปความรู้เกี่ยวกับการตั้งหลักแหล่งของมนุษย์ยุคก่อนและหลังประวัติศาสตร์ ๕. จัดทำตารางเปรียบเทียบพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนและหลังประวัติศาสตร์
๒. ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย	ผู้เรียนรู้อะไร หลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อการอ้างอิงในการศึกษาพัฒนาการของมนุษยชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุมูลฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของคนไทย ๒. อธิบายข้อมูลทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่น	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการตีความ ๓. ทักษะการให้เหตุผล	การนำเสนอหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในการศึกษาพัฒนาการของมนุษยชาติ	๑. ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ดังนี้ ๑.๑ กำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ๑.๒ ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล/หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ๑.๓ ตรวจสอบและประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๒. ตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์หาความหมายทางประวัติศาสตร์ ๓. ค้นหาและรวบรวมข้อมูลเพื่อสนับสนุนหลักฐาน ๔. นำเสนอหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในการศึกษาพัฒนาการของมนุษยชาติ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย พัฒนาการ ของอาณาจักร สุโขทัย โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการของอาณาจักร สุโขทัย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. เล่าประวัติความเป็นมา ของอาณาจักรสุโขทัย โดยสังเขป ๒. อธิบายพัฒนาการ ทางการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจของอาณาจักร สุโขทัย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การแปลความ	เรื่องสั้นเกี่ยวกับ พัฒนาการของ อาณาจักรสุโขทัย	๑. กำหนดประเด็นการรวบรวม ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของ อาณาจักรสุโขทัย ๒. ออกแบบวิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล ๓. นำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้ ๔. ทำความเข้าใจสาระสำคัญของ ข้อมูล ๕. เรียบเรียงสาระสำคัญของ ข้อมูล ๖. เขียนเรื่องสั้นเกี่ยวกับ พัฒนาการของอาณาจักร สุโขทัย
๒. บอกประวัติ และผลงาน ของบุคคล สำคัญ สมัยสุโขทัย	ผู้เรียนรู้อะไร ผลงานของบุคคลสำคัญ ของอาณาจักรสุโขทัย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุชื่อบุคคลสำคัญ ในสมัยสุโขทัย ๒. อธิบายประวัติ และผลงานของบุคคลสำคัญ ในสมัยสุโขทัย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การตีความ	แผ่นพับ แสดงประวัติ และผลงานของ บุคคลสำคัญ สมัยสุโขทัย	๑. สืบค้นข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย โดยใช้กระบวนการทาง ประวัติศาสตร์ ดังนี้ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมิน คุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๒. จัดทำแผ่นพับแสดงประวัติ และผลงานของบุคคลสำคัญ ที่นักเรียนสนใจ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. อธิบาย ภูมิปัญญา ไทยที่สำคัญ สมัยสุโขทัย ที่น่าภาค ภูมิใจและ ควรค่าแก่ การอนุรักษ์	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาไทยสมัย สุโขทัยที่น่าภาคภูมิใจและ ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายภูมิปัญญาไทย ในสมัยสุโขทัย ๒. วิเคราะห์คุณค่าของ ภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย ที่น่าภาคภูมิใจและควรค่า แก่การอนุรักษ์	๕. ทักษะ การสรุปย่อ ๑. ทักษะ การตั้งคำถาม ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การเชื่อมโยง ๕. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	ป้ายนิเทศ เกี่ยวกับ ภูมิปัญญา สมัยอาณาจักร สุโขทัย	๑. ตั้งประเด็นคำถาม ๒. วิเคราะห์ เชื่อมโยง สรุป อ้างอิง คุณค่าของภูมิปัญญา ในสมัยสุโขทัย ๓. จัดป้ายนิเทศ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ใช้แผนที่ภาพถ่าย ระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัดตนเอง	ผู้เรียนรู้อะไร แผนที่ ภาพถ่ายเป็นเครื่องมือในการศึกษา ลักษณะทางกายภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ใช้แผนที่ ภาพถ่ายในการศึกษาลักษณะทางกายภาพ ๒. อธิบายลักษณะทางกายภาพจากแผนที่หรือภาพถ่าย	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการระบุ ๓. ทักษะการแปลความ	รายงานลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัดตนเองโดยใช้แผนที่ภาพถ่าย	๑. สำรวจค้นหาภาพถ่ายหรือแผนที่ที่แสดงลักษณะทางกายภาพของจังหวัด ๒. สังเกตแผนที่/ภาพถ่ายและบอกลักษณะทางกายภาพที่ได้จากการสังเกต ๓. เชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากการสังเกตกับประสบการณ์หรือความรู้เดิม ๔. ทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้จากการเชื่อมโยงและอธิบาย ๕. รายงานลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเองโดยใช้แผนที่ภาพถ่าย
๒. ระบุแหล่งทรัพยากรและสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเองด้วยแผนที่	ผู้เรียนรู้อะไร แผนที่ ภาพถ่ายเป็นเครื่องมือในการศึกษา ลักษณะทางกายภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุตำแหน่ง ระยะทาง และทิศของทรัพยากรในจังหวัดของตนเองจากแผนที่	๑. ทักษะการระบุ ๒. ทักษะการสรุปอ้างอิง	อธิบายทรัพยากรและสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเองโดยใช้แผนที่	๑. สังเกตข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งของแหล่งทรัพยากรและสิ่งต่าง ๆ ของจังหวัด ๒. สืบค้นแหล่งทรัพยากรและสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเองด้วยแผนที่ประเทศไทย ๓. บอก/อธิบายแหล่งทรัพยากรและสิ่งต่าง ๆ ภายในจังหวัดของตนเองโดยอ้างอิงแผนที่

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ใช้แผนที่อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด	ผู้เรียนรู้อะไร แผนที่ ภาพถ่ายเป็นเครื่องมือในการศึกษาลักษณะทางกายภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัดโดยใช้แผนที่	๑. ทักษะการสรุปอ้างอิง ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การนำเสนอแผนที่แสดงความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อสภาพสังคมของจังหวัดตนเอง	๑. สังเกตความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัดจากแผนที่ ๒. อธิบาย/สรุปสิ่งที่สังเกตตามข้อมูลเชิงประจักษ์ ๓. ขยายข้อมูลจากสิ่งที่สังเกตได้ออกไปด้วยการอ้างอิงจากความรู้หรือประสบการณ์เดิม ๔. สรุปลงความเห็นจากการอ้างอิง ๕. เขียนแผนที่แสดงความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อสภาพสังคมของจังหวัดตนเอง พร้อมทั้งนำเสนอ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ของชุมชน ที่ส่งผลต่อ การดำเนินชีวิต ของคน ในจังหวัด	ผู้เรียนรู้อะไร การดำเนินชีวิตของคน ในชุมชนขึ้นอยู่กับ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ชุมชนอาศัยอยู่ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสัมพันธ์ของ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ของชุมชนกับการดำเนินชีวิต ของคนในชุมชน	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	การนำเสนอ ความรู้ สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ของชุมชน ที่ส่งผลต่อการ ดำเนินชีวิต ของคนในชุมชน	๑. สังเกตลักษณะทางกายภาพ และการดำเนินชีวิตของคน ในชุมชน ๒. บอก/อธิบายลักษณะ ทางกายภาพของชุมชน ๓. บอกและอธิบายลักษณะ การดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ๔. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ลักษณะทางกายภาพกับ การดำเนินชีวิต ๕. อธิบายความสัมพันธ์และ ความหมายของข้อมูล ๖. ออกแบบการนำเสนอ ความรู้และนำเสนอความรู้
๒. อธิบายการ เปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม ในจังหวัด และผลที่เกิด จากการ เปลี่ยนแปลง นั้น	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงสภาพของ ชุมชน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมในจังหวัด และผลที่เกิดจาก การเปลี่ยนแปลง	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	การนำเสนอ ผลที่เกิดจาก การเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม ในจังหวัด	๑. กำหนดประเด็นการสำรวจ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมในจังหวัด ๒. วางแผนการสำรวจ และสำรวจหรือรวบรวมข้อมูล ตามแผน ๓. นำเสนอข้อมูลด้านการ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ในจังหวัด ๔. สังเกตและบันทึกผล ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. ขยายความรู้ที่ได้จากการสังเกตด้วยการหาข้อมูลสนับสนุนจากแหล่งเรียนรู้หรือผู้รู้ ๖. สรุปและอธิบายความรู้ ๗. ออกแบบการนำเสนอความรู้ และนำเสนอความรู้ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและผลของการเปลี่ยนแปลง
๓. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัด	ผู้เรียนรู้อะไร การรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนเป็นหน้าที่ของคนทุกคนในชุมชน ผู้เรียนรู้ทำอะไรได้ รณรงค์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง	๑. ทักษะการให้เหตุผล ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัด	๑. รับรู้และรวบรวมข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและผลที่เกิดขึ้น ๒. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและตรวจสอบความเป็นเหตุเป็นผลของสาเหตุ ๓. อธิบายให้เห็นความสอดคล้องของเหตุและผล ๔. อธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อชุมชนในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ๕. จัดกิจกรรมการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดของตนเอง

♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอดสาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบาย ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือในฐานะ เป็นศูนย์รวม จิตใจของ ศาสนิกชน ๔. แสดง ความเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม ไตรสิกขาและ หลักธรรม โอวาท ๓ ในพระพุทธ- ศาสนาหรือ หลักธรรมของ ศาสนาที่ตน นับถือตามที่ กำหนด	ศาสนาเป็น ศูนย์รวมจิตใจ ของศาสนิกชน มีหลักธรรม คำสอนสำหรับ ให้ศาสนิกชน ยึดถือเป็น แนวทางสำหรับ พัฒนาจิตเพื่อ การดำเนินชีวิต ที่ถูกต้อง	๑. ความสำคัญ ของพระพุทธ ศาสนา ๒. พระรัตนตรัย ๓. ไตรสิกขา ๔. โอวาท ๓ ๕. พุทธศาสน- สุภาษิต	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การตั้งคำถาม ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การเชื่อมโยง ๕. ทักษะ การให้เหตุผล ๖. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	๑. แผนผัง ความคิดแสดง ความสำคัญ ของพุทธศาสนา ในฐานะที่เป็น ศูนย์รวมจิตใจ และความสำคัญ ศาสนาที่ตน นับถือ ๒. คู่มือ การดำเนินชีวิต ตามแนวทาง ของศาสนาที่ตน นับถือ	๑. รวบรวมข้อมูล ด้านการนับถือศาสนา ของประชาชนไทย ๒. อ่านเพื่อศึกษา และจดประเด็น คำถามต่าง ๆ ที่ ต้องการรู้ เรียบเรียง และถามคำถาม ๓. วิเคราะห์ ความสำคัญของ ศาสนาพุทธในฐานะ ที่เป็นศาสนา ประจำชาติและ เป็นศูนย์รวมจิตใจ ของศาสนิกชน ๔. เชื่อมโยง ความสำคัญของ ศาสนาที่ได้จาก การวิเคราะห์กับ การดำเนินชีวิต ประจำวัน ๕. สรุปความสำคัญ และจัดแผนผัง ความคิดของ พุทธศาสนา ในฐานะที่เป็นศาสนา ประจำชาติ หรือ ศาสนาที่นับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๖. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็น พื้นฐานของ สมาธิใน พระพุทธ- ศาสนาหรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด					ในฐานะเป็นศูนย์รวม จิตใจของศาสนิกชน และความสำคัญ ของศาสนาที่มี ต่อการดำเนินชีวิต และการแสดงออก ของศาสนิกชน ๖. รวบรวมและ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ หลักธรรม โอวาท ๓ และไตรสิกขาหรือ หลักธรรมของ ศาสนาที่นับถือ ๗. ปฏิบัติกิจกรรม การแสดงความเคารพ พระรัตนตรัย และ การปฏิบัติตนตาม หลักธรรมโอวาท ๓ และไตรสิกขาหรือ หลักธรรมของ ศาสนาที่นับถือ ๘. เขียนคู่มือ การดำเนินชีวิต ตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๒. สรุป พุทธประวัติ ตั้งแต่บรรลु ธรรมจนถึง ประกาศธรรม หรือประวัติ ศาสดาที่ตน นับถือตามที่ กำหนด ๘. อธิบายประวัติ ศาสดาของ ศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป	พุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดา ของศาสนาที่ นับถือก่อให้เกิด ความศรัทธาใน การประพฤติ ปฏิบัติตนตาม แนวทางของ ศาสนาที่นับถือ	๑. พุทธประวัติ - ตรัสรู้ - ประกาศ ธรรม ๒. ประวัติศาสดา - พระพุทธเจ้า - มุฮัมมัด - พระเยซู	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุปย่อ	หนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับประวัติ ศาสดาของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับศาสนา ต่าง ๆ ใน ประเทศไทย ๒. ศึกษาและ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยว กับประวัติและหลัก ธรรมของศาสนา ๓. จีบใจความสำคัญ ของเรื่องและเรียบ เรียงให้กระชับ ๔. เขียนแผนผัง ความคิดแสดงความ สัมพันธ์ของศาสนา ศาสดาและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๕. จัดทำหนังสือ เล่มเล็กเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ ของศาสนาที่นับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๓. เห็นคุณค่า และปฏิบัติตน ตามแบบอย่าง การดำเนิน ชีวิตและ ข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก/ เรื่องเล่าและ ศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่ กำหนด ๕. ชื่นชม การทำความดี ของตนเอง บุคคลใน ครอบครัว โรงเรียน และ ชุมชนตาม หลักศาสนา พร้อมทั้งบอก แนวปฏิบัติ ในการดำเนิน ชีวิต ๗. ปฏิบัติตน ตามหลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ เพื่อการอยู่	หลักธรรม แบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างเป็น แนวทางให้เกิด การทำความดี เพื่อการอยู่ร่วม กันเป็นชาติได้ อย่างสมานฉันท์	๑. พุทธสาวก พุทธสาวิกา (พระอรุณ- กัสสปะ) ๒. ชาดก (กุฎิ พุทธชาดก มหาอุกกุสชาดก) ๓. ศาสนิกชน ตัวอย่าง (สมเด็จพระ พระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก สมเด็จพระ พระศรีนครินทร์ บรมราชชนนี) ๔. ตัวอย่าง การทำความดี ของตนเอง และบุคคล ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ๕. หลักธรรม เพื่อการอยู่ ร่วมกันอย่าง สมานฉันท์ - เบญจศีล- เบญจธรรม - พุจริต ๓ - สุจิริต ๓ - พรหม- วิหาร ๔	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การให้เหตุผล ๕. ทักษะ การเชื่อมโยง ๖. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๗. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การนำเสนอ ๑. ผลการวิเคราะห์ แบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก/ เรื่องเล่าและ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๒. หลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการอยู่ร่วมกัน เป็นชาติได้อย่าง สมานฉันท์ ๓. การทำความดี ของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียน และ ชุมชนตาม หลักศาสนา	๑. สำรวจค้นหา ศึกษาและวิเคราะห์ แบบอย่างการดำเนิน ชีวิตและข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก/ เรื่องเล่าและ ศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่กำหนด ๒. สรุปหลักธรรม/ แบบอย่างการดำเนิน ชีวิตและข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก/ เรื่องเล่าและ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๓. รวบรวมบุคคล ที่ทำความดีตามหลัก ศาสนาที่ตนนับถือ และวิเคราะห์ความดี ๔. นำเสนอผลการ วิเคราะห์การกระทำ ของบุคคลที่ทำความดี ตามหลักศาสนา ที่ตนนับถือ พร้อมให้ เหตุผลของการทำดี/ ความดี ๕. เชื่อมโยงแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและ ข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างกับหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ร่วมกันเป็น ชาติได้อย่าง สมานฉันท์		- มงคล ๓๘ : เคารพ : ถ่อมตน : ทำความ ดีให้ พร้อม ไว้ก่อน - พุทธ- ศาสน- สุภาษิต : ความ พร้อม เพรียง ของหมู่ ให้เกิดสุข : เมตตา ธรรม คำจูน โลก : กตัญญู กตเวที ต่อ ประเทศ ชาติ			๖. สรุปผลการ วิเคราะห์เชื่อมโยง และสรุปผลของ การทำหน้าที่ที่มีต่อ ตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ๗. สรุปข้อคิดแบบ อย่างการดำเนินชีวิต และหลักธรรม ของศาสนาที่ตน นับถือ เพื่อการอยู่ ร่วมกันเป็นชาติ ได้อย่างสมานฉันท์ ๘. นำเสนอผลการ ศึกษาวิเคราะห์ เชื่อมโยง

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. อภิปราย ความสำคัญ และมีส่วนร่วม ในการบำรุง รักษา ศาสนสถาน ของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. มีมรรยาท ของความเป็น ศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด ๓. ปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรมและ วันสำคัญ ทางศาสนา ตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง	ศาสนิกชนที่ดี ต้องประพฤติ ปฏิบัติตน ในศาสนพิธี และพิธีกรรม ในวันสำคัญ ทางศาสนา ตามมรรยาท ของศาสนา และมีส่วนร่วม ในการบำรุงรักษา ศาสนสถาน ที่ตนนับถือ	๑. ความรู้ เบื้องต้นและ ความสำคัญ ของศาสนสถาน ๒. การแสดง ความเคารพ ต่อศาสนสถาน ๓. การบำรุง รักษาศาสนสถาน ๔. การปฏิบัติตน ที่เหมาะสม ต่อพระภิกษุ ๕. การยืน การเดิน และ การนั่ง ที่เหมาะสม ในโอกาสต่าง ๆ ๖. การอาราธนา คีล ๗. การอาราธนา ธรรม ๘. การอาราธนา พระปริตร ๙. ระเบียบพิธี และการปฏิบัติ ตนในวันธรรม สวันะ	๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การแปลความ ๓. ทักษะการนำ ความรู้ไปใช้	๑. การร่วม กิจกรรมบำรุงรักษา ศาสนสถาน ของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนตาม มรรยาทของ ศาสนิกชนที่ดี ในศาสนสถาน ศาสนพิธี พิธีกรรม และ วันสำคัญ ทางศาสนา	๑. ศึกษาและ รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับศาสนสถาน ศาสนพิธีและ วันสำคัญทางศาสนา ที่นับถือ ๒. ระบุความสำคัญ เกี่ยวกับศาสนสถาน ศาสนพิธีและ วันสำคัญทางศาสนา ที่นับถือ ๓. อภิปราย และสรุปเกี่ยวกับ การบำรุงรักษา ศาสนสถานของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๔. ปฏิบัติกิจกรรม บำรุงรักษา ศาสนสถานของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๕. อภิปรายและ สรุปเกี่ยวกับ มรรยาทความเป็น ศาสนิกชนที่ดี ในการปฏิบัติตน ในศาสนสถาน ศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญ ทางศาสนา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. แสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตน ตามมารยาท ของศาสนิกชนที่ดี ในศาสนสถาน ศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญ ทางศาสนา

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. ปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดี ตามวิถี ประชาธิปไตย ในฐานะ สมาชิกที่ดี ของชุมชน ๒. ปฏิบัติตน ในการเป็น ผู้นำและ ผู้ตามที่ดี ๕. นำเสนอวิธีการ ที่จะอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ในชีวิต ประจำวัน	พลเมืองที่ดี ตามวิถี ประชาธิปไตย ต้องเป็นทั้งผู้นำ และผู้ตามที่ดี เพื่อความสุข ของชุมชน	๑. การเข้าร่วม กิจกรรม ประชาธิปไตย ของชุมชน ๒. แนวทาง การปฏิบัติตน เป็นสมาชิกที่ดี ของชุมชน ๓. การเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การให้เหตุผล	การนำเสนอ ประสบการณ์ การเข้าร่วม กิจกรรมตาม วิถีประชาธิปไตย ที่ก่อให้เกิด ความสุข ในชีวิตประจำวัน	๑. รวบรวมข้อมูล และผลกระทบที่เกิด ขึ้นจากการปฏิบัติตน เป็นผู้นำผู้ตามและ ในฐานะสมาชิกที่ดี ของชุมชน ๒. พิจารณาข้อมูลที่เป็น ประโยชน์จากการ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำผู้ตามใน ฐานะสมาชิกที่ดี ของชุมชน ๓. ยกตัวอย่าง การกระทำของบุคคล ที่เป็นแบบอย่าง ในการเป็นผู้นำผู้ตาม ในฐานะที่เป็นสมาชิก ที่ดีของสังคม ๔. จำแนกแยกแยะ ว่าบุคคลใดเป็นผู้นำ หรือผู้ตามที่ดี อธิบายเหตุผล ประกอบ ๕. อภิปราย ความสัมพันธ์ของ ผู้นำและผู้ตามที่ดี และผลที่ได้รับ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๗. นำเสนอผล การวิเคราะห์ความ สัมพันธ์ของผู้นำ และผู้ตามที่ดี และ ผลที่ได้รับ ๘. แสดงบทบาท สมมติในการเป็น ผู้นำผู้ตามที่ดี ๙. จัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาชุมชน หรือสังคม
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๓. วิเคราะห์สิทธิ พื้นฐานที่เด็ก ทุกคนพึงได้รับ ตามกฎหมาย	เด็กทุกคน มีสิทธิพื้นฐาน ที่พึงจะได้รับตาม กฎหมาย และ มีส่วนร่วมในการ ปกป้องคุ้มครอง ตามบทบัญญัติ ของกฎหมาย	๑. สิทธิพื้นฐาน ของเด็ก เช่น สิทธิที่จะมีชีวิต สิทธิที่จะได้รับ การปกป้อง สิทธิ ที่จะได้รับการ พัฒนา สิทธิ ที่จะมีส่วนร่วม	ทักษะ การวิเคราะห์	แผนผังความคิด การวิเคราะห์สิทธิ พื้นฐานของเด็ก - การมีชีวิต - การปกป้อง - การพัฒนา - การมีส่วนร่วม	๑. ศึกษาข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับ การกระทำที่แสดง ถึงสิทธิพื้นฐาน ที่เด็กได้รับ ๒. จำแนกแยกแยะ ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิ ที่เด็กพึงได้รับ ๓. เสนอผล การวิเคราะห์และ เขียนแผนผังความคิด ๔. นำเสนอแผนผัง ความคิดการ วิเคราะห์สิทธิ พื้นฐานของเด็ก ที่พึงจะได้รับตาม กฎหมาย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๔. อธิบายความ แตกต่างทาง วัฒนธรรม ของกลุ่มคน ในท้องถิ่น ๕. เสนอวิธีการ ที่จะอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ในชีวิต ประจำวัน	การเรียนรู้ วิธีการดำเนินชีวิต ทางวัฒนธรรม ที่แตกต่างกัน ในแต่ละภาค ก่อให้เกิด การอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข	๑. วัฒนธรรมใน ภาคต่าง ๆ ของ ไทยที่แตกต่างกัน ๒. ปัญหาและ สาเหตุของการ เกิดความขัดแย้ง ในชีวิตประจำวัน ๓. แนวทาง การแก้ปัญหา ความขัดแย้ง ด้วยสันติวิธี	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๔. ทักษะ การให้เหตุผล	นิทรรศการ การอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ในสังคมที่ แตกต่างกัน	๑. รวบรวมข้อมูล ด้านวัฒนธรรมของ กลุ่มคนในท้องถิ่น ๒. วิเคราะห์ลักษณะ ด้านวัฒนธรรมของ กลุ่มคนในท้องถิ่น ๓. เปรียบเทียบ ความเหมือนและ ความแตกต่างทาง วัฒนธรรมของ กลุ่มคนในท้องถิ่น ๔. ค้นหาสาเหตุ/ ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มคน ที่มีความแตกต่างกัน ทางวัฒนธรรม อาศัยอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างสันติสุข ๕. จัดนิทรรศการ “การอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ในสังคมที่แตกต่าง”

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. อธิบายอำนาจ อธิปไตยและ ความสำคัญ ของระบอบ ประชาธิปไตย ๒. อธิบาย บทบาท หน้าที่ของ พลเมืองใน กระบวนการ เลือกตั้ง ๓. อธิบาย ความสำคัญ ของสถาบัน พระมหากษัตริย์ ตามระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข	อำนาจอธิปไตย และความสำคัญ ของบทบาท หน้าที่ในการเป็น พลเมืองดี ตามระบอบ ประชาธิปไตย	๑. อำนาจ อธิปไตย ๒. ความสำคัญ ของการปกครอง ตามระบอบ ประชาธิปไตย ๓. บทบาทหน้าที่ ของพลเมือง ในกระบวนการ เลือกตั้ง ทั้งก่อน การเลือกตั้ง ระหว่างการเลือก ตั้งและหลัง การเลือกตั้ง	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การตีความ ๓. ทักษะ การให้เหตุผล ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	๑. แผนผัง มโนทัศน์แสดง - อำนาจ อธิปไตย - ความสำคัญ ของระบอบ ประชาธิปไตย ๒. แผนผัง ความคิด/วาดภาพ/ แสดงบทบาท สมมติ/สาธิต การปฏิบัติตน ตามบทบาทหน้าที่ ของพลเมือง ในกระบวนการ เลือกตั้ง	๑. สืบค้น ข้อมูล เกี่ยวกับอำนาจ อธิปไตยและความ สำคัญของบทบาท หน้าที่ในการเป็น พลเมืองที่ดี ๒. วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นแผนผัง แสดงการใช้อำนาจ อธิปไตยด้านต่าง ๆ และความสำคัญของ ระบอบประชาธิปไตย ๓. วิเคราะห์ภาพข่าว เกี่ยวกับการประชุม กรม. การเลือกตั้ง การพิจารณาคดีของ ศาล และแยกแยะ ข้อมูลข่าวประเภท เดียวกันไว้ด้วยกัน ๔. เชื่อมโยงข้อมูล ภาพข่าว เหตุการณ์ ให้มีความสัมพันธ์กับ อำนาจต่าง ๆ ในอำนาจอธิปไตย ๕. จัดทำแผนผัง ความคิด/วาดภาพ/ แสดงบทบาทสมมติ/ สาธิตการปฏิบัติตน ตามบทบาทหน้าที่ ของพลเมืองใน กระบวนการเลือกตั้ง

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้
ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ
ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. ระบุปัจจัย ที่มีผลต่อ การเลือก ซื้อสินค้า และบริการ ๒. บอกสิทธิ พื้นฐาน และรักษา ผลประโยชน์ ของตนเอง ในฐานะ ผู้บริโภค	การตัดสินใจ เลือกซื้อสินค้า และบริการ เป็นสิทธิพื้นฐาน ของผู้บริโภค	๑. สินค้าและ บริการที่มีอยู่ หลากหลาย ในตลาดที่มี ความแตกต่าง ด้านราคาและ คุณภาพ ๒. ปัจจัยที่มีผล ต่อการเลือกซื้อ สินค้าและบริการ ที่มีมากมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ซื้อ ผู้ขาย และ ตัวสินค้า เช่น ความพึงพอใจ ของผู้ซื้อ ราคาสินค้า การโฆษณา คุณภาพของสินค้า ๓. สิทธิพื้นฐาน ของผู้บริโภค ๔. สินค้าและ บริการที่มี เครื่องหมาย รับรองคุณภาพ ๕. หลักการและ วิธีการเลือก บริโภค	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	๑. การนำเสนอ ปัจจัยที่มีผล ต่อการเลือกซื้อ สินค้าและบริการ ตามสิทธิพื้นฐาน และรักษา ผลประโยชน์ ของตนในฐานะ ผู้บริโภค ๒. นิทรรศการ “ผู้บริโภครอบรู้”	๑. สำรวจ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเลือกซื้อสินค้า และบริการในชุมชน ๒. จำแนกปัจจัย ที่มีผลต่อการ เลือกซื้อสินค้าและ บริการแต่ละประเภท ๓. ศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับสิทธิพื้นฐาน ของผู้บริโภคใน การเลือกซื้อสินค้า และบริการ ๔. อภิปรายและสรุป ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ พื้นฐานและการรักษา ผลประโยชน์ของตนเอง ในฐานะผู้บริโภค ๕. วางแผนและ นำเสนอปัจจัยที่มีผล ต่อการเลือกซื้อสินค้า และบริการ สิทธิ พื้นฐานและการรักษา ผลประโยชน์ของตนเอง ในฐานะผู้บริโภค ๖. จัดนิทรรศการ “ผู้บริโภครอบรู้”

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๓. อธิบาย หลักการของ เศรษฐกิจ พอเพียง และนำไปใช้ ในชีวิต ประจำวัน ของตนเอง	หลักการ ของเศรษฐกิจ พอเพียงเป็น แนวทางในการ นำไปใช้ใน การดำเนินชีวิต ประจำวันอย่างมี คุณภาพ	๑. หลักการ ของเศรษฐกิจ พอเพียง ๒. การประยุกต์ ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง ในการดำรงชีวิต เช่น การแต่งกาย การกินอาหาร การใช้จ่าย	๑. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	หนังสือเล่มเล็ก การดำเนินชีวิต ของครอบครัว นักเรียนที่ สอดคล้องกับ หลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง	๑. ศึกษาค้นคว้าและ สรุปหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง ๒. อภิปรายถึงเหตุ และผลของการ นำหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๓. รวบรวมกิจวัตร ประจำวันของตนเอง ที่สอดคล้องกับ หลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง ๔. เสนอแนวทาง การนำหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียงไป ใช้ในการดำเนินชีวิต ประจำวัน ๕. จัดทำหนังสือ เล่มเล็กการดำเนิน ชีวิตของครอบครัว นักเรียนที่สอดคล้อง กับหลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. อธิบายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน ๒. อธิบายหน้าที่เบื้องต้นของเงิน	เงินเป็นสื่อกลางของระบบเศรษฐกิจของคนในชุมชน	๑. อาชีพ สินค้าและบริการต่าง ๆ ที่ผลิตในชุมชน การพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชน ๒. ชุมชนทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อ ผู้ขาย การกู้หนี้ยืมสิน ๓. การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนด้วยการใช้สิ่งของที่ผลิตในชุมชน ๔. ความหมายและประเภทของเงิน ๕. หน้าที่เบื้องต้นของเงินในระบบเศรษฐกิจ ๖. สกุลเงินที่ใช้ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสร้างความรู้	การนำเสนอความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน และหน้าที่ของเงินที่มีผลต่อระบบเศรษฐกิจในชุมชน	๑. รวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพและสินค้าและบริการต่าง ๆ ในชุมชน ๒. จัดกลุ่มข้อมูลด้านอาชีพ สินค้าและบริการต่าง ๆ ในชุมชน ๓. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับการประกอบอาชีพ สินค้าและบริการต่าง ๆ ในชุมชน ๔. วิเคราะห์หน้าที่ของเงินที่มีต่อระบบเศรษฐกิจในชุมชน ๕. สร้างความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเงินที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ เชื่อมโยงความรู้และอธิบาย ๖. ออกแบบและนำเสนอความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในชุมชนและหน้าที่ของเงินที่มีต่อระบบเศรษฐกิจในชุมชน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. นับช่วงเวลา เป็นทศวรรษ ศตวรรษ และ สหัสวรรษ ๒. อธิบาย ยุคสมัยในการ ศึกษาประวัติ ของมนุษยชาติ โดยสังเขป ๓. แยกแยะ ประเภท หลักฐานที่ใช้ ในการศึกษา ความเป็นมา ของท้องถิ่น	ช่วงเวลาที่มี ความสำคัญ ต่อการศึกษาและ การบันทึกข้อมูล ทางประวัติศาสตร์	๑. ความหมาย และช่วงเวลา และการใช้ของ ทศวรรษ ศตวรรษ และ สหัสวรรษ ๒. เกณฑ์การ แบ่งยุคสมัย ในการศึกษา ประวัติศาสตร์ ๓. ยุคสมัยที่ใช้ ในการศึกษา ประวัติศาสตร์ไทย ๔. ประเภทของ หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ที่ แบ่งเป็นหลักฐาน ชั้นต้นและ หลักฐานชั้นรอง ๕. การจำแนก หลักฐานของ ท้องถิ่นเป็น หลักฐานชั้นต้น และหลักฐาน ชั้นรอง	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การจำแนกประเภท ๔. ทักษะ การแปลความ ๕. ทักษะ การให้เหตุผล ๖. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	การนำเสนอ ๑. การแบ่ง ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ โดยอ้างอิง หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ที่ใช้ในการศึกษา ข้อมูล ๒. ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ของท้องถิ่น ในช่วงเวลาและ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ จากหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น	๑. ศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ การนับช่วงเวลาและ นำเสนอความรู้ ๒. สำรวจค้นหาข้อมูล ที่มีการใช้ความรู้ เกี่ยวกับการนับ ช่วงเวลาใน ชีวิตประจำวัน และให้ข้อมูล ๓. เรียบเรียงและ ถ่ายทอดข้อมูล ตามความเข้าใจ ๔. ศึกษาการ แบ่งยุคสมัยในการ ศึกษาประวัติศาสตร์ ด้วยวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ ดังนี้ ๔.๑ กำหนด ประเด็นคำถาม ทางประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับการ แบ่งยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ๔.๒ รวบรวม ข้อมูลและหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๔.๓ จำแนกประเภทหลักฐานทางประวัติศาสตร์และแปลความหมายของข้อมูลจากหลักฐานแต่ละประเภท ๔.๔ ประมวลความรู้และสรุปความรู้เกี่ยวกับการแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์โดยอ้างอิงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล ๔.๕ ออกแบบและนำเสนอความรู้ ๕. ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นในช่วงเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ๖. ออกแบบและนำเสนอประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นในช่วงเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. อธิบายการตั้งหลักแหล่ง และพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และยุคประวัติศาสตร์ โดยสังเขป ๒. ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย	หลักฐานทางประวัติศาสตร์ เป็นข้อมูลบ่งบอกพัฒนาการของมนุษยชาติ	๑. พัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย ๒. หลักฐานการตั้งหลักแหล่งของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย ๓. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่น	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการแปลความ ๓. ทักษะการตีความ ๔. ทักษะการสรุปอ้างอิง ๕. ทักษะการให้เหตุผล	การนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการตั้งหลักแหล่งของมนุษยชาติในดินแดนไทย พร้อมทั้งหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความรู้	๑. สำรวจค้นหาทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการตั้งหลักแหล่งของมนุษยชาติในดินแดนไทย ๒. สรุปและเรียบเรียงข้อมูลการตั้งหลักแหล่งของมนุษยชาติในดินแดนไทยตามยุคสมัย และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ๓. สรุปและเรียบเรียงข้อมูลการตั้งหลักแหล่งของมนุษยชาติในดินแดนไทยตามยุคสมัย และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ๔. หาความรู้หรือความหมายของข้อมูลเพิ่มเติมด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลกับบริบท/ความรู้เดิมหรือหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๕. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมเหตุสมผลของข้อมูล ๖. สรุปความรู้และอธิบายข้อมูลโดยอ้างอิงหลักฐานหรือแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๗. ออกแบบการนำเสนอและนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการตั้งหลักแหล่งของมนุษยชาติในดินแดนไทยพร้อมทั้งหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความรู้

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๑. อธิบายพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยโดยสังเขป ๒. บอกประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย ๓. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยสุโขทัยที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์	การเรียนรู้พัฒนาการความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ การปกครองและภูมิปัญญาของอาณาจักรสุโขทัย ทำให้เห็นคุณค่าที่เกิดความภาคภูมิใจในการอนุรักษ์	๑. การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย ๒. พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยทางด้าน การเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจ ๓. พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยทางด้านการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจ ๔. ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย ๕. คุณค่าของภูมิปัญญาไทยที่สืบต่อถึงปัจจุบันที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการตีความ ๔. ทักษะการสรุปอ้างอิง	หนังสือเล่มเล็ก แสดงพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย สุโขทัย	๑. ศึกษาพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ดังนี้ ๑.๑ กำหนดประเด็นคำถามทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพัฒนาการประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญและภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย ๑.๒ รวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ๑.๓ ประเมินค่าหรือความน่าเชื่อถือของหลักฐาน ๑.๔ แปลความหมายและตีความข้อมูล ๑.๕ นำเสนอข้อมูลที่ได้ ๒. ทำความเข้าใจข้อมูลตามสาระสำคัญของข้อมูล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๓. เรียบเรียง ข้อมูลใหม่ ตามประเด็น การศึกษา คือ พัฒนาการ ประวัติ และผลงานของ บุคคลสำคัญ และ ภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัย ๔. ออกแบบการทำ หนังสือเล่มเล็ก แสดงพัฒนาการของ อาณาจักรสุโขทัย ให้ครอบคลุมประเด็น - พัฒนาการของ อาณาจักรสุโขทัย - ประวัติและ ผลงานของ บุคคลสำคัญ - ภูมิปัญญา ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ๕. ทำหนังสือเล่มเล็ก ให้ครอบคลุม ประเด็นที่กำหนด

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. ใช้แผนที่ภาพถ่าย ระบุ ลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัดตนเอง ๒. ระบุแหล่งทรัพยากร และสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเองด้วยแผนที่ ๓. ใช้แผนที่อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด	แผนที่ช่วยทำให้ระบุที่ตั้ง รวมทั้งอธิบายความสัมพันธ์ของแหล่งทรัพยากร และสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๑. แผนที่/ภาพถ่ายลักษณะทางกายภาพของจังหวัดตนเอง ๒. ตำแหน่งระยะทางและทิศของทรัพยากร และสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเอง ๓. แผนที่แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัด ๔. ลักษณะทางกายภาพ (ภูมิลักษณะหรือภูมิประเทศและภูมิอากาศ) ที่มีผลต่อสภาพสังคมของจังหวัด	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการระบุ ๓. ทักษะการสรุปอ้างอิง ๔. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๕. ทักษะการแปลความ	รายงานลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัด พร้อมทั้งบ่งชี้ตำแหน่งระยะทางและทิศของทรัพยากร และสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเอง	๑. สังเกตและรวบรวมแผนที่/ภาพถ่ายของจังหวัดของตนเอง ๒. ระบุที่ตั้งลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัดของตนเองจากแผนที่ ๓. อ่านและแปลความหมายของข้อมูลโดยใช้แผนที่ ๔. ขยายข้อมูลลักษณะทางกายภาพที่ได้จากการสังเกตโดยการอ้างอิงแหล่งความรู้หรือหลักฐานอื่นเพิ่มเติม ๕. สรุปความรู้ ๖. รายงานลักษณะสำคัญทางกายภาพของจังหวัด พร้อมทั้งบ่งชี้ตำแหน่งระยะทางและทิศของทรัพยากร และสิ่งต่าง ๆ ในจังหวัดของตนเอง

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. อธิบาย สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ของชุมชน ที่ส่งผลต่อ การดำเนินชีวิต ของคน ในจังหวัด ๒. อธิบายการ เปลี่ยนแปลง สภาพ แวดล้อม ในจังหวัด และผลที่เกิด จากการ เปลี่ยนแปลง นั้น ๓. มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ในจังหวัด	สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ของชุมชนมีผล ต่อการดำเนิน ชีวิตของคน	๑. สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ของชุมชน ที่ส่งผลต่อ การดำเนินชีวิต ของคนในจังหวัด เช่น ลักษณะ บ้าน อาหาร ๒. การเปลี่ยน- แปลงสภาพ แวดล้อม ในจังหวัดและ ผลที่เกิดจาก การเปลี่ยนแปลง เช่น การตั้งถิ่นฐาน การย้ายถิ่น ๓. การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากร ธรรมชาติ ในจังหวัด	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การสำรวจ ๔. ทักษะ การให้เหตุผล ๕. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๖. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	กิจกรรม การรณรงค์ เพื่อการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม ในชุมชน	๑. สำรวจสภาพ แวดล้อมทางกายภาพ ของชุมชนและ การเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม ทางกายภาพที่ส่งผล ต่อการดำเนินชีวิต ต่อชุมชน ๒. เชื่อมโยงสภาพ แวดล้อมทางกายภาพ กับการดำเนินชีวิต ของในชุมชน ๓. อธิบายให้เห็น ความสอดคล้อง ของข้อมูลที่ได้ ๔. อภิปรายหาสาเหตุ ที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ๕. สรุปผลและ อธิบายให้เห็น ความสอดคล้อง ของเหตุและผล ๖. อภิปรายผลกระทบ ที่เกิดขึ้นกับคน ในชุมชนในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ๗. จัดกิจกรรมการ รณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ สภาพแวดล้อม ในชุมชน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

- ✦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนากทักษะการคิด
- ✦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๓๓ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัดใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือใน ฐานะที่เป็น มรดกทาง วัฒนธรรม และหลักใน การพัฒนา ชาติไทย	ผู้เรียนรู้อะไร วิถีชีวิตของศาสนิกชน วัฒนธรรม และหลักการ พัฒนาชาติไทย เป็นผลจาก การยึดมั่นตามหลักธรรม ของศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความสำคัญของ ศาสนาที่ตนนับถือในฐานะ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ๒. อธิบายความสำคัญของ ศาสนาที่ตนนับถือในฐานะ ที่เป็นหลักในการพัฒนา ชาติไทย	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การให้เหตุผล	การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือใน ๒ ประเด็น คือ ๑. มรดกทาง วัฒนธรรม ๒. หลักในการ พัฒนาชาติไทย	๑. รวบรวมข้อมูลความสำคัญ ของพระพุทธศาสนาในฐานะ มรดกทางวัฒนธรรมและ หลักในการพัฒนาชาติไทย ๒. ศึกษาและวิเคราะห์ ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ใน ๒ ประเด็น คือ ๑) มรดกทางวัฒนธรรม ๒) หลักในการพัฒนา ชาติไทยและการนำหลักการของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือไปเป็นแนวทาง พัฒนาชาติไทย ๓. รายงานผลการวิเคราะห์ โดยอธิบายให้เหตุผลที่ศาสนา ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นหลักในการพัฒนาชาติ
๒. สรุป พุทธประวัติ ตั้งแต่เสด็จ กรุงกบิลพัสดุ์ จนถึงพุทธกิจ สำคัญหรือ ประวัติ ศาสดา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การรู้พุทธประวัติ หรือประวัติศาสดา ที่ตนนับถือ ก่อให้เกิดศรัทธา และการประพฤติปฏิบัติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สรุปพุทธประวัติและ ประวัติศาสดาที่ตนนับถือ ๒. บอกพุทธกิจหรือกิจกรรม สำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การแปลความ	การนำเสนอ ผลการศึกษา พุทธประวัติและ พุทธกิจหรือ ประวัติศาสดา ที่ตนนับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ พุทธประวัติหรือประวัติศาสดา ที่ตนนับถือ ๒. ทำความเข้าใจสาระสำคัญของ พุทธประวัติตั้งแต่เสด็จ กรุงกบิลพัสดุ์และพุทธกิจสำคัญ ๓. สรุปพุทธประวัติและพุทธกิจ แล้วเรียบเรียงความรู้ ความเข้าใจเป็นของตนเอง และนำเสนอในรูปแบบที่ถนัด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. เห็นคุณค่าและ ประพัตติตน ตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร แบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดของบุคคลที่ดี ก่อให้เกิดศรัทธาและปฏิบัติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุงข้อคิด/คุณธรรม/ แบบอย่างการดำเนินชีวิต จากเรื่องที่กำหนดให้ ๒. เลือกแนวปฏิบัติที่ส่งผล ต่อตนเองและผู้อื่น	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การแปลความ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง	การนำเสนอข้อคิด และแบบอย่าง ในการดำเนินชีวิต ที่ได้จากการ ศึกษาประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่าและ ศาสนิกชน ตัวอย่าง และ การนำไปใช้ เป็นแบบอย่าง ในการดำเนินชีวิต	๑. รวบรวมข้อมูลประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด ๒. บอกข้อคิด/คุณธรรม/ แบบอย่างการดำเนินชีวิตที่ดี จากเรื่องที่ศึกษา ๓. ทำความเข้าใจกับข้อคิด/ คุณธรรมแบบอย่างการดำเนิน ชีวิตที่ได้กับแนวปฏิบัติ ของผู้เรียน ๔. เชื่อมโยงข้อคิดเพื่อเป็น แบบอย่างในการดำเนินชีวิต ๕. นำเสนอข้อคิดที่ได้และ สรุปเป็นแนวปฏิบัติในการ ดำเนินชีวิต
๔. อธิบาย องค์ประกอบ และความ สำคัญของ พระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ ของศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายองค์ประกอบ ของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ ของศาสนาที่ผู้เรียนนับถือ	๑. ทักษะ การตั้งคำถาม ๒. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง	แผนผัง ความคิดแสดง องค์ประกอบ และความสำคัญ ของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ศึกษาข้อมูล ความรู้ เกี่ยวกับพระไตรปิฎก ๒. ตั้งประเด็นคำถาม ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบ และความสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ ของศาสนาที่ตนนับถือ ๓. สรุปเป็นองค์ความรู้และ เขียนแผนผังความคิด แสดงองค์ประกอบ และ ความสำคัญของพระไตรปิฎก ๔. นำเสนอต่อชั้นเรียนด้วยการ อธิบายแผนผังความคิด ให้เห็นชัดเจน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๕. แสดง ความเคารพ พระรัตนตรัย และปฏิบัติ ตามไตรสิกขา และหลักธรรม โอวาท ๓ ใน พระพุทธ- ศาสนาหรือ หลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การแสดงความเคารพ เกิดจากความยึดมั่น และศรัทธาในหลักธรรม และคำสอนของศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. แสดงความเคารพ หลักธรรมหรือคำสอน ของศาสนาตามที่กำหนด ๒. ปฏิบัติตามหลักธรรม โอวาท ๓ หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การแสดง บทบาทสมมติ ความเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตน ตามหลัก ไตรสิกขาและ หลักธรรม โอวาท ๓ หรือ หลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ หลักธรรมไตรสิกขา และโอวาท ๓ หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. หาความหมายของข้อมูล เพิ่มเติมและเชื่อมโยงความ สำคัญของข้อมูลกับการปฏิบัติ ๓. ปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา และหลักธรรมโอวาท ๓ หรือ หลักธรรมของศาสนาที่ตน นับถือตามสถานการณ์ที่กำหนด ๔. สรุปแนวทางการแสดง ความเคารพหรือการปฏิบัติตน ตามแนวทางของศาสนา ที่นับถือ
๖. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็น พื้นฐานของ สมาธิในพระ- พุทธศาสนา หรือการ พัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร สติเป็นพื้นฐานของสมาธิ ส่งผลดีต่อการพัฒนาจิตและ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ สวดมนต์แผ่เมตตา นั่งสมาธิได้อย่างมีสติ	๑. ทักษะ การให้เหตุผล ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การปฏิบัติ กิจกรรม “โครงการ พัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่นับถือ”	๑. รับรู้และรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการพัฒนาจิตตาม แนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ค้นหาลาเหตุที่ต้องมีการ พัฒนาจิต และอธิบายให้เห็น ความสอดคล้องของเหตุและผล ๓. อภิปรายความสำคัญของ การพัฒนาจิตที่มีต่อการดำเนิน ชีวิตและประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ๔. ปฏิบัติกิจกรรม “โครงการ พัฒนาจิตตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ”

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๗. ปฏิบัติตนตาม หลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ เพื่อการพัฒนา ตนเองและ สิ่งแวดล้อม	ผู้เรียนรู้อะไร การเป็นศาสนิกชนที่ดี ส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง และสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนตามหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๒. ทักษะ การให้เหตุผล	แนวทางการ พัฒนาตนเอง และสิ่งแวดล้อม ตามหลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ หลักธรรมของศาสนาและ การปฏิบัติที่สอดคล้องกับ หลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. เชื่อมโยงและอธิบายให้เห็น ความสอดคล้องของเหตุและผล ของการปฏิบัติตนตาม หลักธรรมของศาสนากับการ พัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม ๓. เขียนแนวทางการพัฒนา ตนเองและสิ่งแวดล้อม ตามหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือในระยะยาว ๔. ปฏิบัติตนตามหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย มีประโยชน์ และปฏิบัติตนถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร พิธีกรรมเป็นส่วนหนึ่งของ การปฏิบัติตามหลักศาสนา ซึ่งควรปฏิบัติอย่างถูกต้องเรียบง่าย ผู้เรียนทำอะไรได้ จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างถูกต้องเรียบง่าย	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การจัดพิธีกรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถืออย่างถูกต้องและเรียบง่าย	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากสื่อที่หลากหลาย เช่น วิทยากร ภาพ วิดีทัศน์ ๒. สรุปความรู้ที่ต้องการจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูล ๓. จัดพิธีกรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถืออย่างถูกต้องและเรียบง่าย
๒. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด และอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสมตามแนวทางของศาสนาเป็นการธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือไว้ ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนาอย่างถูกต้อง และบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตน	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	รายงานการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนา	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาจากแหล่งเรียนรู้ ๒. สรุปความรู้ที่ต้องการจากการศึกษาข้อมูล ๓. นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด ๔. รายงานการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนา

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. มีมรรยาท ของความเป็น ศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การเป็นศาสนิกชนที่ดี ส่งผลต่อการธำรงรักษา ศาสนาที่ตนนับถือ วัฒนธรรมอันดีงาม ผู้เรียนทำอะไรได้ มีมรรยาทของความเป็น ศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ ๑. การกราบ พระรัตนตรัย ๒. การไหว้บิดา มารดาและผู้ ที่เคารพนับถือ ๓. การกราบศพ	๑. ศึกษาและรวบรวมความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตาม มรรยาทของความเป็นศาสนิกชน ที่ดีตามที่กำหนด ๒. ฝึกปฏิบัติตนตามที่ได้ศึกษา ๓. บอกพฤติกรรมที่ตนปฏิบัติ ในฐานะของศาสนิกชนที่ดีและ บรรยายความรู้สึที่ได้ปฏิบัติ ตามมรรยาทของศาสนิกชนที่ดี ๔. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับ - การกราบพระรัตนตรัย - การไหว้บิดา มารดาและ ผู้ที่เคารพนับถือ - การกราบศพ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ยกตัวอย่าง และปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ในฐานะ พลเมืองดี	ผู้เรียนรู้อะไร บุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนถือเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกบทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนตามสถานภาพทางสังคม ๒. อธิบายลักษณะของบุคคลที่เป็นพลเมืองดีของสังคม ๓. ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นพลเมืองดีของสังคม พร้อมทั้งอธิบายความดีที่ปรากฏ	๑. ทักษะการตีความ ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การนำเสนอตัวอย่างบุคคลที่เป็นพลเมืองดีของสังคม พร้อมทั้งอธิบายความดีที่ปรากฏ	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ๒. หาความหมายและบอกความหมายของบทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ๓. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ๔. ยกตัวอย่างบุคคลที่เป็นพลเมืองดีของสังคม พร้อมทั้งอธิบายความดีที่ปรากฏ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. เสนอวิธีการ ปกป้อง คุ้มครอง ตนเองหรือ ผู้อื่นจาก การละเมิด สิทธิเด็ก	ผู้เรียนรู้อะไร ทุกคนมีหน้าที่ในการ ปกป้องคุ้มครองตนเอง หรือผู้อื่นจากการละเมิด สิทธิ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. นำเสนอกรณีตัวอย่าง การละเมิดสิทธิที่เกิดขึ้น ในสังคมไทย ๒. เสนอวิธีการปกป้อง คุ้มครองตนเองหรือผู้อื่น จากการละเมิดสิทธิเด็ก	๑. ทักษะ การแปลความ ๒. ทักษะ การสร้างความรู้	ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการ ปกป้อง คุ้มครอง ตนเองหรือผู้อื่น จากการละเมิด สิทธิเด็ก	๑. ทำความเข้าใจสาระสำคัญ และความหมายของสิทธิเด็ก ๒. เรียบเรียงและนำเสนอสิทธิ เด็กตามความเข้าใจของนักเรียน ๓. ศึกษากรณีการละเมิดสิทธิ เด็กและร่วมอภิปราย ๔. อภิปรายเพื่อหาแนวทาง ปกป้อง คุ้มครองตนเองจาก การละเมิดสิทธิเด็ก ๕. เขียนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปกป้อง คุ้มครองตนเอง หรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก
๓. เห็นคุณค่า วัฒนธรรมไทย ที่มีผลต่อ การดำเนินชีวิต ในสังคมไทย	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรมไทยมีผล ต่อวิถีการดำเนินชีวิต ของคนในสังคมไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายคุณค่าทาง วัฒนธรรมไทยที่มีผล ต่อการดำเนินชีวิตของคน ในสังคมไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๓. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอ คุณค่าของ วัฒนธรรมไทย ที่มีผลต่อ การดำเนินชีวิต ในสังคมไทย	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและ การดำเนินชีวิตในสังคมไทย ๒. จำแนกประเภทของ วัฒนธรรมไทยและแยกแยะ คุณค่าของวัฒนธรรมไทย แต่ละประเภท ๓. วิเคราะห์คุณค่าของ วัฒนธรรมไทยที่มีต่อการ ดำเนินชีวิตในสังคมไทย ๔. สรุปผลการวิเคราะห์คุณค่า ของวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อ การดำเนินชีวิตในสังคมไทย ๕. นำเสนอคุณค่าวัฒนธรรมไทย ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ในสังคมไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ และเผยแพร่ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ของชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นมรดกที่ควรแก่การ อนุรักษ์และเผยแพร่ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชน ๒. อธิบายความสำคัญ ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีต่อชุมชน ๓. ร่วมอนุรักษ์และเผยแพร่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้เรียน สู่ชุมชนอื่น ๆ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเรียงลำดับ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การนำเสนอ “ประสบการณ์ การอนุรักษ์ และเผยแพร่ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของ ชุมชน”	๑. รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่นในชุมชน ๒. จัดทำทะเบียนประวัติ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำเสนอ ๓. วิเคราะห์ความสำคัญของ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีต่อชุมชน ๔. จัดลำดับความสำคัญของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๕. ร่วมอภิปรายเพื่อหาแนวทาง ในการอนุรักษ์และเผยแพร่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ๖. ปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับ การอนุรักษ์และเผยแพร่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๗. เขียนและนำเสนอ “ประสบการณ์การอนุรักษ์ และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชุมชน”

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และความ สำคัญของการ ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ผู้เรียนรู้อะไร โครงสร้าง อำนา งหน้าที่และความสำคัญของการ ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายโครงสร้างอำนาจ หน้าที่และความสำคัญของการ ปกครองส่วนท้องถิ่น	๑. ทักษะ การระบุ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	แผนผังมโนทัศน์ แสดง ๑. โครงสร้าง ๒. อำนาจหน้าที่ และความสำคัญ ของการปกครอง ส่วนท้องถิ่น	๑. ระบุบทบาทพร้อมทั้ง บอกหน้าที่ของบุคคล ตามโครงสร้างการปกครอง ส่วนท้องถิ่นในชุมชนของตน ๒. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ โครงสร้างอำนาจหน้าที่และ ความสำคัญของการปกครอง ส่วนท้องถิ่น ๓. เชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่และความสำคัญ ของการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีต่อชุมชน ๔. สรุปสาระสำคัญของการ ปกครองส่วนท้องถิ่น ๕. เขียนแผนผังมโนทัศน์ แสดงโครงสร้างและอำนาจ หน้าที่และความสำคัญของการ ปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. ระบุบทบาท หน้าที่ และ วิธีการเข้า ดำรงตำแหน่ง ของผู้บริหาร ท้องถิ่น	ผู้เรียนรู้อะไร บทบาท หน้าที่ และวิธีการเข้าดำรง ตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกบทบาทหน้าที่ ของผู้บริหารท้องถิ่น ๒. อธิบายวิธีการเข้าสู่ ตำแหน่งของผู้บริหาร ท้องถิ่น	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การระบุ	รายงานบทบาท หน้าที่และ วิธีการเข้าดำรง ตำแหน่งของ ผู้บริหารท้องถิ่น	๑. ศึกษารวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับตำแหน่งของผู้บริหาร ท้องถิ่น ๒. ระบุบทบาท หน้าที่ของ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น ๓. รายงานบทบาท หน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่ง ของผู้บริหารท้องถิ่นตามวิธีการ ที่นักเรียนถนัด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์ ประโยชน์ ที่ชุมชน จะได้รับ จากองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ผู้เรียนรู้อะไร ประโยชน์ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายประโยชน์ ที่ชุมชนจะได้รับจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	๑. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	แผนผังมโนทัศน์ แสดงประโยชน์ ที่ชุมชนจะได้รับ จากองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ ชุมชนได้รับจากองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น ๒. จำแนกข้อมูลเป็นกลุ่ม ข้อมูลที่ได้รับจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและ องค์กรอื่น ๆ ๓. วิเคราะห์ประโยชน์ที่ชุมชน จะได้รับจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ๔. นำเสนอประโยชน์ที่ชุมชน จะได้รับจากการปกครอง ส่วนท้องถิ่น ๕. เขียนแผนผังมโนทัศน์ แสดงประโยชน์ที่ชุมชน จะได้รับจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้
ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ
ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายปัจจัย การผลิต สินค้า และบริการ	ผู้เรียนรู้อะไร การตัดสินใจผลิตสินค้า และบริการต้องคำนึงถึง ความคุ้มค่าในการผลิต ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุปัจจัยในการผลิต สินค้าและบริการ ๒. อธิบายความสัมพันธ์ ของปัจจัยการผลิตกับ การผลิตสินค้าและบริการ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การจัด โครงสร้าง	แผนผัง ความคิดเรื่อง ปัจจัยการผลิต	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การผลิตสินค้าและบริการ ในท้องถิ่น ๒. นำเสนอรายการสินค้าและ บริการที่มีการผลิตในชุมชน ๓. ศึกษาปัจจัยการผลิตสินค้า และบริการแต่ละประเภท ในชุมชน ๔. เขียนแผนผังความคิด แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยในการผลิตและการผลิต สินค้าและบริการของข้อมูล ในรูปแบบแผนผังความคิด
๒. ประยุกต์ ใช้แนวคิด ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง ในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร การดำเนินชีวิต ตามแนวคิดของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำเนินชีวิต อย่างมีดุลยภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายแนวคิดของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. ประยุกต์ใช้แนวคิดของ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน	ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	การนำเสนอ แนวทาง การดำเนินชีวิต ตามแนวคิดของ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน	๑. เขียนบันทึกกิจวัตรประจำวัน ของตนเองที่สอดคล้องกับ แนวคิดของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ๒. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ แนวคิดของหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ๓. อภิปรายการนำแนวคิดของ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวันของ ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ๔. เขียนแนวทางการดำเนินชีวิต ตามแนวคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและนำเสนอ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. อธิบาย หลักการ สำคัญและ ประโยชน์ ของสหกรณ์	ผู้เรียนรู้อะไร ระบบสหกรณ์ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายหลักการสำคัญ และประโยชน์ของสหกรณ์	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	รายงาน การศึกษาดูงาน เรื่องหลักการ และประโยชน์ ของกิจกรรม สหกรณ์	๑. ค้นคว้าเกี่ยวกับหลักการ สำคัญและประโยชน์ของ สหกรณ์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๒. ระบุสิ่งที่สงสัยเกี่ยวกับ สหกรณ์ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับ หลักการสำคัญและประโยชน์ ของสหกรณ์ที่ได้จากการค้นคว้า ๓. สรุปความรู้เกี่ยวกับ หลักการสำคัญและประโยชน์ ของสหกรณ์ ๔. อธิบายหลักการสำคัญและ ประโยชน์ของสหกรณ์ ๕. ศึกษาดูงานกิจกรรมสหกรณ์ ๖. รายงานการศึกษาดูงาน เรื่องหลักการและประโยชน์ ของกิจกรรมสหกรณ์ ตามวิธีที่ถนัด

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย บทบาท หน้าที่ เบื้องต้น ของธนาคาร	ผู้เรียนรู้อะไร ธนาคารเป็นหน่วยงาน ที่มีบทบาท หน้าที่ เพื่อการ บริการด้านการเงิน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายบทบาทหน้าที่ เบื้องต้นของธนาคาร ๒. อธิบายลักษณะของ การบริการที่พึงได้รับจาก ธนาคาร	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุปความ	การจัดกิจกรรม ธนาคารผู้เรียน	๑. สนทนาซักถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธนาคาร ๒. ศึกษาและวิเคราะห์บทบาท หน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร ๓. สรุปความรู้เกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของธนาคาร ๔. ปฏิบัติกิจกรรมธนาคาร ผู้เรียน
๒. จำแนกผลดี และผลเสีย ของการกู้ยืม	ผู้เรียนรู้อะไร ผลดีและผลเสียของ การกู้ยืมเงินในระบบและ นอกระบบส่งผลกระทบ ต่อระบบเศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. จำแนกผลดีและผลเสีย ของการกู้ยืม ๒. อธิบายผลดีและผลเสีย ของการกู้ยืม	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท	แผนภูมิแก่งปลา เปรียบเทียบ ผลดี ผลเสีย ของการกู้ยืม	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ผลดี ผลเสียของการกู้ยืมเงิน ทั้งในและนอกระบบ ๒. จำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่ม ข้อมูลที่เป็นผลดีและผลเสีย ของการกู้ยืม ๓. อธิบายให้เห็นถึงผลดีและ ผลเสียของการกู้ยืม ๔. จัดทำและนำเสนอแผนภูมิ แก่งปลาเปรียบเทียบผลดี ผลเสียของการกู้ยืมทั้งใน และนอกระบบ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. สืบค้น ความเป็นมา ของท้องถิ่น โดยใช้ หลักฐานที่ หลากหลาย	ผู้เรียนรู้อะไร ความเป็นมาของท้องถิ่น สามารถสืบค้นด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์จากแหล่ง ข้อมูลและหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ตั้งประเด็นเลือกตัวบุคคล หลักฐานแหล่งข้อมูล ที่หลากหลายในท้องถิ่น เพื่อสืบค้นข้อมูลความเป็นมา ของระบบท้องถิ่น ๒. สืบค้นความเป็นมา ของท้องถิ่น โดยใช้หลักฐาน ที่หลากหลาย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การประเมิน ๔. ทักษะ การตีความ	การนำเสนอ ความเป็นมา ของท้องถิ่น จากหลักฐาน แหล่งข้อมูล ที่ค้นพบ ในท้องถิ่น	๑. สืบค้นและรวบรวมข้อมูลด้วย กระบวนการทางประวัติศาสตร์ ดังนี้ - กำหนดประเด็นปัญหา ที่ต้องการศึกษา - รวบรวมหลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง - วิเคราะห์และประเมิน คุณค่าของหลักฐาน - ตีความและสังเคราะห์ ข้อมูล - นำเสนอ ๓. ประเมินค่าความน่าเชื่อถือ ของข้อมูลและแหล่งข้อมูล ที่ค้นพบในท้องถิ่น ๔. ออกแบบการนำเสนอและ นำเสนอความเป็นมาของท้องถิ่น
๒. รวบรวม ข้อมูลจาก แหล่งต่าง ๆ เพื่อตอบ คำถามทาง ประวัติศาสตร์ อย่างมีเหตุผล	ผู้เรียนรู้อะไร การรวบรวมข้อมูล จากหลักฐานทางประวัติ ศาสตร์เป็นกระบวนการ หาคำตอบทางประวัติศาสตร์ อย่างมีเหตุผล ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. รู้จักแหล่งข้อมูล หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น ๒. รวบรวมข้อมูลจาก แหล่งต่าง ๆ เพื่อตอบคำถาม ทางประวัติศาสตร์ได้	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	การนำเสนอ ผลการรวบรวม ข้อมูล เพื่อตอบ คำถามทาง ประวัติศาสตร์	๑. ตั้งประเด็นคำถามทาง ประวัติศาสตร์ที่สนใจ ๒. สืบค้นและรวบรวมข้อมูล ทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ๓. วิเคราะห์ข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบ ๔. สรุปข้อมูลโดยอ้างอิง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อตอบคำถาม ๕. นำเสนอผลการรวบรวม ข้อมูลเพื่อตอบคำถามทาง ประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผล

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. อธิบายความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่น	ผู้เรียนรู้อะไร ข้อเท็จจริงวิเคราะห์จากความจริงที่ได้จากแหล่งข้อมูลและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุนิยามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงความจริงกับข้อเท็จจริงได้ ๒. ให้เหตุผลกับข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่พบเห็น ๓. เล่า/เขียนเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่นได้	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการให้เหตุผล ๓. ทักษะการวิเคราะห์	การนำเสนอข้อมูลเรื่องราวในท้องถิ่นที่มีลักษณะเป็นความจริงและเป็นข้อเท็จจริง	๑. สืบค้นและรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ๒. สร้างเกณฑ์การแยกแยะจำแนกข้อมูลเป็น ๒ กลุ่ม คือ ข้อมูลที่เป็นความจริงและข้อเท็จจริง ๓. วิเคราะห์และอธิบายความแตกต่างของข้อมูลที่เป็นความจริงและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่นโดยให้เหตุผลประกอบ ๔. นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่นที่มีลักษณะเป็นความจริงและเป็นข้อเท็จจริง

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย อิทธิพลของ อารยธรรม อินเดียและ จีนที่มีต่อไทย และเอเชีย- ตะวันออกเฉียงใต้ โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร อารยธรรมอินเดียและจีน มีอิทธิพลต่อสังคมและ วัฒนธรรมไทยและเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายลักษณะของ อารยธรรมอินเดียและจีน ๒. อธิบายลักษณะทางสังคม และวัฒนธรรมไทยของ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้รับอิทธิพล จากอารยธรรมจีนและอินเดีย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การประเมิน ๓. ทักษะ การตีความ ๔. ทักษะ การวิเคราะห์ ๕. ทักษะ การเชื่อมโยง	แผนผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับอิทธิพล ของอารยธรรม อินเดียและจีน ที่มีต่อประเทศไทย และเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	๑. ศึกษาทำความเข้าใจ ลักษณะของอารยธรรมอินเดีย จีน และไทย ๒. ระบุลักษณะของอารยธรรม อินเดีย จีน และไทย ๓. ศึกษาอิทธิพลอารยธรรม อินเดีย จีน ที่มีต่อไทยและ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย วิธีการทางประวัติศาสตร์ ดังนี้ ๓.๑ กำหนดเป้าหมาย/ ประเด็นที่ต้องศึกษา ๓.๒ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๓.๓ ประเมินคุณค่าของ หลักฐาน ๓.๔ ตีความหลักฐาน ๓.๕ สังเคราะห์และ วิเคราะห์ข้อมูล ๔. เขียนแผนผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับอิทธิพลของ อารยธรรมอินเดียและจีน ที่มีต่อประเทศไทยและ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. อภิปราย อิทธิพลของ วัฒนธรรม ต่างชาติที่มี ต่อสังคมไทย ปัจจุบัน โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรมของชาวต่างชาติ ที่มีผลต่อสภาพของ สังคมไทยในปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายลักษณะสังคมไทย ที่เป็นผลจากการเผยแพร่ วัฒนธรรมของชาวต่างชาติ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การประเมิน ๓. ทักษะ การตีความ ๔. ทักษะ การวิเคราะห์ ๕. ทักษะ การเชื่อมโยง	หนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับอิทธิพล ของวัฒนธรรม ต่างชาติที่มี ต่อสังคมไทย ปัจจุบัน	๑. ศึกษาอิทธิพลของ วัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อสังคม ไทยตามขั้นตอนต่อไปนี้ ๑.๑ ตั้งคำถามที่ต้องการ ศึกษา ๑.๒ รวบรวมข้อมูล/ หลักฐานที่เกี่ยวข้อง ๑.๓ ประเมินความน่าเชื่อถือ ของหลักฐาน/ข้อมูลที่ได้ ๑.๔ ตีความหลักฐาน/ ข้อมูลที่ได้ ๑.๕ วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลเพื่อตอบคำถาม ๒. เรียบเรียงข้อมูลและจัดทำ หนังสือเล่มเล็กเกี่ยวกับ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติ ที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบัน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย พัฒนาการ ของอาณาจักร อยุธยาและ ธนบุรี โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการของ อาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายพัฒนาการ ของอาณาจักรอยุธยาและ ธนบุรีโดยสังเขป	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การตีความ ๔. ทักษะ การลงสรุป ความคิดเห็น	หนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับ พัฒนาการ อาณาจักรอยุธยา และธนบุรี	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับพัฒนาการของ อาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ๒. อธิบายพัฒนาการของ อาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ๓. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับพัฒนาการอาณาจักร อยุธยาและธนบุรีและนำเสนอ ๔. นำเสนอเรื่องราว ตามหนังสือเล่มเล็ก
๒. อธิบายปัจจัย ที่ส่งเสริม ความเจริญ รุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจ และการ ปกครองของ อาณาจักร อยุธยา	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยที่ส่งเสริม ความเจริญรุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจและการปกครอง ของอาณาจักรอยุธยา และธนบุรี ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริม ความเจริญรุ่งเรือง ทางเศรษฐกิจ และการปกครอง ของอาณาจักรอยุธยา	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การตีความ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งเสริม ความรุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจและ การปกครองของ อาณาจักรอยุธยา	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริม ความเจริญรุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจและการปกครองด้วย วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๒. อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริม ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และการปกครองของอาณาจักร อยุธยา ๓. จัดทำผังมโนทัศน์เกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญ รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและ การปกครองของอาณาจักร อยุธยา

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. บอกประวัติ และผลงาน ของบุคคล สำคัญ สมัยอยุธยา และธนบุรี ที่น่าภาคภูมิใจ	ผู้เรียนรู้อะไร คนดีศรีอยุธยาและธนบุรี ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายผลงาน และประวัติบุคคลสำคัญ ในสมัยอยุธยาและธนบุรี ที่น่าภาคภูมิใจ	๑. ทักษะ การตั้งคำถาม ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	เรียงความ เรื่องประวัติ และผลงานของ พระมหากษัตริย์ ที่ทรงเป็นฮีโร่ ในใจเด็ก	๑. อ่านเรื่องราวเกี่ยวกับ ประวัติและผลงานของบุคคล สำคัญสมัยอยุธยาและธนบุรี ๒. ชี้ดเส้นใต้คำ/ข้อความ ที่สงสัยหรือต้องการหาคำตอบ ๓. เขียนประเด็นคำถามและ ถามเพื่อหาคำตอบ ๔. สรุปข้อมูลหรือสิ่งที่ได้จาก การถาม ๕. หาข้อมูลเพิ่มเติม ๖. สรุปความรู้โดยการอ้างอิง แหล่งความรู้ ๗. เขียนเรียงความเรื่องประวัติ และผลงานของพระมหากษัตริย์ ที่ทรงเป็นฮีโร่ในใจเด็ก
๔. อธิบาย ภูมิปัญญาไทย ที่สำคัญ สมัยอยุธยา และธนบุรี ที่น่าภาคภูมิใจ และควรค่าแก่ การอนุรักษ์ไว้	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาไทย สมัยอยุธยาและธนบุรี และการอนุรักษ์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุนิยามภูมิปัญญาไทย ที่สำคัญสมัยอยุธยา และธนบุรีที่น่าภาคภูมิใจ และควรค่าแก่การอนุรักษ์ ๒. อธิบายถึงแนวทาง การอนุรักษ์ภูมิปัญญา ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การตีความ ๔. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	นิทรรศการ เกี่ยวกับ ภูมิปัญญาไทย ที่สำคัญ สมัยอยุธยา และธนบุรี ที่น่าภาคภูมิใจ และควรค่าแก่ การอนุรักษ์ไว้ พร้อมทั้งแนวทาง การอนุรักษ์	๑. ตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา และธนบุรี ๒. ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ เชื่อมโยง และสรุปอ้างอิง คุณค่าของภูมิปัญญา ในสมัยอยุธยาและธนบุรี และแนวทางการอนุรักษ์ ๓. จัดนิทรรศการ “ภูมิปัญญา ไทยที่สำคัญสมัยอยุธยาและ ธนบุรีที่น่าภาคภูมิใจ”

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. รู้ตำแหน่ง (พิกัด ภูมิศาสตร์ ละติจูด ลองจิจูด) ระยะ ทิศทาง ของภูมิภาค ของตนเอง	ผู้เรียนรู้อะไร พิกัดทางภูมิศาสตร์ ของภูมิภาคของตนเอง บนแผนที่และลูกโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกตำแหน่งทาง ภูมิศาสตร์ ระยะ และ ทิศทางของภูมิภาค ของตนเอง	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การสำรวจค้นหา	การนำเสนอ ข้อมูลทาง ภูมิศาสตร์ของ ภูมิภาคของ ตนเองบนแผนที่ และลูกโลก	๑. ศึกษาและสังเกตแผนที่ ประเทศไทย ๒. ค้นหาข้อมูลเพื่อให้ได้ ข้อเท็จจริงและให้ความเห็น เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๓. รวบรวมข้อเท็จจริง และความเห็นเกี่ยวกับ สิ่งที่สำรวจ ๔. นำเสนอข้อเท็จจริง และความเห็นเกี่ยวกับ สิ่งที่สำรวจ
๒. ระบุลักษณะ ภูมิลักษณะ ที่สำคัญ ในภูมิภาค ของตนเอง ในแผนที่	ผู้เรียนรู้อะไร ลักษณะภูมิลักษณะ ที่สำคัญในภูมิภาคของตนเอง ในแผนที่ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายภูมิลักษณะ ที่สำคัญของภูมิภาค ของตนเองจากแผนที่	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะ การตีความ	แผนที่ภูมิลักษณะ สำคัญในภูมิภาค ของตนเอง	๑. ศึกษาลักษณะของ ภูมิลักษณะที่สำคัญในท้องถิ่น ของตนเองจากแผนที่ ๒. สำรวจค้นหาและรวบรวม ข้อมูลที่เป็นภูมิลักษณะของ ท้องถิ่นของตนเอง ๓. ตีความและระบุความหมาย ของข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ๔. จัดทำแผนที่ภูมิลักษณะ สำคัญในภูมิภาคของตนเอง

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. อธิบาย ความสัมพันธ์ ของลักษณะ ทางกายภาพ กับลักษณะ ทางสังคม ในภูมิภาค ของตนเอง	ผู้เรียนรู้อะไร ลักษณะทางสังคมและ ลักษณะทางกายภาพ ของภูมิภาคของตนเอง ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสัมพันธ์ ของลักษณะทางกายภาพ กับลักษณะทางสังคม ในภูมิภาคของตนเอง	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การสรุปความ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง	การอธิบาย ความสัมพันธ์ ของลักษณะ ทางกายภาพกับ ลักษณะทาง สังคมในภูมิภาค ของตนเอง	๑. ตั้งประเด็นในการสำรวจ ๒. วางแผนในการสืบค้น ลักษณะทางกายภาพและ ลักษณะทางสังคมของภูมิภาค ตนเอง ๓. สำรวจ รวบรวม สรุปและ อธิบายความสัมพันธ์ของ ลักษณะทางกายภาพกับ ลักษณะทางสังคมในภูมิภาค ของตนเอง

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ สภาพ แวดล้อม ทางกายภาพ ที่มีอิทธิพล ต่อลักษณะ การตั้งถิ่นฐาน และการ ย้ายถิ่นของ ประชากร ในภูมิภาค	ผู้เรียนรู้อะไร การตั้งถิ่นฐาน และการย้ายถิ่น ของประชากรขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ทางกายภาพของภูมิภาค ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายลักษณะ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐาน และการย้ายถิ่นของประชากร ในภูมิภาค	๑. ทักษะ การระบุ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การวิเคราะห์	ภาพวาดแสดง สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ที่มีผลต่อการตั้ง ถิ่นฐานและ การย้ายถิ่น ของประชากร	๑. ระบุสภาพแวดล้อม ทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อ การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่น ของประชากรในภูมิภาค ๒. เชื่อมโยงสภาพแวดล้อม ทางกายภาพกับลักษณะ การตั้งถิ่นฐาน ๓. แยกสิ่งที่มีลักษณะต่างกัน ออกจากกัน ๔. อธิบายความแตกต่าง ของสิ่งที่คัดแยกออกจากกัน ๕. หาความสัมพันธ์ของข้อมูล ในแต่ละองค์ประกอบ ๖. นำผลการวิเคราะห์มาสรุป ๗. วาดภาพสภาพแวดล้อม ทางกายภาพที่มีผลต่อการตั้ง ถิ่นฐานและการย้ายถิ่นของ ประชากร และอธิบาย ประกอบภาพ
๒. อธิบาย อิทธิพลของ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ที่ก่อให้เกิด วิถีชีวิต และการ สร้างสรรค์ วัฒนธรรม	ผู้เรียนรู้อะไร อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติที่มีผลต่อวิถีชีวิต และการสร้างสรรค์ วัฒนธรรมในภูมิภาค ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายอิทธิพลของ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ มีผลต่อวิถีชีวิตและ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การสรุปความ	การอธิบาย อิทธิพลของ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ที่ก่อให้เกิด วิถีชีวิตและ การสร้างสรรค์ วัฒนธรรม	๑. ตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติที่มีผลต่อวิถีชีวิต และการสร้างสรรค์วัฒนธรรม ในภูมิภาคของตนเอง ๒. วางแผนสืบค้นวิถีชีวิตและ การสร้างสรรค์วัฒนธรรม ๓. รวบรวม วิเคราะห์ เชื่อมโยงและสรุปข้อมูล

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ในภูมิภาค	การสร้างสรรค์วัฒนธรรม ในภูมิภาค		ในภูมิภาค ของตนเอง	๔. อธิบายอิทธิพลของ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่ก่อให้เกิดวิถีชีวิตและ การสร้างสรรค์วัฒนธรรม ในภูมิภาคของตนเอง
๓. นำเสนอ ตัวอย่าง ที่สะท้อน ให้เห็นผล จากการรักษา และการ ทำลายสภาพ แวดล้อม และเสนอ แนวคิด ในการรักษา สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค	ผู้เรียนรู้อะไร การรักษาและการทำลาย สภาพแวดล้อมมีผล ต่อการดำเนินชีวิต ของประชากร ผู้เรียนทำอะไรได้ นำเสนอตัวอย่าง ที่สะท้อนให้เห็นถึงผล ของการอนุรักษ์และรักษา สภาพแวดล้อมในภูมิภาค	๑. ทักษะ การเชื่อมโยง ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๓. ทักษะ การให้เหตุผล	๑. การอธิบาย ผลที่เกิดจาก การรักษา และการทำลาย สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค และ เสนอแนวคิด ในการรักษา สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค ๒. คำขวัญ และข้อตกลง ในการรักษา สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค	๑. เชื่อมโยงข้อมูลด้าน การรักษาและการทำลาย สภาพแวดล้อมในภูมิภาค กับผลที่เกิดขึ้น ๒. สรุปอ้างอิงผลการรักษา สภาพแวดล้อม การทำลาย และผลที่เกิด ๓. อธิบายให้เห็น ความสอดคล้องของเหตุ และผลในเหตุการณ์ หรือการกระทำนั้น ๔. เขียนคำขวัญและข้อตกลง ในการรักษาสภาพแวดล้อม ในภูมิภาค ๕. นำเสนอคำขวัญและอธิบาย เหตุการณ์ที่เกิดจากการรักษา และการทำลายสภาพแวดล้อม ในภูมิภาค และเสนอแนวคิด ในการรักษาสภาพแวดล้อม ในภูมิภาค

♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอดสาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย ๕. แสดงความเคารพพระรัตนตรัยและปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	วิธีชีวิตของศาสนิกชนเกิดจากการยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนาที่ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาจิตการพัฒนาชาติไทยและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	๑. มรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับจากพระพุทธศาสนา ๒. การนำพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชาติไทย ๓. พระรัตนตรัย ๔. ไตรสิกขา ๕. โอวาท ๓ ๖. พุทธศาสนสุภาษิต ๗. สวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัยและแผ่เมตตา	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการให้เหตุผล ๓. ทักษะการตีความ ๔. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	บันทึกผล การวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในประเด็น ๑) มรดกทางวัฒนธรรม ๒) หลักในการพัฒนาชาติไทย ๓) การนำหลักพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือไปเป็นแนวทางพัฒนาชาติไทย ๔) การดำเนินชีวิตของศาสนิกชนตามแนวทางของศาสนา	๑. ศึกษารวบรวมข้อมูลความสำคัญของพระพุทธศาสนา การแสดงความเคารพพระรัตนตรัยและปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ๒. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในประเด็น ๑) มรดกทางวัฒนธรรม ๒) หลักในการพัฒนาชาติไทย ๓) การนำหลักพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือไปเป็นแนวทางพัฒนาชาติไทย ๔) การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๖. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็น พื้นฐานของ สมาธิใน พระพุทธ- ศาสนา หรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด					๓. หาความรู้ เกี่ยวกับความหมาย ของพระรัตนตรัย ไตรสิกขาและ หลักธรรมโอวาท ๓ และให้คำจำกัดความ ๔. ยกตัวอย่าง การปฏิบัติตน ตามหลักธรรม ไตรสิกขา และ โอวาท ๓ หรือ หลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๕. จัดทำบันทึก ผลการวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือในประเด็น ต่อไปนี้ ๑) มรดกทาง วัฒนธรรม ๒) หลักในการ พัฒนาชาติไทย ๓) การนำหลัก พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือไป เป็นแนวทางพัฒนา ชาติไทย ๔) การดำเนิน ชีวิตของศาสนิกชน ตามแนวทาง ของศาสนา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. ปฏิบัติกิจกรรม การพัฒนาจิต ตามแนวทางของ ศาสนาที่นับถือ
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๒. สรุป พุทธประวัติ ตั้งแต่เสด็จ กรุงกบิลพัสดุ์ จนถึงพุทธกิจ สำคัญหรือ ประวัติศาสตร์ ที่ตนนับถือ ๓. เห็นคุณค่า และประเพณี ตนตามแบบ อย่างการ ดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด กำหนด ๔. ปฏิบัติตนตาม หลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ	การศึกษา พุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดา ที่ตนนับถือก่อ ให้เกิดศรัทธา และยึดถือเป็น แบบอย่างเพื่อ การดำเนินชีวิต และการใช้ข้อคิด เป็นแนวทาง ในการประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นการพัฒนา ตนเองและ สิ่งแวดล้อม ตามแนวทางของ ศาสนาที่นับถือ	๑. พุทธประวัติ โดยสังเขป - โปรด พระพุทธ- บิดา (เสด็จกรุง กบิลพัสดุ์) - พุทธกิจ สำคัญ ได้แก่ โลกัตถ จริยา ญาตัตถ จริยา และ พุทธัตถ จริยา ๒. พุทธสาวก พุทธสาวิก - พระโสม โกปิวิสะ ๓. ชาดก - จูฬเสนภู ชาดก - วัณณาโรห ชาดก ๔. ศาสนิกชน ตัวอย่าง	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การแปลความ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง ๔. ทักษะ การให้เหตุผล ๕. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	บันทึก การปฏิบัติตน ของนักเรียน ที่เกิดประโยชน์ แก่ตนเองผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม และมีความ สอดคล้องกับ หลักธรรมของ ศาสนาที่นับถือ	๑. ทบทวนความรู้ เดิมเรื่องพุทธประวัติ ๒. ศึกษารวบรวม ข้อมูลพุทธประวัติ ตั้งแต่เสด็จกรุง กบิลพัสดุ์ จนถึง พุทธกิจสำคัญหรือ ประวัติศาสดาที่ตน นับถือโดยใช้วิธีการ และแหล่งการเรียนรู้ ที่หลากหลาย ๓. เชื่อมโยงความรู้ ใหม่กับความรู้เดิม/ อภิปรายแนวปฏิบัติ ของศาสนาที่แสดง ถึงความกตัญญู และการทำประโยชน์ ต่อตนเองและผู้อื่น ๔. วิเคราะห์ประวัติ พระพุทธเจ้าหรือ ศาสดาของศาสนาที่ ตนนับถือในประเด็น การทำประโยชน์ ต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการแสดง ความกตัญญู ๕. บันทึกการปฏิบัติ ตนของนักเรียน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
เพื่อการ พัฒนาตนเอง และ สิ่งแวดล้อม		- สมเด็จพระสังฆราช (สา) - อาจารย์ เสถียร - โพนินันทะ ๕. โอวาท ๓ (ตามสาระการเรียนรู้ข้อ ๕)			๖. ศึกษา รวบรวม ข้อมูลประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่กำหนด ๗. ดึงข้อคิด/ คุณธรรม/แบบอย่าง การดำเนินชีวิต จากเรื่องที่กำหนด และเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ของข้อคิด/คุณธรรม กับหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการพัฒนา ตนเองและ สิ่งแวดล้อม ๘. เชื่อมโยงข้อมูล กับการดำเนินชีวิต ประจำวัน ๙. เขียนบันทึก การปฏิบัติตน ที่เกิดประโยชน์ แก่ตนเองผู้อื่นและ สิ่งแวดล้อมและ มีความสอดคล้อง กับหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๔. อธิบาย องค์ประกอบ และความ สำคัญของ พระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ ของศาสนา ที่ตนนับถือ	พระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของ ศาสนาเป็นหลัก ในการประพฤติ ปฏิบัติตาม หลักธรรม	๑. องค์ประกอบ ของพระไตรปิฎก - พระสุตตันต ปิฎก - พระวินัย ปิฎก - พระอภิธรรม ปิฎก ๒. ความสำคัญ ของพระไตรปิฎก	๑. ทักษะ การตั้งคำถาม ๒. ทักษะ การทำให้กระจ่าง	แผนผังความคิด ที่แสดง องค์ประกอบ และความสำคัญ ของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของ ศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ตั้งประเด็น คำถามเกี่ยวกับ องค์ประกอบ และ ความสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือ คัมภีร์ของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. ศึกษาข้อมูล ที่เป็นความรู้เกี่ยวกับ พระไตรปิฎกหรือ คัมภีร์ของศาสนา ที่ตนนับถือ ๓. สรุปเป็น องค์ความรู้ ๔. เขียนแผนผัง ความคิดที่แสดง องค์ประกอบและ ความสำคัญของ พระไตรปิฎก หรือ คัมภีร์ของศาสนา ที่ตนนับถือ ๕. นำเสนอแผนผัง ความคิดด้วยการ อธิบายรายละเอียด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. จัดพิธีกรรม ตามศาสนา ที่ตนนับถือ อย่างเรียบง่าย มีประโยชน์ และปฏิบัติตน ถูกต้อง ๒. ปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญ ทางศาสนา ตามที่กำหนด และอภิปราย ประโยชน์ ที่ได้รับจาก การเข้าร่วม กิจกรรม ๓. มีมรรยาท ของความเป็น ศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด	ศาสนิกชนที่ดี ต้องประพฤติ ปฏิบัติตน ด้วยความถูกต้อง และเหมาะสม ในการประกอบ พิธีกรรม ในศาสนพิธี และวันสำคัญ ทางศาสนา เพื่อการธำรง รักษาไว้ซึ่ง ศาสนาที่นับถือ	๑. การจัด พิธีกรรม ที่เรียบง่าย ประหยัด มีประโยชน์ และถูกต้อง ตามหลัก ทางศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. การมีส่วนร่วม ในการจัดเตรียม สถานที่ประกอบ ศาสนพิธี พิธีกรรม ทางศาสนา ๓. พิธีถวาย สังฆทาน เครื่องสังฆทาน ๔. ระเบียบพิธี ในการทำบุญ งานมงคล ๕. ประโยชน์ ของการเข้าร่วม ศาสนพิธี พิธีกรรม ทางศาสนา หรือกิจกรรม ในวันสำคัญ ทางศาสนา	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	๑. คู่มือ การปฏิบัติตน ตามมารยาทของ ศาสนิกชนที่ดี ในการร่วม พิธีกรรม ในศาสนพิธี และวันสำคัญ ทางศาสนา ๒. การจัด พิธีกรรม ตามหลักการ ของศาสนา ที่ตนนับถือ ได้เหมาะสม ในวาระและ โอกาสอันควร	๑. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับพิธีกรรม ตามศาสนาที่ตน นับถือ ๒. ศึกษาและ เชื่อมโยงให้มี ความสอดคล้อง สัมพันธ์กัน ๓. นำเสนอข้อมูล ด้วยการแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับการจัด พิธีกรรมตามศาสนา ที่ตนนับถือ ๔. เขียนคู่มือ การปฏิบัติตน ตามมารยาท ของศาสนิกชนที่ดี ในการร่วมพิธีกรรม ในศาสนพิธีและ วันสำคัญทางศาสนา ที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๖. มารยาทของ ศาสนิกชน - การกราบ พระรัตนตรัย - การไหว้ บิดา มารดา ครู/ อาจารย์ ผู้ที่เคารพ นับถือ - การกราบ ศพ			

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. ยกตัวอย่าง และปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ในฐานะ พลเมืองดี ๓. เห็นคุณค่า วัฒนธรรม ไทยที่มีผล ต่อการดำเนิน ชีวิตในสังคม ไทย	การปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ เป็นวิถี การดำเนินชีวิต ที่ดีงามใน สังคมไทย และ ต้องมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ และเผยแพร่ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของ ชุมชน	๑. สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ของพลเมืองดี ๒. คุณลักษณะ ของพลเมืองดี ๓. วัฒนธรรมไทย ที่มีผลต่อ การดำเนินชีวิต ของคน ในสังคมไทย ๔. คุณค่าของ วัฒนธรรมกับ การดำเนินชีวิต	๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๕. ทักษะ การจำแนก ประเภท	๑. รายงานผล การปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาทสิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ในฐานะ พลเมืองดี ๒. ผลการ วิเคราะห์ คุณค่าของ วัฒนธรรมไทย ที่มีผลต่อ การดำเนินชีวิต ในสังคมไทย	๑. กำหนด สถานการณ์ การปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ในฐานะ พลเมืองดี ๒. ระดมความคิด เพื่อค้นหามหา บทบาทและหน้าที่จาก สถานการณ์ ๓. สร้างสรรค์ ผลงานการปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาทสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ในฐานะพลเมืองดี ๔. นำเสนอผลงาน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๕. ประเมินผลงาน ของตนเองและผู้อื่น ๖. ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับวัฒนธรรม ๗. ตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์คุณค่า ของวัฒนธรรมไทย ๘. กำหนดประเภท ของวัฒนธรรมไทย และแยกแยะคุณค่า ของวัฒนธรรมไทย แต่ละประเภท ๙. นำเสนอ ผลการวิเคราะห์ ๑๐. เขียนสรุป วิเคราะห์คุณค่า ของวัฒนธรรมไทย ที่มีผลต่อการดำเนิน ชีวิตในสังคมไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๒. เสนอวิธีการ ปกป้อง คุ้มครอง ตนเอง หรือผู้อื่น จากการ ละเมิดสิทธิ เด็ก ๔. มีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ และเผยแพร่ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ของชุมชน	การมีส่วนร่วม ในการปกป้อง คุ้มครองสิทธิ เด็กและอนุรักษ์ เผยแพร่ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ของชุมชน ของทุกคน จะทำให้สังคม สงบสุข	๑. เหตุการณ์ ที่ละเมิดสิทธิเด็ก ในสังคมไทย ๒. แนวทาง การปกป้อง คุ้มครองตนเอง หรือผู้อื่น จากการละเมิด สิทธิเด็ก ๓. การปกป้อง คุ้มครอง สิทธิเด็ก ในสังคม ๔. ความสำคัญ ของภูมิปัญญา ท้องถิ่น ๕. ตัวอย่าง ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ในชุมชนตน ๖. การอนุรักษ์ และเผยแพร่ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของ ชุมชน	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การแปลความ ๓. ทักษะ การสร้างความรู้ ๔. ทักษะ การนำความรู้ไปใช้	๑. ข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วม ในการปกป้อง คุ้มครองตนเอง หรือผู้อื่น จากการละเมิด สิทธิเด็ก ๒. เรื่องเล่า “ประสบการณ์ การอนุรักษ์ และเผยแพร่ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ของชุมชน”	๑. ทำความเข้าใจ กับปัญหา การละเมิดสิทธิเด็ก ๒. วางแผน ออกแบบแก้ปัญหา ๓. ดำเนินการ ตามแผน มีการตรวจสอบ แต่ละขั้นตอน ที่ปฏิบัติ ๔. สรุปและ ตรวจสอบ การแก้ปัญหา ๕. เขียนข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วม ในการปกป้อง คุ้มครองตนเอง หรือผู้อื่นจาก การละเมิด สิทธิเด็ก ๖. ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทย ข้อมูลความสำคัญ และตัวอย่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๗. วิเคราะห์คุณค่า ของวัฒนธรรมไทย และจัดทำทะเบียน ประวัตภูมิปัญญา ท้องถิ่น ๘. กำหนดประเภท ของวัฒนธรรมไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					และแยกแยะ คุณค่าของ วัฒนธรรมไทย แต่ละประเภท และวิเคราะห์ จัดกลุ่มประเภท ของภูมิปัญญา ท้องถิ่น ๙. นำเสนอ ผลการวิเคราะห์ จัดลำดับ ความสำคัญของ วัฒนธรรมไทย และข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๑๐. สรุปผล การวิเคราะห์ ทางเลือกของ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่เกิด ประโยชน์ ต่อส่วนรวม ๑๑. ตัดสินใจ อนุรักษ์และเผยแพร่ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญา ท้องถิ่นเขียนเรื่องเล่า “ประสบการณ์ การอนุรักษ์และ เผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของชุมชน”

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. อธิบาย โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และความ สำคัญของการปกครอง ส่วนท้องถิ่น ๒. ระบุบทบาท หน้าที่ และ วิธีการ เข้าดำรง ตำแหน่ง ของผู้บริหาร ท้องถิ่น ๓. วิเคราะห์ ประโยชน์ ที่ชุมชนจะได้ รับจากองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กร ที่มีความสำคัญ และมีบทบาท หน้าที่ในการ บริหารงาน ระดับท้องถิ่น เกี่ยวกับ การบริการ สาธารณะ- ประโยชน์ ในชุมชน	๑. โครงสร้าง การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ๒. อำนาจหน้าที่ และความสำคัญ ของการปกครอง ส่วนท้องถิ่น ๓. บทบาท หน้าที่ และ วิธีการเข้าดำรง ตำแหน่งของ ผู้บริหารท้องถิ่น ๔. องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น กับบริการ สาธารณะ- ประโยชน์ ในชุมชน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๓. ทักษะ การระบุ ๔. ทักษะ การเชื่อมโยง ๕. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล	แผนผังมโนทัศน์ แสดง ๑. โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และความสำคัญ ของการปกครอง ส่วนท้องถิ่น ๒. วิธีการ เข้าดำรง ตำแหน่งของ ผู้บริหารท้องถิ่น ๓. ประโยชน์ ที่ชุมชนจะได้รับ จากองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	๑. ศึกษาและ รวบรวมข้อมูล โครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ ความสำคัญของการปกครอง ส่วนท้องถิ่น ๒. ศึกษาการเข้ารับ ตำแหน่งของผู้บริหาร ตามโครงสร้างการ ปกครองส่วนท้องถิ่น ๓. ระบุตำแหน่ง พร้อมทั้งบทบาท หน้าที่ตามโครงสร้าง การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ๔. เขียนผังมโนทัศน์ แสดงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ความสำคัญ และวิธี เข้าดำรงตำแหน่ง ของผู้บริหารท้องถิ่น ๕. รวบรวมรายการ ที่ชุมชนได้รับประโยชน์ องค์กรทางสังคม ในชุมชนของตน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. จำแนกข้อมูลเป็น ประโยชน์ที่ได้รับจาก องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ๗. วิเคราะห์ ประโยชน์ที่ชุมชนได้ รับจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ๘. เขียนผังมโนทัศน์ แสดงประโยชน์ที่ ชุมชนจะได้รับจาก องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ๙. นำเสนอแผนผัง มโนทัศน์ในข้อ ๘ และ ๘ พร้อมทั้ง อธิบายสาระสำคัญ

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	การผลิตสินค้าและบริการ มีปัจจัยหลายด้านในการตัดสินใจเลือกผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า	๑. ความหมายและประเภทของปัจจัยการผลิต ประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน และทุนและ ๒. เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการ ๓. ปัจจัยอื่น ๆ เช่น ราคาน้ำมัน วัตถุดิบ ๔. พฤติกรรมของผู้บริโภค ๕. ตัวอย่างการผลิตสินค้าและบริการที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือแหล่งผลิตสินค้าและบริการในชุมชน	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการจัดโครงสร้าง	แผนผังความคิดเรื่องปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	๑. การสำรวจและรวมปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ๒. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ๓. จัดทำแผนผังความคิดเรื่องปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ๔. นำเสนอแผนผังความคิดและอธิบาย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๒. ประยุกต์ใช้ แนวคิดของ ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง ในการทำ กิจกรรม ต่าง ๆ ใน ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน	การประยุกต์ ใช้แนวคิดของ ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ ในชีวิตประจำวัน ขององค์การ เพื่อดำรงชีวิต อย่างมีดุลยภาพ	๑. หลักการของ ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง ๒. การประยุกต์ ใช้ปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง ในกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และ ชุมชน เช่น การประหยัด พลังงานและ ค่าใช้จ่าย ในบ้าน โรงเรียน การวางแผน การผลิตสินค้า และบริการ เพื่อลด ความสูญเสีย ทุกประเภท การใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	แบบแผน การดำเนินชีวิต ตามหลักการของ ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงและ การนำเสนอ	๑. ทบทวนความรู้ เกี่ยวกับหลักการ ของปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๒. บอกเหตุผล ในการนำหลักการ ของเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ ในชีวิตประจำวัน ของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ๓. เรียบเรียงกิจวัตร ประจำวันของตนเอง ที่สอดคล้องกับ หลักการของ เศรษฐกิจพอเพียง ๔. ออกแบบการ ดำเนินชีวิตตาม หลักการของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงและ นำเสนอ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๓. อธิบาย หลักการ สำคัญและ ประโยชน์ ของสหกรณ์	สหกรณ์ มีหลักการสำคัญ และประโยชน์ เพื่อการบริหาร จัดการทรัพยากร อย่างมี ประสิทธิภาพ	๑. ตัวอย่าง การผลิตสินค้า และบริการ ในชุมชน เช่น หนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ ๒. หลักการ และประโยชน์ ของสหกรณ์ ๓. การประยุกต์ หลักการของ สหกรณ์มาใช้ ในชีวิตประจำวัน ๔. ประเภท ของสหกรณ์ โดยสังเขป ๕. สหกรณ์ ในโรงเรียน (เน้นฝึกปฏิบัติ จริง)	๑. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะการนำ ความรู้ไปใช้	รายงานการศึกษา ดูงานเรื่อง หลักการและ ประโยชน์ของ กิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียน	๑. ค้นคว้าเกี่ยวกับ หลักการสำคัญและ ประโยชน์ของสหกรณ์ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๒. อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการสำคัญและ ประโยชน์ของสหกรณ์ ที่ได้จากการค้นคว้า ๓. สรุปและ จัดระเบียบความรู้ เรื่องหลักการสำคัญ และประโยชน์ ของสหกรณ์ ๔. ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมสหกรณ์ ๕. นำเสนอรายงาน เรื่องหลักการสำคัญ และประโยชน์ ของสหกรณ์

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. อธิบายบทบาทหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร ๒. จำแนกผลดีและผลเสียของการกู้ยืม	ธนาคารเป็นสถาบันทางการเงินเพื่อให้บริการรับฝากเงิน ถอนเงิน และกู้เงินในระบบ	๑. บทบาทหน้าที่ของธนาคารโดยสังเขป ๒. ดอกเบี้ยเงินฝากและดอกเบี้ยกู้ยืม ๓. การฝากเงิน/การถอนเงิน ๔. ผลดีและผลเสียของการกู้ยืมเงินทั้งนอกระบบและในระบบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ เช่น การเสียดอกเบี้ย การลงทุน การซื้อของอุปโภคเพิ่มขึ้นที่นำไปสู่ความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย เป็นต้น	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการจำแนกประเภท ๓. ทักษะการวิเคราะห์ ๔. ทักษะการสรุปความ	๑. แผนภูมิ ก้างปลา เปรียบเทียบ ผลดี ผลเสียของการกู้ยืม ๒. การแสดงบทบาทสมมติ	๑. สนทนาซักถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธนาคาร ๒. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของธนาคาร สรุปความรู้และนำเสนอ ๓. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียการให้บริการทางการเงินของธนาคาร ๔. รวบรวมและระดมความคิดเรื่องผลดีผลเสียของการกู้ยืมเงินในระบบและนอกระบบ และเปรียบเทียบ ๕. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับสถานการณ์ในธนาคาร

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. สืบค้น ความเป็นมา ของท้องถิ่น โดยใช้ หลักฐาน ที่หลากหลาย ๒. รวบรวม ข้อมูลจาก แหล่งต่าง ๆ เพื่อตอบ คำถามทาง ประวัติศาสตร์ อย่างมี เหตุผล ๓. อธิบาย ความแตกต่าง ระหว่าง ความจริง กับข้อเท็จจริง เกี่ยวกับ เรื่องราว ในท้องถิ่น	วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ เป็นวิธีการเรียนรู้ อารยธรรม วิถีชีวิตของ คนในอดีต โดยอาศัย การศึกษา หลักฐาน วิธีการ และแหล่ง ข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์	๑. วิธีการสืบค้น ความเป็นมา หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ของท้องถิ่น ๒. การตั้ง คำถามทาง ประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับ ความเป็นมา ของท้องถิ่น ๓. แหล่งข้อมูล และหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น ๔. ตัวอย่าง เรื่องราวจาก เอกสารต่าง ๆ ที่สามารถแสดง นัยของความคิด เห็นกับข้อมูล ๕. ตัวอย่าง ข้อมูลจาก หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น ที่แสดงความจริง กับข้อเท็จจริง	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การให้เหตุผล ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การตีความ ๕. ทักษะ การประเมิน ๖. ทักษะ การให้เหตุผล ๗. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	ผลการวิเคราะห์ และประเมินค่า ความสำคัญและ ความน่าเชื่อถือ ของบุคคล หลักฐาน แหล่งข้อมูล ที่ค้นพบ ในท้องถิ่น	๑. ทบทวน ความรู้เดิม และตั้งประเด็น คำถามเกี่ยวกับ หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ลักษณะ และประโยชน์ของ วิธีการและหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น ๓. ตั้งประเด็น คำถามเกี่ยวกับ ความเป็นมา ของท้องถิ่น เช่น ชื่อหมู่บ้าน ตำบล เป็นต้น ๔. กำหนด และประเมินค่า วิธีการ หลักฐาน และแหล่งทาง ประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น สำหรับศึกษา ความเป็นมา ๕. ดำเนินการสืบค้น ประวัติความเป็นมา ของท้องถิ่น

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ตามวิธีการและ หลักฐานที่กำหนด ๖. วิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้และสรุป เชื่อมโยงเพื่อตอบ คำถามทาง ประวัติศาสตร์ โดยให้เหตุผล ประกอบ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. อธิบายอิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและจีนที่มีต่อไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยสังเขป ๒. อภิปรายสิทธิของวัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบันโดยสังเขป	สังคมไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมอินเดีย จีน และชาติตะวันตก	๑. การเข้ามาของอารยธรรมอินเดียและจีนในดินแดนไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๒. อิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและจีนที่มีต่อไทยและคนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๓. การเข้ามาของวัฒนธรรมต่างชาติในสังคมไทย ๔. อิทธิพลที่หลากหลายในกระแสของวัฒนธรรมต่างชาติต่อสังคมไทยในปัจจุบัน	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการเชื่อมโยง ๔. ทักษะการประเมิน ๕. ทักษะการตีความ	๑. แผนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับอิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและจีนที่มีต่อประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๒. สมุดเล่มเล็ก “อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อสังคมไทย”	๑. พิจารณาประเด็นที่จะศึกษา กำหนดวิธีการ หลักฐาน และออกแบบการบันทึกข้อมูล ๒. ศึกษา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและจีนที่มีต่อไทย ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยงโดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์และการอ้างอิงความรู้ที่ได้จากการสืบค้น ๔. สรุปอิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและจีนที่มีต่อไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๕. เขียนแผนผังมโนทัศน์ “อิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและจีนที่มีต่อประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. ตั้งประเด็นคำถามใหม่เกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบัน ๗. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของตะวันตกและตะวันออกต่อไทยในสังคมปัจจุบัน ๘. วิเคราะห์เชื่อมโยงโดยใช้หลักฐานและประสบการณ์ที่พบเห็นและการอ้างอิงความรู้ ๙. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของอิทธิพลที่เกิดขึ้นในแต่ละองค์ประกอบ ๑๐. นำเสนอผลการวิเคราะห์มาสรุปตอบคำถามตามที่ตั้งไว้และสรุปความรู้ร่วมกัน ๑๑. ทำสมุดเล่มเล็กเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อสังคมไทย”

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. อธิบาย พัฒนาการ ของอาณาจักร อยุธยาและ ธนบุรี โดยสังเขป ๒. อธิบายปัจจัย ที่ส่งเสริม ความเจริญ รุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจและ การปกครอง ของอาณาจักร อยุธยา ๓. บอกประวัติ และผลงาน ของบุคคล สำคัญสมัย อยุธยาและ ธนบุรีที่น่า ภาคภูมิใจ ๔. อธิบาย ภูมิปัญญาไทย	การเรียนรู้ พัฒนาการ ความเจริญ รุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจ การปกครอง และภูมิปัญญา ของอาณาจักร อยุธยาและ ธนบุรี ทำให้ เห็นคุณค่า เกิดความ ภาคภูมิใจ ในการอนุรักษ์	๑. การสถาปนา อาณาจักรอยุธยา โดยสังเขป ๒. ปัจจัยที่ ส่งเสริมความ เจริญรุ่งเรือง ทางเศรษฐกิจ และการปกครอง ของอาณาจักร อยุธยา ๓. พัฒนาการ ของอาณาจักร อยุธยาด้าน การเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจ โดยสังเขป ๔. ผลงานของ บุคคลสำคัญ ในสมัยอยุธยา ๕. ภูมิปัญญาไทย สมัยอยุธยา ๖. การกอบกู้ เอกราชและ การสถาปนา อาณาจักรธนบุรี	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การตั้งคำถาม ๔. ทักษะ การตีความ ๕. ทักษะ การลงสรุป ความเห็น ๖. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	๑. แผนผังโน้ตส์ เกี่ยวกับพัฒนาการ และความเจริญ รุ่งเรืองของ อาณาจักรอยุธยา และธนบุรี ๒. การจัด นิทรรศการ เกี่ยวกับ ภูมิปัญญาไทย ที่สำคัญสมัย อยุธยา ธนบุรี ที่น่าภาคภูมิใจ และควรค่า แก่การอนุรักษ์ โดยวิเคราะห์งาน จากแผนผัง มโนทัศน์และ เรียงความพร้อม เสนอแนวทาง อนุรักษ์	๑. ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับอาณาจักร อยุธยาและธนบุรี ๒. จัดกระทำข้อมูล ที่ได้มาด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ตามความเหมาะสม ๓. วิเคราะห์ให้ ความเห็นร่วมกัน ด้วยการเชื่อมโยง การใช้เหตุผล และการอ้างอิง จากหลักฐาน และข้อมูล ๔. นำเสนอผล การวิเคราะห์ สรุป ทำแผนผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับพัฒนาการ และปัจจัยที่ ส่งเสริมความรุ่งเรือง สมัยอยุธยาและธนบุรี ๕. ดูภาพยนตร์ “พระนเรศวร” และ “ชาวบ้านบางระจัน” อ่านพระราชประวัติ ของพระเจ้าตากสิน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ที่สำคัญ สมัยอยุธยา และธนบุรี ที่น่าภาคภูมิใจ และควรค่าแก่ การอนุรักษ์ไว้		๗. พระราช ประวัติ และ ผลงานของ พระเจ้าตากสิน มหาราช โดยสังเขป ๘. ภูมิปัญญาไทย สมัยธนบุรี			๖. วิเคราะห์ผลงาน และวีรกรรมที่ส่งผล ต่อความเป็น ชาติไทย ๗. วิเคราะห์ผลงาน หรือวีรกรรม ของบุคคลสำคัญ คนอื่น ๘. ศึกษาวรรณกรรม ที่ปรากฏในสมัย อยุธยาและธนบุรี ๙. ศึกษาวิเคราะห์ ภูมิปัญญาไทย ที่ปรากฏในยุคสมัย อยุธยาและธนบุรี จากวรรณกรรม ๑๐. จัดนิทรรศการ นำเสนอผลงาน เกี่ยวกับ ภูมิปัญญาไทย ที่สำคัญสมัยอยุธยา ธนบุรีที่น่าภาคภูมิใจ และควรค่าแก่ การอนุรักษ์ พร้อมเสนอ แนวทางอนุรักษ์

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. รู้ตำแหน่ง (พิกัด ภูมิศาสตร์ ละติจูด ลองจิจูด) ระยะ ทิศทาง ของภูมิภาค ของตนเอง	แผนที่และลูกโลกเป็นเครื่องมือสำหรับการบอกระบบพิกัดทางภูมิศาสตร์ ระยะ ทิศทาง	ตำแหน่ง (พิกัดภูมิศาสตร์ ละติจูด ลองจิจูด) ระยะ ทิศทาง ของภูมิภาค ของตนเอง	๑. ทักษะการสังเกต ๒. ทักษะการสำรวจค้นหา	การนำเสนอรูปแบบการกำหนดตำแหน่ง ทิศทางของภูมิภาคของตนเองจากแผนที่	๑. สังเกตที่ตั้งจังหวัดของตนเองจากแผนที่ประเทศไทย ๒. บอกพิกัด ภูมิศาสตร์ที่ตั้งจังหวัดของตนเองจากแผนที่ประเทศไทย ๓. นำเสนอรูปแบบการกำหนดตำแหน่ง ระยะ ทิศทางของตนเองจากแผนที่
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๒. ระบุลักษณะ ภูมิลักษณะที่สำคัญในภูมิภาค ของตนเอง ในแผนที่ ๓. อธิบาย ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับลักษณะทางสังคมในภูมิภาค ของตนเอง	ลักษณะ ภูมิลักษณะ และสภาพทางภูมิศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับทรัพยากร อาชีพ การดำรงชีวิตและการกระจายของประชากร ในภูมิภาค ของตนเอง	ภูมิลักษณะที่สำคัญในภูมิภาค ของตนเอง เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพ (ภูมิลักษณะ และภูมิอากาศ) และลักษณะทางสังคม (ภูมิสังคม) ในภูมิภาค ของตนเอง	๑. ทักษะการสำรวจ ๒. ทักษะการระบุ ๓. ทักษะการสรุปความ ๔. ทักษะการตีความ ๕. ทักษะการเชื่อมโยง	แผนที่ ภูมิลักษณะสำคัญในภูมิภาคของตนเอง	๑. ศึกษาลักษณะ ภูมิลักษณะของท้องถิ่นของตนเองจากแผนที่ ๒. อธิบายลักษณะ ภูมิลักษณะของตนเองที่ได้จากการศึกษา ๓. สำรวจภูมิ ลักษณะทางกายภาพ และลักษณะทางสังคมของท้องถิ่น ๔. เชื่อมโยงลักษณะทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางกายภาพ ๕. อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะทางสังคมกับลักษณะทางกายภาพและ ภูมิลักษณะของท้องถิ่น

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ที่มีอิทธิพล ต่อลักษณะ การตั้งถิ่นฐาน และการย้ายถิ่น ของประชากร ในภูมิภาค	การตั้งถิ่นฐาน และการย้ายถิ่น ของประชากร ในภูมิภาค ขึ้นอยู่กับ สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ	สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ที่มีอิทธิพล ต่อลักษณะ การตั้งถิ่นฐาน และการย้ายถิ่น ของประชากร ในภูมิภาค	๑. ทักษะ การระบุ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การวิเคราะห์	ภาพวาด สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ที่มีผลต่อการตั้ง ถิ่นฐานและ การย้ายถิ่น ของประชากร พร้อมทั้งอธิบาย ประกอบภาพ	๑. สำรวจปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม ของภูมิภาค ของตนเอง และ กำหนดประเด็น ปัญหา ๒. ระบุลักษณะของ สภาพแวดล้อมทาง กายภาพที่มีผลต่อ การตั้งถิ่นฐานหรือ การย้ายถิ่นของ ประชากรในภูมิภาค ๓. วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม ทางกายภาพ ที่มีอิทธิพล ต่อลักษณะการตั้ง ถิ่นฐานและ การย้ายถิ่นของ ประชากรในภูมิภาค ๔. อธิบายเชื่อมโยง ลักษณะสภาพ แวดล้อม ทางกายภาพ กับการตั้งถิ่นฐาน และการย้ายถิ่นฐาน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๕. วาดภาพ สภาพแวดล้อม ทางกายภาพที่มีผล ต่อการตั้งถิ่นฐาน และการย้ายถิ่นของ ประชากร พร้อมทั้ง อธิบายประกอบภาพ
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๒. อธิบาย อิทธิพลของ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ที่ก่อให้เกิด วิถีชีวิตและ การสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ในภูมิภาค	อิทธิพล ของสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ที่มีผลต่อ วิถีชีวิตและ การสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ในภูมิภาค	- อิทธิพลของ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ที่ก่อให้เกิด วิถีชีวิตและ การสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ในภูมิภาค	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสรุปความ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง	การอธิบาย อิทธิพลของ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ที่มีผลต่อวิถีชีวิต และการ สร้างสรรค์ วัฒนธรรม ในภูมิภาค	๑. รวบรวมเกี่ยวกับ อิทธิพลของ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ที่มีผลต่อวิถีชีวิต และการสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ในภูมิภาค ของตนเอง ๒. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับวิถีชีวิต และการสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ๓. เชื่อมโยงข้อมูล อิทธิพลของ สิ่งแวดล้อมที่มีผล ต่อวิถีชีวิตและ การสร้างสรรค์ วัฒนธรรมในภูมิภาค ๔. อธิบายอิทธิพล ของสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ที่มีผลต่อวิถีชีวิตและ การสร้างสรรค์ วัฒนธรรม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๓. นำเสนอ ตัวอย่าง ที่สะท้อน ให้เห็นผล จากการรักษา และการ ทำลาย สภาพแวดล้อม และเสนอ แนวคิด ในการรักษา สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค	การรักษาและ การทำลาย สภาพแวดล้อม มีผลต่อการ ดำเนินชีวิต ของประชากร	ผลจากการรักษา และการทำลาย สภาพแวดล้อม แนวทางการ อนุรักษ์และรักษา สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค	๑. ทักษะ การเชื่อมโยง ๒. ทักษะ การให้เหตุผล ๓. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	๑. คำขวัญ และข้อตกลง ในการรักษา สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค ๒. การอธิบาย เหตุการณ์ที่เกิด จากการรักษา และการทำลาย สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค และ เสนอแนวคิด ในการรักษา สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค	๑. เชื่อมโยง การรักษาและ การทำลาย สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค ๒. สรุปอ้างอิง การนำแนวคิด ในการรักษา สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค ๓. อธิบายให้เห็น ความสอดคล้อง ของเหตุและผล ในเหตุการณ์หรือ การกระทำนั้น ๔. เขียนคำขวัญและ ข้อตกลงในการรักษา สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค ๕. นำเสนอคำขวัญ และอธิบาย เหตุการณ์ที่เกิดจาก การรักษาและ การทำลาย สภาพแวดล้อม ในภูมิภาคและเสนอ แนวคิดในการรักษา สภาพแวดล้อม ในภูมิภาค

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

- ♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด
- ♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๓๙ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัดใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนา ในฐานะ เป็นศาสนา ประจำชาติ หรือความ สำคัญของ ศาสนาที่ตน นับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร ความสำคัญของศาสนา ประจำชาติหรือศาสนา ที่นับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความสำคัญ ของพระพุทธศาสนาในฐานะ ศาสนาประจำชาติ ๒. อธิบายความสำคัญ ของศาสนาที่ตนนับถือ	ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา ที่มีอิทธิพล ต่อการดำเนินชีวิต ของชาวไทย ในประเด็น - เอกลักษณ์ ของชาติไทย - รากฐานและ มรดกทาง วัฒนธรรม - ศูนย์รวมจิตใจ - หลักในการ พัฒนา ชาติไทย	๑. วิเคราะห์ความสำคัญ ของพระพุทธศาสนาในฐานะ เป็นศาสนาประจำชาติไทย ๒. อภิปรายและสรุป ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในประเด็นที่เป็น ๑) มรดกทางวัฒนธรรม ๒) ศูนย์รวมจิตใจ ๓) การนำหลักพระพุทธ- ศาสนาไปเป็นแนวทางพัฒนา ชาติไทยได้ ๓. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ด้วยวิธีการที่ถนัด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. สรุป พุทธประวัติ ตั้งแต่ปลง อายุสังขาร จนถึงสังเวช- นียสถาน หรือประวัติ ศาสดา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร พุทธประวัติและประวัติ ศาสดาก่อให้เกิดศรัทธา และปฏิบัติตาม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ ปลงสังขารจนถึงสังเวชนียสถาน ๒. สรุปประวัติศาสตร์อื่น ๆ ตามที่กำหนด	ทักษะ การสรุปย่อ	การนำเสนอ พุทธประวัติหรือ ประวัติศาสตร์ ของศาสนาอื่น ๆ ตามที่กำหนด ด้วยวิธีการที่ผู้ เรียนถนัด	๑. ศึกษาประวัติศาสตร์ของ ศาสนาพุทธ และศาสดา ของนักเรียนที่นับถือ ๒. สรุปใจความสำคัญ ของเหตุการณ์ที่กำหนด ๓. เรียบเรียงและนำเสนอ พุทธประวัติหรือประวัติศาสตร์ ตามที่กำหนดด้วยวิธีการ ที่นักเรียนถนัด
๓. เห็นคุณค่า และประพุด ตนตาม แบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร แบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดที่ดีจากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกคุณค่า แบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิด จากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด ๒. นำเสนอตัวอย่างการนำ แบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดที่ดีจากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง	การนำเสนอ การดำเนินชีวิต ของตนเอง ที่สอดคล้องกับ แบบอย่างและ ข้อคิดจากเรื่อง ที่ศึกษา	๑. ศึกษาประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด ๒. วิเคราะห์แบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิด จากเรื่องที่ศึกษา ๓. สรุปแบบอย่างการดำเนิน ชีวิตและข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง โดยอ้างอิง ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๔. เชื่อมโยงข้อมูลกับ การดำเนินชีวิตประจำวัน ของตนเอง ๕. นำเสนอการดำเนินชีวิต ของตนเองที่สอดคล้องกับ แบบอย่างและข้อคิดจากเรื่อง ที่ศึกษา

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. วิเคราะห์ ความสำคัญ และเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม ไตรสิกขาและ หลักธรรม โอวาท ๓ ในพระพุทธ- ศาสนา หรือ หลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พระรัตนตรัย ไตรสิกขา โอวาท ๓ เป็นหลักธรรม คำสอนตามแนวทาง ของพระพุทธศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความสำคัญ ของพระรัตนตรัย ๒. ปฏิบัติตนตามไตรสิกขา หรือหลักธรรมของศาสนา ที่นับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การนำเสนอ ความสำคัญของ พระรัตนตรัย และการปฏิบัติตน ตามหลักธรรม ของศาสนา ที่นับถือในการ ดำเนินชีวิต ประจำวัน	๑. รวบรวมหลักธรรมสำคัญ ของศาสนาที่นับถือ ๒. ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรม ของพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่นับถือตามที่กำหนด ๓. ศึกษาวิเคราะห์ การปฏิบัติตนและผลที่เกิด จากการปฏิบัติตามหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ๔. นำเสนอความสำคัญของ พระรัตนตรัยและการปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของศาสนา ที่นับถือในการดำเนินชีวิต ประจำวัน
๕. ชื่นชมการทำ ความดี ของบุคคล ในประเทศ ตามหลัก ศาสนา พร้อมทั้ง บอกแนว ปฏิบัติ ในการ ดำเนินชีวิต	ผู้เรียนรู้อะไร การทำความดีเป็นผล จากการประพฤติปฏิบัติ ตามหลักศาสนาที่นับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์การทำความดี ตามหลักศาสนาของบุคคล ในประเทศ ๒. บอกหลักธรรมทางศาสนา ที่บุคคลยึดเป็นหลัก เพื่อการดำเนินชีวิต	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	บันทึกผล การวิเคราะห์ การดำเนินชีวิต ของบุคคล ที่ทำความดี ในระดับประเทศ	๑. ค้นหาและศึกษาประวัติ ของบุคคลที่ทำความดีที่ได้รับ การยอมรับระดับประเทศ ๒. วิเคราะห์และศึกษา แนวทางการดำเนินชีวิต ของบุคคลตามหลักศาสนา ๓. อภิปรายและสรุปแนวทาง การปฏิบัติตามหลักศาสนา ที่นับถือ ๔. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ความดีต่อชั้นเรียนตามรูปแบบ ที่ถนัด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๖. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหารจัดการ เจริญปัญญา มีสติที่เป็น พื้นฐาน ของสมาธิใน พระพุทธ- ศาสนา หรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนาที่ ตนนับถือตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาจิต เจริญ ปัญญา ตามแนวทาง ของศาสนาอย่างมีสติทำให้ เกิดความสงบสุขในชีวิต ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกวิธีการพัฒนาจิต เจริญปัญญาตามหลัก พุทธศาสนาและศาสนาอื่น ตามที่กำหนด ๒. นำวิธีการพัฒนาจิต เจริญปัญญาตามหลัก พุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตน นับถือไปประยุกต์ใช้	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	คู่มือการ ดำเนินชีวิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. รวบรวมพฤติกรรมของตน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการ ปฏิบัติตามแนวทางของศาสนา ที่นับถือ ๒. ศึกษา สังเกต/ปัจจัยของ การปฏิบัติ ๓. สรุปสาเหตุ/ปัจจัยและผล ของการปฏิบัติ ๔. อภิปรายและสรุปคุณค่า ของการปฏิบัติตนตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. รายงานการปฏิบัติตนตาม แนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๖. เขียนคู่มือการดำเนินชีวิต ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ
๗. ปฏิบัติตนตาม หลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ เพื่อแก้ปัญหา อบายมุข และสิ่งเสพติด	ผู้เรียนรู้อะไร การแก้ปัญหาอบายมุข และสิ่งเสพติดด้วยหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกหลักธรรมคำสอน ของศาสนาที่ใช้ในการแก้ ปัญหาอบายมุขและ สิ่งเสพติด ๒. บอกวิธีการปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของศาสนา ในการแก้ปัญหาอบายมุข และสิ่งเสพติด	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การอธิบาย วิธีการปฏิบัติตน เพื่อการแก้ปัญหา อบายมุขและ สิ่งเสพติด	๑. รวบรวมข้อมูลการปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของศาสนาที่ตน นับถือ ๒. ค้นหาสาเหตุแห่งการปฏิบัติ ๓. อธิบายเหตุและผลของ การปฏิบัติ ๔. ปฏิบัติตนตามหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. อธิบายการปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของศาสนา ในการแก้ปัญหาอบายมุข และสิ่งเสพติด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๘. อธิบาย หลักการ สำคัญของ ศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร หลักการเป็นหัวใจ สำคัญของศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์หลักการ สำคัญของศาสนาอื่น ๆ ๒. อธิบายและสรุป หลักการของศาสนาอื่น ๆ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะ การแปลความ	แผ่นพับ แสดงหลักการ สำคัญของ ศาสนาอื่น ๆ	๑. รวบรวมและศึกษาศาสนา พร้อมทั้งระบุหลักการสำคัญของศาสนาอื่น ๆ ๒. แปลความหมายหลักการ ของศาสนาที่ศึกษา ๓. อธิบายให้กระจ่างชัดเจน ๔. จัดทำแผ่นพับแสดง หลักการของแต่ละศาสนา
๙. อธิบาย ลักษณะ สำคัญของ ศาสนพิธี พิธีกรรมของ ศาสนาอื่น ๆ และปฏิบัติตน ได้อย่าง เหมาะสม เมื่อต้อง เข้าร่วมพิธี	ผู้เรียนรู้อะไร ศาสนพิธีและพิธีกรรม ของศาสนาอื่น ๆ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกชื่อและอธิบาย ลักษณะสำคัญของศาสนพิธี และพิธีกรรมของศาสนา ต่าง ๆ ตามที่กำหนด ๒. บอกวิธีการปฏิบัติ และปฏิบัติตนได้อย่าง เหมาะสมเมื่อต้อง เข้าร่วมพิธี	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสังเคราะห์	รายงาน ลักษณะสำคัญ ของศาสนพิธี และพิธีกรรม ของศาสนาอื่น ๆ	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับศาสนพิธีและ พิธีกรรมของศาสนาอื่น ๆ ๒. วิเคราะห์และอธิบาย ลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนา ๓. ศึกษาวิธีการปฏิบัติตน เพื่อเข้าร่วมพิธีกรรมทาง ศาสนาอื่น ๆ อย่างถูกต้อง ๔. เขียนรายงานลักษณะสำคัญ ของศาสนพิธี พิธีกรรมและ การปฏิบัติตนเพื่อเข้าร่วม พิธีกรรมของศาสนาอื่น ๆ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย ความรู้ เกี่ยวกับ สถานที่ต่าง ๆ ในศาสนสถาน และปฏิบัติตน ได้อย่าง เหมาะสม	ผู้เรียนรู้อะไร เขตพุทธาวาส สังฆาวาส เป็นสถานที่สำคัญทาง พุทธศาสนาที่ชาวพุทธควรรู้ และปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง และเหมาะสม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกเขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาสที่มีความสำคัญ ๒. ปฏิบัติตนได้อย่าง เหมาะสมในเขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การวิเคราะห์	โครงการ “ศาสนสถาน ของศาสนา ที่นับถือ”	๑. สำรวจค้นหาและรวบรวม เขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส ศาสนสถาน ๒. ศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้เกิด ความรู้ที่ชัดเจน อธิบาย เปรียบเทียบ ดีความ อ้างอิง ๓. อธิบายความรู้เกี่ยวกับ สถานที่ต่าง ๆ ในศาสนสถาน ให้กระจ่างชัดเจน ๔. ศึกษาความรู้ต่อในสิ่งที่ สงสัยจากสถานจริงด้วยการทำ โครงการ “ศาสนสถานที่นับถือ” ๕. นำเสนอโครงการ “ศาสนสถานที่นับถือ”
๒. มีมรรยาท ของความเป็น ศาสนิกชน ที่ดีตามที่ กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การมีมรรยาทของความเป็น ศาสนิกชนที่ดีส่งผลให้มี การสำรวมกาย วาจา ใจ เป็นการสืบทอดวัฒนธรรม อันดีงามทางศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ มีมรรยาทของความเป็น ศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	แนวทางการ ปฏิบัติตน ตามมรรยาท ของศาสนิกชน	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ๒. สังเคราะห์และเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของข้อมูล ที่มีความเกี่ยวข้องกัน ๓. นำเสนอข้อมูลเพื่อเป็น แนวทางในการนำไปปฏิบัติ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. อธิบาย ประโยชน์ ของการ เข้าร่วม ในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรม ในวันสำคัญ ทางศาสนา ตามที่กำหนด และปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การเข้าร่วมศาสนพิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญ ทางศาสนาอย่างถูกต้อง เป็นการสืบทอดศาสนา ให้ดำรงอยู่ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายประโยชน์ของการ เข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรมในวันสำคัญ ทางศาสนาตามที่กำหนด และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	๑. ทักษะ การสังเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๔. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	การนำเสนอ ประสบการณ์ และประโยชน์ ของการเข้าร่วม พิธีกรรมทาง ศาสนา	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ๒. สังเคราะห์และเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของข้อมูล ที่มีความเกี่ยวข้องกัน ๓. เชื่อมโยงข้อมูล กับการปฏิบัติของนักเรียน ๔. สรุปวิธีการปฏิบัติตน ที่ถูกต้องในการเข้าร่วม พิธีกรรมในศาสนพิธี ๕. นำเสนอประสบการณ์ ในการเข้าร่วมพิธีกรรมทาง ศาสนาและประโยชน์ที่ได้รับ
๔. แสดงตนเป็น พุทธมามกะ หรือแสดงตน เป็นศาสนิกชน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การประกาศตน ต่อสาธารณชนว่ายอมรับ พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ส่งผลให้บุคคลที่ประกาศตน สำนึกถึงบทบาทหน้าที่ ของชาวพุทธที่ดี ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงตนเป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่นักเรียนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การแสดงบทบาท สมมติแสดงตน เป็นพุทธมามกะ	๑. วิเคราะห์ขั้นตอนการแสดง ตนเป็นศาสนิกชนของศาสนา ที่นับถือ ๒. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๓. นำเสนอขั้นตอนการ แสดงตนเป็นศาสนิกชน ในศาสนาที่นับถือ ๔. แสดงบทบาทสมมติ เพื่อแสดงตนเป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่นับถือ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร การดำเนินชีวิตประจำวันต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ๒. ยกตัวอย่างการปฏิบัติตนที่ผิดกฎหมายเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสร้างความรู้ ๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	หนังสือเล่มเล็ก “กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน”	๑. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ๒. วิเคราะห์หาสาเหตุ ผลดี ผลเสีย หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น ๓. เชื่อมโยงข้อมูลกับการดำเนินชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งทำความเข้าใจข้อมูล ๔. วิเคราะห์การกระทำของบุคคลหรือการกระทำของตนเองที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามกฎหมายเกี่ยวกับชุมชน พร้อมทั้งจัดบันทึกการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชน ๕. เขียนหนังสือเล่มเล็ก “กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชนและการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน”

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. วิเคราะห์ การเปลี่ยน- แปลง วัฒนธรรม ตามกาลเวลา และอ้าง รักษา วัฒนธรรม อันดีงาม	ผู้เรียนรู้อะไร การดำเนินชีวิตของ กลุ่มคนแต่ละท้องถิ่น ที่มีการเปลี่ยนแปลง ตามกาลเวลาและการ อ้างรักษาวัฒนธรรม อันดีงาม ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมตามกาลเวลา และการอ้างรักษาวัฒนธรรม อันดีงาม	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	รายงานผล การวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลง และการอ้าง รักษาวัฒนธรรม อันดีงาม	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับวัฒนธรรมและการ เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ๒. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ วัฒนธรรมด้วยการจำแนก แยกแยะ ข้อมูลเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงและการอนุรักษ์ วัฒนธรรมเพื่อหาความสัมพันธ์ ของแต่ละองค์ประกอบของ ข้อมูล ๓. สรุปและรายงานผลการ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง และการอ้างรักษาวัฒนธรรม อันดีงาม
๓. แสดงออกถึง มารยาทไทย ได้เหมาะสม กับกาลเทศะ	ผู้เรียนรู้อะไร มารยาทไทยเป็น เอกลักษณ์ที่มีคุณค่า ควรปฏิบัติให้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย ได้เหมาะสม และ ถูกกาลเทศะ	๑. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตน ตามมารยาทไทย ในสังคม	๑. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ มารยาทไทยและมารยาทสังคม ๒. ระบุสิ่งที่เหมือนและ แตกต่างกันของข้อมูล ๓. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้ ในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับ มารยาทไทยในสังคม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. อธิบาย คุณค่าทาง วัฒนธรรม ที่ต่าง กัน ระหว่าง กลุ่มคน ในสังคมไทย	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรมของไทย มีความแตกต่างกัน ในแต่ละภาคซึ่งล้วนมีคุณค่า และเป็นแบบแผนในการ ดำเนินชีวิตของคนในสังคม ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายคุณค่าทาง วัฒนธรรมที่ต่าง กัน ระหว่างกลุ่มคนในสังคมไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ	สมุดภาพ “วัฒนธรรมไทย ๔ ภูมิภาค”	๑. สืบค้นและรวบรวมข้อมูล ทางวัฒนธรรมของแต่ละภาค ๒. นำข้อมูลทางวัฒนธรรม ในแต่ละภาคมาเปรียบเทียบ ความเหมือนและความแตกต่าง ๓. บอกความเหมือน และความแตกต่างของ วัฒนธรรมในแต่ละภาค ๔. สรุปคุณค่าของ วัฒนธรรมไทยในแต่ละภาค ๕. เขียนหรือรวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำสมุดภาพเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทยในแต่ละภูมิภาค ๖. จัดทำสมุดภาพ “วัฒนธรรมไทย ๔ ภูมิภาค”
๕. ติดตามข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ ต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวัน เลือกรับและ ใช้ข้อมูล ข่าวสาร ในการเรียนรู้ ได้เหมาะสม	ผู้เรียนรู้อะไร ข้อมูลข่าวสารแพร่หลาย อย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องรู้จัก เลือกรับและใช้ข้อมูล อย่างเหมาะสม และรู้เท่าทัน ต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนทำอะไรได้ ติดตามข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เลือกรับ และใช้ข้อมูลข่าวสาร ในการเรียนรู้ได้เหมาะสม	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	รายงาน การวิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน อย่างเหมาะสม	๑. ศึกษาข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ประจำวันจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์เชื่อมโยงผล กระทบที่มีต่อการดำเนินชีวิต ประจำวัน ๓. จัดทำรายงานผลการ วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ๔. นำเสนอผลการวิเคราะห์

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. เปรียบเทียบ บทบาท หน้าที่ของ องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล	ผู้เรียนรู้อะไร บทบาทหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล ผู้เรียนทำอะไรได้ เปรียบเทียบบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล	ทักษะ การเปรียบเทียบ	ตาราง เปรียบเทียบ บทบาทหน้าที่ ขององค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น กับรัฐบาล	๑. ศึกษาบทบาทหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล ๒. เปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล ๓. อภิปรายและสรุปความเหมือน และความแตกต่างของบทบาท หน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล ๔. จัดทำตารางเปรียบเทียบ บทบาทหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นกับรัฐบาล และนำเสนอ
๒. มีส่วนร่วม ในกิจกรรม ต่าง ๆ ที่ ส่งเสริม ประชาธิปไตย ในท้องถิ่น และประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร การส่งเสริมประชาธิปไตย ในระดับท้องถิ่นและประเทศ ส่งผลให้เกิดความมั่นคง ในวิถีประชาธิปไตย ผู้เรียนทำอะไรได้ มีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่าง ๆ ที่ส่งเสริม ประชาธิปไตยในท้องถิ่น และประเทศ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	โครงการส่งเสริม ประชาธิปไตย ในระดับโรงเรียน และชุมชน	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการส่งเสริม ประชาธิปไตย ๒. สังเกตและรวบรวมกิจกรรม ในท้องถิ่นและประเทศ ที่มีลักษณะของการส่งเสริม ประชาธิปไตย ๓. อธิบาย/สรุปสิ่งที่สังเกต โดยการอ้างอิงข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาค้นคว้า ๔. สรุปความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ของกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริม ประชาธิปไตย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. จัดทำโครงการส่งเสริม ประชาธิปไตยในระดับ โรงเรียน/ชุมชน
๓. อภิปราย บทบาท ความสำคัญ ในการใช้สิทธิ ออกเสียง เลือกตั้ง ตามระบอบ ประชาธิปไตย	ผู้เรียนรู้อะไร การใช้สิทธิออกเสียง เลือกตั้ง เป็นปัจจัยสำคัญ ของกระบวนการ ทางประชาธิปไตย ผู้เรียนทำอะไรได้ อภิปรายบทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิ ออกเสียงเลือกตั้ง ตามระบอบประชาธิปไตย	๑. ทักษะ การสังเกต ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะการ สรุปอ้างอิง	การพูดอภิปราย แสดงความคิดเห็น ความสำคัญของ ในการใช้สิทธิ ออกเสียง เลือกตั้ง	๑. สังเกตและรวบรวม เหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต ประจำวันของผู้เรียนที่เห็นว่า เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิ ออกเสียงตามระบอบ ประชาธิปไตย ๒. ให้ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ๓. อธิบายเชื่อมโยงลักษณะ ของข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ให้เห็นความสัมพันธ์กับ ระบอบประชาธิปไตย ๔. อภิปรายเพื่อขยายความรู้ หรือข้อมูลโดยอ้างอิงความรู้ ๕. สรุปความคิดเห็นจากการ อภิปราย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้
ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ
ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย บทบาท ของผู้ผลิต ที่มีความ รับผิดชอบ	ผู้เรียนรู้อะไร บทบาทของผู้ผลิตที่มี ความรับผิดชอบต่อสังคม ต้องคำนึงถึงจรรยาบรรณ และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ การบริหารจัดการทรัพยากร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายบทบาทของผู้ผลิต ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	แผนผังความคิด แสดงบทบาท ผู้ผลิตที่มี ความรับผิดชอบต่อสังคม	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ บทบาทของผู้ผลิต ๒. แยกแยะบทบาทของผู้ผลิต ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และไม่รับผิดชอบต่อสังคม ๓. วิเคราะห์และสรุปบทบาท ของผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ๔. จัดทำแผนผังความคิด แสดงบทบาทของผู้ผลิต ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ๕. นำเสนอแผนผังความคิด แสดงบทบาทผู้ผลิตที่มี ความรับผิดชอบต่อสังคม
๒. อธิบาย บทบาท ของผู้บริโภค ที่รู้เท่าทัน	ผู้เรียนรู้อะไร ผู้บริโภคต้องรู้เท่าทัน ในการบริโภคที่ส่งผลให้ การบริหารจัดการทรัพยากร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายบทบาทของ ผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	แผนผังความคิด แสดงบทบาท ผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริโภค ๒. แยกแยะข้อมูลบทบาท ของผู้บริโภคที่ดีและไม่ดี ๓. วิเคราะห์และสรุปบทบาท ของผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน ๔. จัดทำแผนผังความคิด แสดงบทบาทของผู้บริโภค ที่รู้เท่าทัน ๕. นำเสนอแผนผังความคิด แสดงบทบาทของผู้บริโภค ที่รู้เท่าทัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. บอกวิธีและ ประโยชน์ ของการใช้ ทรัพยากร อย่างยั่งยืน	ผู้เรียนรู้อะไร การใช้ทรัพยากร อย่างถูกวิธีก่อให้เกิดผล ต่อการดำเนินชีวิต อย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกวิธีและประโยชน์ ของการใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน	๑. ทักษะ การระบุ ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	โครงงาน “ทรัพยากรใน ท้องถิ่นและ การใช้ประโยชน์ อย่างคุ้มค่า”	๑. ศึกษาประโยชน์ของ ทรัพยากรจากแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลาย ๒. สังเกตและรวบรวมข้อมูล ที่มีอยู่รอบตัวในท้องถิ่น ๓. บอกลักษณะของทรัพยากร ที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่ได้จาก การสังเกต ๔. อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ประโยชน์ทรัพยากรและ ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า และยั่งยืน ๕. จัดทำโครงงาน “ทรัพยากร ในท้องถิ่นและการใช้ประโยชน์ ที่คุ้มค่าและยั่งยืน”

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล	ผู้เรียนรู้อะไร ผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาลมีความสัมพันธ์กัน และมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล	ทักษะการจัด โครงสร้าง	แผนผังแสดง โครงสร้าง ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคารและ รัฐบาล	๑. ศึกษาและรวบรวมความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ ผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ๒. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ๓. จัดโครงสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวกับผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ๔. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล
๒. ยกตัวอย่างการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่น	ผู้เรียนรู้อะไร การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เป็นการบริหารจัดการเพื่อประสานประโยชน์ในท้องถิ่น ผู้เรียนทำอะไรได้ ยกตัวอย่างการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่น	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การให้เหตุผล	การจัด นิทรรศการ การรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจ ภายในท้องถิ่น	๑. กำหนดจุดประสงค์และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น ๒. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น ๓. นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น ๔. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น ๕. อธิบายให้เห็นความสอดคล้องของเหตุและผลของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น ๖. จัดนิทรรศการการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายความสำคัญของวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร วิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นวิธีการเรียนรู้อารยธรรม วิถีชีวิตของคนในอดีต โดยอาศัยการศึกษาหลักฐาน วิธีการ และแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ตั้งประเด็น เลือกตัวบุคคล หลักฐาน แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ในท้องถิ่น ๒. อธิบายและใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ ของท้องถิ่นได้	๑. ทักษะการแปลความ ๒. ทักษะการตีความ ๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	รายงาน การสืบค้นประวัติศาสตร์ ชุมชนให้เห็นวิธีการทางประวัติศาสตร์	๑. ศึกษาและทำความเข้าใจความสำคัญและขั้นตอนการศึกษาประวัติศาสตร์ ๒. เรียบเรียงและถ่ายทอดตามวิธีการที่ต้องการ ๓. ศึกษาและทำความเข้าใจความหมาย/จุดประสงค์ของขั้นตอนทางประวัติศาสตร์แต่ละขั้นตอน ๔. อธิบายความหมายความสำคัญและจุดประสงค์ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ ๕. สืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ชุมชน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๖. รายงานการสืบค้นประวัติศาสตร์ชุมชนให้เห็นวิธีการทางประวัติศาสตร์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. นำเสนอ ข้อมูลจาก หลักฐานที่ หลากหลาย ในการทำ ความเข้าใจ เรื่องราว สำคัญในอดีต	ผู้เรียนรู้อะไร อารยธรรม วิถีชีวิตของ คนในอดีต สามารถศึกษา ได้จากหลักฐาน วิธีการ และ แหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ยกตัวอย่างหลักฐาน ที่เหมาะสมที่จะนำมาศึกษา เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ๒. นำเสนอข้อมูลและ วิธีการที่ได้จากหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ได้ ๓. จำแนกข้อเท็จจริงและ ความจริงจากหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ได้	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	การเล่าเรื่องราว หรือเหตุการณ์ ที่สำคัญในอดีต โดยอ้างอิง หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์	๑. รวบรวมแหล่งเรียนรู้ หลักฐานที่ใช้ในการศึกษา เรื่องราวหรือเหตุการณ์สำคัญ ทางประวัติศาสตร์ ๒. บอกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ สำคัญในอดีตที่ได้จาก หลักฐานการเรียนรู้ทาง ประวัติศาสตร์ ๓. ขยายความรู้โดยอ้างอิง จากความรู้หรือประสบการณ์ ๔. สรุปความรู้และเล่าเรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต โดยอ้างอิงหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของประเทศ เพื่อนบ้าน ในปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ เพื่อนบ้าน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ของประเทศเพื่อนบ้าน ในปัจจุบัน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	นิทรรศการ สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของประเทศ เพื่อนบ้าน	๑. สืบค้นและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ เพื่อนบ้าน ๒. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพสังคม เศรษฐกิจและ การเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน ๓. สรุปและอธิบายสภาพ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของประเทศเพื่อนบ้าน ๔. จัดนิทรรศการสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของ ประเทศเพื่อนบ้าน
๒. บอกความ สัมพันธ์ของ กลุ่มอาเซียน โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร กลุ่มอาเซียน ผู้เรียนทำอะไร ๑. บอกข้อตกลง ของกลุ่มอาเซียน ๒. เปรียบเทียบความเป็นมา ของประเทศไทย กับกลุ่มอาเซียน	๑. ทักษะ การสรุปย่อ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	แผนผังความคิด เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ ของกลุ่มอาเซียน ด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง	๑. ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับ การรวมตัวกันของกลุ่มอาเซียน ๒. จบใจความสำคัญของเรื่อง ๓. เรียบเรียงเรื่องใหม่ ให้มีความกระชับ ๔. เชื่อมโยงข้อมูลที่มี ความสัมพันธ์กัน ๕. ศึกษาความสัมพันธ์ ของข้อมูล ๖. เขียนแผนผังความคิด เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ของกลุ่มอาเซียน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก
ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย พัฒนาการ ของไทยสมัย รัตนโกสินทร์ โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการของไทย สมัยรัตนโกสินทร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายพัฒนาการของ สมัยรัตนโกสินทร์ ๒. วิเคราะห์จุดเด่นของ การพัฒนาสมัยรัตนโกสินทร์	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง ๔. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	สมุดภาพ เกี่ยวกับ พัฒนาการของ ไทยสมัย รัตนโกสินทร์	๑. สํารวจค้นหาข้อมูล ทางประวัติศาสตร์ไทย สมัยรัตนโกสินทร์ ๒. วิเคราะห์ข้อมูล ตีความ สรุปความ ข้อมูล โดยมีการ อ้างอิงหลักฐาน ๓. จัดทำสมุดภาพเกี่ยวกับ พัฒนาของไทยสมัย รัตนโกสินทร์ ๔. นำเสนอสมุดภาพ พร้อมอธิบาย
๒. อธิบายปัจจัย ที่ส่งเสริม ความเจริญ รุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจ และการ ปกครอง ของไทยสมัย รัตนโกสินทร์	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยส่งเสริมความเจริญ รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและการ ปกครองสมัยรัตนโกสินทร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริม ความเจริญรุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจและการปกครอง ของไทยสมัยรัตนโกสินทร์	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การตีความ ๕. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	แผนผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งเสริม ความรุ่งเรือง ทางเศรษฐกิจและ การปกครองไทย สมัยรัตนโกสินทร์	๑. สํารวจค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญ รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและ การปกครองสมัยรัตนโกสินทร์ ๒. วิเคราะห์ ตีความและ สรุปความโดยมีหลักฐานอ้างอิง ๓. จัดทำแผนผังมโนทัศน์เกี่ยว กับปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญ รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ยกตัวอย่าง ผลงาน ของบุคคล สำคัญ ด้านต่าง ๆ สมัย รัตนโกสินทร์	ผู้เรียนรู้อะไร คนดีศรีรัตนโกสินทร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายเกี่ยวกับ พระกรณียกิจของ พระมหากษัตริย์ ในสมัยรัตนโกสินทร์ได้ ๒. วิเคราะห์ พระราชกรณียกิจ ของพระมหากษัตริย์ ในสมัยรัตนโกสินทร์ ที่ส่งผลต่อสังคมไทย ปัจจุบัน	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง ๔. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๕. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	สมุดเล่มใหญ่ เกี่ยวกับประวัติ และผลงาน ความดีพระมหา- กษัตริย์ที่ทรงมี พระมหากรุณา ต่อแผ่นดิน	๑. กระบวนการสืบค้น ทางประวัติศาสตร์ ๒. กระบวนการวิเคราะห์ ตีความ สรุปความ ๓. วิธีการทำสมุดเล่มใหญ่
๔. อธิบาย ภูมิปัญญาไทย ที่สำคัญสมัย รัตนโกสินทร์ ที่น่า ภาคภูมิใจ และควรค่า แก่การ อนุรักษ์ไว้	ผู้เรียนรู้อะไร อนุรักษภูมิปัญญาไทย สมัยรัตนโกสินทร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุนิยามภูมิปัญญาไทย ที่สำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ ที่น่าภาคภูมิใจและควรค่า แก่การอนุรักษ์ไว้ ๒. อธิบายถึงวิธีการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาที่มีคุณค่า ทางประวัติศาสตร์	๑. ทักษะ การตั้งคำถาม ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง ๔. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	การนำเสนอ วรรณกรรม หรือภูมิปัญญา ที่ตนเองสนใจ ในสมัย รัตนโกสินทร์ พร้อมกับการนำ เสนอในรูปแบบ ที่ตนเองถนัด พร้อมแนวทาง การอนุรักษ์	๑. การตั้งประเด็นคำถาม ๒. กระบวนการวิเคราะห์ เชื่อมโยง สรุปอ้างอิง คุณค่าของภูมิปัญญา ในสมัยรัตนโกสินทร์ และแนวทางการอนุรักษ์ ๓. วิธีการนำเสนอ เช่น แสดงละคร แผ่นพับ power point ฯลฯ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (แผนที่ ภาพถ่าย ชนิดต่าง ๆ) ระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคมของประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เป็นสิ่งที่นำไปสู่การค้นหา ลักษณะสำคัญทางกายภาพ และสังคมของประเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (แผนที่ ภาพถ่ายชนิดต่าง ๆ) ระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคมของประเทศ ๒. บอกลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคมของประเทศ	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการคัดแยก ๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	๑. แผนผังการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ให้สอดคล้องกับลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคม ๒. การอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ให้สอดคล้องกับลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคม	๑. สำรวจค้นหาเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่สามารถนำไปสู่การค้นหาลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศ ๒. คัดแยกเครื่องมือให้เหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพและสังคมไทย ๓. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการบอกลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคมไทย ๔. เขียนแผนผังการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และนำเสนอด้วยการอธิบาย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร ลักษณะทางกายภาพ มีผลต่อปรากฏการณ์ ธรรมชาติของประเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายสาเหตุของ การเกิดปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติของประเทศ	๑. ทักษะ การให้เหตุผล ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	การอธิบาย ความสัมพันธ์ ของปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ กับปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ ของประเทศ	๑. วิธีการตั้งประเด็น ๒. กระบวนการวางแผน สืบค้นความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะทางกายภาพ กับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ของประเทศ ๓. กระบวนการสรุปความ โดยให้เหตุผลประกอบ การอธิบาย ๔. อธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะทางกายภาพ กับปรากฏการณ์ธรรมชาติ ของประเทศ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ระหว่าง สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อม ทางสังคม ในประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทำให้เกิดสิ่งแวดล้อม ทางสังคมในประเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม ทางสังคมในประเทศ	๑. ทักษะ การระบุ ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๓. ทักษะ การคัดแยก	ภาพวาด ผลที่เกิดจาก สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อม ทางสังคม	๑. กระบวนการบ่งชี้ ความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม ทางสังคมในประเทศ ๒. กระบวนการวิเคราะห์ เปรียบเทียบและคัดแยก สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ในประเทศ ๓. วาดภาพที่แสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับ สิ่งแวดล้อมทางสังคม
๒. อธิบายการ เปลี่ยนแปลง สภาพ ธรรมชาติใน ประเทศไทย จากอดีต ถึงปัจจุบัน และผล ที่เกิดขึ้น จากการ เปลี่ยนแปลง นั้น	ผู้เรียนรู้อะไร การดัดแปลงหรือ ปรับเปลี่ยนสภาพธรรมชาติ มีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ วัฒนธรรม และ ประชากรในประเทศไทย จากอดีตถึงปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติของไทย จากอดีตถึงปัจจุบัน และผลที่เกิดขึ้นจาก การเปลี่ยนแปลงนั้น	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสรุปความ	รายงานผล การสืบค้น เกี่ยวกับสภาพ การเปลี่ยนแปลง ทางสภาพ ธรรมชาติจาก อดีตถึงปัจจุบัน	๑. กระบวนการตั้งประเด็น คำถามเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ ๒. กระบวนการวางแผน สืบค้นเกี่ยวกับสภาพ การเปลี่ยนแปลง ทางสภาพธรรมชาติ จากอดีตถึงปัจจุบัน ๓. กระบวนการสรุปความ เกี่ยวกับผลของการ เปลี่ยนแปลงทาง สภาพธรรมชาติจากอดีต ถึงปัจจุบัน ๔. เขียนรายงานผลการสืบค้น ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมจากอดีตถึงปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. จัดทำ แผนการใช้ ทรัพยากร ในชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร การวางแผนการใช้ ทรัพยากรบุคคลอย่างมี จิตสำนึกให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ แผนการอนุรักษ์ การใช้ทรัพยากรในชุมชน ของตนเอง	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การสรุปความ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	แผนการใช้ ทรัพยากร ในชุมชน ของตนเอง อย่างคุ้มค่า	๑. กระบวนการวางแผน สืบค้นการใช้ทรัพยากร ๒. กระบวนการสรุป ความเป็นไปได้ในการวางแผน การใช้ทรัพยากร ๓. กระบวนการนำความรู้ ที่ได้จากการสืบค้น และสรุปความ ๔. จัดทำแผนการใช้จ่าย ทรัพยากรในชุมชนของตน อย่างคุ้มค่า

♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอดสาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนา ในฐานะ เป็นศาสนา ประจำชาติ หรือความ สำคัญของ ศาสนาที่ตน นับถือ ๒. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหารจัดการ เจริญปัญญา มีสติที่เป็น พื้นฐาน ของสมาธิ ในพระพุทธ- ศาสนา หรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา	ศาสนาทุกศาสนา มีความสำคัญ ต่อผู้นับถือ การสวดมนต์และ การแผ่เมตตา เป็นการบริหารจัดการ และเจริญปัญญา ตามหลักธรรม ของพุทธศาสนา ที่พุทธศาสนิกชน นับถือเป็นแนวทาง ปฏิบัติ เพื่อเป็น มรดกทาง วัฒนธรรมและ เป็นหลักในการ พัฒนาตน พัฒนาชาติ	๑. พระพุทธ- ศาสนาในฐานะ เป็นศาสนา ประจำชาติ เช่น เป็นเอกลักษณ์ ของชาติไทย เป็นรากฐานทาง วัฒนธรรมไทย เป็นศูนย์รวม จิตใจ เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมไทย และเป็นหลัก ในการพัฒนา ชาติไทย ๒. สวดมนต์ ไหว้พระ สรวเสริญ คุณพระรัตนตรัย และแผ่เมตตา - รู้ความหมาย ของสติ สัมปชัญญะ สมาธิและ ปัญญา - รู้วิธีปฏิบัติ และประโยชน์ ของการ บริหารจัดการและ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. การนำเสนอ วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพุทธศาสนา ที่มีอิทธิพลต่อ การดำเนินชีวิต ของชาวไทย ในประเด็น - เอกลักษณ์ ของชาติไทย - รากฐานและ มรดกทาง วัฒนธรรม - ศูนย์รวมจิตใจ - การพัฒนา ชาติไทยตาม แนวทางของ พระพุทธ ศาสนา - ศาสนา ประจำชาติ ๒. คู่มือ การดำเนินชีวิต ตามแนวทางของ ศาสนาที่นับถือ	๑. รวบรวมและ ศึกษาข้อมูลที่แสดง ให้เห็นถึงความสำคัญ ของพระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นศาสนา ประจำชาติหรือ ความสำคัญของ ศาสนาที่ตนนับถือ ต่อชาติไทย ๒ วิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา ในประเด็น ๑) เป็นเอกลักษณ์ ของชาติไทย ๒) เป็นรากฐาน มรดกทางวัฒนธรรม ๓) เป็นศูนย์รวม จิตใจ ๔) เป็นหลักใน การพัฒนาชาติไทย ๕) เป็นศาสนา ประจำชาติ ๓. วิเคราะห์ การกระทำ/พฤติกรรม/ การปฏิบัติของตนเอง ใน ๑ วัน ว่ามี พฤติกรรมใดบ้าง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด		เจริญปัญญา - ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และ การนอน อย่างมีสติ - ฝึกการกำหนด รู้ความรู้สึก เมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัส สิ่งที่มากระทบ ใจรับรู้ ธรรมารมณ์ - ฝึกให้มีสมาธิ ในการฟัง การอ่าน การคิด และ การเขียน			ที่เป็นพฤติกรรม ที่ได้รับอิทธิพล จากศาสนา ๔. วิเคราะห์ ประโยชน์และคุณค่า ของการสวดมนต์ แผ่เมตตา และ บริหารจิต เจริญปัญญา ตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๕. สรุปผล การวิเคราะห์ข้อมูล ในรูปของตาราง วิเคราะห์ความสำคัญ ของพุทธศาสนา ที่มีอิทธิพลต่อ การดำเนินชีวิตของ ชาวไทยในประเด็น ที่กำหนด ๖. สรุปหลักธรรม ทางศาสนาที่เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทาง การดำเนินชีวิต ประจำวันของชาวไทย นำมาจัดทำคู่มือ การดำเนินชีวิต ตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๗. ปฏิบัติกิจกรรม การพัฒนาจิตและ เจริญปัญญา ตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๒. สรุป พุทธประวัติ ตั้งแต่ปลงอายุ สังขารจนถึง สังขารนีย- สถานหรือ ประวัติศาสดา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๓. เห็นคุณค่า และประพจน์ ตนตาม แบบอย่างการ ดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด	พุทธประวัติ สาวก ชาดก ศาสนิกชน ตัวอย่าง และ ประวัติศาสดา ที่ตนนับถือ ก่อให้เกิดศรัทธา และปฏิบัติ ตามหลักธรรม คำสอนของ ศาสนาที่ ศาสนิกชนควร ศึกษาแบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิดเพื่อ นำมาใช้เป็น แบบอย่าง การดำเนินชีวิต ที่ถูกต้อง	๑. พุทธประวัติ - ปลงอายุ สังขาร - ปัจฉิมสาวก - ปรินิพพาน และการถวาย พระเพลิง - แจกพระบรม สารวิภังค - สังขารนีย- สถาน ๔ ๒. พุทธสาวก พุทธสาวิก - พระวรา ๓. ชาดก - ทิฆิณิกะ ชาดก - สัพพทา ชาดก ๔. ศาสนิกชน ตัวอย่าง - พ่อขุนราม คำแหง มหาราช - สมเด็จ พระมหา สมณเจ้ากรม พระปรมา ภิชากร ชินวร	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุปย่อ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง ๔. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	๑. การนำเสนอ พุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดา ของศาสนาอื่น ๆ ตามที่กำหนด ด้วยวิธีการ ที่ผู้เรียนถนัด ๒. การเปรียบเทียบ พฤติกรรม ของตัวละครที่ อ่านกับพฤติกรรม ของผู้เรียน	๑. ศึกษาประวัติ ศาสดาที่ตนนับถือ ๒. จับใจความสำคัญ ของเรื่อง/เหตุการณ์ ตามที่กำหนด ๓. นำเสนอผล การศึกษาด้วยวิธีการ ที่ผู้เรียนถนัด ๔. ศึกษาประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่กำหนด ๕. จับใจความสำคัญ ของเรื่อง/เหตุการณ์ ที่กำหนด ๖. ศึกษาพฤติกรรม ของตัวละคร เชื่อมโยงกับการ ดำเนินชีวิตประจำวัน ของนักเรียน ๗. อธิบายพฤติกรรม ของตนเองที่ สอดคล้องกับ ตัวละครโดยอ้างอิง แบบอย่าง ข้อคิด จากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและ ศาสนิกชนตัวอย่าง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๔. วิเคราะห์ ความสำคัญ และเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม ไตรสิกขาและ หลักธรรม โอวาท ๓ ใน พระพุทธ- ศาสนา หรือ หลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๕. ชื่นชม การทำความดี ของบุคคลใน ประเทศตาม หลักศาสนา พร้อมทั้งบอก แนวปฏิบัติ ในการดำเนิน ชีวิต ๗. ปฏิบัติตนตาม หลักธรรมของ ศาสนาที่ตน นับถือ เพื่อแก้ ปัญหา อบายมุขและ สิ่งเสพติด	หลักธรรมทาง ศาสนามีอิทธิพล ต่อการประพฤติ ปฏิบัติของ ศาสนิกชนเพื่อ การดำเนินชีวิต ที่ส่งผล ให้เกิดการอยู่ ร่วมกันอย่าง สันติสุข	๑. พระรัตนตรัย ๒. ไตรสิกขา ๓. โอวาท ๓ ๔. พุทธศาสน- สุภาษิต ๕. ตัวอย่าง การกระทำ ความดีของ บุคคลในประเทศ ๖. หลักธรรม : อริยสัจ ๔ หลักธรรม ๗. โอวาท ๓ : เบญจศีล เบญจธรรม อบายมุข ๖ กุศลมูล ๓ หรือหลักธรรม ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๔. ทักษะ การสำรวจค้นหา	การนำเสนอ การดำเนินชีวิต ตามหลักธรรม ของศาสนา ที่นับถือเพื่อ แก้ปัญหา อบายมุขและ สิ่งเสพติด	๑. รวบรวมหลักธรรม การปฏิบัติตน และ การแสดงความ เคารพหลักธรรม คำสอนของศาสนา ที่นับถือ ๒. วิเคราะห์ ความสำคัญของ พระรัตนตรัยและ การแสดงความเคารพ การปฏิบัติตาม ไตรสิกขาและ หลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๓. สรุปและรายงาน ผลการวิเคราะห์ ๔. ค้นหาและศึกษา ประวัติของบุคคล ที่ทำความดีตาม หลักธรรมของ ศาสนาที่นับถือ ๕. วิเคราะห์ การกระทำของ บุคคลกระทำความดี ที่สอดคล้องกับ แนวทางของศาสนา ที่นับถือ ๖. สรุปความดีและ หลักธรรมที่บุคคล ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๗. เชื่อมโยงหลัก ธรรมไปใช้ในการแก้ ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น ๘. นำเสนอ การดำเนินชีวิต ตามหลักธรรมของ ศาสนาที่นับถือ เพื่อแก้ปัญหา อบายมุขและ สิ่งเสพติด
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๘. อธิบาย หลักธรรม สำคัญของ ศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป ๙. อธิบาย ลักษณะสำคัญ ของศาสนพิธี พิธีกรรมของ ศาสนาอื่น ๆ และปฏิบัติตน ได้อย่าง เหมาะสม เมื่อต้อง เข้าร่วมพิธี	หลักธรรม เป็นหัวใจที่สำคัญ ของศาสนา นำไปสู่การ ปฏิบัติตนที่ถูกต้อง และเหมาะสม ตามแนวทาง ของศาสนา เพื่อธำรงรักษา ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. หลักธรรม สำคัญของศาสนา ต่าง ๆ - พระพุทธ- ศาสนา : อริยสัจ ๔ โอวาท ๓ ฯลฯ - ศาสนา อิสลาม : หลักศรัทธา หลักปฏิบัติ หลักจริยธรรม - คริสต์ ศาสนา : บัญญัติ ๑๐ ประการ ๒. ศาสนพิธีของ ศาสนาต่าง ๆ - พระพุทธ- ศาสนา ศาสนพิธี ที่เป็น	๑. ทักษะ การระบุ ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การแปลความ ๔. ทักษะ การสังเคราะห์	แผ่นพับแสดง หลักธรรมของ แต่ละศาสนา ศาสนพิธีและ พิธีกรรมสำคัญ ของแต่ละศาสนา ๕. ทักษะ การนำเสนอ	๑. ศึกษาและระบุ หลักธรรมสำคัญ ของศาสนาต่าง ๆ ๒. แปลความ และสรุปสาระสำคัญของหลักธรรม ของแต่ละศาสนา ๓. รวบรวมพิธีกรรม ทางศาสนาที่มี ความสอดคล้องกับ หลักธรรมของแต่ละ ศาสนา ๔. สังเคราะห์และ เชื่อมโยงความ สัมพันธ์ของข้อมูล ๕. จัดทำแผ่นพับ หลักธรรม ศาสนพิธี และพิธีกรรมสำคัญ ของแต่ละศาสนา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		พุทธบัญญัติ เช่น บรรพชา อุปสมบท ศาสนพิธีที่ เกี่ยวเนื่องกับ พระพุทธ- ศาสนา เช่น ทำบุญพิธี เนื่องใน วันสำคัญ ทางศาสนา - ศาสนาอิสลาม เช่น การละหมาด การถือศีลอด การบำเพ็ญ ฮัจญ์ ฯลฯ - คริสต์ศาสนา เช่น ศีลล้างบาป ศีลกัณฑ์บาป ศีลกำลัง ศีลมหาสนิท ฯลฯ - ศาสนาฮินดู เช่น พิธีศราทธ์ พิธีบูชาเทวดา			

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. อธิบายความรู้ เกี่ยวกับ สถานที่ต่าง ๆ ในศาสนสถาน และปฏิบัติตน ได้อย่าง เหมาะสม ๒. มีมรรยาท ของความเป็น ศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด	ศาสนิกชนที่ดี มีหน้าที่ในการ ปฏิบัติตนใน ศาสนสถาน อย่างถูกต้อง และเหมาะสม รักษาศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ความรู้ เบื้องต้นเกี่ยวกับ สถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด เช่น เขตพุทธาวาส สังฆาวาส ๒. การปฏิบัติตน ที่เหมาะสม ภายในวัด ๓. มรรยาทของ ความเป็น ศาสนิกชน - การถวายของ แก่พระภิกษุ - การปฏิบัติตน ในขณะฟัง ธรรม - การปฏิบัติตน ตามแนวทาง ของพุทธ- ศาสนิกชน เพื่อประโยชน์ ต่อศาสนา	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การสังเคราะห์	๑. นิทรรศการ “ศาสนสถานของ ศาสนาที่นับถือ” ๒. คู่มือการ ปฏิบัติตนตาม มารยาทของ ศาสนิกชน ในศาสนสถาน ของศาสนา ที่นับถือ	๑. รวบรวมข้อมูล ค้นหา และศึกษา เขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส ศาสนสถานของ ศาสนาที่นับถือ ๒. สังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ ที่ชัดเจน ๓. อธิบายความรู้ ให้กระจ่างชัดเจน ๔. จัดนิทรรศการ “ศาสนสถานของ ศาสนาที่นับถือ” ๕. จัดทำคู่มือ การปฏิบัติตน ตามมารยาท ของศาสนิกชนที่ดี ในศาสนสถานของ ศาสนาที่นับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๓. อธิบาย ประโยชน์ ของการ เข้าร่วมใน ศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรม ในวันสำคัญ ทางศาสนา ตามที่กำหนด และปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง ๔. แสดงตนเป็น พุทธมามกะ หรือแสดงตน เป็นศาสนิกชน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	การเข้าร่วม ในศาสนพิธี พิธีกรรม และกิจกรรม ในวันสำคัญ ทางศาสนาด้วย ความถูกต้อง เป็นการแสดง การยอมรับ ในหลักการ ของศาสนา	๑. ทบทวน การอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนา พระปริตร ๒. พิธีทอดผ้าป่า ๓. พิธีทอดกฐิน ๔. ระเบียบพิธี ในการทำบุญ งานอวมงคล ๕. การปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง ในศาสนพิธี พิธีกรรม และ วันสำคัญ ทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ ๖. ประโยชน์ ของการเข้าร่วม ในศาสนพิธี/ พิธีกรรม และ วันสำคัญ ทางศาสนา ๗. การแสดงตน เป็นพุทธมามกะ ขึ้นเตรียมการ ขึ้นพิธีการ	๑. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง ๔. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๕. ทักษะ การสังเคราะห์	การนำเสนอ ประสพการณ์ ของตนเองในการ ประกาศตนเป็น พุทธมามกะ หรือศาสนิกชน ของศาสนา ที่ตนนับถือ หรือ การเข้าร่วม ในศาสนพิธี พิธีกรรมและ กิจกรรมในวัน สำคัญทางศาสนา	๑. ศึกษาและ รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการประกอบ พิธีกรรมทางศาสนา ๒. วิเคราะห์หา สาเหตุที่ทำให้คน เข้าร่วมพิธีกรรม ทางศาสนาและ ประโยชน์ของ การเข้าร่วมพิธีกรรม ทางศาสนา ๓. อธิบายสาเหตุ และประโยชน์ของ การเข้าร่วมพิธีกรรม โดยเชื่อมโยงกับ ข้อมูลที่ได้ศึกษาและ ประสพการณ์ ๔. ทบทวนความรู้ เกี่ยวกับการแสดง ตนเป็นพุทธมามกะ หรือศาสนิกชนของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๕. แสดงบทบาท สมมติในการ ประกาศตนเป็น พุทธมามกะหรือ ศาสนิกชนของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๖. รวบรวมและ นำเสนอประสพการณ์ ของตนเองในการ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ประกาศตนเป็น พุทธมามกะหรือ ศาสนิกชนของ ศาสนาที่ตนนับถือ หรือการเข้าร่วม ในศาสนพิธี พิธีกรรม และ กิจกรรมใน วันสำคัญทางศาสนา

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. เปรียบเทียบ บทบาท หน้าที่ของ องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล ๒. มีส่วนร่วม ในกิจกรรม ต่าง ๆ ที่ส่งเสริม ประชาธิปไตย ในท้องถิ่น และประเทศ ๓. อภิปราย บทบาท ความสำคัญ ในการใช้สิทธิ ออกเสียง เลือกตั้ง ตามระบอบ ประชาธิปไตย	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อยู่ภายใต้ การดูแล ของรัฐบาล มีบทบาทหน้าที่ ในการช่วยเหลือ รัฐบาลและร่วม กิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริม ประชาธิปไตย ในระดับท้องถิ่น และประเทศ	๑. บทบาทหน้าที่ ขององค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล ๒. กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม ประชาธิปไตย ในท้องถิ่น และประเทศ ๓. การมีส่วนร่วม ในการออก กฎหมาย ระเบียบ กติกา การเลือกตั้ง ๔. สอดส่อง ดูแลผู้มี พฤติกรรม การกระทำผิด การเลือกตั้ง ๕. ตรวจสอบ คุณสมบัติ ๖. การใช้สิทธิ ออกเสียง เลือกตั้ง ตามระบอบ ประชาธิปไตย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๓. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๔. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๕. ทักษะ การระบุ	๑. ตาราง เปรียบเทียบ บทบาทหน้าที่ ขององค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น กับรัฐบาล ๒. นิทรรศการ ให้ความรู้เกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล	๑. รวบรวมและ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและรัฐบาล โดยการสังเกตจาก สิ่งสัมผัสใน ชีวิตประจำวันและ ให้ข้อมูล ๒. เปรียบเทียบ บทบาทหน้าที่ของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและ รัฐบาล ๓. ศึกษาหน้าที่ ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในส่วน ที่เกี่ยวข้องกับการ ส่งเสริมประชาธิปไตย ในท้องถิ่น ๔. ช่วยกันอภิปราย และสรุปบทบาท หน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วมกิจกรรม ส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๕. ร่วมกันจัด นิทรรศการให้ความรู้ เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาลและ ส่งเสริมประชาธิปไตย ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้
ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ
ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. อธิบาย บทบาท ของผู้ผลิต ที่มีความ รับผิดชอบ ๒. อธิบาย บทบาท ของผู้บริโภค ที่รู้เท่าทัน ๓. บอกวิธีและ ประโยชน์ของ การใช้ ทรัพยากร อย่างยั่งยืน	ผู้ผลิตที่มี ความรับผิดชอบ ต่อสังคม ต้องคำนึงถึง จรรยาบรรณ และสิ่งแวดล้อม ผู้บริโภคต้องรู้ เท่าทันในการ บริโภค ซึ่งส่งผล ให้การบริหาร จัดการทรัพยากร เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และคุ้มค่า	๑. บทบาท ของผู้ผลิต ที่มีคุณภาพ เช่น คำนึงถึง สิ่งแวดล้อม มีจรรยาบรรณ ความรับผิดชอบ ต่อสังคมวางแผน ก่อนเริ่มลงมือทำ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดความ ผิดพลาดและ การสูญเสีย ฯลฯ ๒. ทักษะ การใช้ ทรัพยากร อย่างมี ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ๓. ประโยชน์ ของการผลิต สินค้าที่มี คุณภาพ ๔. คุณสมบัติ ของผู้บริโภคที่ดี ๕. พฤติกรรม ของผู้บริโภค ที่บกพร่อง	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การระบุ ๔. ทักษะ การเชื่อมโยง ๕. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๖. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	๑. แผนผัง ความคิดผู้ผลิต ที่มีความ รับผิดชอบและ ผู้บริโภค ที่รู้เท่าทัน ๒. โครงงาน “ทรัพยากร ในท้องถิ่นและ การใช้ประโยชน์ อย่างคุ้มค่า”	๑. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับ - บทบาทของ ผู้ผลิตที่มีความ รับผิดชอบต่อสังคม - บทบาทของ ผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน ๒. แยกแยะ พฤติกรรมของ ผู้ผลิตและผู้บริโภค ตามเกณฑ์ - บทบาทของ ผู้ผลิตที่มีความ รับผิดชอบต่อสังคม/ ไม่รับผิดชอบ - บทบาทของ ผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน/ และรู้ไม่เท่าทัน ๓. สรุปความรู้ - บทบาทของ ผู้ผลิตที่มีความ รับผิดชอบต่อสังคม - บทบาทของ ผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน ๔. จัดทำแผนผัง ความคิดบทบาท ของผู้ผลิตที่มีความ รับผิดชอบต่อสังคม และบทบาทของ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๖. คุณค่าและ ประโยชน์ ของผู้บริโภค ที่รู้เท่าทัน ที่มีต่อตนเอง ครอบครัวและ สังคม			ผู้บริโภคที่รู้เท่าทัน ที่มีต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ๕. ศึกษาและระบุ ทรัพยากรในท้องถิ่น ที่ใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน ๖. วิเคราะห์ เชื่อมโยงและระบุ ทรัพยากรในท้องถิ่น ที่ใช้ในการผลิต และบริโภค ๗. อภิปรายหา แนวทางในการใช้ ทรัพยากรที่มี อย่างยั่งยืนและคุ้มค่า ๘. สรุปวิธีการและ ประโยชน์ของการใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และยั่งยืน ๙. ทำโครงการ “ทรัพยากรในท้องถิ่น และการใช้ประโยชน์ อย่างคุ้มค่า”

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ๒. ยกตัวอย่างการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น	ผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคารและรัฐบาลมีความสัมพันธ์กันและมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเพื่อประสานประโยชน์ในท้องถิ่น	๑. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ อย่างสังเขป เช่น การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ รายได้และรายจ่าย การออมกับธนาคาร การลงทุน ๒. แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของหน่วยเศรษฐกิจ ๓. ภาษีและหน่วยงานที่จัดเก็บภาษี ๔. สิทธิของผู้บริโภค และสิทธิของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย ๕. การหารายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน	๑. ทักษะการจัดโครงสร้าง ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการให้เหตุผล	๑. แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของหน่วยเศรษฐกิจ ๒. นิทรรศการ “กลุ่มเศรษฐกิจในชุมชนของเรา”	๑. ศึกษาและรวบรวมความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ๒. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ๓. อธิบายความสัมพันธ์ของผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร และรัฐบาล ๔. รวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ไขการผลิตและการบริโภคที่เกิดจากธนาคารและรัฐบาลในท้องถิ่น ๕. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น ๖. นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นในรูปแบบผัง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		ซึ่งแสดง ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และรัฐบาล			๗. อธิบายให้เห็น ความสอดคล้อง ของเหตุและผล ของการรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจ ในท้องถิ่น ๘. จัดนิทรรศการ “กลุ่มเศรษฐกิจ ในชุมชนของเรา”

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. อธิบาย ความสำคัญ ของวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ ในการศึกษา เรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ อย่างง่าย ๆ ๒. นำเสนอ ข้อมูลจาก หลักฐาน ที่หลากหลาย ในการทำ ความเข้าใจ เรื่องราว สำคัญในอดีต	วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ เป็นวิธีการเรียนรู้ อารยธรรม วิถีชีวิตของคน ในอดีต โดย อาศัยการศึกษา หลักฐาน วิธีการ และ แหล่งข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์	๑. ความหมาย และความสำคัญ ของวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ อย่างง่าย ๆ ที่เหมาะสม กับนักเรียน ๒. การนำ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ ไปใช้ศึกษา เรื่องราว ในท้องถิ่น ๓. ตัวอย่าง หลักฐาน ที่เหมาะสม กับผู้เรียน ที่นำมาใช้ ในการศึกษา เหตุการณ์สำคัญ ในประวัติศาสตร์ ไทยสมัย รัตนโกสินทร์ ๔. สรุปข้อมูล ที่ได้จากหลักฐาน ทั้งความจริงและ ข้อเท็จจริง	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การแปลความ ๓. ทักษะ การตีความ ๔. ทักษะ การระบุ ๕. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๖. ทักษะ การนำความรู้ไปใช้	การนำเสนอ ข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์ ที่ได้จากหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ พร้อมวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ที่ใช้ในการตอบ	๑. ทบทวน ความรู้เดิมเกี่ยวกับ ความสำคัญ และวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ๒. ศึกษาเรื่องราว ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการ ประวัติศาสตร์ ๒.๑ ตั้งประเด็น คำถามเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ ของชุมชน ที่ศึกษา ๒.๒ รวบรวม ข้อมูลหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ เพื่อนำไปใช้ ในการพิสูจน์คำตอบ ๒.๓ แปลความ ตีความหลักฐาน/ ข้อมูลเพื่อหาคำตอบ ของคำถาม ๒.๔ สรุปและ ระบุข้อมูลที่ได้จาก หลักฐานโดยอ้างอิง แหล่งความรู้/หลัก ฐานในการศึกษา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๕. การนำเสนอ ข้อมูลที่ได้จาก หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ			๓. ตรวจสอบ ความสอดคล้อง ของข้อมูลกับคำตอบ จากหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ๔. นำเสนอข้อมูล ทางประวัติศาสตร์ ที่ได้จากหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ พร้อมวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ที่ใช้ในการตอบ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. อธิบายสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน ๒. บอกความสัมพันธ์ของกลุ่มอาเซียนโดยสังเขป	การรวมกลุ่มอาเซียนมีผลต่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของไทยและประเทศสมาชิก	๑. ใช้แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของประเทศเพื่อนบ้าน ๒. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของประเทศเพื่อนบ้านโดยสังเขปเพื่อให้เข้าใจสภาพปัจจุบันของประเทศเพื่อนบ้านของไทยในปัจจุบันโดยสังเขป ๔. ความเป็นมาของกลุ่มอาเซียนโดยสังเขป	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการเชื่อมโยง ๔. ทักษะการสรุปย่อ	๑. รายงานสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน ๒. แผนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของกลุ่มอาเซียนด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาและพัฒนาการของกลุ่มอาเซียนและสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน ๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของแต่ละประเทศที่ส่งผลต่อประเทศไทย ๓. สรุปสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านร่วมกันโดยการเชื่อมโยงผลที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยที่ได้จากการเข้าร่วมกลุ่มอาเซียน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๕. สมาชิก ของอาเซียน ในปัจจุบัน ๖. ความสัมพันธ์ ของกลุ่มอาเซียน ทางเศรษฐกิจ และสังคม ในปัจจุบัน โดยสังเขป			๔. สรุปความ สัมพันธ์ของ ประเทศไทย กับประเทศ กลุ่มอาเซียน โดยทำแผนผัง มโนทัศน์เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ ของกลุ่มอาเซียน ด้านสังคม เศรษฐกิจ และ การเมือง

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. อธิบายพัฒนาการของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ โดยสังเขป ๒. อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและการปกครองของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ๓. ยกตัวอย่างผลงานของบุคคลสำคัญด้านต่าง ๆ สมัยรัตนโกสินทร์ ๔. อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้	การเรียนรู้พัฒนาการความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ การปกครอง และภูมิปัญญาสมัยรัตนโกสินทร์ ทำให้เห็นคุณค่าภาคภูมิใจในการอนุรักษ์	๑. การสถาปนาอาณาจักรรัตนโกสินทร์ โดยสังเขป ๒. ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและการปกครองของไทย ในสมัยรัตนโกสินทร์ ๓. พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ โดยสังเขปตามช่วงเวลาต่าง ๆ เช่น สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น สมัยปฏิรูป ๔. ผลงานของบุคคลสำคัญทางด้านต่าง ๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ ๕. ภูมิปัญญาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการเชื่อมโยง ๔. ทักษะการตีความ ๕. ทักษะการสรุป ๖. ทักษะการตั้งคำถาม ๗. ทักษะการสรุปอ้างอิง	๑. สมุดภาพเกี่ยวกับการพัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สมัยรัตนโกสินทร์ ๒. แผนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมความรุ่งเรืองสมัยรัตนโกสินทร์ ๓. สมุดเล่มใหญ่เกี่ยวกับประวัติและผลงานความดีของพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีพระมหากรุณาต่อแผ่นดิน ๔. การจัดนิทรรศการผลงานการศึกษา	๑. ศึกษาอาณาจักรรัตนโกสินทร์ ประเด็นการสถาปนา ปัจจัยส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ การปกครอง ๒. จัดกระทำข้อมูลด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ๓. วิเคราะห์ให้เห็นร่วมกัน โดยการเชื่อมโยงการใช้เหตุผล และการอ้างอิงจากหลักฐาน และข้อมูลอื่น ๆ ๔. วางแผนการจัดทำสมุดภาพเกี่ยวกับการพัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สมัยรัตนโกสินทร์ ๕. นำเสนอผลการวิเคราะห์ สรุปทำแผนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ความรู้เรื่อง สมัยรัตนโกสินทร์ ๖. ศึกษาเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นสมัย รัตนโกสินทร์ จากสื่อต่าง ๆ ๗. วิเคราะห์ผลงาน/ เหตุการณ์และ วีรกรรมเหล่านั้น ที่ส่งผลต่อความเป็น ชาติไทย ๘. เลือกพิจารณา จุดเด่นของผลงาน หรือวีรกรรมของ บุคคลสำคัญคนอื่น ๙. ทำสมุดเล่มใหญ่ ประวัติและ ผลงานความดี พระมหากษัตริย์ที่ ทรงมีพระมหากรุณา ต่อแผ่นดิน ๑๐. ศึกษา วรรณกรรมสมัย รัตนโกสินทร์ ๑๑. วิเคราะห์ ภูมิปัญญาที่ปรากฏ ในวรรณกรรม ยุคสมัยรัตนโกสินทร์ ตามประเด็นที่สนใจ ๑๒. นำเสนอผลการ วิเคราะห์วรรณกรรม ภูมิปัญญาอื่นใน รูปแบบที่ตนเองถนัด

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (แผนที่ ภาพถ่าย ชนิดต่าง ๆ) ระบุลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคมของประเทศ	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์เป็นสิ่งที่น่าสนใจ การค้นหาลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคมของประเทศ	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (แผนที่ ภาพถ่าย ชนิดต่าง ๆ) ที่แสดงลักษณะทางกายภาพของประเทศ	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการคิดแยก ๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ให้สอดคล้องกับลักษณะสำคัญทางกายภาพและสังคม	๑. สร้างความสนใจด้วยคำถามเร้าความสนใจในการศึกษาบทเรียน ๒. กำหนดหัวข้อวิธีการสำรวจและค้นหาข้อมูลทางลักษณะทางกายภาพลักษณะทางสังคมโดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ๓. ร่วมกันอธิบายและลงข้อสรุปในรายงานผลการสืบค้น ๔. รายงานผลหน้าชั้นเรียน ๕. ประเมินด้วยกระบวนการต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๒. อธิบาย ความสัมพันธ์ ระหว่าง ลักษณะทาง กายภาพกับ ปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ ของประเทศ	ลักษณะ ทางกายภาพ มีผลต่อ ปรากฏการณ์ ธรรมชาติ ของประเทศ	๑. ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะ ทางกายภาพกับ ปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ ของประเทศ เช่น อุทกภัย แผ่นดินไหว วาตภัย ๒. ภูมิลักษณะ ที่มีต่อภูมิสังคม ของประเทศไทย	๑. ทักษะ การให้เหตุผล ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง	การอธิบาย สัมพันธ์ของ ปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ กับลักษณะ ทางกายภาพ พร้อมทั้งอธิบาย สาเหตุที่ทำให้ เกิดปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ ของประเทศ	๑. ทบทวน ความรู้เดิม ด้วยคำถามเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะ ทางกายภาพ กับปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ ของประเทศ เช่น อุทกภัย แผ่นดินไหว วาตภัย ๒. วางแผนสืบค้น ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะ ทางกายภาพ กับปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ ของประเทศ ๓. ร่วมกันสรุปและ อธิบายความสัมพันธ์ ของปรากฏการณ์ทาง ธรรมชาติกับลักษณะ ทางกายภาพ พร้อมทั้งอธิบาย สาเหตุที่ทำให้ เกิดปรากฏการณ์ ทางธรรมชาติ ของประเทศ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ระหว่าง สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อม ทางสังคม ในประเทศ	สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ทำให้เกิด สิ่งแวดล้อม ทางสังคม ในประเทศ	๑. สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อม ทางสังคม ในประเทศ ๒. ความสัมพันธ์ และผลกระทบ	๑. ทักษะ การระบุ ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๓. ทักษะ การคิดแยก	ภาพวาด ผลที่เกิดจาก สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อม ทางสังคม	๑. กำหนดกรณี ตัวอย่างเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ กำหนดเกณฑ์ ในการวิเคราะห์ ๓. แสดงความเห็น แยกแยะ ความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อม ทางสังคม ในประเทศ พร้อมทั้ง ให้เหตุผลประกอบ ๔. สรุปสาระสำคัญ ของความสัมพันธ์ ของสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อมทาง สังคมในประเทศ ๕. วาดภาพ ผลที่เกิดจาก สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อม ทางสังคม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๒. อธิบายการ แปลงสภาพ ธรรมชาติใน ประเทศไทย จากอดีตถึง ปัจจุบันและ ผลที่เกิดขึ้น จากการ เปลี่ยนแปลง นั้น	การดัดแปลง หรือปรับเปลี่ยน สภาพธรรมชาติ มีผลต่อ เศรษฐกิจ สังคม อาชีพ วัฒนธรรม และประชากร ในประเทศไทย จากอดีต ถึงปัจจุบัน	ผลที่เกิดจาก การปรับเปลี่ยน หรือดัดแปลง สภาพธรรมชาติ ในประเทศ จากอดีตถึง ปัจจุบัน และ ผลที่เกิดขึ้น (ประชากร เศรษฐกิจ สังคม อาชีพ และวัฒนธรรม)	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสรุปความ	๑. รายงานผล การสืบค้น เกี่ยวกับสภาพ การเปลี่ยนแปลง ทางสภาพ ธรรมชาติจาก อดีตถึงปัจจุบัน ๒. การได้วาที ผลที่เกิดทั้ง ทางบวกและ ทางลบ ทาง สภาพธรรมชาติ จากอดีตถึง ปัจจุบัน	๑. กระบวนการ ตั้งประเด็น คำถามเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลง ธรรมชาติ ๒. กระบวนการ วางแผนสืบค้น เกี่ยวกับสภาพ การเปลี่ยนแปลง ทางสภาพธรรมชาติ จากอดีตถึงปัจจุบัน ๓. กระบวนการสรุป ความเกี่ยวกับผล ของการเปลี่ยนแปลง ทางสภาพธรรมชาติ จากอดีตถึงปัจจุบัน ๕. จัดกิจกรรม การได้วาทีและ ทำรายงาน
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๓. จัดทำ แผนการใช้ ทรัพยากร ในชุมชน	การวางแผน การใช้ทรัพยากร บุคคลอย่างมี จิตสำนึกให้เกิด ประสิทธิภาพ	๑. แนวทาง การใช้ทรัพยากร ของคนในชุมชน ให้ใช้ได้นานขึ้น โดยมีจิตสำนึก รู้คุณค่าของ ทรัพยากร ๒. แผนอนุรักษ์ ทรัพยากร ในชุมชน หรือ แผนอนุรักษ์	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสรุปความ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	แผนการใช้ ทรัพยากร ในชุมชน ของตนเอง อย่างคุ้มค่า	๑. กระบวนการ วางแผนสืบค้น การใช้ทรัพยากร ๒. กระบวนการ สรุปความเป็นไปได้ ในการวางแผน การใช้ทรัพยากร ๓. กระบวนการนำ ความรู้ที่ได้จากการ สืบค้นและสรุปความ ๔. จัดทำแผนการใช้ ทรัพยากรในชุมชน ของตนเองอย่าง คุ้มค่า

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ เป็นการนำผลการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดใน ๖ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดที่นำมาจัดกิจกรรมร่วมกัน ความคิดรวบยอด สารการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ใน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

- การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
- การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ในทางปฏิบัติ สามารถจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน ด้วยการวิเคราะห์ตัวชี้วัดภายในสาระเดียวกันหรือระหว่างสาระ นอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อีกด้วย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๑. ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ	การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการเป็นสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค	๑. สินค้าและบริการที่มีอยู่หลากหลายในตลาดที่มีความแตกต่างด้านราคาและคุณภาพ	๑. ทักษะการสำรวจ ๒. ทักษะการจำแนกประเภท	๑. การนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการตามสิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนในฐานะผู้บริโภค	๑. สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าและบริการในชุมชน
๒. บอกสิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค		๒. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีมากมายซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ซื้อผู้ขาย และตัวสินค้า เช่น ความพึงพอใจของผู้ซื้อ ราคาสินค้า การโฆษณาคุณภาพของสินค้า	๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	๒. นิทรรศการ “ผู้บริโภครอบรู้”	๒. จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการแต่ละประเภท
		๓. สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค			๓. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
					๔. อภิปรายและสรุปความรู้เกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานและการรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๔. สินค้าและบริการที่มี เครื่องหมาย รับรองคุณภาพ ๕. หลักการและ วิธีการเลือก บริโภค			๕. วางแผนและ นำเสนอปัจจัยที่มีผล ต่อการเลือกซื้อสินค้า และบริการ สิทธิ พื้นฐานและการรักษา ผลประโยชน์ของ ตนเองในฐานะ ผู้บริโภค ๖. จัดนิทรรศการ “ผู้บริโภครอบรู้”

หน่วยการเรียนรู้

ชื่อหน่วย ผู้บริโภค

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เวลา ๖ ชั่วโมง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

๑.๑ ความเข้าใจที่คงทน

การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและบริการ เป็นสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค

๑.๒ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑

เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด

ส ๓.๑ ป.๔/๑

ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

ส ๓.๑ ป.๔/๒

บอกสิทธิพื้นฐานและรักษาผลประโยชน์ของตนเองในฐานะผู้บริโภค

๑.๓ ความคิดรวบยอด

ผู้บริโภคมีสิทธิพื้นฐานในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

๑.๔ สาระการเรียนรู้

๑.๔.๑ สินค้าและบริการที่มีอยู่หลากหลายในตลาดที่มีความแตกต่างด้านราคาและคุณภาพ

๑.๔.๒ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีมากมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ซื้อ ผู้ขาย และตัวสินค้า เช่น ความพึงพอใจของผู้ซื้อ ราคาสินค้า การโฆษณา คุณภาพของสินค้า

๑.๔.๓ สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค

๑.๔.๔ สินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ

๑.๔.๕ หลักการและวิธีการเลือกบริโภค

๑.๕ ทักษะการคิด

- ๑.๕.๑ ทักษะการสำรวจค้นหา
- ๑.๕.๒ ทักษะการจำแนกประเภท
- ๑.๕.๓ ทักษะการนำความรู้ไปใช้

๑.๖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๑.๖.๑ ใฝ่เรียนรู้
- ๑.๖.๒ มีวินัย

๒. หลักฐานการเรียนรู้

๒.๑ ชิ้นงาน/ภาระงาน

๒.๑.๑ การนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ สิทธิพื้นฐานและการรักษาผลประโยชน์ของตนในฐานะผู้บริโภค

๒.๑.๒ นิทรรศการ “ผู้บริโภครอบรู้”

๒.๒ การวัดและประเมินผล

๒.๒.๑ การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ๑) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- ๒) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒.๒.๒ การวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑) การนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการตามสิทธิพื้นฐานและการรักษาผลประโยชน์ของตนในฐานะผู้บริโภค

๒) นิทรรศการ “ผู้บริโภครอบรู้”

๓. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๓.๑ สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าและบริการในชุมชน

๓.๒ จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการตามประเภทของสินค้าและบริการ

๓.๓ ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

๓.๔ อภิปรายและสรุปความรู้เกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานและการรักษาผลประโยชน์ของตนในฐานะผู้บริโภค

๓.๕ วางแผนการนำเสนอและนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการสิทธิพื้นฐานและการรักษาผลประโยชน์ของตนในฐานะผู้บริโภค

๓.๖ จัดนิทรรศการ “ผู้บริโภครอบรู้”

เกณฑ์การประเมิน

๑) การเขียนรายงานการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน				คะแนน
	๔	๓	๒	๑	
เนื้อหา	ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ บอกหลักและวิธีการเลือกบริโภค บอกสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค ได้ถูกต้องครบถ้วน	ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ บอกหลักและวิธีการเลือกบริโภค บอกสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ บอกหลักและวิธีการเลือกบริโภค บอกสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค ได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วนและไม่ชัดเจน	ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ บอกหลักและวิธีการเลือกบริโภค บอกสิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค ได้ถูกต้องไม่ครบถ้วนและไม่ชัดเจน	๓
การใช้ภาษา	ภาษาถูกต้องทั้งหมดมีการเชื่อมโยงได้ดีสื่อความหมายเข้าใจง่าย	ภาษาถูกต้องเป็นส่วนใหญ่มีการเชื่อมโยงได้ดีสื่อความหมายเข้าใจง่าย	ภาษายังไม่ถูกต้องขาดการเชื่อมโยงและสื่อความหมายไม่ชัดเจน	ภาษายังไม่ถูกต้องขาดการเชื่อมโยงและสื่อความหมายไม่ชัดเจน	๑
การนำเสนอ	นำเสนอข้อมูลถูกต้องตามขั้นตอนเสียงดังชัดเจนทำทางมั่นใจ	นำเสนอข้อมูลถูกต้องตามขั้นตอนแต่เสียงเบา ทำทางไม่มั่นใจ	ไม่ถูกต้องตามขั้นตอน เสียงดังทำทางไม่มั่นใจ	ไม่ถูกต้องตามขั้นตอน เสียงเบาทำทางไม่มั่นใจ	๑
รวม					๒๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

คะแนน ๑๖ - ๒๐ หมายถึง ดีมาก

คะแนน ๑๔ - ๑๕ หมายถึง ดี

คะแนน ๑๒ - ๑๓ หมายถึง พอใช้

คะแนน ๕ - ๑๑ หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

๒) นิทรรศการ “ผู้บริโภครอบรู้”

ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน				คะแนน
	๔	๓	๒	๑	
เนื้อหา	ระบุปัจจัยที่มี ผลต่อการเลือกซื้อ สินค้าหลักการและ วิธีการเลือกซื้อ สินค้าของผู้บริโภค ครอบคลุม ครบถ้วน ถูกต้อง ชัดเจน	ระบุปัจจัยที่มี ผลต่อการเลือกซื้อ สินค้าหลักการและ วิธีการเลือกซื้อ สินค้าของผู้บริโภค ครอบคลุม ครบถ้วน แต่มี ข้อบกพร่อง เล็กน้อย	ระบุปัจจัยที่มี ผลต่อการเลือกซื้อ สินค้าหลักการและ วิธีการเลือกซื้อ สินค้าของผู้บริโภค ครอบคลุม ครบถ้วน แต่มี ข้อบกพร่องมาก	ระบุปัจจัยที่มี ผลต่อการเลือกซื้อ สินค้าหลักการและ วิธีการเลือกซื้อ สินค้าของผู้บริโภค ไม่ครอบคลุม ไม่ชัดเจน มีข้อบกพร่องมาก	๓
ความคิด สร้างสรรค์	การออกแบบใหม่ ไม่เหมือนใคร สีและขนาด ตัวอักษรเหมาะสม สวยงาม	การออกแบบใหม่ มีการเลียนแบบ บ้างเล็กน้อย สีและขนาด ตัวอักษรเหมาะสม สวยงาม	การออกแบบใหม่ การเลียนแบบผู้อื่น เป็นส่วนใหญ่ สีและขนาด ตัวอักษรเหมาะสม	การออกแบบ เลียนแบบผู้อื่น ทั้งหมด สีและ ขนาดตัวอักษร ยังไม่เหมาะสม	๑
ความคุ้มค่า	ใช้วัสดุ ในท้องถิ่นราคา ประหยัด มีความคงทนถาวร ไม่สร้างปัญหา สิ่งแวดล้อมสะดวก ต่อการนำเสนอ และการจัดเก็บ	ใช้วัสดุ ในท้องถิ่นราคา ประหยัด มีความคงทนถาวร ไม่สร้างปัญหา สิ่งแวดล้อมสะดวก แต่ไม่สะดวก ต่อการนำเสนอ และการจัดเก็บ	ไม่ใช้วัสดุ ในท้องถิ่นราคา ประหยัด มีความคงทนถาวร ไม่สร้างปัญหา สิ่งแวดล้อมสะดวก แต่ไม่สะดวก ต่อการจัดเก็บ	ไม่ใช้วัสดุ ในท้องถิ่น ไม่มีความคงทน ถาวร สร้างปัญหา สิ่งแวดล้อม แต่ไม่สะดวก ต่อการจัดเก็บ	๑
รวม					๒๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

คะแนน ๑๖ - ๒๐ หมายถึง ดีมาก

คะแนน ๑๔ - ๑๕ หมายถึง ดี

คะแนน ๑๒ - ๑๓ หมายถึง พอใช้

คะแนน ๕ - ๑๑ หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

สาระที่ ๙ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ ศาสนา ในฐานะ เป็นศาสนา ประจำชาติ หรือความ สำคัญของ ศาสนาที่ตน นับถือ ๖. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหารจัดการ เจริญปัญญา มีสติที่เป็น พื้นฐาน ของสมาธิ ในพระพุทธ ศาสนา หรือ การพัฒนาจิต	ศาสนาทุกศาสนา มีความสำคัญ ต่อผู้นับถือ การสวดมนต์และ การแผ่เมตตา เป็นการบริหารจัดการ และเจริญปัญญา ตามหลักธรรม ของพุทธศาสนา ที่พุทธศาสนิกชน นับถือเป็นแนวทาง ปฏิบัติ เพื่อ เป็นมรดกทาง วัฒนธรรม และเป็นหลัก ในการพัฒนาตน พัฒนาชาติ	๑. พระพุทธ ศาสนาในฐานะ เป็นศาสนา ประจำชาติ เช่น เป็นเอกลักษณ์ ของชาติไทย เป็นรากฐานทาง วัฒนธรรมไทย เป็นศูนย์รวม จิตใจ เป็นมรดก ทางวัฒนธรรม ไทย และเป็น หลักในการ พัฒนาชาติไทย ๒. สวดมนต์ ไหว้พระ สรรเสริญ คุณพระรัตนตรัย และแผ่เมตตา - รู้ความหมาย ของสติ สัมปชัญญะ สมาธิและ ปัญญา - รู้วิธีปฏิบัติ และประโยชน์	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. การนำเสนอ วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพุทธศาสนา ที่มีอิทธิพลต่อ การดำเนินชีวิต ของชาวไทย ในประเด็น - เอกลักษณ์ ของชาติไทย - รากฐานและ มรดกทาง วัฒนธรรม - ศูนย์รวมจิตใจ - การพัฒนา ชาติไทยตาม แนวทางของ พระพุทธ ศาสนา - ศาสนา ประจำชาติ ๒. คู่มือ การดำเนินชีวิต ตามแนวทางของ ศาสนาที่นับถือ	๑. รวบรวมและ ศึกษาข้อมูลที่แสดง ให้เห็นถึงความสำคัญ ของพระพุทธศาสนา ในฐานะเป็นศาสนา ประจำชาติหรือ ความสำคัญของ ศาสนาที่ตนนับถือต่อ ชาติไทย ๒ วิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา ในประเด็น ๑) เป็นเอกลักษณ์ ของชาติไทย ๒) เป็นรากฐาน มรดกทางวัฒนธรรม ๓) เป็นศูนย์รวม จิตใจ ๔) เป็นหลักใน การพัฒนาชาติไทย ๕) เป็นศาสนา ประจำชาติ ๓. วิเคราะห์ การกระทำ/พฤติกรรม/ การปฏิบัติของตนเอง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด		ของการ บริหารจัดการและ เจริญปัญญา - ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และ การนอน อย่างมีสติ - ฝึกการกำหนด รู้ความรู้สึก เมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัส สิ่งที่มากระทบ ใจรับรู้ ธรรมารมณ์ - ฝึกให้มีสมาธิ ในการฟัง การอ่าน การคิด และ การเขียน			ใน ๑ วันว่ามี พฤติกรรมใดบ้าง ที่เป็นพฤติกรรม ที่ได้รับอิทธิพล จากศาสนา ๔. วิเคราะห์ ประโยชน์และคุณค่า ของการสวดมนต์ แผ่เมตตา และ บริหารจัดการ เจริญ ปัญญาตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. สรุปผลการ วิเคราะห์ข้อมูล ในรูปของตาราง วิเคราะห์ความสำคัญ ของพุทธศาสนา ที่มีอิทธิพลต่อ การดำเนินชีวิตของ ชาวไทยในประเด็น ที่กำหนด ๖. สรุปหลักกรรม ทางศาสนาที่เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทาง การดำเนินชีวิต ประจำวันของชาวไทย นำมาจัดทำคู่มือ การดำเนินชีวิต ตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๗. ปฏิบัติกิจกรรม การพัฒนาจิตและ เจริญปัญญา ตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ

หน่วยการเรียนรู้

ชื่อหน่วย ศาสนาและหลักธรรมนำความสุข

เวลา ๑๐ ชั่วโมง

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

๑.๑ ความเข้าใจที่คงทน

ความศรัทธายึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ ทำให้ชีวิตและสังคมมีความสุข

๑.๒ สารมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑

รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๖/๑

วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ หรือความสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ

ส ๑.๑ ป.๖/๖

เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตาและบริหารจิตเจริญปัญญา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

๑.๓ ความคิดรวบยอด

ศาสนาทุกศาสนามีความสำคัญต่อผู้นับถือ การสวดมนต์แผ่เมตตาเป็นการบริหารจัดการจิตเจริญปัญญาตามหลักธรรมของพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกชนควรยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและเป็นหลักในการพัฒนาชาติ

๑.๔ สารการเรียนรู้

๑.๔.๑ พระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ เช่น เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย เป็นรากฐานและมรดกทางวัฒนธรรมไทย เป็นศูนย์รวมจิตใจและเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย

๑.๔.๒ สวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณพระรัตนตรัยและแผ่เมตตา

- รู้ความหมายของสติสัมปชัญญะ สมาธิ และปัญญา
- รู้วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการจิตเจริญปัญญา
- ฝึกการยืน การเดิน การนั่ง และการนอนอย่างมีสติ
- การฝึกกำหนดความรู้สึกเมื่อตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายสัมผัส สิ่งที่มากระทบใจรับรู้ธรรมารมณ์
- ฝึกให้มีสมาธิในการฟัง การอ่าน การคิด และการเขียน

๑.๕ ทักษะการคิด

๑.๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์

๑.๕.๒ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

๑.๖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑.๖.๑ ใฝ่เรียนรู้

๑.๖.๒ มีวินัย

๒. หลักฐานการเรียนรู้

๒.๑ ชิ้นงาน/ภาระงาน

๒.๑.๑ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสำคัญของพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชาวไทยในประเด็น

- ๑) เอกลักษณ์ของชาติไทย
- ๒) รากฐานมรดกทางวัฒนธรรม
- ๓) ศูนย์รวมจิตใจ
- ๔) การพัฒนาชาติไทยตามแนวทางของพระพุทธศาสนา
- ๕) ศาสนาประจำชาติ

๒.๑.๒ คู่มือการดำเนินชีวิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

๒.๒ การวัดและประเมินผล

๒.๒.๑ การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ๑) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- ๒) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒.๒.๒ การวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสำคัญของพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชาวไทยในประเด็น

- ๑.๑ เอกลักษณะของชาติไทย
 - ๑.๒ รากฐานมรดกทางวัฒนธรรม
 - ๑.๓ ศูนย์รวมจิตใจ
 - ๑.๔ การพัฒนาชาติไทยตามแนวทางของพระพุทธศาสนา
 - ๑.๕ ศาสนาประจำชาติ
- ๒) คู่มือการดำเนินชีวิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

๓. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๓.๑ รวบรวมและศึกษาข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติหรือความสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือ

๓.๒ วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในประเด็น

- ๑) เอกลักษณะของชาติไทย
- ๒) รากฐานมรดกทางวัฒนธรรม
- ๓) ศูนย์รวมจิตใจ
- ๔) การพัฒนาชาติไทยตามแนวทางของพระพุทธศาสนา
- ๕) ศาสนาประจำชาติ

๓.๓ วิเคราะห์การกระทำและหรือการปฏิบัติของตนเองในหนึ่งวัน ว่ามีพฤติกรรมใดบ้างที่เป็นอิทธิพลจากศาสนา

๓.๔ วิเคราะห์ประโยชน์และคุณค่าของการสวดมนต์ แผ่เมตตาและบริหารจิตเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

๓.๕ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางวิเคราะห์ความสำคัญของพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชาวไทยในประเด็นที่กำหนด

๓.๖ สรุปอ้างอิงเอาหลักธรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวไทยมาจัดทำคู่มือการดำเนินชีวิตตามแนวทางของศาสนาที่นับถือ

๓.๗ ปฏิบัติกิจกรรมตามคู่มือการดำเนินชีวิตตามแนวทางของศาสนาที่นับถือ

เกณฑ์การประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน

๑. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสำคัญของพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชาวไทยในประเทศไทย
 - ๑.๑ เอกลักษณะของชาติไทย
 - ๑.๒ รากฐานมรดกทางวัฒนธรรม
 - ๑.๓ ศูนย์รวมจิตใจ
 - ๑.๔ การพัฒนาชาติไทยตามแนวทางของพระพุทธศาสนา
 - ๑.๕ ศาสนาประจำชาติ

ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก คะแนน
	๔	๓	๒	๑	
๑. สาระสำคัญของประเด็นที่วิเคราะห์	มีการสรุปสาระสำคัญของประเด็นที่วิเคราะห์ครบถ้วนชัดเจนและมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันทุกประเด็น	มีการสรุปสาระสำคัญของประเด็นที่วิเคราะห์ครบถ้วน สอดคล้อง เชื่อมโยงกัน บางประเด็น	มีการสรุปสาระสำคัญของประเด็นที่วิเคราะห์ได้ชัดเจน แต่ไม่ครบทุกประเด็น	มีการสรุปสาระสำคัญของประเด็นที่วิเคราะห์ไม่ครบทุกประเด็น และไม่ชัดเจน	๔
๒. ความคิดสร้างสรรค์	นำเสนอผลงานด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ รูปแบบมีความแตกต่างจากผลงานที่ผ่านมา สีสันและขนาดตัวอักษรเหมาะสมสวยงาม	นำเสนอผลงานด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ รูปแบบมีความคล้ายคลึงกับผลงานที่ผ่านมา สีสันและขนาดตัวอักษรเหมาะสมสวยงาม	นำเสนอผลงานด้วยวิธีการและรูปแบบมีความคล้ายคลึงกับผลงานที่ผ่านมา สีสันและขนาดตัวอักษรเหมาะสม	นำเสนอผลงานด้วยวิธีการและรูปแบบมีความคล้ายคลึงกับผลงานที่ผ่านมา ขาดความสวยงามและไม่น่าสนใจ	๑
คะแนนรวม					๒๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคะแนน

- คะแนน ๑๖ - ๒๐ หมายถึง ดีมาก
- คะแนน ๑๑ - ๑๕ หมายถึง ดี
- คะแนน ๖ - ๑๐ หมายถึง พอใช้
- คะแนน ๑ - ๕ หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

เกณฑ์การประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน

๒. คู่มือการดำเนินชีวิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก คะแนน
	๔	๓	๒	๑	
๑. สาระสำคัญของคู่มือการดำเนินชีวิตครอบคลุม/เหมาะสม	คู่มือการดำเนินชีวิตมีความเหมาะสมกับวัยและครอบคลุม	สาระสำคัญของคู่มือการดำเนินชีวิตมีความเหมาะสมแต่ไม่ครอบคลุม	สาระสำคัญของคู่มือการดำเนินชีวิตมีความเหมาะสมบางประการ	สาระสำคัญของคู่มือการดำเนินชีวิตไม่เหมาะสม	๘
๒. วิธีการนำเสนอ	มีวิธีการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน โดดเด่น เนื้อหาสาระเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติตามได้	มีวิธีการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนชัดเจน เนื้อหาสาระเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติตามได้บ้าง	มีวิธีการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนและเนื้อหาสาระไม่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติตามได้ค่อนข้างยาก	มีวิธีการนำเสนอไม่เป็นลำดับขั้นตอนและเนื้อหาสาระไม่ชัดเจน ไม่สามารถนำไปปฏิบัติตามได้	๘
๓. ความคิดสร้างสรรค์	นำเสนอผลงานด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ รูปแบบมีความแตกต่างจากผลงานที่ผ่านมา สีและขนาดตัวอักษรเหมาะสมสวยงาม	นำเสนอผลงานด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ รูปแบบมีความคล้ายคลึงกับผลงานที่ผ่านมา สีและขนาดตัวอักษรเหมาะสมสวยงาม	นำเสนอผลงานด้วยวิธีการและรูปแบบมีความคล้ายคลึงกับผลงานที่ผ่านมา สีและขนาดตัวอักษรเหมาะสม	นำเสนอผลงานด้วยวิธีการและรูปแบบมีความคล้ายคลึงกับผลงานที่ผ่านมา ขาดความสวยงามและน่าสนใจ	๔
คะแนนรวม					๒๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคะแนน

คะแนน ๑๖ - ๒๐ หมายถึง ดีมาก

คะแนน ๑๑ - ๑๕ หมายถึง ดี

คะแนน ๖ - ๑๐ หมายถึง พอใช้

คะแนน ๑ - ๕ หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม

รายการพฤติกรรม	ระดับคะแนน		
	๓ (ดีเยี่ยม)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)
๑. ตั้งใจเรียน			
๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้			
๓. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ			

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้อย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

รายการพฤติกรรม	ระดับคะแนน		
	๓ (ดีเยี่ยม)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)
๑. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม			
๒. บันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล จากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้			
๓. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน			

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพรายการพฤติกรรม

ระดับ ดีเยี่ยม หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีอย่างสม่ำเสมอ

ระดับ ดี หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีบ่อยครั้ง

ระดับ ผ่าน หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีเป็นบางครั้ง (ส่วนน้อย)

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (๓)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (๒)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยม จำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับดี ๑ ตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (๑)	๑. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับผ่าน ๑ ตัวชี้วัด

๒. มีวินัย

ตัวชี้วัดที่ ๑ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

รายการพฤติกรรม	ระดับคะแนน		
	๓ (ดีเยี่ยม)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)
๑. ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น			
๒. ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน			

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพรายการพฤติกรรม

ระดับ ดีเยี่ยม หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีอย่างสม่ำเสมอ

ระดับ ดี หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีบ่อยครั้ง

ระดับ ผ่าน หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีเป็นบางครั้ง (ส่วนน้อย)

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (๓)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยม
ดี (๒)	ได้ผลการประเมินระดับดี
ผ่าน (๑)	ได้ผลการประเมินระดับผ่าน

๓. มีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัดที่ ๑ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ

พฤติกรรมบ่งชี้	๓ (ดีเยี่ยม)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)
๑.๑ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครุทำงานด้วยความเต็มใจ			
๑.๒ อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจ			
๑.๓ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น			

ตัวชี้วัดที่ ๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้	๓ (ดีเยี่ยม)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)
๒.๑ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ			
๒.๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม			
๒.๓ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น			

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพรายการพฤติกรรม

ระดับ ดีเยี่ยม หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีอย่างสม่ำเสมอ

ระดับ ดี หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีบ่อยครั้ง

ระดับ ผ่าน หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีเป็นบางครั้ง (ส่วนน้อย)

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (๓)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยม
ดี (๒)	ได้ผลการประเมินระดับดี
ผ่าน (๑)	ได้ผลการประเมินระดับผ่าน

๔. มีความรับผิดชอบ (จุดเน้นของพื้นที่การศึกษา/สถานศึกษา)

รายการพฤติกรรม	ระดับคะแนน		
	๓ (ดีเยี่ยม)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)
๑. การเตรียมความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน			
๒. ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ			
๓. ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ			
๔. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด			

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพรายการพฤติกรรม

ระดับ ดีเยี่ยม หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีอย่างสม่ำเสมอ

ระดับ ดี หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีบ่อยครั้ง

ระดับ ผ่าน หมายถึง ปฏิบัติตามรายการพฤติกรรมทุกกรณีเป็นบางครั้ง (ส่วนน้อย)

ระดับ	เกณฑ์การพิจารณา
ดีเยี่ยม (๓)	ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (๒)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยม จำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับดี ๑ ตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (๑)	๑. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป จำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับผ่าน ๑ ตัวชี้วัด

ภาคผนวก

ทักษะการคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ทักษะการคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ทักษะการคิดที่นำมาพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้ใช้กรอบด้านกระบวนการในการคิด ประกอบด้วย

๑. ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการคิดทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน และเป็นทักษะที่เป็นพื้นฐานของการคิดขั้นสูงที่ซับซ้อนขึ้น ทักษะการคิดขั้นพื้นฐานจัดเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ทักษะการคิดที่ใช้ในการสื่อสาร และทักษะการคิดที่เป็นแกน

๒. ทักษะการคิดขั้นสูง จัดเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ทักษะการคิดที่ซับซ้อน ทักษะพัฒนาลักษณะการคิด และทักษะกระบวนการคิด

สำหรับแนวทางการพัฒนาทักษะการคิด มุ่งเน้นการนำกระบวนการที่ใช้ในการคิดบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และเพื่อให้ครูผู้สอนได้มีความชัดเจนต่อการนำทักษะการคิดสู่การปฏิบัติ ได้นำเสนอความหมายของทักษะการคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน

ทักษะการคิดที่ใช้ในการสื่อสาร

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑. การฟัง	การรับรู้ความหมายจากเสียงที่ได้ยิน การได้ยินเป็นความสามารถที่จะรับรู้สิ่งที่ได้ยิน ตีความ และจับใจความสิ่งที่รับรู้เข้าใจและจดจำไว้
๒. การพูด	การใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งกิริยาอาการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึกของผู้พูดให้ผู้ฟังได้รับรู้และเกิดการตอบสนอง
๓. การอ่าน	การรับรู้ข้อความในการเขียนของตนเองหรือของผู้อื่น รวมถึงการรับรู้ความหมายจากเครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น สัญลักษณ์จราจร
๔. การเขียน	การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของบุคคลออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ

ทักษะการคิดที่เป็นแกน

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑. การสังเกต	การรับรู้และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ไม่มีการใช้ประสบการณ์ และความคิดเห็นของผู้สังเกตในการเสนอข้อมูล ข้อมูลจากการสังเกตมีทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ
๒. การสำรวจ	การพิจารณาตรวจสอบสิ่งที่สังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งนั้น
๓. การสำรวจค้นหา	การค้นหาละเอียดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่รู้หรือรู้น้อยมากอย่างมีจุดหมายด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด
๔. การตั้งคำถาม	การพูดหรือการเขียนสิ่งที่สงสัย หรือสิ่งที่ต้องการรู้
๕. การระบุ	การบ่งชี้สิ่งต่าง ๆ หรือบอกส่วนต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบหรือลักษณะของสิ่งที่ศึกษา
๖. การรวบรวมข้อมูล	การใช้วิธีการต่าง ๆ เก็บข้อมูลที่ต้องการรู้
๗. การเปรียบเทียบ	การจำแนกระบุสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสิ่งที่เหมือนกันและสิ่งที่ต่างกัน
๘. การคัดแยก	การแยกสิ่งที่มีลักษณะต่างกันตั้งแต่ ๑ อย่างขึ้นไปออกจากกัน
๙. การจัดกลุ่ม	การนำสิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณสมบัติเหมือนกันตามเกณฑ์มาจัดเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีเกณฑ์ต่างกัน
๑๐. การจำแนกประเภท	การนำสิ่งต่าง ๆ มาแยกเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับทางวิชาการ หรือยอมรับโดยทั่วไป

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑๑. การเรียงลำดับ	การนำสิ่งต่าง ๆ มาจัดเรียงไปในทิศทางเดียวกัน โดยใช้เกณฑ์การจัดเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง
๑๒. การแปลความ	การเรียบเรียงและถ่ายทอดข้อมูลในรูปแบบ/วิธีการใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม แต่ยังคงสาระเดิม
๑๓. การตีความ	การบอกความหมายหรือความสัมพันธ์ของข้อมูลหรือสาระที่แฝงอยู่ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน โดยการเชื่อมโยงกับบริบทความรู้/ประสบการณ์เดิมหรือข้อมูลอื่น ๆ
๑๔. การเชื่อมโยง	การบอกความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลอย่างมีความหมาย
๑๕. การสรุปย่อ	การจับเฉพาะใจความสำคัญของเรื่องที่ต้องการสรุปและนำมาเรียบเรียงให้กระชับ
๑๖. การสรุปอ้างอิง	การนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาใช้ในการสรุปลงความเห็นเกี่ยวกับข้อมูล
๑๗. การให้เหตุผล	การอธิบายเหตุการณ์หรือการกระทำต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงให้เห็นถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำนั้น ๆ
๑๘. การนำความรู้ไปใช้	การนำความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจไปใช้เพื่อให้เกิดความชำนาญ

ทักษะการคิดขั้นสูง

ทักษะการคิดที่ซับซ้อน

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑. การทำให้กระจ่าง	การให้รายละเอียดหรือคำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่สงสัยหรือคลุมเครือ เพื่อให้เกิดความชัดเจน
๒. การสรุปลงความเห็น	การให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูล/เรื่องที่ศึกษา โดยการเชื่อมโยงและอ้างอิงจากความรู้หรือประสบการณ์เดิม หรือจากข้อมูลอื่น ๆ รวมทั้งเหตุผล
๓. การให้คำจำกัดความ	การระบุลักษณะเฉพาะที่สำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ต้องการนิยาม
๔. การวิเคราะห์	การจำแนกแยกแยะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง/เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อค้นหาองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น
๕. การสังเคราะห์	การนำความรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์มาผสมผสานสร้างสิ่งใหม่ที่มีลักษณะต่างจากเดิม
๖. การประยุกต์ใช้ความรู้	การนำความรู้ที่มีไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม
๗. การจัดระเบียบ	การนำข้อมูลหรือสิ่งต่าง ๆ มาจัดให้เป็นระเบียบในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อให้สะดวกแก่การดำเนินการ
๘. การสร้างความรู้	การสร้างความรู้ของตนเองจากการทำความเข้าใจเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับข้อมูลเดิม
๙. การจัดโครงสร้าง	การนำความรู้มาจัดให้เห็นเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล/ข้อความรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างนั้น ๆ

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑๐. การปรับโครงสร้าง	การนำข้อมูลมาปรับ/เปลี่ยน/ขยายโครงสร้างความรู้เดิม
๑๑. การหาแบบแผน	การหาชุดความสัมพันธ์ของลักษณะหรือองค์ประกอบในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
๑๒. การพยากรณ์	การคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า โดยอาศัยการสังเกต ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ หรือใช้ความรู้ที่เป็นหลักการ กฎ หรือทฤษฎีในเรื่องนั้นมาช่วยในการทำนาย
๑๓. การหาความเชื่อมโยงพื้นฐาน	การใช้หลักเหตุผลค้นหาความเชื่อที่กำหนดการกระทำของบุคคลนั้น
๑๔. การตั้งสมมติฐาน	การคาดคะเนคำตอบที่ยังไม่ได้พิสูจน์ บนฐานข้อมูลจากการสังเกตปรากฏการณ์ความรู้ และประสบการณ์เดิม
๑๕. การพิสูจน์ความจริง	การหาข้อมูลที่เชื่อถือได้มาสนับสนุนข้อสรุปหรือคำตอบว่าเป็นจริง
๑๖. การทดสอบสมมติฐาน	การหาข้อมูลที่เป็นความรู้เชิงประจักษ์เพื่อใช้สนับสนุนหรือคัดค้านคำตอบล่วงหน้า ที่คาดคะเนไว้ หรือเพื่อยอมรับหรือปฏิเสธคำตอบที่คาดคะเนไว้
๑๗. การตั้งเกณฑ์	การบอกประเด็น/หัวข้อที่ใช้เป็นแนวทางในการประเมิน
๑๘. การประเมิน	การตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยการนำผลจากการวัดไปเทียบกับระดับคุณภาพที่กำหนด

ทักษะพัฒนาลักษณะการคิด

ลักษณะการคิด	ความหมาย
๑. คิดคล่อง	การให้ได้ข้อมูลจำนวนมากอย่างรวดเร็ว
๒. คิดหลากหลาย	การให้ได้ข้อมูลหลายประเภท
๓. คิดละเอียด	การให้ได้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของสิ่งที่ต้องการคิด
๔. คิดชัดเจน	การคิดที่ผู้คิดรู้ว่าตนรู้และไม่รู้อะไร เข้าใจและไม่เข้าใจอะไร และสงสัยอะไรในเรื่องที่คิด
๕. คิดอย่างมีเหตุผล	การใช้หลักเหตุผลในการคิดพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
๖. คิดถูกทาง	การคิดที่ทำให้ได้ความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและเป็นประโยชน์ระยะยาว
๗. คิดกว้าง	การคิดพิจารณาถึงองค์ประกอบ/แง่มุมต่าง ๆ ของเรื่องที่คิดอย่างครอบคลุม
๘. คิดไกล	การคิดที่ทำให้สามารถอธิบายเหตุการณ์ในอนาคตได้
๙. คิดลึกซึ้ง	การคิดที่ทำให้เข้าใจความซับซ้อนของโครงสร้างและระบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ในโครงสร้างของเรื่องที่คิด

ทักษะกระบวนการคิด

ทักษะกระบวนการคิด	ความหมาย
๑. กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดเพื่อให้ได้ความคิดที่รอบคอบ สาเหตุที่จะเชื่อหรือจะทำโดยผ่านการพิจารณาปัจจัยรอบด้านอย่างกว้างไกล ลึกซึ้ง และผ่านการพิจารณากลับกรอง ไตร่ตรอง ทั้งทางด้านคุณ-โทษ และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้นมาแล้ว
๒. กระบวนการคิดตัดสินใจ	การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่ใช้ในการพิจารณาเลือกตัวเลือกที่มีตั้งแต่ ๒ ตัวเลือกขึ้นไป ทางเลือกนั้นอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ หรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหา หรือดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
๓. กระบวนการคิดแก้ปัญหา	กระบวนการแก้ปัญหาทั่วไป การแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน การเผชิญฝ่าฟันอุปสรรค และแก้ไขสถานการณ์ เพื่อให้ปัญหานั้นหมดไป กระบวนการแก้ปัญหา (เฉพาะโจทย์ปัญหาตัวเลข) การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หมายถึง ขั้นตอนในการหาคำตอบของโจทย์ปัญหา
๔. กระบวนการวิจัย	ขั้นตอนที่ใช้หาคำตอบของปัญหาเป็นผลให้พบองค์ความรู้ใหม่ ขั้นตอนที่ใช้แก้ปัญหานั้น มีความเป็นลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ
๕. กระบวนการคิดสร้างสรรค์	ความคิดที่แปลกใหม่ที่จะนำไปสู่สิ่งต่าง ๆ ผลผลิตใหม่ ๆ ทางเทคโนโลยี และความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่
๖. กระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การคิดค้นหาปัญหาอย่างแท้จริง ชัดเจน เปิดรับข้อมูล ความคิด พิสูจน์ แยกแยะ ให้ได้ความคิดเห็นที่ดีที่สุด และแปลงความคิดไปสู่การปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์

ที่มาของข้อมูล

เอกสาร

ทิศนา ขัมมณี และคณะ ๒๕๔๙ : การนำเสนอรูปแบบเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูงของนิสิตนักศึกษา
ครู ระดับปริญญาตรีสำหรับหลักสูตรครุศึกษา : รายงานการวิจัย, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
(เอกสารเย็บเล่ม)

เว็บไซต์

<http://www.wikipedia.org/wiki>

<http://www.wangnoi-nfe/index.file/Page1181.html>

http://www.kku.ac.th/thai416102/SubjectWeb/Critical-Reading_meaning.htm

<http://www.e-learning.mfu.ac.th/mflu/1001/chapter31.htm>

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

๑. นายชินภัทร ภูมิรัตน	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นางสาววิณา อัครธรรม	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิ

๑. รศ.ดร.ทศนา แคมมณี
๒. ดร.เพ็ญนี เหล่าวัฒนพงษ์

ผู้กำหนดกรอบแนวคิด

๑. นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางสาวกัญญิกา พราหมณ์พิทักษ์	รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

๑. นางสาวกัญญิกา พราหมณ์พิทักษ์	รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๒. นางสาวศรินทร เศรษฐการุณย์	นักวิชาการศึกษา
๓. นางสาววรรณ ชุนศรี	นักวิชาการศึกษา
๔. นางผาณิต ทวีศักดิ์	นักวิชาการศึกษา
๕. นางบุษริน ประเสริฐรัตน์	นักวิชาการศึกษา
๖. นางสาวเปรมวดี ศรีธนพล	นักวิชาการศึกษา

๗. นางสาวภัทรา สุวรรณบัตร	นักวิชาการศึกษา
๘. นางสาวจรรยา ศรี แจบไธสง	นักวิชาการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๑

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๑. นางสุคนธ์ สิ้นธพานนท์	ข้าราชการบำนาญ
๒. นายชัยวุฒิ โสภัย	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๑
๓. นางสาวปรางค์ คงพิกุล	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑
๔. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๕. นางวรรณิ์ สุวรรณมาลัย	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑
๖. นางปานทิพย์ จตุรานนท์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๗. นางศุจิภรณ์ อุ่ทองทรัพย์	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๘. นางสาววันเพ็ญ สุทธากาศ	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๙. นางระวีวรรณ ภาคพรต	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

๑๐. นายอนุจินต์ ลาภธนาภรณ์

นักวิชาการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

๑๑. นางสาวจรรยา ศรี แจบไธสง

นักวิชาการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๒

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นางสุคนธ์ สินธพานนท์

ข้าราชการบำนาญ

๒. นางแม่นเดือน สุขบำรุง

ข้าราชการบำนาญ

๓. นางสาวปรางค์ คงพิกุล

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑

๔. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖

๕. นางวรรณิ สุวรรณมาลัย

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑

๖. นายชัยวุฒิ โสภัย

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๑

๗. นางสาวรุ่งทิวา จันทร์วัฒนวงศ์

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓

๘. นางสิริมา กลิ่นกุหลาบ

ครูโรงเรียนไตรใหญ่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต ๑

๙. นางจิรกานต์ แก้วมีชัย

ครูโรงเรียนบ้านเกษตรการสร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๑

๑๐. นายไพศาล เรียนทัพ	ครูโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๑๑. นายปฏิพัทธ์ มั่นชำนาญ	ครูโรงเรียนวังน้ำเย็นพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่ว เขต ๑
๑๒. นางสาวธราเนาว์ สัตยพานิช	ครูโรงเรียนไชยปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓
๑๓. นางปานทิพย์ จตุรนนท์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๔. นางศุภิภรณ์ อุ่ทองทรัพย์	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๕. นางสาววันเพ็ญ สุทธากาศ	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๖. นางวรรณ ช่องดารากุล	นักวิชาการศึกษา สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
๑๗. นายอนุจินต์ ลาภธนาภรณ์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๘. นางสาวจรรยาศรี แจบไธสง	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๓

บรรณาธิการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นางสุคนธ์ สินธพานนท์	ข้าราชการบำนาญ
๒. นางแม่นเดือน สุขบำรุง	ข้าราชการบำนาญ
๓. นางสาวปรางณี คงพิกุล	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่ว เขต ๑
๔. นางสาวประทุมวัน ดอมโธสง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๕. นางวรรณิ สุวรรณมาลัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๓
๖. นายชัยวุฒิ โสภัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต ๓
๗. นางสาวรุ่งทิวา จันทรวัฒนวงศ์	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓
๘. นางสิริมา กลิ่นกุหลาบ	ครูโรงเรียนไทรใหญ่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต ๑
๙. นายไพศาล เรือนทัพ	ครูโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๑๐. นางสาวธราเนาว์ สัตยพานิช	ครูโรงเรียนไชยปราการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓
๑๑. นางสาวจรรยาศรี แจบโธสง	นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๔

บรรณาธิการเอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นายชัยวุฒิ โสภัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต ๑
๒. นางสาวปรานี คงพิกุล	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต ๑
๓. นางสาวประทุมวัน ดอมโธสง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๔. นางวรรณิ์ สุวรรณมาลัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑
๕. นางสาวรุ่งทิวา จันทร์วัฒนวงศ์	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓
๖. นางสาวจรรยาศรี แจบโธสง	นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๕

บรรณาธิการหลังทดลองใช้เอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นายชัยวุฒิ โสภัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนคร เขต ๑
๒. นางสาวประทุมวัน ดอมโธสง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๖

๓. นางสาวรุ่งทิวา จันทร์วัฒนวงศ์

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๓

๔. นางปรานอม ขอผลกลาง

ครูโรงเรียนบ้านดอนใหญ่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๖

๕. นางอุดมศรี จันทก

ครูโรงเรียนบ้านดอนตูม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๓

๖. นางทิพย์นิชากร จันดาวัลย์

ครูโรงเรียนบ้านโคกมุ่นเหล้าสวรรค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต ๓

๗. นางอุไรวรรณ กล้าหาญ

ครูโรงเรียนเทพาลัย จังหวัดนครราชสีมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑

๘. นายปฏิพัทธ์ มั่นชำนาญ

ครูโรงเรียนวังน้ำเย็นพิทยาคม จังหวัดสระแก้ว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓

๙. นางสาวธราเนาว์ สัตยพานิช

ครูโรงเรียนไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๔

๑๐. นางยุวรี เพ็ชรตา

ครูโรงเรียนทุ่งฝนวิทยาคาร จังหวัดอุดรธานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐

๑๑. นายไกรพล เทียบแก้ว

ครูโรงเรียนบางคูวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

๑๒. นางสาวจรรยาศรี แจบไธสง

นักวิชาการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้เรียบเรียง และจัดทำแบบสมบรูณ์

นางสาวจรรยาศรี แจบไธสง

นักวิชาการศึกษา กลุ่มพัฒนาระบบการเรียนรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้บรรณาธิการขั้นสุดท้าย

๑. นางสาววิณา อัครธรรม

๒. นางสาวกัญญิกา พราหมณ์พิทักษ์

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ออกแบบปกและรูปเล่ม

๑. นายดุสิต จันทร์ศรี

๒. นายวิเชียร เชียงว่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต ๑

ครูโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง